

LL.C

7838

5928a

ANTHOLOGIA LATINA

SIVE

POESIS LATINAE SVPPLEMENTVM

I

PARS PRIOR:

CARMINA IN CODICIBVS SCRIPTA

RECENSIVIT

ALEXANDER RIESE

FASCIPLVS I:

LIBRI SALMASIANI ALIORVMQVE CARMINA

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXVIII

PA
6129
AI
1869
PARS I

~~22526
2413192~~

PRAEFATIO

I

Nouam Anthologiae quae dicitur Latinae editionem qui parare instituit, eum hoc primum docere oportet, quas in eo opere firmas certasque rationes sequi sibi proposuerit. Quas rationes ita demonstrabo, ut primum quae carmina quoque ea ordine in anthologiam recipienda sint indicem. Notum enim est omnibus, eam, si totam rem spectes, nulla antiqua auctoritate niti Anthologiae Graecae instar in codice Palatino nobis traditae, sed nostris demum saeculis e diuersis fontibus nullo certo ordine hinc illinc conglutinatam esse. Primus etenim, ut exiguae G. Fabricii et Cl. Bineti collectiones taceam, *Iosephus Scaliger* in appendice Vergiliana ueterum poetarum ‘catalecta poematia’ Lugduni 1573 (repetita Lugd. Bat. 1595. 1617) edidit; quem maioribus etiam copiis usus secutus est *Petrus Pithoeus* cum ‘Epigrammata et poematia uetera, quorum pleraque nunc primum ex antiquis codicibus et lapidibus, alia sparsim antehac errantia, iam undecunque collecta emendatoria eduntur’ Parisiis a. 1590 publici iuris faceret, repetita Lugd. 1596. Geneu. 1619. Sed uterque opera satis tumultuaria, id quod et ipsi cum temporis angustiarum excusatione confitentur, cum egregie multa agerent, alia quoque licentius instituerunt, cum et fontes suos fere nusquam indiquerent et poetarum nomina audacter carminibus ἀδεκπότοις adponerent et multa ab antiquitate aliena perperam

admiscerent, saepe etiam in uerbis poematum a fontibus suis tacite discederent. Quod eo magis dolendum est, quia eorum qui deinde anthologiam ediderunt (*Petrum Burmannum Secundum* dico, cuius opus Amstelodami a. 1759 et 1773 duobus uoluminibus prodiit, et *Henricum Meyerum Turicensem* qui Lipsiae a. 1835 duobus tomis edidit) neuter is erat, qui errorum fundamenta et strenue et sagaciter detegeret, sed opibus paratis parum utentes prioresque editiones magis quam par erat repetentes ‘augendi’ praecipue studio per se laudabili uehebantur in eis quoque partibus, quae potius ut minuerentur efflagitabant. Accedit quod in uerbis constituendis nunc traditae in prioribus editionibus lectionis iusto tenaciores sunt, nunc uero — praecipue Burmannus, N. Heinsii felix interdum imitator — liberime mutantes ad Augusteae aetatis elegantiam omnia reuocare temptant. Ordinem hae editiones omnes adhibent eundem, quem in inscriptionum syllogis hodie demum relictum uidemus, a *rebus* in carminibus tractatis desumptum, e. c. Burmanni liber primus hisce partibus ‘De diis, de deabus; heroes et heroides’ constat, secundus ‘Viri illustres uel docti’ inscribitur, tertius qui inscriptione caret de singulis rebus carmina complectitur similiterque quintus ‘Miscellanea’ et ‘De animalibus’ continens, sextus denique Priapeis constat Luxorique carminibus. Nec liber quartus, quo inscriptiones metricae leguntur, fontium magis quam rerum rationem habet. Neque aliter Meyerus egit, nisi quod certorum auctorum carmina ordine temporis habito composita reliquis praemittit, duas rationes miscens. Mihi uero neque a *temporibus* neque a *rebus* ordo instituendus uideatur, cum ille in longe plurimis omnino non possit adhiberi, hic et nullius fere usus sit (quemnam e. c. usum carmina de deis collocata habent?), praesertim cum index rerum in fine operis totius addendus sit, et ne ipse quidem omnino perduci possit, aliis carminibus in nulla, aliis in plura horum argumentorum quadrantibus. Sed quem ordinem sequamur? Eum ni fallor, quem ipsius

rei natura atque indeoles indicat. Nulli enim alii usui hoc corpus nostris demum ut diximus saeculis inceptum inseruire potest, nisi ut carmina dispersa et errantia, quo minus euanescant et e memoria hominum labantur, uno conspectu componantur: est igitur tamquam *supplementum* quoddam reliquae poesis Latinae¹⁾), eodem quo illa modo edendum. Sicut igitur Horatium editurus non amatoria carmina uel symposiaca uel didactica ab aliis separabis, sed codicum ordinem sequeris, sic in nostra quoque re in librorum manu scriptorum auctoritate nitendum erit, ita ut singulorum codicum (quos temporum ordine quantum fieri potest adhibito se excipere par est) carmina eo quo in illis extant ordine proponamus. Id quod multis nominibus utile esse paulatim elucebit.

Ex ea uero quam descripti Anthologiae indole hoc quoque certo sequitur, quae carmina sint quaeque non sint recipienda: non recipienda sunt et maiora omnia et minora ea, quae in suis quaeque editionibus, in quas quidem non forte fortuna inlapsa sunt sed ad quas iuste pertinent, facile parari possunt: recipienda, quaecunque praeter illa restant. Et per exempla dicendum, Catalecta Vergiliana et Priapeia et Porfirium Maximianumque et Orestis tragoidiam et Ausonii Claudiani Ennodii epigrammata Sulpiciaeque satiram deque sententiarum figuris deque ponderibuet mensuris carmina me non recepissem, neque Diras Lydiamue neque Aetnam Perottianasue fabulas, quaeue Tibulli et heroidum Ovidii libris insunt aliorum carmina, Merobaudem et Pindarum Thebanum, Catonem Dionysium et de arte sua Phocam, Ouidii quae feruntur (Nucem dico et Somnium et Pulicem mediique aeui pessimum De uetula foetum, consolatio-

1) Hoc equidem nomine opus dicere malim, quod omnimodo aptius est quam usitatum illud 'Anthologiae': ἀνθησαντες non pauca insunt talia, qualia οἱ ἀνθολογοῦντες intacta relinquere quam decerpere malint. Cf. iudicium Fr. Passouii in 'Vermischte Schriften' p. 75 sqq. uel in Erschii et Gruberi Encyclop. ser. I tom. IV p. 262—268.

nem quoque ad Liuiam, recentis fortasse aeui) et panegyricum ad Pisonem. Christianorum autem, quamquam per se ipsos a proposito meo non potui excludere, tamen minora tantum carmina et fere minima hic illic sparsim errantia recepi, quia alia omnia (anonyma quoque uelut De Sodoma et De Iona carmina) in scriptorum ecclesiasticorum editione Vindobonensi academica a Francisco Buechelero simul editum iri speramus. Quodsi fortasse alicubi ab his meis normis aberrauero, recipiendo quae recipienda non erant²⁾), magnam quaeso legentes operis difficultatem animo perpendentes benigne ignoscant. Nam quantum taediosi laboris uel in digerenda hac sylloga hucusque indigesta consumpserim, hoc ipsum singillatim eloqui nunc taedet, periti autem existimatores ex ipsius operis altero magis etiam quam priore fasciculo facile cognoscent.

Quae uero carmina apud Burmannum Meyerumue extantia quibusque rationibus ductus omiserim, hoc in alterius fasciculi praefatione singillatim docebitur. Interim hoc adnotasse sufficiat, omnia apud Burmannum et Meyerum extantia omittenda esse, quae uel poetarum aliunde quoque memorabilium (e. c. Ennii Lucilii Varronis Ciceronis Maecenatis) fragmenta sunt uel ut integra carmina uel fragmenta apud quemcunque antiquitatis scriptorem citantur, e. c. apud Ciceronem, Suetonium, scriptores hist. Aug., grammaticos³⁾: quae ex supplemento nostro siue appendice litterarum Latinarum propterea exclusa uolumus, quod in illis fontibus iamiam leguntur. De Senecae autem et Petronii quae dicuntur carminibus illa conferenda sunt quae in Fleckeiseni annalibus philologicis mox disputabimus.

2) Consulto tamen e codice Salmasiano, quem pro fundamento totius operis habui, omnia recepi, ea quoque quae ex genuinis Ouidii Propertii Martialis poematis in eo continentur.

3) Vnum excipiam carmen in Rusticci ad Eucherium epistola traditum (856 Mey.): nam nemini haec in promptu est.

Terminum carminibus eligendis sexti p. Chr. saeculi finem constitui, cum hoc ad antiquitatem licet infimam uere totum pertineat, septimo uero in Italia et Gallia uestigia rei poeticae extent nulla, in Britannia uero et Hibernia tunc demum carminibus pangendis indulserint antiquos quidem hi quoque imitantes, sed tempore locoque ab eis distincte separati. Nullus tam certus in Hispania terminus est, quare latius euagari quam artius adstringi ibi praetuli. Medii aeui carmina (ut de recentioribus taceam), quae Burmannus et Meyerus non pauca habent, omittenda esse patet. — Hoc denique cauendum est, ne in reiciendis carminibus ullo modo rationibus quae dicuntur aestheticis ducamus: cui uitio incidit et Duebnerus⁴⁾, qui in libri Meyeriani recensione ceterum sagaciter instituta (Ztschr. f. althswiss. 1837 p. 1—42) carmina mutila reicienda dicit, et Luc. Muellerus, cum mus. rh. XVIII 432 sq. centones Vergilianos excludi inscriptionesque non nisi pulchiores recipi iubeat. Quanto rectius et φιλολογώτερον Lessingius de Anonymo qui Neueleti dicitur disserens: ‘Ich schäme mich nicht zu bekennen, dass ich selbst einer von denen bin, die durchaus nichts wollen untergehn lassen, was auf sehr altem Pergamen (obsoletissimis membranis) stehet, wenn es auch schon noch ein wenig schlechter ist als die angeführten Zeilen doch wirklich nicht sind.’ ‘Anthologiae’ nomine illi in prauam opinionem ducti sunt, quod nomen a Burmanno exortum huic operi ut dixi haudquaquam aptum est.

Omnino igitur huius Anthologiae ratio haec erit, ut uolumen prius carmina contineat in libris manu scriptis

4) Duebnerus qui a christianis quidem inscriptionibus, etsi antiquae sint, abstineri uult, tamen etiam medii aeui carmina, quaecunque antiquitatis aliquam indolem retinuere, recipi iubet. Sed hoc rursus aliis syllogae erit, et ipse si opus suscepisset, mox puto haec quoque addere destitisset. Rectius idem praeterea ‘das ächte aus Burmann (mit übergehung der epigramme aus schriftstellern), einen theil der poetae minores von Wernsdorf’ recipi uult.

seruata, quos quantum potero saeculorum ordine collo-
cabo. Prioris autem fasciculi pars plurima Salmasiani
libri carminibus occupatur, qui syllogae antiquitus iam
institutae imaginem pree se ferens optimo iure quasi
pro fundamento totius operis habendus est. Altero huius
uoluminis fasciculo carmina in aliis libris inde ab octauo
saeculo seruata comprehendentur, ibique illa quoque,
quorum nullus hodie codex scriptus superest quaeque
dubia adeoue spuria iudicanda sunt, ponentur uel illu-
strabuntur. Indices praeterea, quos interim ne priori
quidem fasciculo omnino deesse uolui, locupletissimos,
qui omnem quoque illam utilitatem preebebunt, quam
ordine carminum a rebus desumpto priores editores asse-
cuturi erant, fasciculus ille continebit; quem non ita
multo post proditurum esse spero. Si interim uiri
docti siue collationes siue carmina inedita e reconditio-
ribus fontibus hausta, quae me forsan latuerint, mecum
ut in re ab uno homine uix plene perficienda benigne
communicabunt, quod ut faciant enixe eos rogatos ue-
lim, grato id animo testabor. Iam nunc uero maximas
gratias laete agere uiris doctissimis licet, qui (ut de bene
meritis in alterum fasciculum nunc taceam) huic priori
parti operam suam humane nauare uoluerunt: in primis
Alfredo Holder amico Badensi, qui indefessa et opera
et amicitia codices Vossianos fol. 111 et quart. 86 et
Valencenensem 389 meum in usum contulit; deinde
Gastoni Boissier Parisino et Ernesto Martin nunc
Friburgensi, qui eos librorum Parisinorum locos, in
quibus mea adnotata non sufficiebant, contulerunt;
Gulielmo du Rieu Leidensi, qui carmina 5 et 6 ex
libro Vossiano q. 9 officiose mihi descripsit; Guignardio
denique bibliothecario Diuionensi, qui de bibliothecae
suae copiis interrogatus perofficiose mihi respondit. Pa-
risinos autem codices, in primis Salmasianum et Thua-
neos, ipse a. 1865 contuli.

Alterius uoluminis, quo inscriptiones metricae com-
ponentur, edendi, quando eius operis tempus uenerit,

curam in se suscepit **Franciscus Buecheler**, cuius societas ut mihi periucunda ita libro ipsi utilissima erit.

II

Antiquissimam sed eam non optimam anthologiae ex uariis poetis apud Romanos compositae (nam apud Gracenos hic usus antiquior erat: unum Meleagri Gadarensis Στέφανον memoro) memoriam apud Catullum mihi uidetur repperisse. Qui cum c. 14 Caluo amico iocose queratur:

Nam quid feci ego quidue sum locutus,
 5 Cur me tot male perderes poetis?
 Isti di mala multa dent deaeque,
 Qui tantum tibi misit impiorum!
 Quod si, ut suspicor, hoc nouum ac repertum
 Munus dat tibi Sulla litterator . .

tot poetas uni eidemque libro infuisse monstrant v. 12 sqq.

Di magni, horribilem et sacrum libellum!
 Quem tu scilicet ad tuum Catullum
 Misti, continuo ut die periret.

Sed isto anthologiae exemplo statim ualere iusso hoc commemo-ro, Florum quendam (Horatii amicum, si Por-phyrioni ad Hor. epp. II 2 init. credendum) ‘Electa ex Ennio Lucilio Varrone’, i. e. saturarum anthologiam, edidisse. Amicorum autem carmina suis ipsorum adiuncta non raro tunc temporis uel poetae edidere uel, quod ueri similius puto, post poetarum mortem amici edenda curauere; testes sunt sylloga Tibulliana, heroides Ouidiana, catalecta fortasse Vergiliana (non etiam Petroniana). Priapeia quoque tempore satis uetusto concinnata esse uidentur. Multo saepius florilegia talia composita esse mihi quidem uerisimile uidetur, quorum memoria postea euanuerit. Ausonius quoque carminibus suis alia quoque inseruit: ‘uersum sine auctore’ quem ipse refellit et ‘Q. Ciceronis uersus’ idem argumentum tractantes quod ipse sibi proposuerat; qui, si codicis antiquissimi Vossiani fol. 111 uerba (cf. Meyerus

ad 67) consideramus, non possumus dubitare, quin ab ipso Ausonio inserti sint. Denique uero ultima regum Vandalorum aetate uel etiam paullo post ea sylloga instituta est, quae in codice Salmasiano ad nostram aetatem peruenit. De qua cum nunc dicendum sit, pauca quaedam de carminibus in libris uetustioribus seruatis (c. 1—6) praemittam.

Primo igitur loco monosticha et decasticha posui et tetrasticha Vergilianis libris in codicibus non paucis praemissa, quia, quamquam non omnia, in Romano uetustissimo inueniuntur. Huius, ut etiam codicum *b c γ*, lectiones ex Vergilii Ribbeckiani tom. III p. 369 sqq. deprompsi. *C* ipse contuli, *E* et *X* Holdero debeo. *E* est liber praestantissimus Ausonii, qui in his carminibus saepe a reliquis libris diuersas (e. c. 1, I monost. I, 4. III, 7. 2, 5—8) et non nunquam meliores (e. c. 1, III, 4. fortasse VII, 10) lectiones praebet. Praefationes ad c. 1 et 2 Romanus omittit; nec tamen ideo suspectae sunt, cum habeant eas et *E* et reliqui: auctor quoque ficto in his se nomine infert, qui Ouidius Naso cluere gestit. Quod uero Burmannus ad II 188 Modestinum auctorem in ‘codice grandioribus characteribus exarato’ adlatum a Benedicto Philologo Florentino in praef. ed. Iuntinae commemorari dicit, id quamquam Iuntinam uidere mihi non contigit nihil esse et ex qualicunque errore ortum affirmo, cum codex Romanus, qui solus ex talibus codicibus haec continet, auctorem non nominet, reliqui Ouidium Nasonem reuera dicant, in editionibus etiam tandem post initium saeculi XVI huius Modestini ulla fiat mentio. — In aliis quoque non paucis inde a saeculo IX codicibus haec epigrammata extant, quibus sine magno incommodo, ut puto, carui; e. c. Vaticanus 3252 saec. IX Bembini nomine notus, qui (cf. Ribbeck. app. Verg. p. 31 sq.) ‘Ouidii Nasonis’ praefationes carminum 1, 1—10 et 2, 1—4 continet; Vindobonensis 58 saec. X qui partem horum uersuum habet; Parisinus 7927 s. X, alii. Ceterum ‘Ouidius’ ille se ipsum si dis placet uersibus primis ‘*Vergilius magno*

quantum' sqq. imitatur; sic enim in Remediis amoris 395 sq. legitur: *Tantum se nobis elegi debere fatentur, Quantum Vergilio nobile debet opus.* — Monosticha, hucusque separatim edita, codices secutus cum decastichis coniunxi.

In carmine 3 edendo Ribbeckium secutus sum. Ab Anthologiae consilio certe non est alienum.

Carmen 4 primus a. 1867 edidit Leopoldus Delisle (biblioth. de l'école des chartes sér. VI tom. III p. 297 sqq.) ex codice Prudentiano saeculi V, inter Parisinos 8084, cuius folia tria ultima misere afflita occupat, saeculo ut uidetur sexto Prudentio additum. Inde cepi; uerborum emendationes partim Delislī, plurimae meae sunt. Postea, primis editionis meae foliis iam prelo subiectis, poema codice denuo examinato edidit C. Morel (revue archéol. 1868 p. 451 sqq.), cuius secundis curis cum et de multis codicis locis accuratius iam constet et nonnulla praeterea eoniecturis sanauerit, eorum quae praestitit conspectum hic inseram.

<i>Inscriptio deest.</i>	1	sybille	P	2	ideumque	P	12
^t <i>mugire</i>	P	26	trabeatus	<i>Morelius</i>	28	uoto uel	metu
<i>Mor.</i>	31	Sic	louis	<i>Mor.</i>	35	in t.] e	multis
<i>polluere</i>	<i>Mor.</i>	37	miser	ad profana	p.	<i>Mor.</i>	46
<i>certum</i>	P	49	rum	<i>certum</i>	51	concreta	<i>Mor.</i>
^{it}							53
<i>cuss</i>	P	59	modica	stipe	factus	epaeta	<i>Morelius recte.</i>
<i>certum</i>	P	62	us	in annos	P	63	uitam
Hinc	tua	confisus	P	65	magalis	semper	P
la//ciua	corum	me///iriæ	comitarecouantem	P	66	quem	
chorum	meretrix	comitaret	ouantem	<i>Morel.</i>	68	Saturni	P
Hellenum	<i>Mor.</i>	70	Egaeriae	nymfae	P	42.	45.
<i>eadem</i>	<i>qua</i> e	ego	coniecit	<i>Mor.</i>	72	ea-	
que	^a					dem	
<i>berecentia</i>	P	74	Quis	Galatea	potens	iussit	Ioue
<i>Iudicio</i>	<i>Paridis</i>	75	Sacrato	P	nulli	P	80
que	sui	82	A///nliosta///ae	parua	P	83	Oblitus-
<i>M extat in</i>	P	84	Soluere	///// <i>cley//fa//a</i>			

foederaluges *P* 86 macianum ^r*P* proconsul ut *P* 87 /a//
 afus *P* Siluanus *Mor.* pronuba *P* 96 ceris *P* subtes ^r*P*
 quid rapta Pr. matri *Mor.* 101 Quem *Mor.* perdere/////*P*
 perderet Isis *Mor.* 107 Quem certum *P* 109 Attin *P*
 115 positor *Mor.* 116 Implorat coniunx, manibusque *Mor.*
 coniunx ^c*P*

Carmina 5. 6 ex libro Vossiano saec. VI a me rogatus benigne descriptis *Gulielmus du Rieu*. Idem indicauit, Bandinium iam edidisse et Schneiderum. Bandinius catalogi bibl. Laur. tom. III p. 35 sqq. 78 e codice saec. XIII (73, 16) edidit et in cod. s. XI (73, 41) extare docuit; sed nil noui fructus inde percepi. In *L* et *B* quae-dam Apuleio adscripta, medici praecipue generis, inueniuntur; Apuleianam, id est Plautinam (cf. c. 230 Mey.) rei metricae formationem haec quoque carmina prae se ferunt. Quae emendare ea maxime re difficile fuit, quia certo apparet, ea antequam in codices nostros transcriberentur, ab hominibus sensu poetico destitutis in formam prosae orationi similiorem hic illic iam detorta fuisse.

III

Primarium autem syllogae nostrae fundamentum est *A* (*A*) codex olim Salmasianus nunc Parisinus 10318 (antea supplementi latini 685), quem inde ab initio saeculi XVII multi et inspicerunt et ex parte transcripserunt⁵), nemo autem ita descriptis, ut aliqua saltem co-

5) Apographa quorum aliquam mentionem accepi haec labore fortasse inutili composui: Antiquissimum a Fr. Iureto Burgundione († a. 1626) factum, cuius in bibliotheca Parisinæ n. 160 fundi Buheriani hodie seruati Quicheratius meminit bibl. d. l'éc. d. chart. sér. I tom. II p. 130. s. III t. I p. 205. — Apographum N. Heinsii, inter annos 1631 et 1649 descriptum, quo Burmannus usus est; hodie extat Heidelbergæ cf. p. XVI. — Codex Vossianus oct. 16, quo *A* inde a p. 46 descriptus est, recenti manu (iam saeculo XV incredibiliter adscribit Duebnerus) 'uitiosissime scriptus': i. e. omnia

dicis imago inde possit animo formari. Id quod nunc facere conabor. Liber est membranaceus, in forma quae dicitur quarta maior, una manu ab initio ad finem scriptus ab eademque ut uidetur ad archetypi fidem (*A¹*) *A¹* emendatus, et nullam praeterea ante Salmasii tempus corrigentis manum passus (praeter c. 354, 5. 364, 4). Exaratus est litteris uncialibus, quarum formas haec fidelis primi uersus imago fere repreaesentabit:

ipse·MANUPATIENS·INMENSAUO LUMINĀUERSAT·

Reliquae litterae sunt: *BCDFGhqxyg*(ae). Singulae uoces plerumque interse continuantur; puncta saepe ita satis recte posita inueniuntur, ut uel caesuram uel uersus finem uel minus aliquod uocis interstitium significant. Inscriptiones omnes et secundi cuiusque uersus litterae primae rubro pictae sunt, qua re species quaedam exoritur, quasi omnia distichis conscripta essent, quae eo augetur, quod secundi uersus sub secundis demum tertiius priorum uersuum litteris incipiunt. Scriptus est liber saeculo septimo, cf. Duebnerus ed. Statii t. II p. 356 adn., Silligius ed. Plinii t. V p. XV; septimo saeculo uel ineunti octauo Silligius ann. philol. VIII p. 201 tribuere ibique de *A* et de Thuaneo 8071 disserere ab Orellio ed. Phaedr. p. 218 narratur (non tamen ibi inuueni),

libri *A* uitia satis accurate reddere uidetur: hunc ego inde noui, quod Burmannus apographi Heinsiani margini lectio-nes eius addidit. Vossianus etiam Salmasii emendationes adscriptas continet. Ex eo c. 70. 91. 92. 93. 162. 241. 280. 281 primus edidit L. Muellerus mus. rh. XVIII p. 436 sqq. — Vossianus oct. 63, Is. Vossii manu scriptus, continet *A* p. 1—46: item ex Burmanno eum noui. — Luxorii et aliorum fere LX libri *A* carminum cod. Guelferbytanus siue Gudianus cf. Lessingius IX p. 184 sqq. ed. Lachm. — A. Clementii siue apographum siue excerpta; cf. Burm. I p. XLVIII sqq. — Schedae Diuionenses, quas saeculo XVI scriptas Parisiis hodie seruari Duebnerus dicit ztschr. f. althswiss. 1837 p. 8; sed cf. infra. — Schedae Diuionenses, quibus Burmannus usus est quaeque hodie Heidelbergae extant; de quibus statim dicam. — Apographum Cuperianum aliudque Burman-nianum L. Muellerus memorat ann. phil. 1867 p. 802.

et Hauptius ber. d. berl. akad. 1862 p. 629 sq. et, septimum tamen praeferens, Duebnerus zeitschr. f. althwiss. 1837 p. 7; octauo Quicheratius bibl. d. ec. d. chart. s. III t. I p. 205 nec non Delislius ibid. s. V t. III p. 506, quo loco neglegenter anthologiam latinam tamquam solum codicis argumentum exhibit. Sed nimius omnino est Auezacius (acad. des inscr. et belles lettres 1852 II p. 306 sq.) ad nonum saeculum librum litteris uncialibus scriptum de- trudens. Vbi scriptus sit quibusue in locis per medium aenum et amplius durauerit, ignotum est. Vestigium quoddam sed incertum, eum in Gallia iam olim fuisse, infra ubi de codice Bellouacensi agam tangam. Primo innotuit, cum 'Jean Lacurne, bailli d'Arnai le Due' Claudio Salmasio codicem dedit⁶⁾, quod ante a. 1609 non potuit fieri, quo anno Salmasius Heidelberga Diuionem rediit. Quae urbs cum pariter atque Lacurnaei oppidum non procul a celeberrimo Cluniacensium monasterio a. 910 condito (Cluny) sita sit, suspicari licet (quamquam nec in Marrierii et Quercetani Bibliotheca Cluniacensi nec alibi de eius bibliotheca accuratius relatum inueni), codicem illius olim monasterii fuisse, quod bibliotheca mille et octingentis codicibus constante exornatum erat quae inter bella religionis causa exorta spoliata et a. 1562 magna ex parte dissipata est (cf. Encycl. Ersch. et Grub. XVIII p. 100). Ea occasione codex pretiosissimus in manus uicini hominis facile uenire poterat. Nec Scaliger (a. 1573)⁷⁾ nec Pithoeus (a. 1590) de eo ali-

6) 'Ex ueteri libro, cuius nobis copiam fecit eruditissimus et ingeniosissimus castissimique iudicii uir Iohannes Lacurnaeus, quem honoris caussa nomino' Salmas. ad scriptt. hist. Aug. p. 44. cf. Menagianorum t. III (a. 1716) p. 14. 81 et Burmannus in anthol. tom. I praef. p. XLVI sqq. qui multa de his omnibus rebus sed incondite disserit.

7) In notis tamen Scaligeri manu ad Pithoeanae poematiorum et epigrammatum editionis exemplar, quod in bibliotheca Vindobonensi (cf. Burm. I p. XXXVIII sq.) extat, adscriptis, quarum apographum, in Burmanni usum a Swieteno factum, Heidelbergae nunc adseruatur (cf. infr.), nonnullae lectiones ex *V. C. uel uet. cod.* exhibentur, quae in nullo praeter *A* libro extant, e. c. ad c. 103, 7. 111, 5. 113, 5.

quid compertum habebant. Salmasius autem, cuius nomen summo primae paginae margini ita inscriptum legitur: 'Cl; Salmasij~', et in scriptoribus historiae Augustae a. 1620 et in exercitationibus Plinianis a. 1629 a se editis nonnulla ex eo publici iuris fecit; idemque omnibus fere carminibus signa et emendationes suas adscripsit, quarum quae potiores mihi visae sunt, eas cum littera *a* adnotavi. Salmasius postquam a. 1631 Lugdunum Batauorum migravit, ibi Petro Scriuerio codicem commodauit⁸⁾ (et quidem ante a. 1637, cf. Salmasii epistolae ed. Clementii I p. 205), qui in 'Dominici Baudii amoribus' a. 1638 Peruigilium Veneris aliaque inde edi-

131, 7. 156, 7. 183, 1. 5. Quod quamquam non habeo quo satis explicem, tamen non hoc inde efficio, Scaligerum nonuisse librum *A*, cuius notitiae praeterea nec uola nec uestigium extat; sed in illam potius sententiam inclino, non Scaligeranas solum sed aliorum quoque notas in margine libri Vindobonensis extare, quas omnes is, qui apographon fecit, Scaligero perperam attribuerit; quode iudicent, qui librum illum suis oculis uiderint.

8) Scriuerius quidem iam in 'Collectaneis ueterum tragicorum' p. 187 sqq. quae Lugd. Bat. a. 1620 prodierunt, Medeae tragoediae (c. 17) partem priorem (u. 1—134) ex *A* desumptam edidit. Nec tamen inde hoc efficitur, Scriuerium, qui e Batauia sua nunquam egressus est, codicem tuuc ipsum uidisse. sic enim ipse p. 190 'Lectori' indicat: 'Vetus ea Tragoedia . . . extat penes eruditissimum Claudium Salmasium, magnum Galliae suae ornamentum; propediem forte ex vetustissimis membranis in lucem emitenda, cum aliis antiquis monumentis compluribus, hactenus ineditis. quorum spem nobis facit in notis ad Historiae Augustae scriptores.' Hinc iam sequitur, eum tunc ex apographo aliquo a Salmasio ad se misso, quo ille exempli causa hanc priorem Medeae partem ei descriptsit, centonem nosse, non ex ipso codice. Id quod ea etiam re firmatur, quod in Senecae tragoediarum, quas Scriuerius a. 1621 edidit, praef. fol. 2 u. sqq. carmina 232. 236. 237 (Senecae) ut 'ex schedis Pithaeanis deprompta' affert neque ea in *A* extare indicat; quod profecto fecisset, si ipsum iam tunc codicem integrum uidisset. Salmasius autem quae promiserat, ex parua tantum parte a. 1629 praestitit. — In Gallia apud Salmasium Balzacius codicem uiderat et c. 86 et 239 exscriperat, cf. eius opp. (ed. Paris. 1665) tom. I p. 610 sq.

dit. Porro apud Scriuerium uidit ab eoque⁹⁾ accepit codicem Nicolaus Heinsius, qui et in Ouidii Claudiani que editionibus (Ouidium primo edidit a. 1652, Claudianum a. 1650) eum tangit et ipse apographum codicis sibi fecit, quod Burmanno praesto erat et inde ab a. 1867 in bibliotheca Palatina seruatur¹⁰⁾. Sed et alii

9) Non a Salmasio: cf. Burm. l. c. p. XLVIII.

10) Hunc apographorum fasciculum, quo Burmannus in anthologia edenda utebatur quique a. 1867 ex Radinck antiquarii Amstelodamensis auctione meo rogatu a bibliotheca Heidelbergensi emptus est, accuratius paulo describendum puto. Incipit a Salmasiani apographo 'N. Heinsii manu scripto' ut Burmannus addidit, satis diligenter nec tamen prorsus ad amussim facto, quem nonnullis in locis cum mea collatione non inutiliter comparaui. Neque solum 'Burmannus Heinsianis schedis saepe deceptus' est (Meyer. tom. II ad c. 894), sed multo saepius bonam eius lectionem neglegenter et uitiose expressit. I' continentur Salm. c. 7—16. 18—21. 17. 22—98 (c. 99—106 Burmannus ex cod. Voss. oct. 16 addidit qui et ipse Salm. apographum est), c. 107—198 (omisso carmine 197). Hic undecim folia innecta sunt, in quibus Burm. ex cod. Vossiano c. 198, 83—89. c. 380—382. 201—276 (omissis c. 203. 217. 219 aliis) descriptis; quem rursus Heinsius c. 277—285 et 287—379 scribens sequitur. Heinsius etiam Salmasii emendationes, Burmannus codicum Leidensium (Voss. oct. 63 a Vossio scripti et oct. 16, chartacei, recentis) scripturas in mg. addiderunt. — Sequuntur 'Epigrammata ex codice Diuionensi descripta' a manu Gallica, de quibus et infra et in ann. philol. 1868 p. 698 sqq. disputauit. — 'Epigrammata quaedam uetusta ex codice u. c. Iohannis Gerardi Vossii descripta.' Codicem non potui indagare, sed recensissimus est, ut qui etiam 'Pii Papae' (Aeneae Siluui) carmina contineat. Si quae forte ex eo edam, in eo magis Burmannum sequar, quam quod antiqua esse ullo pignore contenterim. Aliqua ex eo cod. Leid. bibl. publ. 78 (cf. Naekii Val. Cato p. 369 sqq.) continent, sed non omnia. Ut haec, ita et 'Varias lectiones in quaedam uetera Epigrammata ex antiquo codice qui olim fuit Scaligeri τοῦ μακρίτου' N. Heinsius sua manu scripsit. Carmina ex eis sunt quae ad rem astronomicam et similia spectant. — Sequitur Calculi Dionysiani (in A p. 189—195) apographum, Salmasiani scripturae in carminibus quibusdam iam ab aliis editis et supra praetermissis, etiam in Symphosio: omnia itidem Heinsii manu, sed a Burmanno neglecta. Sequuntur 'Inedita in u.

codicem dum in Batauiā commoratur uiderunt et ex parte, nullus uero totum, descripsérunt; cf. supra p. XIII adn. Deinde Salmasio a. 1653 mortuo, in Galliam liber rediit, ubi filius eius Claudius Salmasius iunior possedit et inde ab a. 1661, quo ille mortuus est, et Philibertus de la Mare et I. B. Lantinus parliamenti Diuionensis consiliarii (cf. Lessing. opp. IX 185 Lachm. sed etiam Menagiana tom. III p. 14 ap. Burm. l. c.). Hic filio reliquit, qui et in munere patri successit. Mansitque codex in familiis Diuionensibus, quae 'la noblesse de la robe' cluebant, si quidem etiam a. 1726 Doruillio philologo Batauo Diuione in itinere 'praeses Bouherius et senator Bazinus uidendum exhibuerunt'. Quando Parisios uenerit, non accuratissime scio: nondum puto ibi erat a. 1744, quo tempore catalogo bibliothecae regiae sine codicis nostri commemoratione finis impositus est, sed erat a. 1756; tunc enim Ruhnkenius Burmanni gratia multa in Heinsii apographo

c. Vossiano [quart. 86] catalecta', 'Epigramma ad Christum ex u. c. bibl. Leid.', 'Marbodii poema' (Burm. I 105. M. 640) et uaria minuta huc non quadrantia, inter quae ex cod. Leid. quodam inter prosodiae exempla ex Flauiano, Liuio, Numitore, Caesare, Gratio etiam c. 181, u. 3 ut 'ex Sophocle' laudatur, quod explicare nequeo; lectiones Petauiani codicis; uariae lectiones Cl. Salmasii manu adscriptae appendicis Virgilianae margini; Vossiani oct. 15 (saec. XIII) uariae lectiones (cuius ut codici B simillimi ex eoque ni fallor descripti nullam rationem habui) — diuersis omnia mihiique ignotis manibus scripta — 'Excerpta ex libro aduersariorum mss. Iosephi Scaligeri qui est penes u. cl. Tiberium Hemsterhusium', in quibus cod. Voss. q. 86 multo curatius quam supra descriptus est, nec tamen uel ibi satis plene habetur. — Albini uersus. Scaligeri emendationes in libri Pithoeani margine scriptae (cf. p. XIV sq. adn. 7). Ruhnkenii apographum codicis Salm. c. 198, 83 — c. 276 (eius scilicet codicis partis quam aut Heinsius praetermisserat aut Burmannus saltem ab illo non habuit), nitide sed non satis accurate scriptum. Pithoei in suae editionis exemplari ab ipso scripta addenda et corrigenda permulta. Item ab anonymo in exemplari bibliothecae Rohaneae scripta. Denique carmen recens, de quo cf. Burm. tom. II p. 384, eius qui ad Lipsium misit manu scriptum. Adparatus sane satis luculentus; si modo Burmannus eo uti melius intellexisset!

omissa Parisiis ex eo codice descriptis. Ruhnkenius uero apographo suo haec uerba inter alia addidit: 'nuper admodum a Salmasii heredibus in Burgundia emptus'. Per saeculum fere Diuione manserat codexque inde 'Diuionensis' non raro tunc praecipue nominabatur. Etiam 'schedae Diuionenses', de quibus agam infra, eo saeculo ex codice descriptae sunt. Inde autem in Parisina iam bibliotheca extat, numero olim 685 supplementi Latini, nunc 10318 totius fundi Latini signatus.

Et haec quidem hactenus; iam age codicem describere pergamus. Incipit hodie a quaternione duodecimo, id quod inde patet, quod in ima margine p. 16 a prima manu adpositum XII legitur, deinde pag. 32 XIII, p. 48 XIII, p. 64 XV, p. 80 XVI, p. 94 XVII, p. 108 XIII [sic] (horum duorum quaternionum singula folia post p. 90 et 100 excisa sunt antequam codex scribebatur, ita ut nulla existat lacuna), p. 124 XIII [sic], p. 140 XX, p. 156 XXI, p. 172 XXII, p. 188 XXIII, p. 204 XXIII, deinde p. 234 XXVI (nam post p. 204 lacuna, inter 206 et 207 folium excisum numerusque XXV omis-sus est), p. 250 XXVII, p. 266 XXVIII, p. 270 XXX, p. 274 XXXI, p. 290 XXVIII: nam etiam post p. 268 et 272 singula folia excisa sunt et p. 275—290 inter p. 266 et 267 collocandae fuerant. Folium p. 205 sq. post p. 217 sq. suum habet locum. Ultimum igitur codicis folium illud est, quod nunc (a Salmasii ipsius ut uide-tur manu hoc in toto codice factum est) paginarum nu-meris 273/274 insignitum est, ita ut codex a fine pari-ter atque ab initio mutilus nobis sit seruatus. — Ver-suum numerus, quos singulae paginae continent, inter 28 et 29 fluctuat, e. c. a p. 33 ad 94 sunt XXVIII, a p. 1 ad 32 et a 95 ad 108 XXIX in paginis singulis uersus.

Codex, cui titulus deest, ab Anthologia incipit, cui postquam p. 188 his verbis

Epigr̄amatōn · exp̄li · feliciter ☩ ☈
finis est impositus, statim sequitur (uncialibus ut haec omnia litteris)

Incip. calculus Dionisi episcopi Alexandrini decemnovemnalis c. I.

quibus in ima pp. 192. 193 parte adduntur
c II Versus domni Petri Referendarii;
 deinde p. 196:

III Brevis pimentorū q; indomo esse debeant ut condimentis nihil desit (Hauptio nunt. acad. Berol. 1862 p. 630 teste *'Apici excerpta a Vinidario vir intut.'* additum est), qui libellus p. 203 fin. clauditur:

Expli.brevis ciborum.

Pag. 204 nil nisi inscriptionem *Incipit de ponderibus* continet, quae ad carmen Prisciano adscriptum de ponderibus et mensuris fortasse pertinuit. Tunc p. 207 (u. supr.) de Honorio scholastico narratiunculae incipiunt quas Hauptius l. c. p. 629 sqq. edidit. Initium deest, in margine numeri a septimo ad decimum adscripti sunt. Sequitur p. 211

XI Postolatio muneric, carmen ut ex codd. BV apparet ad anthologiam¹ pertinens, in qua id *A* p. 116 praetermisit (c. 216).

XII Incipit sententie scī Syxti epi e filosophi, quae paginas 212—218. 205—206. 219—228 occupant.

P. 228 fin.: *Incip. Luci Anei Senice monita.* 'Licit cunctorum poetarum carmina' sqq. In fine p. 238 accuratius describitur: *Luci Anei Senece ad Gallionem fratrem de remediis fortuitarū expl.*

P. 238: *XIIII Incipit cronica Iulii Cesaris.* 'Iulio cesare et marco antonino consulibus omnis orbis' sqq.

P. 262: *XV Incipit de remediis salutaribus* (p. 262—266. 275—290. 267—273), quae ex Plinii libro XIX sumpta esse recens manus adnotauit; edidit Silligius ed. Plin. tom. V p. XXII sqq. Cf. nunc Detlefsenius ed. Plin. t. III p. 3, qui sex folia excisa esse dicit.

P. 273: *Apulei. Platonice. explicit de remediis salutarib; feliciter.* *XVIII* (sic) *Incipit uersos de singulis causis sunt uer LXX:* p. 273. 274, ubi fine codicis mutili praematuero abrumptuntur. —

Numeris igitur insignita sunt opuscula post anthologiam omnia, quorum duo (II. XI; fortasse et XVI) ad eandem pertinent. Sed ipsa anthologia hos numeros praecedit. Hinc fortasse effici potest, illam tamquam primarium codicis argumentum fuisse, reliqua membranis concedentibus tamquam appendicem addita esse, unde sequatur, eam primam codicis partem totam occupasse eiusque quaterniones undecim deperditos, quae paginis constabant 176, uersuum sere quinque millibus anthologiam nostram si superessent ditaturos fuisse. Quamquam prorsus ea carmina non puto interiisse: uestigium quoddam eorum de *V* agens monstrabo. Sed et in fine codicis mutili aliorum carminum collectio incipit tantum, ut statim desinat.

Inerant igitur codici, si numerorum lacunae supplerentur, haec: Anthologia carminum; deinde I Calculus Dionysii, II Petri Referendarii uersus, III Apicci excerpta, IV De ponderibus, V—X de Honorio narratiunculae sex, XI Epigrammaton supplementum, XII Sixtus, XIII Senecae de remediis fortitorum, XIV Caesaris chronica, XV Apuleii de remediis salutaribus, XVI Altera epigrammaton collectio. Quae omnia memoratu quantumuis dignissima catalogus adhuc nullus suppeditat, cum Delislius satis habuerit his verbis '10318. Anthologie latine. VIII. s. écriture onciale' in catalogi supplemento codicem describere (cf. bibl. de l'éc. d. chart. s. V t. III p. 506).

Iam ipsa quoque Anthologia in capita uel libros diuisa est; quod cum nemo adhuc obseruauerit¹¹⁾), tamen non est nullius momenti. Post centones igitur Vergilianos

11) Quod Duebnerus l. c. p. 7 sq. dicit: 'ich lege um so mehr Gewicht auf diese Ordnung [carminum in codice], weil sie einigemal, durch beigesetzte Nummern, zu verstehen gibt, dasz mehrere bis jetzt anonyme Epigramme einem wirklich angegebenen Dichter gehören', non recte de horum numerorum usu iudicauit. Idem p. 21 perperam opinatur, Pentadio multo plura quam adhuc factum sit e Salmasiani carminum ordine tribuenda esse: sed ea non singillatim enumerat.

p. 1—46 occupantes in extrema p. 47 rubro itidem colore a prima manu in margine adscriptum est *VIII*. Deinde post longum illud declamatorium carmen 21 et alia quaedam et uersus serpentinos p. 66 ad Porfiri anacyclica *X* legitur, p. 67 ‘de tabula’ *XI*, ibidem ad carmen Didonis Aeneae missum *XII*, deinde p. 73 *XIII*. Sequuntur permulta ad genus ἐπιδεικτικὸν plurima ex parte pertinentia; p. 108 legitur *Liber grāmaton explicit XVI* : *incipit · per uirgiliū · Veneris trocaico · metro sunt uero uersus XXII*. P. 118 ad Coronati ‘thema Vergilianum’ adscriptus est numerus *XX*; in reliqua parte talia non occurunt, nisi quod p. 156 Luxori *liber epigrammaton* incipere dicitur. Nam numeros non omnes scriptos sed nonnullos omissos esse per se patet; nec mirum, cum codex quamquam antiquissimus tamen procul ab anthologiae archetypo non quidem tempore absit sed librariorum socordia deflexerit. Qui et carmina tota omiserunt: quorum unum (v. supra) p. 212 additum est. Iam uerborum ambagibus relictis, quae singulorum anthologiae Salmasianae librorum indeoles ac ratio fuisse mihi uideatur, paucis describam.

Lib. I—VI in hoc quidem codice deperditi sunt.

VII Centones Vergiliani p. 1—46.

VIII Carmen declamatorium cum aliis quibusdam¹²⁾.

IX Versuum serpentinorum disticha p. 61—66.

X Carmina anacyclica, quorum unum tantum hic seruatum est p. 66—67.

XI De tabula p. 67. Alia eius generis libro olim addita fuisse puto.

XII Epistola declamatoria p. 67—73.

XIII Carmina de rosis p. 73—74.

XIV (a ‘Praefatione’ p. 74 incipiens) carmina multa res describentia (e genere ἐπιδεικτικῷ) continet; saepe plura easdem res ‘Aliter’ rursusque ‘Aliter’ quasi e

12) Nisi potius pro *VIII* p. 47 scribendum est *VII*, ut liber *VI* centones, *VII* carmen declamatorium, *VIII* alia illa contineat. An forte etiam ‘Praefatio’ (19) pro uno libro habenda est?

certamine describunt; permulta horum carminum tribus distichis constant. Etiam duo illa quae 'praefationem' praecedunt hic pertinent. p. 74—101.

XV Carmen declamatorium p. 101—104.

XVI Carmen ludicum p. 104—108.

XVII Peruigilium Veneris p. 108—112.

XVIII Carmina ad Vandulos spectantia p. 112—116.

XIX Carmina amatoria p. 116—118¹³⁾.

XX Coronati aliorumque carmina, quibus nomina poetarum plerumque addita sunt p. 118—134.

XXI Alia carmina, auctoribus additis p. 134—141.

XXII Aenigmata Symphosii p. 141—156.

XXIII Luxorii liber epigrammaton p. 156—188.

Horum uero singulorum librorum plures comprehensos singulas quasdam maioris ambitus collectiones formasse ex re quadam necessario consequitur, quae hucusque non nisi ex parte nota et a nemine iuste explicata erat. Pagina 47, in qua liber VIII incipit, post inscriptionem *Versus Octauiani* sqq. hoc additum est: *sunt uero uersi CLXXII.* At carmen illud duodecim, sequens uero 285 uersibus constat. Deinde, ut dixi, *Peruigilii Veneris* quo liber XVII siue incipit siue constat, p. 108 inscriptioni adscriptum: *sunt uero uersus XXII,* cum constet uersibus 93. Porro p. 118 liber XX incipit a *Loco Vergiliano Coronati*, cui additum: *ursus XXIII.* Paulo post (p. 134) *Flavii Felicis postulatio honoris . . . sunt ūr' XXXII.* Coronati uero carmen 29, *Felicis* 40 uersibus continetur. Deinde in *Luxorii* carminum initio legitur: *sunt ūr' LXXXXVII,*

13) Vt p. 116 ab *epistula amantis* nouum librum incipiam, hoc et re ipsa efficitur et praeterea ea de causa, quod in libris Thuaneo et Vossiano huic carmini praepositum est '*Incipit*', id quod nisi in librorum initiosis in hac sylloga nusquam factum est, cf. Salm. p. 108. 118. 156. (188.) (212.) 273. In Thuaneo *Incipit* Iudicio coei et pistoris praescriptum est: quare librum XVI, hoc quoque re ipsa efflagitante, a p. 104 incepi. cf. etiam Thuan. ad c. 223 et 389. In ipsa editione certissimos tantum numeros adposui.

quorum primum uiginti sex, omnes uero simul plus quam septingentis uersibus constant. Denique p. 273, ubi *uersus de singulis causis* ad anthologiam fortasse non pertinentes incipiunt, ‘*sunt uer LXX*’ additum est. Horum numerorum cum adhuc fere solus ille Peruigilio adscriptus notus fuerit, uiri docti ut corruptum emendare conati sunt: sed omnes hi numeri a sequentium carminum ueris uersuum numeris ita absunt, ut omnes emendandi conatus frustrentur. Quid uero, si omnia facillima ratione endabam? Inde a p. 47 usque ad p. 108 (c. 20—199), ubi proximus numerus inuenitur, carmina 180, sin uero inscriptiones in codice extantes sequimur, 172 numerantur. Hoc est quod illis ‘*sunt uero uersi CLXXII*’ dicere uoluit librarius; uersuum igitur pro carminum uocabulo utitur, ut factum est c. 120, 5 uel in Gruteri inscr. 703, 2. — Sic a p. 108, ubi *uersus XXII* indicantur, ad p. 118 reuera 22 extant carmina (c. 200—222, exc. 216). In archetypo anthologiae his iniuncta erat *postulatio munera* c. 216: consequitur inde, hos numeros non ab ipso anthologiae compilatore, sed postea demum, cum iam duae codicum familiae ortae erant, quarum altera tantum in excerptis codd. *BV* seruata *postulationem munera* suo loco retinuit, a librario familiae libri Salmasiani additos esse. Caeu igitur numerum mutes, quo cum peruigilii uersibus congruat! Deinde p. 118 *uersus XXIII* indicantur: scilicet hinc ad p. 134 uiginti quattuor carmina (c. 223—253; sed 245—252, nullis titulis discreti, pro uno habentur) sunt. Ad p. 134 progredior, quamuis nullus ibi noui libri numerus extet; sed ibi Felicis carmini additur, esse: *uersus XXXII*. Nempe a Felicis carmine si per triginta duo (c. 254—285) progredimur, ad Symphosii initium peruenimus. In hoc nil tale notatur, Luxorius uero quod *uersuum LXXXVII* esse dicitur, ipsius quidem carmina 89, deinde alia octo (378 in quinque diuiditur) leguntur ad finem (p. 188), qua re is numerus efficitur. — ‘*De singulis causis*’ denique carmina, quorum sextum iam abrumptur codicis fine, septuaginta olim fuisse apposito numero discimus.

p.	?	—	47 (lib. ? — VII)	—	carmina	?
p.	47	—	108 (lib. VIII — XVI)	—	—	CLXXXII
p.	108	—	118 (lib. XVII — XIX)	—	—	XXII
p.	118	—	134 (lib. XX)	—	—	XXIII
p.	134	—	141 (lib. XXI)	—	—	XXXII
p.	141	—	156 (lib. XXII)	—	—	[I (ni manus C)]
p.	156	—	188 (lib. XXIII)	—	—	LXXXVII

Haec uariarum partium discrimina cum ita tantum intellegi queant, ut ex diuersis fontibus singulae partes deductae sint, id quidem hodie quoque dispici potest — nam cetera ualde obscura sunt — alias harum partium Africanam originem aperte prodere, in aliis nihil esse quod ad Africam spectet. Veluti prorsus fere ad Africam uel ut accuratius dicam ad Thrasamundi et Hilderici aetatem, quorum ille a. 496, hic post Thrasamundum a. 523 Vandalorum regnum suscepit, liber XVIII pertinet; ad eandem Luxorius cum Florentino, quo in libro etiam Calbulus (et Petrus?) Afri fuisse uidentur, u. p. XXVI. — Contra in magno illo corpore p. 47—108 complectente, si unum de Luxorio poematum 37 et Octauiani (u. ibid.) c. 20 excipias (nam Etemundis nomen c. 78 et Varitinnae ferocis et Salautensis stirpis memoria c. 156 ad quam Germanorum gentem pertineat incertum est), nihil omnino Africam redolet; imo quod c. 183 legitur '*Faex Garamantarum nostrum processit ad axem*' ad aliam potius quam Africam regionem spectare uidetur. Notabile etiam est, Martialis et Porfirii et Flori carmina huic parti inesse. — Inter centones unus est Luxorii Afri, reliquorum (ut Mauortii) patria nescitur; Medeae iam Tertullianus tribus ante Vandalo saeculis meminit. — Liber XX (p. 118—134) Coronati, qui erat (cf. p. XXVI) Africanus, duo carmina continet, praeterea nihil illam prouinciam prae se ferens; item p. 134—141, ubi ne de Flauio Felice quidem omni dubitatione caret, num sit idem ille Felix, qui p. 114 sqq. thermas Alianarum cecinit. Nam et '*goticus*' ille barbarorum strepitus p. 141 quis scit num in Vandalo praecipue dictus sit? Plurima

saltem huius partis carmina non oriunda esse Africa pro certo scimus. — Symphosii patria ignoratur. — Sed *de singulis causis* carmina ad Vandalorum aetatem referenda uidentur et quidem c. 387 ad Huneric regnum pertinet (a. 477—484). Videmus quam sine iure tota collectio Salmasiana a nonnullis pro Africana habetur, cum potius partes nonnullae (l. XVIII; non tamen XVII et XIX; fortasse lib. XXII Symphosii, u. ibid.; l. quem dixi XXIII; l. *de singulis causis*) id nomen meruerint, reliquis autem uel tenues uel omnino nullae Africanae originis particulae admixtae sint. Quid Duebnerus senserit, qui (ztschr. f. althswiss. 1837 p. 7) e tribus partibus anthologiam Salmasianam constare dixit, cum non accuratius explicuerit, nescio: fortasse centones, Luxorium, omnia inter illos posita innuit, qua opinione primum saltem ad uerum inueniendum gressum fecisse putandus sit.

Haec etiam addenda habeo. Luxorium esse uel aliquem eius amicuin, qui totam syllogam consarcinauerit, possit quis inde efficere, quod et illius carminibus longe plurimis totus isque ultimus liber reseruatus est et quae eiusdem in aliis partibus occurrunt nomen eius diligenter produnt: quem quo refellam equidem non habeo. Deinde adnotandum, singulos libros nonnullos maioribus carminibus et quidem quibusdam nomina auctorum prae se ferentibus incipere. Ita l. VIII carmine 21, 285 uersuum, declamatorio (nomine quidem ibi auctoris presso: nam Octauianus, cui Hauptius attribuit, aperte praecedentis tantum de Veneris statua carminis auctor est) incipit, l. X Porfirii carmine 32 uersuum, l. XI quidem carmine 15, sed l. XII 155 uersuum; l. XVII Perugilio 92 uersuum incipit, l. XX Coronati carmine 29 uersuum, l. XXI Felicis 40 uersuum carmine. Quod utrum forte fortuna an consilio aliquo factum sit, nolo discernere. — Codicem nostrum non omnia habere, quae archetypus anthologiae continuit, inde assequor, quod libri X XI XII [XV XVI XVII] singulis tantum poematis in eo constant: id quod Luxorium siue alium com-

pilatorem illum non puto admissurum fuisse. Quando compilata sit, inde ut puto satis effici poterit, quod et Hilderix rex c. 203 nominatur, qui a. 523 regnum adeptus est, et diu post Vandaloſ a Byzantinis a. 534 ſubiectoſ tale quale extat florilegium compositum eſſe parum eſt probabile.¹⁴⁾ In quo quod praeter Luxoriam Symphosii quoque, ut Vergilianam taceam, carminum longa ſeries recepta eſt, eſt haec anthologiae Graecae imitatio, in qua Gregorii τοῦ θεολόγου et Stratoni poematiis uel ſinguli libri dicati ſunt. Sed in ceteriſ rebus, quamquam non deſunt quae comparari poſſunt, Graeca tamen anthologia in capita ſua multo curatiuſ quam Latina illa diſtributa eſt.

In poetis, quorum nomina A tradit, recenſendis hoc prium tenendum puto, omnes illoſ, quibus *uir clarissimi* nota uel alia eius generiſ additur, et tempore et regione illi qui anthologiam composuit fuſſe uicinoſ. Nam Luxorius ipſe ‘*uir clarissimus et spectabilis*’ audit, Coronatus quem Luxorii amicum fuſſe ex gramm. lat. ed. Keil. IV p. L (cf. L. Mueller. ann. philol. 1866 p. 555) comperimus ‘*uir clarissimus*’, Felix et (ſi iſ aliuſ eſt) Flauiuſ Felix eodem titulo insigniuntur, Octauianus ‘*uir inlustris*’ eſt idemque filius Crescentini ‘*uir magnifici*’. Porro Symphosius ‘*scholasticus*’¹⁵⁾, Petruſ ‘*referendarius*’, Calbuluſ ‘*grammaticus*’ audiunt. Quae omnia ſine ratione eſſent, niſi scriptoře illi carminum tunc cum anthologia illa componeretur adhuc ipsi inter uiuoſ fuſſent uel ſaltem non diu uitam reliquissent, memoria eoruſ adhuc uigente. Et ne quis mihi obiciat, alioſ quoque scriptoře posterioriſ preecipue aetatiſ uelut Vegetiuſ uel Macrobiuſ talib⁹ ti-

14) Illa autem aetate Luxorium quoque rei poeticæ incubuiſſe carmen 203 docet; quem iam ſub Thrasamundo ſcripſiſſe, quae plerumque uirorum doctořum ſententia eſt, etſi per ſe non improbable, nullo tamen certo testimonio nititur.

15) i. e. aeui illiuſ uſu ‘uir doctus’. Coronatus quoque ſcholasticuſ appellatur, cf. Keiliuſ l. c.

tulis etiam in libris plura post ipsos saecula scriptis insigniri, hoc etiam firmat sententiam meam. Hae enim notae, ab ipsa origine libris inscriptae, a meris librariis propagabantur; anthologiae autem compilator, cui quid faceret cogitandum erat, talia ob certas causas tantum retinere potuit. Neque illorum poetarum quisquam, quos diu ante uixisse constat, tali aliquo in *A* nominatur titulo. cf. ephem. gymnas. Austr. 1868 p. 484 sq. Leguntur carmina Luxorii in libris VII et XVIII et XXIII, Coronati in l. XX, Felicis in XVIII, Flauii Felicis in XXI, Octauiani in VIII, Symphosii in XXII, Calbuli in XXIII, Petri p. 192A. *Luxorius* sub Hilderige (c. 203) Carthagine uixit, id quod ex multis libri XXIII locis patet, Hilderigisque duci Oageis post filiolae eius mortem c. 345 obtulit, quo de Oageis cf. Procop. bell. Vandal. I c. 8 (quem caue ne Meermannum sequens confundas cum Eugeto c. 332). Luxorio in schedis Diuionensis bus etiam c. 81. 91 tribuuntur, sed ea nulla de causa. Nomen ei fortasse *Luxurii* aptius addere debui, quippe quod c. 203 in *BV* legitur, et omnino illud o pro u nil nisi corruptela ei aevo propria est; *A* saltem qui Luxorium ubique nominat, etiam *luxoriam* et similia ponere solet, non *luxuriam*. Sed nolui ab *A* desciscere, qui etiam (sed hoc cum libris fere omnibus) Symposium dixit, quem Symposium elegantiori sermone appellare debuit; cf. ephem. gymn. Austr. l. c. Coronati aetatem et patriam Luxorii amicitia, *Felicis* carmina de thermis Thrasamundiatis demonstrant, libro XVIII inserta 210—214: deinde post anonymi ad Hildericum carinen sequitur *Postulatio munericis* 216, item sine nomine, sed cui c. 254 *Flauii Felicis* ita ad uerba fere simile est, ut nisi forte eidem poetae saltem eidem aetati utrumque fere facile sit adscribi. Suspicio autem, et unum fuisse Felicem, qui c. 210—214. 254 scripsit, neque ab eo aliena esse c. 215. 216. Quae cum ita sint, illos quoque poetas titulis insignitos, de quorum aetate nil praeterea constat, argumento illo freti Vandolorum et aevo et regioni attribuemus: Octauianum

dico et Symphosium et Petrum et Calbum. Carmen autem 21 ad Octauianum nulla auctoritate reuocatur, quod propter *uenditur* uocem u. 202 adhibitam ante tertium saeculum scribi non potuisse Hauptius in ed. pr. docuit cl. Lachmanno mus. rh. a. 1845 p. 612. — In illis uero poetis, quorum nominibus nil in inscriptione additum est, dubitari potest, utrum hoc factum sit, quia uita ipsorum iamdiu praeterlapsa erat, an quia titulus ad eos nullus pertinebat (quamquam ‘scholasticus’ saltem unusquisque facile dici poterat), an denique quod librariorum tantum culpa tituli nobis euanuerunt. *Florentinus* quidem (c. 376) Thrasamundi, *Cato* (c. 387) Hunericis temporibus scripserunt. Neque *Etemundem* (c. 78) diu ante uixisse nomen Germanicum probat. Prorsus nihil constat de *Auito*, *Bonoso*, *Lindino*, *Modestino* (de quo cf. supra p. X), *Ponnano*, *Regiano*, *Reposiano*, *Tucciano*¹⁶⁾, *Vespa*, *Vincentio*. ‘Caesaris’ carmen 233 Alcimi Alethii esse, qui a. 360 in Aquitania uixit, in ephem. gymnas. Austr. 1867 p. 398 sqq. monstrauit. *Hosidium Getam* Medeam tragoidiam consarcinasse quamquam *A* non prodat, tamen ex Tertulliani uerbis p. 49 relatis certissime efficitur, quae hoc quoque comprobant, Getam non multum ante Tertulliani (c. a. 200) aetatem uixisse. *Mauortius* duorum centonum scriptor (c. 10. 16; quorum posterius ex certissima Iureti emendatione p. 48 ei tribui) utrum idem sit atque Vettius Agorius Basilius Mauortius, a. 527 consul, Horatii carminum emendor, iure dubites: mihi quidem poetarum Luxorio aequalium nulli nisi Africani in syllogam recepti esse uidentur. Non magis constat, num clarus grammaticae magister *Donatus* c. 227 scripserit. — Ad certos notosque poetas transeuntes exordium iure faciamus a *Vergilio*, cui adscripta epigramma octo (256—263) cur Ribbeckius in *Verg.* ed. tom. IV

16) *Lucanum* hunc dicit C (cod. Paris. 8069). *Lucanus* quidam siue *Vulcianus*, qui ‘de imbecillitate Thuscorum’ (!) scripsit, a Sinnero catal. bibl. Bern. I p. 345 memoratur.

prorsus praeterierit, equidem nescio. Quamquam enim fieri poterat et fiebat, ut clarissimo Maronis nomini talia falso adicerentur (uelut c. 262, quod est distichon Ouidianum), alia tamen neque ipsa eo indigna sunt et c. 261 iam in Donati uita Vergiliana Suetonio innisa ei tribuitur. Qua in uita 'epigrammatum' Vergili liber (p. 58 Reiff.) commemoratur, ex quo haec nostra desumi potuerunt. Cuius libri alia fortasse frustula recuperari possunt duo. Nempe c. 161 in *A* inscribitur '*Eiusdem in Achillem*', sed praecedentis carminis '*Sus iuuenis serpens*' sqq. auctor non nominatur. Quod carmen in libris Parisinis 8069 s. X—XI (*C*) et 8093 s. IX—X et ipsum *Vergilio* tribuitur, et inter reliqua eius epigrammata ibi receptum est: utrumque igitur addendum. Iterum uero hoc urgeo, pro certis me haec non habere, cum et Vergilii epigrammati spuria inrepere potuerint et adeo ipse hic liber ut alia ad eum relata possit totus ab eo alienus esse. Ceterum cum cod. Par. 8069 folio 121 c. 256. 257. 261 (et 160) iungantur, adnotandum uidetur, ea quae in ipso Donato non extant (256. 257), in spuria eius appendice (p. 66 sq. R.) et ibi quidem ea sola extare; quae ad appendicis illius aetatem accuratius definiendam fortasse, si alia accendent, aliquid efficere poterunt. — *Sexti Properti* distichon (c. 264) item apud Donatum legitur. Potest hoc quoque uel ex uita Vergilii uel ex epigrammatum libro desumptum esse, cui, quia Maronem inlustravit, postea additum fuerit. — *Ouidii* in syllogam recepta sunt c. 269 et (cf. supra) 262. — *Senecae* tribuuntur octasticha tria: c. 232. 236 sq.; ex *Martiale* I 57 (c. 275) receptum est; etiam c. 26 in libris eius extat; c. 276 nomen eius mentitur multis. — *Petronii* nomen recuperari potest carmini 218 ex codice Bineti, de quo dicam infra. — *Flori* epigrammata (c. 245—252), quibus ipsum poetam, quem P. Annium Florum Hadriani aequalem fuisse probabile est, inepte inscripsisse *de qualitate uitae* credit Iudeus Apella, partim disticha partim tetrasticha, septenariis trochaicis composita sunt, quod

uersuum genus ex uetustorum poetarum imitatione rursum tunc inter Romanos increbuit (cf. c. 200; Mey. 1191; philologus XXVI [1867] p. 137 sq. all.). Num ex mancis c. 84—87 inscriptionibus eruendum sit, Florum esse auctorem eorum, decernere nolo. — Constantino regnante *Porfirius* argutiarum in uersibus pangendis sectator industriosissimus scripsit, cuius est anacyclicum carmen 82. Eiusdem porro et indolis et fortasse aetatis *Pentadius* est, quem postquam Barthius praecipue et Wernsdorfius plurimis carminibus perperam et inepte onerauerunt, nunc demum quid eius esse traditum sit, in conspectu positum uides; nihil autem, quod non eius extet in *A*, in aliis libris ei tribuitur. Pentadius denique, ut hoc quoque addam, cui nepoti suo Vinditianus quidam litteras in Endlicheri catalogo codd. latt. bibl. Palat. Vindobon. I p. 132 publici iuris factas dedit, nil commune habet cum nostro, sed ad medium aeuum pertinet. — Denique expungendus est e poetis Salmasiani codicis *Hilarius*, unus e duodecim sapientibus siue poetis scholasticis, quem c. 158 scripsisse Burmannus Vergili ed. Aldinam testem euocat. Sed neglegenter ille, ut solet: nam et Aldina et antiquiores edd. praemisso Hilasii carmine his duobus (nam in duo iam diuidunt) simpliciter ‘Aliud’ (i. e. aliud distichon, Vergilium itidem tractans) inscribunt. Nusquam duodecim illorum poetarum in *A* mentio fit.

Iam nunc de tenuibus quibusdam *notarum criticarum* reliquiis in *A* extantibus dicam. Quamuis enim haec signa **s** × **X** **f** multis locis ibi occurentia a recenti demum correctoris, ipsius puto Salmasii, manu adposita esse E. Martino mihiique uisum sit, restant tamen quae antiquae uideantur et a prima manu profectae notae duo: **R** siue **R̄** siue **/R** et —. Quarum priorem, quae septem locis in *A* inuenitur ‘chresimon’ puto, quae ‘sola ex uoluntate uniuscuiusque ad aliquid adnotandum ponitur’ ut Suetonius de notis refert et Isidorus orig. I 21. Nam quater ad uersus nomina propria continentes (*Vitenses* 149, 3. *Acin* 151, 2. *Caly-*

dona 199, 68. *Alcides* ib., 78), ter ad locos corruptos (*ueūi* 17, 334, ubi *numen* legendum est; *pretiosasue* quod nondum emendatum est 353, 7; *ularrectos* 302, 14, ubi *arrectos* Heinsius scripsit) positum legitur. In libellis de notis hoc signo ✕ (χῖ et ρῶ) depingitur chresimon (cf. Sueton. rell. ed. Reiff. p. 141. Kettner, krit. Bem. z. Varro u. lat. glossaren, Hal. 1868, p. 35), unde ea quam in A habemus forma facile oriri poterat. — *Obelum* autem (nam eum lineola — significari puto)¹⁷⁾ his locis enotaui, alias autem fortasse neglexi: Medeae u. 240. 243. 252 (ultimo loco = formam habet), ubi quod Isidorus docet, poni obelum 'in sententiis superflue iteratis uel in his locis, ubi lectio aliqua falsitate notata est' reuera accidit. Nam 240 *Si nulla est regio* sqq. post 238 sq. *Si te nulla . . . , Sin absumpta . . .* saltem non omnino necessaria sunt; 252 *Iam grauior Pelias et aëna undantia flammis inter sudantem sub uomere taurum et squamosum draconem importunius ad tempus ab illis remotum reuocat;* 243 uero illa 'possem — Creusam' critico sane non nimis sagaci prorsus contraria praecedentibus 'faciat — auspicis' quorum ironiam non intellexit, continere uidebantur. Porro c. 18, 40 *qualis Nereia Doto* sqq. comparatio inepte quaesita obelo iure notatur. Num 21, 199 sit — obelus necne, nescio. Haec de paucis notarum in his quoque carminibus adhibitarum uestigiis dicenda habui. Neque obelum neque chresimon, notas Graecas, ab antiquis Romanorum criticis adhibitas esse traditur;

17) Quae lineola in Mediceo Vergilii libro saepe adhibita a Ribbeckio proll. crit. p. 158 sqq. pro simplici ductu, qui 'ad separandas res a rebus' ponebatur, iure habetur: qua quidem ratione in A eam non adhiberi exempla mea monstrant. Sed ille uir doctus cum ipse p. 163 de Medicei notarum antiquitate dubitet, necesse puto hoc premere, Salmasiani notas nonnullas cum putem ut dixi recentes esse (uelut S quamquam phrontidis signo φ simile), tamen R_y et — ni omnia Martinum meque fefellerunt ab antiquissima manu esse profectas.

fortasse inde a Suetonii notarum usum docentis tempore inualuerunt.

Paucis denique dicendum est de *schedis Diuisionensibus*, α quas ex *A* descriptas et propterea $\alpha^{18)}$ a me signatas Burmannus maioris pretii esse quam ipsum librum Salmasianum multis locis innuit. De quibus quid statuendum sit, accuratius dixi in ann. philol. 1868 p. 698 sqq. cf. L. Mueller. ib. 1867 p. 802 sq. Scilicet inter annos 1651 et 1756, carminibus et emendatis et secundum argumenta, Pithoeanae syllogae instar, in ordinem redactis, Diuione ex *A* descriptae sunt, et ita quidem, ut qui schedas scripsit hoc egisse videatur, ut syllogam suam tamquam Pithoeanae supplementum prelo subiceret; quare illa tantum Salmasiani carmina recepit quae, quia in *B* non extant, a Pithoeo nondum publici iuris facta erant. Non tamen ex ipso *A*, sed ex apographo eius aliquo schedas fluxisse exempla talia docent quale est 304, 17, ubi *iaculis* in α omissum est, eadem autem manus in margine *sagitta* suppleuit: quod non fecisset, si *A* ipsum inspicere licuisset. Sic 305, 2 *A* recte *genio*, α *genis* cum signo corruptelae ab ipsius librarii manu adposito. Quod uero Duebnerus l. c. p. 8 dicit, se schedas Diuionenses, librum saeculi XVI in forma octaua scriptum, in bibliotheca regia Parisiis ipsum uidisse, in eo, quamquam numero non indicato errorem accuratius definire nequeam, falli tamen puto virum peritissimum, cum saeculo XVI ipse *A* nemini innotuerit, α autem nisi post Pithoei librum a. 1590 editum ne scribi quidem potuerit. Aliud aliquid Salmasiani apographum (non tamen Iuretianum, quod in forma quarta scriptum esse Quicheratius testatur) Duebnerum pro nostro habuisse suspicor.

α emendatus est ab homine prudenti, qui et Salmasii coniecturas (*a*) et hic illic suas (ut puto) in textum

18) Symposium non continent; quare anceps non erit, quod in illo eandem α significationem a Schenklio codici Sangallensi 273 datam seruauit.

recepit; quid *A* habeat, nusquam fere indicat. Haec erat causa, propter quam Burmanno saepe praferendus uisus est. Hodie Heidelbergae extat, cf. p. XVI adn. Nonnulla ut ab α emenda in adnotationibus indicaui, quae iam *a* ita habere puto; scilicet Parisiis cum codicem conferrem, temporis breuitate circumscriptus in *A* magis quam in *a* intentus eram; α uero quotidie in manibus habebam. Carmina non multa illa, quae α non ex *A* habet, ad Claudianeos codices spectantia, in altero fasciculo edam; cf. ann. philol. l. c. — Burmannus schedis sua manu inscripsit: ‘*Epigrammata antiqua ex codice Diuionensi descripta*’; folio 1^v idem addidit: ‘*Communicauit haec mecum Cel. D'oruillius, ad quem ex Gallia ea misit uir Nob. Iosephus de Bimard la Bastie, baro montis Seleuci.*’ Libro primo 75, altero 111, tertio (Luxorii) 82, quarto (christianorum) 11 carmina schedae continent.

IV

Iam ad reliquos florilegii Salmasiani codices uertamur. Totam quidem syllogam nullus continet; de Symphosii (c. 286) codicibus et p. 187 et accuratius in ephem. gymn. Austriac. a. 1868 p. 483 sqq. ipse dixi. In Bobiensium bibliotheca teste catalogo saeculo X exarato a Muratorio antiqq. Ital. III 817 sqq. edito uolumen erat, quo ‘*Sedulius, Claudianus et alia opuscula*’ continebantur; quem ad anthologiam pertinuisse suspiciari quis possit. — Codice (*S*), cui cum Petronianis *S* aliisque etiam nonnulla Salmasiani carmina inerant, usus est *Claudius Binetus*, cum Petroniana aliorumque ueterum epigrammata Pictavii a. 1579 ederet, de quibus ita praefatur: ‘*ne quid dissimulem, Petronii Arbitri aliorumque Epigrammatum bonam partem ex bibliotheca Ecclesiae Bellouacensis habui: quae cum ueteri Isidori Ethymologico connexa erant.*’ Codex deperditus hodie esse uidetur; saltem nec Bellouaci extat, si Haenelii catalogi silentio credimus, nec codex Parisinus 11677, de quo me Ios. Kleinius amice admonuit

quique collationem codicis cuiusdam Isidoriani Bellouacensis saeculo XVII factam continet, carmina addita esse ulla ratione memorat, id quod a Martino compéri. Aetas quoque libri *S* ignoratur. Inerant ei carmina 218, 232, 233, 346, 347, 348, 349, 364; quorum in Bineti collectione numeri sunt 4, 30, 26, 23, 19, 18, 20, 17; idemque ordo in codice fuisse uidetur, quem satis fideliter Binetum expressisse credo. De reliquis eius epigrammatis in altera huius uoluminis parte dicam, hoc uno tantum nunc addito, carmina 112, 145, 132, 181, 217, 156, 196, 224, 436, quae eadem Binetus primus edidit, eum post illa (c. 1—34) quae ex *S* sumpsit, et quidem ‘ex munere Ios. Scaligeri’ i. e. ex codice *V*, ex quo iam a. 1573 in Catalectis suis ea edere ille praetermisserat, habuisse: quod Burmannus non intellexit, quodque singulae lectiones confirmant. Sunt loci, in quibus dubites, utrum codicis an Bineti lectionem habebas; sed in grauioribus codicem in contextu exhibit, emendationes suas in margine apponit. Ita c. 218, 8 *os quali compremis multe S* habet; Binetus in *mg.* *oscula cum pomis mitte* emendat; sic recte et in *A* legitur; contra *BV* quos mox describam *osque ledis morsu mitte* siue *mittite (mitate?)* exhibent. Apparet, *S* ad neutram harum familiarum pertinuisse; quibuscum ne carminibus quidem congruit, cum praeter 218 solum 232 in *B* extet, nullum in *V*. 233 cum *C* commune habet, reliqua cum solo *A*: cum quo memorabili quodam fortasse uinculo contineri uidetur. Cum enim *A* praeter primae manus ipsiusque Salmasii correcturas alias non contineat, tamen uno loco (364, 4), ubi codex exhibit *corporēas*, manus quaedam saeculi uel tertii decimi uel posterioris in margine emendauit: *corporē Cypris eas*; eaque ipsa uerba in *S* erant, id quod ex Bineti silentio argumentari licet. Quare librarium qui siue *S* siue archetypum eius scripsit, ex *A* descriptissime suamque emendationem in margine ibi addidisse credi possit; quae tamen coniectura ea re quodammodo

infirmatur, quod altero quoque loco (354, 5) eadem manus ‘semiantiqua’ (cf. ad h. l.) *populis*, quod *A* omiserat, in margine adscripsit, carmen autem 354 apud Binetum non extat.

Alterum codicum genus, quod *Excerptorum* dico, duobus hodie libris constat; quibus tertius fortasse olim addi poterat liber ‘LXX epigrammata’ continens, qui in Bobiensis monasterii bibliotheca a. 1494 inuentus est, cf. Peyron de biblioth. Bob. p. XVIII: sed nihil de eo compertum habemus. In utroque codice haec excerpta cum *Martialis* excerptis coniuncta sunt; uterque etiam carmina alia praeter ea, quae cum *A* communia habet, continet: quae omnia hac priori huius uoluminis parte complecti mihi constitui, praesertim cum ea quae ex *V* exhibenda erant, a Salmasiana sylloga olim ne aliena quidem fuisse mihi uideantur.

1. Parisinus 8071, olim *Thuaneus* (*Iac. Aug. B Thuanj* folio 2 inscriptum est), membranaceus, in fine mutilus, duabus columnis scriptus, forma maxima (cf. *Martialis* ed. Schneidewini mai. p. LXXXIII sqq., Sili-gius ann. philol. VIII p. 201, Hauptius ed. Ouid. halieut. p. XII sq.), saeculi uel exeuntis IX uel ineuntis X, post Iuuenalem, Eugenii Toletani carmina, ex *Martiale* excerpta (inter quae c. 26 ed. m. extat), *Catulli* c. 62, deinde foliis 51 u. — 56 u. Salmasiani florilegii carmina LXXXIII eodem plerumque quo *A* ordine ita continent, ut a c. 96 incipiat, in c. 269 desinat; post haec quatuor Luxorii carmina sese excipiunt; in folio 57 r. c. 30 additur. Carmina autem quae dixi, suo ordine ab *A* ut appareat raro discrepante posita, haec sunt: c. 96. 98. 101. 111. 112. 113. 116. 117. 118. 200. 127. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 145. 152. 156. 160. 180. 181. 182. 183. 184. 192. 196. 197. 199. 203. 205. 206. 209. 214. 216 (quod carmen in *A* hic omissum et in fine p. 212 additum *Thuanei* aucto-ritate huic loco vindicatur). 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 232. 234. 235. 236. 237. 245—252. 103. 142. 153. 273. 256. 257. 259. 260. 261. 263.

265. 266. 268. 269. Luxorii: 296. 303. 310. 318.¹⁹⁾
 Statim post ea sequitur carmen quod in *A* non exstat: c. 389; sed et hoc ex eodem fonte fluxisse mihi quidem ueri simile uidetur; post 389, uersiculis quibusdam librarii additis, legitur '*Explicit*', i. e. ni fallor: '*Explicit florilegium*'. Sequitur c. 30, quod suo loco omissum et hic adiectum est; Ennodii disticha tria, aenigmata duo satis barbara (extant etiam in cod. Bern. 611, cf. p. 296 sq.), excerpta ex Senecae tragoeidiis (Sen. ed. Peiper et Richter p. XXIII sqq.) et Lucano (IX 696). Haec excipiunt fol. 58 r. Eucheriae uersus (c. 390), Ouidii Halieutica, c. 391, Gratii Cynegeticon liber primus²⁰⁾: quae quattuor carmina, et eodem quidem ordine, etiam in libro Vindobonensi 277 saec. IX mutilo et nihil aliud illo quidem saeculo scriptum continentे leguntur, de quo cf. Hauptius in ed. Ouid. Halieut. p. VI sq. — C. 390 sq., quamquam ad syllogam eandem non pertinuisse uidentur, hic tamen quia in *B* extant, addidi. Post Gratium Christiana quaedam, deinde in ultimae codicis paginae fine (fol. 61 u.) haec leguntur²¹⁾:

*De natura uincente consuetudinē id. ē. gattu/i scebaī
De silua que petit unum ramum ad manibruī*

19) Horum carminum in Vossiano oct. 15° saeculi XIII quattuor et quadraginta uel fortasse plura etiam (nam ex solo Burmanni apographo Heidelbergensi ea noui) ita descripta sunt, ut uel ex *B* uel ex libro ei simillimo deriuata esse pateat; quare hunc codicem nusquam adhibui.

20) 'Incip̄ gratti cynegeticon LIBI' *B*; 'Incipit gratti cynegeticon libi' *Vindob.* Nusquam tamen adhuc obseruatum uidi, quod luce clarissim hic extat, Gratii opus quod nunc multum est, pluribus libris olim constituisse.

21) Hauptius in Herm. uol. III p. 222 ex cod. Berol. Santeniano 66 haec saeculo IX scripta, partem indicis aliquius bibliothecae efficientia exhibet: *Libri alchimi sic incipit Inadælescentiam* (l. -tem) | *qui Inpublico patre cadente risisset* (l. -sit). *et languenti puellae amatorium dedit* | *De controversia fullonis uel calui*. Haec quoque, quae nescio an recte ad Alcimum rhetorem Hauptius referat (mihi potius Alcimi episcopi 'libri' praecedere uidentur), similis generis carmina puto fuisse.

*De campo sine aratro. De seruo sine flagello
 De inuento pisce in sulco
 De illo qui mare uolebat incendere no|||||||
 sed ut d̄s uidiss& qualem uoluntatem habuisse
 De illo qui dicit tibi unum moysi (num michi?) unum*

Fortasse hae quoque inscriptiones ad carmina pertinuerunt. — Ceterum praeter c. 30 et Martiali tributum c. 26 in *BV* nullum extat, quod in *A* ante c. 96 legitur. Quare cum in *A* c. 90 ‘Praefatio’ extet, qua librum XIV incipere conieci, hoc fortasse inde effici poterit, excerptorum codices ex exemplari deductos esse, quod libros VII—XIII non continuerit: nam de libris septimum praecedentibus conjecturam proferam, cum de *V* agam. — Correcturas nisi a prima manu easque raras codex in poematiis quidem non habet.

Primus P. Pithoeus in edendis poematiis hoc libro quem Scaliger nondum nouerat usus est. Sed antea et a Gryphio in *Martiale* a. 1535 edito est adhibitus (Schneidewin. p. XXXVIII et LXXXIII), et priore iam tempore Erasmus Adagiorum a. 1508 editorum I 9, 1 mentionem eius ni fallor iniecit hanc: ‘Amyelas perdit silentium [c. 200, 92]: meminit et Catullus, nisi fallit inscriptio carminis De uere, quod nuper nobis Aldus Manutius noster exhibuit, in antiquissima quadam Galliae bibliotheca repertum’ (cf. L. Gyraldus hist. poett. dial. 10: ‘Aldum Manutium memini dicere se Catulli poema habere, quod Ver inscribitur. Idem et Erasmus fatetur: neandum tamen mihi illud uidere contigit.’ cf. Wernsdorf. PLM. III p. 458 et Phaedrus ed. Orell. p. 217). Quem codicem *B* fuisse multo probabilius conicias quam *A*, qui per totum inde saeculum latuit; in aliis autem libris hoc carmen nec exstat nec tunc extitisse uidetur. Quod cum in (*A*)*B* ‘Per Virgilium Veneris’ inscribatur, Manutius, cum Vergiliana scilicet poesis indolem ei deesse uideret, temeritate illi aeuo propria Catullo potius ut perditae libidinis poetae tribuisse ‘Veneris’ que ex uersu primo in ‘Veris’ mutasse

uidetur; Erasmum autem nihil nisi Manutii apographum uidisse uerisimile est.

V 2. Alter est codex Vossianus (bibl. Leidensis mss. Lat. Voss. Q. 86) membranaceus, 'ineunte potius quam exeunte saec. IX iudice Geilio scriptus' teste Schneidewino ed. Martial. p. 680, qui tamen fallitur cum hunc codicem eundem putat quem Is. Vossius in bibliotheca Petauii senatoris Parisiis uidit, cf. eiusd. prolegg. p. LXXXVIII. Antiquior itaque cum sit quam Thuaneus, tamen secundo loco nominaui, quia et bonitate et carminum libri *A* numero ille hunc aliquanto praecedet. Vossianus pri-mum inde a fol. 91 u. post Auiani fabulas (quae praeterea contineat, uide in Catalogo mss. bibl. Leid. a. 1716 edito p. 383) carmina plurima continet, quorum duo (n. 236. 237) sub 'Senecae' nomine extant in *A* p. 123, reliqua au-tem (c. 392—479) in illo non leguntur; quin quod fol. 96 u. legitur c. 442 'De monte Atho', id a carmine 239 (*A* p. 124) ita diuersum est, ut pro eodem haberi non possit. Tandem, postquam a fol. 99 u. ad fol. 105 r. Martialis excerpta (c. 26: fol. 100 r), quae in Vindobonensi 277, de quo supra ad *B* dixi, sed alia atque in Thuaneo, interuenere, post uerbum *Explicit* a Pentadii ('*Pintadi*') carminibus initium fit syllogae carminum in *A* quoque seruatorum sed hic quoque et '*Excerptio de libris Martialis epigrammat*' (fol. 105 u. — 108 u.) et alia, prae-cipue duodecim sapientum, de quibus ad cod. Paris. 8069 (*C*) agendum erit (fol. 108 u. — 109 r. 111 u. — 116 r.), interiecta sunt. Carmina Salmasiani in hoc cod. occurrunt numero XLII, quorum duo tantum (c. 155 *de Scaeuela* et 271 *Regiani*) non itidem in *B* inueniuntur; utrumque autem familiae *BV* ab origine non deerat. Ordo epigrammatum, si *A* uel *B* spectes, liberius im-mutatus est, ut tamen in uniuersum a pristina serie non nimium diuersus sit: etiam uerba singula, quamuis in uniuersum spectanti hic codex cum *B* unam familiam Salmasiano oppositam (uide p. XLIV sq.) efficiat, hic illic tamen emendatorem nescio quem Carolina fortasse aetate experta sunt. Continentur autem folio 105 r. et u.

inter Martialis epigrammata innecta c. 265. 266. 268. 303. 318. 263; deinde a fol. 109 r. ad 111 u.: c. 96. 116. 117. 132. 160. 182. 196. 218. 221. 222. 235. 271. 256. 257. 259. 260. 261. 296. 224. 203. 234. 216. 217. 103. 155. 219. 220. 136. 156. 132. 181
deinde inicitur Mart. III 75. tunc c. 112. 145. Sequuntur uersus XII scholasticorum. Praeterea c. 26 folio 100 r.
inter Martialea extat, c. 236 et 237 fol. 93 r. leguntur.

Iam uero carmina foliorum 91 u. — 99 u. omnia uere antiqua esse ex arte poetica sermonisque elegan-
tia facile quiuis perspicit; sunt inter illa quae ad Clau-
diorum aetatem ascendere uideantur, et quaedam Pompeii
et Catonis reuerentia uitaeque tranquillae laudatio sae-
pius obuia ueteris rei publicae status sectaeque stoicae
studiosos, Lucanos dico, Persios, Senecas, in memo-
riam renocat. Senecae ipsi ut dixi adscripta duo epi-
grammata huic parti insunt, id quod ex A nouimus:
nam Vossianus ipse auctorum nomina prorsus nulla
habet. Quae carmina ut omnia ad unum idemque epi-
grammatum corpus pertinere putem, a qua opinione ne
eo quidem prohibeor quod alia quoque lascivioris gene-
ris immixta sunt (quorum multa ad Petronium ex Scal-
igeri arbitratu referri solent), hoc ideo fit, quod car-
mini 430 (fol. 96 r.) ‘*O sacros uultus Baccho uel Apol-
line dignos*’ nulla alia inscriptio est addita praeter hanc
‘*Liber IIII*’. Quae cum ex corruptela Liberi nominis
non possit orta esse, id quod ipsum carmen docet, hoc
aperte significat, quartum epigrammatum librum his
uersibus incipere. Atque si recordamur, florilegii Sal-
masiani libros sex priores partemque septimi in illo
codice deperditos esse, opinionem non quidem certissi-
mis argumentis confirmandam, sed per se non impro-
babilem nanciscimur, in his foliorum 91—99 carmini-
bus sex illorum librorum siue omnium siue partis
eorum excerpta (septimus enim centonibus constat)
nobis seruata esse. Nam quod nil Africanae originis
eis inest, hoc quidem post ea quae p. XXIV sq. disputau-
neminem mihi obiectum esse confido. Ut ea quoque,

quae ex Martiale excerpta *BV* habent, ad Salmasiani partem deperditam referri posse negem, inde efficitur, quod Salm. p. 59 ‘*Martialis*’ carmen (c. 26) legitur, quod in illis inter ipsa eius excerpta habetur. Quod uero *V* post ea omnia postque XII sapientum uersus fol. 116 r. poe atium 480 habet cum hac inscriptione ‘*De pedibus Lib. IIII*’, id ita explico, hoc carmen a librario cum libri quarti excerpta describeret omissum et postea hoc ultimo loco adiectum esse (cf. c. 216). *V* Scaligero notus erat, qui eius carmina pleraque in catalectis a. 1573 edidit; quaedam praetermisit, quorum octo ab eo accepta Binetus edidit a. 1579; supererant c. 103. 136. 182. 203. 218. 220. 234. 235. 296. 303. 318. 416 (427 ineditum tunc mansit), quae Pithoeus a. 1590 libri *B* reliquis quoque carminibus adiecit. Binetum Burmannus solita incuria ex nescio quo ‘codice Cuiaciano’ c. V 162 (c. 181 ed. m.) edidisse dicit, cum ex *V* habeat. ‘*Schedis Scaligeri*’ (cf. p. XVII adn.) ex *V* descriptis Burmannus tamquam proprio praeter Vossianum fonte usus est, quarum ‘originem et sero intellexit aliquatenus et, qua erat inertia, intellectam uilipendit’, ut recte dicit Schneidewinus, quem cf. p. 681. — Carmina 396. 402. 409. 410. 412. 441 non Scaliger sed primus Pithoeus, ea re ductus quod c. 236 sq. in *B* Senecae tribuuntur, eidem ut uidetur uindicare uoluit; ipse Scaliger c. 464—479, quorum ex duobus (c. 466 et 476) a Fulgentio uerba quaedam sub nomine Petronii afferuntur, Petronii esse fortasse recte suspicatus est. cf. p. VI. Vide tamen adnot. c. 472, 4. In c. 414 Varroni Atacino adscribendo librum *S* secutus sum, non quia sic uerum putarem, sed ut auctoritas in re dubia seruaretur. — Omisi denique, quae sub numeris 583, 285, 1052 Meyerus exhibuit in *V* fol. 91 sq. extantia, quoniam Ausonii poetae esse codicis *E* (Vossian. fol. 111), in quo melius seruata sunt, contextus et ratio monstrant; qua de re in altero huius uoluminis fasciculo dicam.

BV codicum familiam Caroli fortasse regis aetate

in re orthographica emendatam esse puto; cf. p. XLII.
In *V* manus secunda leuiora uitia correxit.

Codex Parisinus 8069 (*C*), ex quo utpote optimo *C* eorum fonte duodecim poetas scholasticos ut dixi aliquando edam, tunc temporis accuratius a me describatur. Thuani is quoque erat; membranaceus, in folio, saeculi uel X uel ut catalogus exhibit XI. Vergilium (fol. 8—113) eiusque ‘iuuenalis ludi libellum’ (f. 114—121) continet; f. 121—126 duodecim illis poetis occupantur. Reliqua in codice scholarum usui ut puto destinato variis carminibus sententiisque ad rem poeticam rhetoramicam alia ediscenda aptis referta sunt; dialogum de Terentio (f. 127 sq.) edidi ephem. gymn. Austr. 1867 p. 403 sqq. Salmasiana autem syllogae haec epigrammata insunt: (fol. 1 u.) 275. 276. 178, 5—6. 277. 269. (fol. 2 r.) 268. 258. 259. 260. 262. 263. 233. 24. (fol. 2 u.) 25. 351. 88. 264. (fol. 3 r.) 28. (fol. 114 r.) 351 iterum. (fol. 121 u.) 256. 257. 261. 160. Vossiani q. 86 praeterea duo carmina (392. 393) fol. 121 u. leguntur. Omnino in his *C* nec cum *A* nec cum *BV* arte coniunctus est, sed suas proprias lectiones, quas equidem hic illic memoria librarium fallente exortas arbitror, praebet. — Alia libri *C* carmina ad Vergilium magna ex parte spectant: uelut fol. 114 u. carminis 1 praefatio, fol. 7 r. c. 2, 1—4, fol. 7 u. c. 2, 5—8. Cf. Ribbeckius append. Verg. p. 28 sqq. — In eligendis carminibus cum *C* consentire solet codex *Petauianus* hodie ut uidetur deperditus (Ribb. p. 30), cuius lectiones, si Burmanno eas afferenti fides, paullum quam *C* deteriores sunt. — Cum *C* arte cohaerere uidetur codex *Florentinus* plut. 33 n. 31 saec. XIV ineuntis, de quo cf. Bandini catal. II p. 124 sqq.

V

De re critica instituenda iam dicendum, sed breuiter; nec nisi hic illic delibantes singula exempla proferemus. Ab infimo gradu exordiar, qui est in emendatione orthographiae. Qua in re *A*, ut omnes fere eius

temporis libri, pessime habitus est²²⁾: nec tamen facile ubique decernitur, quid librarii, quid ipsi poetae pecauerint. Velut quod *ae* (*e*) et *e* ita ibi fere ubique confunduntur, ut cum in apparatu critico reliqua ex *A* diligentissime omnia enotauerim, hoc uno labore sine incommodo supersederim, tamen et ipse Luxorius, poeta neglegentissimus, c. 314, 7 *quaesumus* prima syllaba breui profert; similiter 224, 4 *fēdītās* pro *foēdītās*. — Porro *e* et *i* antiquitus illa in uulgi ore arte cohaerentia miscentur: *addedit* et *uendededit* et *Felippe* et contra *habit* et *decit* et similia crebro occurrunt. *Pentadius* et *Pintadius*, *Vergilius* et *Virgilius* pari iure sunt. — *y* plerumque in *i* mutata nonnullis tamen locis remansit, e. c. 234, 19; 235, 7; 239, 6 in uoce corrupta; 253, 153; 265, 6 all.; 244, 8 ab *A*¹ pro *i* restituta; quae nos admonent, ne litteram omnino exulare iubeamus; neque id ausus sum in *lympha* et *nympha*, ubique ni fallor *i* littera scriptis. Luxorius 333, 8 *y*, uel ut in *A* est *i*, pro *yi* diphthongo in *Harpyacis* posuit. — *o* et *u* promiscue adhibentur, quare *surtunam* et *cupiam* et *nuscere* et *uuluuntur* itemque *fororem* et *purporeum* et *luxoriam* et *Luxorium* nec fere alteras scripturas inueniamus; adeoque *domoit* (215, 3) legitur. Quam rationem in archetypo iam extitisse inde doceatur, quod *A*¹ (cf. p. XIII) nusquam fere has quas dixi corruptelas emendat et adeo *incubuere* (8, 36) in *incobuere* mutat. Ulterius etiam progredi licet, cum in *BV*, quorum scriptura emendata est, ita ut talia non occurrant, corruptiae sint quae talia familiae eorum olim infuisse doceant. Sic 134, 1 *formae* recte *A*, *B* autem *furine*; in *V* deest. Consonantes liquidae uitiose saepe gemināntur (*tullit*, *sillua*, *tyrranni*), aliae leniuntur (*d* pro *t*: *adque*, *inquid*, *pedere*, *scrudata*; *b* pro *p*: *probrius*, *uabor*; *g* pro *c*: *Vulganus*; *qu* pro *c*:

22) Cf. de his rebus omnibus praeter Corsseni Schuchardtique libros Ribbeckii prolegomenon in *Vergilium indices* ed. Verg. III p. 384 sqq.

quur; v pro b: vipedes; sed b pro v; nobus, mobeo, botum), aspiratio tollitur (orrida, abenda, traor, proibetur; 12, 1 et saepius arena; 120, 4 ospes, quod ab ipso auctore profectum esse acrostichon monstrat) eademque falso additur (hac pro ac, humerus in A plerumque, heros 117, 24 pro eros, Symphosius pro Symposius). Pro ch th ph plerumque c t f in A est: pulcer caos termae tetis filomela foebus elefans limfa. Cum inde a quarto saeculo haec ratio f pro ph scribendi magis magisque inualuerit (cf. Corssen ausspr. I p. 68. Ribbeck. I. c. 419), in ipsis fortasse carminibus adhibenda fuerit. Nam quod *BV philomelam* praebent ubi *A filomelam*, *B spkinga* (i. e. sphinga, c. 180) ubi *A sfinga*²³⁾ rell., ea ab emendatore profecta esse possint. Nonnullis tamen locis cum ipse A alteram formam retinuerit (*limpha* 122, 1. 124, 1. 154, 5. *phrixū* 234, 25. *philosoforum* [sic] 351 rell.), non suo arbitrio librarium formam non inusitatam posuisse, sed quasi inuitum seruasse quod multo pluribus locis seruare debuit, statuemus. Fluctuasse illis saeculis scripturam certum est: *Filocalum*, non *Philocalum*, in aerosticho carminis 120 scriptum est (cf. L. Muell. r. m. p. 470. mus. rh. XXIII 96, qui *Porfiriū* et *Frix* quarto saeculo scriptum monstrat). Magni momenti hac in re Felicis c. 214 artificiosis quas sequitur legibus est: in quo *Thrasamundus* in acrosticho, sed *termae* u. 6; *nimfae* (sic AB; num *nymfae*?) u. 1 et *Foebo* (*fēbo*) u. 2 et rursus *limpha* (*lympha*?) u. 10 auctorem scripsisse litterarum numeris constat: unde quid sequitur, nisi *ph* et *f*, *th* et *t* incerta tunc fluctuasse? In eodem poemate *innobat* in mesosticho (*uibat* u. 10; et *botum* 8, cum *uota* in telesticho sit; *renobat* 11) in cultiore formam mutari. Omnino enim, cum scripturam in multis incerto fluctuasse uideamus,

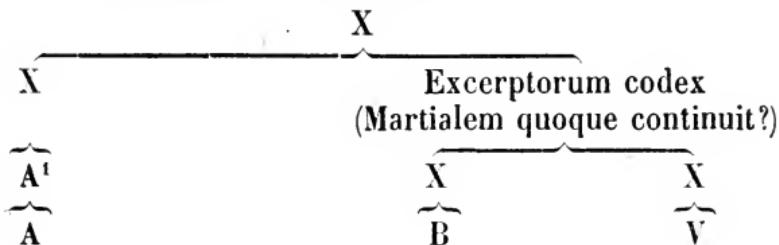
23) Nomina propria in a inusitate exeuntia nonnulla inuenimus, e. c. *Alcesta* (15), *Colchidarum* (17, 25), *Briseida* (135, 2), *Calydona* (199, 68), *sphinga* (180), *aethera* (230, 3 pro *aether*), *Lacedaemonia* (351, 3), *Laida* (374, 1). Sed iam apud Ausonium talia extant. cf. etiam Ribbeck. p. 395.

ego id egi, ut praeter eos locos, quos a poeta ipso barbare scriptos esse certis argumentis constet, reliquos ad antiquam et elegantiores normam reuocarem. *ae* in c. 214 nusquam in *e* mutatum est, sed *y* in *i* (quod nescio an retinendum erat): *cunta* autem prorsus barbare in mesosticho extat. Ipsos ego poetas, ut homines plerumque nec doctissimos neque etiam prorsus rudes incultosque inter iustum scholarum traditionem (qualem ipsis fere Luxorii temporibus Priscianus omnibus in rebus orthographicis prorsus recte docuit) popularemque usum instabiles modo huic modo illi obtemperasse puto. Quam incertitudinem deinde librarii etiam augebant. Quare illam quam dixi normam sequi aptissimum arbitror.

Addendum denique, in *A* saepe in uerbis sese excipientibus litteram proximam aut excidere (*luc ameno* 202 pro *luco amoeno*; *sor* pro *sors* 193, 4) aut duplicari (*soluit tumenti* 200, 21 pro *s. umenti*; *Iouem* [pro *Ioue*] *mundus* 239, 8; *uellit* [pro *uelle*] *dedit* 243, 2; *seclis* [pro *saecli*] *sol* 352, 1; *placens sagillis* [pro *agilis*] 354, 2). Hoc Duebnerus iam animaduertit.

In *BV* orthographia ad normas receptas emendata est; nec tamen hoc familiae eorum ab origine proprium fuerat, cf. p. XLII ext. Nihil itaque ad pristinam formam restituendam hinc redundat lucri. Omnino autem et in re orthographica et in re critica, ad quam iam transeo, in multis horum carminum illud Hauptii ualet (ber. d. saechs. ges. d. wiss. 1846 p. 210): 'man schwankt bei werken die unter dem mittelmaessigen stehen immer im zweifel ob man ihnen zu viel oder zu wenig zutraue.' Ceterum quae inter libros *A* et *B* ratio intercedat, recte iam in uniuersum Orellius his uerbis descriptsit (ed. Phaedr. p. 218): 'Vt antiquior, sic etiam quod ad lectio-
nem ipsam pertinet longe praestantior est Salmasianus, ita tamen, ut nonnulla necessario e Pitheoano corrigi debeant. Tanta est autem inter utrumque discrepantia, ut manifesto ex diuersis exemplaribus sint descripti.'

In *A* autem codicis lectione uno gradu ascendere licet, ubicunque *A¹* (manus prima) ex archetypo lectionem emendauit (id quod fecisse uidetur, postquam usque ad p. 212 scripsit: tunc enim c. 216, quod p. 116 omiserat [cf. *B*], omissum esse cognouit et addidit). Itaque c. 117 (quo nunc exemplo utar) u. 21 *A* scripsit uestit, *A¹* corr. bestię; quam lectionem antiquiorem esse *BV* docent, qui eandem praebent. Scilicet *BV* ad unam familiam pertinent; ita tamen, ut *V* et neglegentius paullo lectiones corruperit ueras et hic illic uel in mutandis eis liberius quodammodo uersatus sit (116, 2 *torrida* recte *B*, *torrita* *A*; sed *torpida* *V*. 236, 2 *pario* *AB*, *graio* *V*, *patrio* recte Salmasius; ib. 7 *solutis* recte *AB*, *sepultis* *V*: quae ex emendatione profecta puto). Ita 117, 22 *teretes* recte est in *A*; alterum genus haec habet: *teret* et *V*, *terit* et *B*. At u. 24 *BV* recte *heros*, *A* *heras*. scripsi *eros*, cf. p. XLIII. Cum igitur et *A¹* et consensus codicum *BV* cognitionem utriusque familiae promoueat, tamen ne eis quidem locis, ubi omnes consentiunt, uitia absunt: quae siue iam in primo syllogae archetypo siue tunc saltem, cum hae familiae codicium separarentur, iam infuisse statuendum est. Velut quod l. c. nomine bestię *A¹BV* exhibent, ubi cum Scaligero *numine Vestae* legendum; quodque ib. 16, ubi *flabella* Heinsius recte coniecit, *fabilla* in *A*, *fabella* in *B*, sed *faula* in *V* extat. Patuit igitur campus ingenia experturis, cumque multa futiliter temptarentur, multa tamen inde a Scaligeri Salmasii Heinsii curis praeclare emendata sunt. Gaudebo, si meae quoque curae aliquid in rem contulisse uidebuntur. — Hoc iam, cum *BV* pro fratribus haberi non possint, codicum stemma statuo:

S (cf. 218, 8) nec ad *A* nec ad *BV* familiam pertinet: *C* in lectione a reliquis remotior est, cf. supra.

Commentatores his poematis obtigisse nullum uestigium monstrat, nec uerisimile est. In uno carmine 303, 4 (Luxorii) cum *BV numina* omittant, eidem *caeli* falso addunt, quod ex glossemate oriri potuit, ut etiam 338, 8 *persenecem* in *A* pro *Persephone*. Fortasse huc pertinet 197, 3, ubi *duodenigenas* recte Heinsius, *duodecim annis genas AB*; cf. etiam *lecto toro* 444, 5; *fluctu uultu* 461, 3. Sed ex tam tenuibus uestigiis lucri nihil nanciscimur.

Coniecturas et aliorum et meas commemorauit eas tantum, quae aut probabiles aut aliqua ratione memorabiles uisae sunt. His signis [ ] uerba ab emendantibus addita circumscripti. Codicum lectiones omnes praeter *e* et *ae* inter se commutata quam diligentissime potui enotauit.

Carminum inscriptiones ex codicibus retinui. A poetis ipsis eas prouenire non dico (cf. e. c. 269); retinendo autem et editionis rationi et rerum interdum perspicuitati optime me consulere putaui. Litteras unciales non imitatus sum in apparatu; neque ulla causa erat, cur inscriptiones, quae in *A* saltem eisdem quibus reliqua litteris scriptae sunt, ea ratione insignirem (erratum est p. 144).

Ad calcem huius fasciculi aenigmata hexasticha barbarie horrida edidi, quae e codice Bernensi 611 saeculi VIII a se descripta Hermannus Hagen amicus mihi transmiserat quibusque emendandi operam utilissimam adhibuit. Diu dubitaui, num recipienda essent; donec carminis 383 comparatione edoctus sum, antiquitate uergente tales rei poeticae fetus reuera iam esse procreatos. Eorum rei metrice et prosodicae leges, quae quidem uere inesse uidentur, nunc exponere longum est.

Indices qui sufficient alteri fasciculo addentur; interim agere uolui, ut in his quae edidi poematis eis, qui Meyeriana editione adhuc utuntur, prodessem-

- Addenda uel corrigenda haec quae adferam habeo:
- p. XIII l. 3 dicere debui 'in forma quadrata maxima'.
- ib. adn. dele 281.
- p. 11 c. 3, 1 interpunge post *emendans*.
- p. 14. c. 4, 35 in *terris*] e multis *P*; *ego errauis*.
- p. 15. c. 4, 71 *Nympharum Bacchique comes* est
ex Petronii c. 133.
- p. 78. c. 21, 200 sqq. Columbanum in epistola ad Fedolium imitari ex L. Muelleri de r. metr. p. 287 didici.
- p. 90. c. 70 *De incestu partu(u)m* Muellerus.
- p. 97. c. 83, 78 sqq. *Vesui] uisu* L. Muell. ib.
- p. 464. Idem non u. 81, sed post *amor* 78 duo hemistichia excidisse putat, uelut '*Discussis imbris atra Cum requieuit hiems*'.
- p. 123. c. 158 iam Scaliger Hilasio tribuit.
- p. 126. c. 168: lege 'B. ib. M. 676'.
- p. 150. c. 207, 2 lege *astas*.
- p. 161. c. 230 fortasse *De missu* (i. e. serculo)
asso? De carne assa cf. Varr. de l. l. V 109.
- p. 187. 'Symposii' aenigmata ab E. F. Corpet ('re-vues sur plusieurs manuscrits') Parisiis a. 1868 edita non uidi. — Kleinius mus. rh. XXIII 663 sq. ex cod. Paris. 8088 s. XI quindecim eius aenigmata attulit. Codex est recensionis *B* (cf. 4, 1, 17, 2, 8, 3), liberius mutatus (1, 3, 16, 3, 12, 1). Commemoro lectiones *Exsolui* 5, 3 et *conchilium* 18, 3.
- p. 208. c. 287, 18 adn. lege 'tam te' α, Mey.
- p. 211. c. 292 *missum*: num *Misuae?* Misua oppidum prope Carthaginem erat.
- p. 258 sqq. His ultimis diebus Holderus collationem cod. Durlacensis 36 f. anno 850 scripti, Caroliruhæ nunc seruati, mihi misit, cuius folia 39 r. — 50 r. carmina 1052 Mey., 394, 395, 1051 Mey. ita continent, ut uniuscuiusque mensis uersus eodem folio extent. Versus carminum 1052 M. et 394 MONASTICA hic appellantur. Cumque et 1052 et 1051 (cuius uersus maioribus in hoc codice litteris insigniti sunt) Aunsonii sint, id quod ex cod. Vossiano in fol. 111 fol. 3 r..

apparet, hinc coniectura mea, qua eandem originem etiam c. 394 sq. tribui, firmatur. Desunt et tituli omnes et c. 394, 1. Ab editionis meae uerbis quae discrepant haec sunt: 394, 2 *dō* 3 *reduci* 5 *maie* — *exagonia* (7 *ardenti* — *lumina soli recte*) 8 *aera* 9 *uirgo* deest 10 *octo//ber* 11 *dura* recte 12 (ante 1052, 12 *positus*) *unde* — *hiemps.* 395, 3 *sctique* *caput* (*t super d erasa*) 4 *purpleis* 5 *Ad* 7 *iacto* 8 *abet* 10 *exubias* 11 *uer hedus* — *garuda* (*d in l mut.*) *hyrundo* 12 *atque]* & 13 *myrtho* — *aptis* 14 *ueris* recte — *thetis* 15 *ceruleus et* — *odores* 16 *balsame* — *pafie* 17 *pecta rosea* 18 *calatis* 19 *at* (olim *ad*) *lantigine* — *maius* 20 *uranie* 21 *Nuda genu menbra* — *solio* 24 *docens* 25 *coloratus* 26 *rutilus* — *legat* 27 *Moros* 28 *Quem* 30 *Cernes dimerso* 32 *genitum quem* *peribent echaten* 33 *Surgentes* — *uarios* & *persecat* 34 *micia* 37 *ipsa* — *foetus* 39 *Ambrosius* 40 *Apar-* ret 41 *postqu hanc* 42 *Nemfidus* 43 *ui audiis* 44 *que deest* 45 *coniecti* 46 *hiemps* 47 *reuocent* — *decembri* 48 *dño.* Codex, quocum *m* cognatus est, optimus est omnium, qui haec carmina continent.

Dabam HEIDELBERGAE mense Oct. a. MDCCCLXVIII.

CARMINA

CODICVM ANTIQVISSIMORVM

tm
?.

CARMINA CODICIS VERGILIANI VATICANI 3867.

1

Aeneidos argumenta Ouidio Nasoni adscripta

Praefatio

Burmanni
II 192.
Meyeri 862

Vergilius magno quantum concessit Homero,
Tantum ego Vergilio Naso poeta meo.
Nec me praelatum cupio tibi ferre, poeta:
Ingenio si te subsequor, hoc satis est.
5 Argumenta quidem librorum prima notaui,
Errorem ignarus ne quis habere queat.
Bis quinos feci legerent quos carmine uersus,
Aeneidos totum corpus ut esse putent.
Adfirmo grauitate mea, me carmine nullum
10 Liuoris titulum praeposuisse tibi.

R = *Vaticanus Vergilius saec. fortasse V—VI*   E = *Vossianus fol. 111 saec. IX b c* = *Bernenses 165 et 184 s. IX*
γ = *Gudianus s. IX*   C = *Parisinus 8069 s. X uel XI*   X
= *Valencen. 389 s. IX—X.*

Praefatio in EyC extat. Incep̄t epigrā matū (ū m. sec. in ras.) obidii nasonis in libris eneidarum uergili// (in rasura i) praefatio E, in cuius adnotatione Holderum sequor Carmen Ouidii Nasonis γ Versus ouidii nasonis de uirgilio incipiunt C 1 uirgilius C magno om.γ quantus γ 2 uirgilio γC 'Naso poeta meo' ex Ouid. Trist. III 3, 74. 4 ingemo C u. 9—10. 5—8 Ribbeckius 5 pma C 6 errore γ 7 feci legerent E legere ut feci γ legerent feci C 8 totam γ 9 grauitatē γ meae E, sed e m. sec. cam E, sed r m. sec. 10 liboris E proposuisse γ

B. II 191. M. 860.

I

Aeneas primo Libyes adpellitur oris. —

B. II 192. M. 862.

Vir magnus bello, nulli pietate secundus
 Aeneas odiis Iunonis pressus iniquae
 Italiam quaerens Siculis errauit in undis.
 Iactatus tandem Libyae peruenit ad oras
 Ignarusque loci, fido comitatus Achate
 Indicio matris regnum cognouit Elissae,
 Quin etiam nebula saeptus peruenit ad urbem
 Abreptosque undis socios cum classe recepit.
 Hospitioque usus Didus per cuncta benignae
 Excidium Troiae iussus narrare parabat.

(cf. ad I)

II

Funera Dardaniae narrat fletusque secundo.

(cf. ad I)

Conticuere omnes, tum sic fortissimus heros
 Fata recensebat patriae casusque suorum:
 Fallaces Graios simulataque dona Mineruae,
 Laucontis poenam et laxantem claustra Sinonem,
 Somnum, quo monitus acceperit Hectoris atri,
 Iam flamas caeli, Troum patriaeque ruinas

Decasticha, singulis monostichis praemissis, extant in R b c X; separata extant in E; de γ incertus sum (cf. Ribbeck. proll. Verg. p. 370, sed et p. 377). X a libro V incipit. Leuiora librorum bcXγ uitia omitto. I It monistica in libris aeneoidos E Incipit uersus ouidii nasoni c libie E libyae rell. depellitur libri oras Ribbeckius conpellitur undis E Liber primus E 1 uello E m. pr. 2 praessus R 4 naufragus et tādem libiaq̄ est aduectus ad oras E 5 achatae R 6 regna c helissaq̄ E 7 septus pbenit in E 8 adreptosque Rby arreptosque c abreptos socios undis E 9 hop̄itio (s m. 2) E didois c benigne E

II om. b c γ II (et sic in rell.) E flectaeque R defletque E fletusque recentiores 1 II E tunc Eb c γ haeros E 2 patriae RE troiae bc troiae q̄. γ casussusq. b 3 donata E, corr. m. sec. 4 Laocoontis Ry Laocoontis E Laocoontis bc et om. Eb c γ 5 somnium R acceperat E b c hae ctoris E atrum b c γ 6 famas c γ famas b

Et regis Priami fatum miserabile semper
 Impositumque patrem collo dextraque prehensum
 Ascanium, frustra a tergo comitante Creusa;
 10 Ereptam hanc fato, socios in monte receptos.

III

Tertius errores pelagi terraeque requirit.

Post euersa Phrygum regna ut fuga copta moueri
 Utque sit in Thracen primo deuetus ibique
 Moenia condiderit Polydori caede piata,
 Regis [†]Ani hospitium et Phoebi responsa canebat,
 5 Coeptum iter in Creten, rursus noua fata reperta,
 Naufragus utque foret Strophadas compulsus ab undis;
 Inde fugam et dirae narrat praecepta Celaenus,
 Liquerit utque Helenum perceptis ordine fatis,
 Supplicem Achaemeniden Polypheimo urgente receptum
 10 Amissumque patrem Drepani. sic deinde quieuit.

IV

Vritur in quarto Dido flammisque fatetur.

At regina graui Veneris iam carpitur igni.
 Consulitur soror Anna; placet succumbere amori.

7 regnum R fato R 8 inpositumq^l Eb praehensū
 R praheliensū E, corr. m. sec. 9 a solus E (at m. sec.)
 Creusa (e in ras.) R 10 hanc om. bγ repertos E

III om. R cγ, dedi ex b E. T. e. canit amissumque parentem Burmannian. u. 1—10 om. R III E 1 phrigū E ut solus E cepta Ey 2 in thrachen E in tracē γ itram b primo cγ primum E primi b deiectus b 3 polidori E cγ 4 legis c Ani Ribbeckius anii (sic) E ad b cγ ospitium Ec phebi E canebeat Burm. 5 cretā E rursū, sed corr., E 6 compulsus E ad undas b cγ ad udas Heinsius 7 dire E irae b iree c narrat om. E atque itē narrat γ praecepta orrenda celaenus E 8 elenum E preceptis Eb p̄ceptis cγ 9 åhemeniden E acem. c populphemo, corr. m. sec., E ungente b urgente γ? recepit b cγ receptus E (sic) 10 que om. E dripanis hic E et fere b cγ. corr. ed. Aldina

IV in RE, om. b cγ flammisque crematur E 1 IIII E
 capitur E 2 anna E, anne m. sec. 2 soror om. cγ

Fiunt sacra deis, onerantur numina donis.
 Itur uenatum, Veneris clam foedera iungunt.
 Facti fama uolat. monitus tum numine diuum
 Aeneas classemque fugae sociosque parabat.
 Sensit amans Dido, precibus conata morari.
 Postquam fata iubent nec iam datur ulla facultas,
 Conscenditque pyram dixitque nouissima uerba
 Et uitam infelix multo cum sanguine fudit.

5

10

V

Quintus habet ludos et classem corripit ignis.

Nauigat Aeneas. Siculas defertur ad oras.
 Hic manes celebrat patrios. una hospes Acestes.
 Ludos ad tumulum faciunt, certamina ponunt.
 Prodigium est cunctis ardens adlapsa sagitta.
 Iris tum Beroen habitu mentita senili
 Incendit naues, subitus quas uindicat imber.
 In somnis pater Anchises, quae bella gerenda
 Quoque duce ad Manes possit descendere, monstrat.
 Transscribit matres urbi populumque uolentem
 Et placida Aeneas Palinurum quaerit in unda.

5

10

*3 de his honerantur E   5 factum fama notat E   tunc
 cy 7 praecibus R   8 iubent] uidet Ec   ulla loquendi
 cy 9 prius que om. R   consceditq^s puram (piram m. 2) E*

V om. R. Incipit praefatio libri quinti X   dedi ex byX

*ludos q̄os cōcelebrar& reȳ E (euānida illa in quibus Holderum sequor, Burm. potestas legit; Auerno ci. Mueller, Anchisae Ribbeck; num Acestes?)   1—10 om. R   1 V E   2
 Hinc X   4—6 om. y   5. 6. 4 b   4 prodigio Heinsius prodiū Eb prodigiosa & X   delapsa b   5 tum Ribbeckius item E nutricem bX te ut uid., erasum c cabitū E, corr. m. 2*

*pro 7: Cūnenatum (i. e. Tunc gnatum) achises solatur noctis in umbris b   uersum 7 et hunc habet X   8 quoq^ds E
 ducē cy narrat b   mostrat E, corr. m. 2   9 trans scribit cy X   mores urbis b   10 placidum et undis b cy X, fort. recte.   Finit carmen obidii X (Ouidium Nasonem X ad libr. VII et IX nominat)*

n

5

10

VI

Quaeruntur sexto Manes et Tartara Ditis.

Cumas deinde uenit. fert hinc responsa Sibyllae.

Misenum sepelit; mons seruat nomen humati.

Ramum etiam diuum placato numine portat.

At uates longaeua una descendit Auernum.

5 Agnoscit Palinurum et ibi solatur Elissam.

Deiphobumque uidet lacerum crudeliter ora.

Vimbrarum poenas audit narrante Sibylla.

Conuenit Anchisen penitus conualle uirenti

Agnoscitque suam prolem monstrante parente.

10 Haec ubi percepit, graditur classemque reuisit.

VII

Septimus Aeneam reddit fatalibus aruis.

Hic quoque Caietam sepelit, tum deinde profectus

Laurentum uenit. hanc uerbis cognoscit Iuli

Fatalem terram: 'mensis en uescimur' inquit.

Centum oratores pacem ueniamque petentes

5 Ad regem mittit Latii tum forte Latinum,

Qui cum pace etiam natae conubia pactus.

Haec forte Allecto Iunonis dissipat ira:

1 VI E Cymas R sibyllae E 2 seruans RX 3
uiuum R etiam (et X) ante (antea c) deū (diuum cX) cy X

4 ad uatis E longaeua Rb X] tecta atque (adque E)

Ecy 5 palinuron ibi E, qui et om. (sic) consolatur elisā X

helissā E 6 Diphobūq's E laterum R 7 audit RE

discit bXy discet c sibilla E 8. 9 om. X 8 penitus q-

in ualle Rbcy conualle E (cf. Aen. VI 679) 9 cognoscitq's

E narrante Rby monstratq. c 10 sociosque reuisit cy

† socios X m. 2

VII om. bc aenean γX 1 VII E sepelit tum] tu-
mult E 2 Laurentumq. Rby X hanc om. γX cognouit

R cognom X 3 en RγX iam Eb 4 q's ex ts Em. pr.

5 mittunt laeti RγX tūc E sorte RγX fonte Em. pr.

6 nata R 7 hoc Rby X hic E haec L. Müllerus forte

RγX furia bc furiam E distruit E (sic) iram Rγ

Concurrunt dictis, quamuis pia fata repugnant.
Belli causa fuit uiolatus uulnere ceruus.
Tum gentes sociae arma parant, fremit arma iuuentus. 10

VIII

Praeparat octauo bellum quos mittat in hostis.

Dat belli signum Laurenti Turnus ab arce,
Mittitur et magni Venulus Diomedis ad urbem,
Qui petat auxilium et doceat, quae causa petendi.
Aeneas diuum monitu adit Arcada regem
Euandrum Arcadia profugum noua regna petentem.
Accipit auxilium: huic natum et socia agmina iungit
Euander. Pallas fatis comes ibat iniquis.
Iamque habilis bello et maternis laetus in armis
Fataque fortunasque ducum casusque suorum
Sortitus clipeo diuina intentus in arte est. 10

IX

Nonus habet pugnas nec adest dux ipse tumultu.

Atque ea diuersa penitus dum parte geruntur,
Iunonis monitu Turnus festinat in hostem.
Teucrorum naues Rutulis iaculantibus ignem
Nympharum in speciem diuino numine uersae.
Euryali et Nisi coeptis fuit exitus impar. 5

u. 9 ante 8 locandum puto 8 C. d.] Rexedit (c a m. sec.)
furiis *E* *u. 10* = *Mey. 223, 42; pro eo:* Arma ferunt gentes
sociadat bella iuuentus *E*

VIII hoctabo *E* et quos *Heynius* quos armat in ostem
E mittit *X* 1 VIII *E* 3 ausiliū *E* 4 monitu *Rec*
monit' *y* monitis *b* moniti caedit *X* arcade *E* 5 arcadiae
Ry Xet (arch.) *bc* tenetē *E* 6 auxilia hic natus, *om.* et,
E natū *b* 7 euandi *Eb* fatri *Empr.* 9 causasque
b pro 10: Miratur clipeo diuinā natus in artem *E*

IX pugnam *E* rex *E* tumulti *E* tumultu *RybX* tu-
multus *c* 1 VIII *E* adque *R* haec *E* 2 Tunonus
monito *X* festinat turnus in ostem *E* 3 in naues *E*
4 nipharū *Ebc* specie *E* 5 euriali *Ebc* ceptis *E*
inpar *Xc*

Pugnatur: castra Aeneadae uallumque tuentur.
 Audacem Remulum dat leto pulcher Iulūs.
 Fit uia ui. Turnus Bitian et Pandaron altum
 Deicit et totis uictor dat funera castris,
 10 Iamque fatigatus recipit se in castra suorum.

X

Occidit Aeneae decimo Mezentius ira.

Concilium diuis hominum de rebus habetur.
 Interea Rutuli portis circum omnibus instant.
 Aduenit Aeneas multis cum milibus heros.
 Mars uocat et totis in pugnam uiribus itur.
 5 Interemit Pallanta potens in proelia Turnus
 Caedunturque duces, cadit et sine nomine uulgus.
 Subtrahitur pugnae Iunonis numine Turnus.
 Aeneas perstat Mezenti caede † piata
 Et Lausum invicta peremit per uulnera dextra.
 10 Mox ulti nati Mezentius occidit ipse.

XI

Vndecimo uicta est non aequo Marte Camilla.

Constituit Marti spoliorum ex hoste tropaeum
 Exanimumque patri natum Pallanta remittit.

6 pugnantur *RbyX* baellūq^s *E* 7 romulum *RX* ru-
 tilū *c* lecto *Xpr.b* leto dat pulcer *E* 8 bitiam *RbcyX*
betiā E pādoron acrem *E* pandarum *rell.* 10 recipet *Ry*
 in tuta *E*

X om. *b* aeneae *E* Mezzentius *Ry* 1—10 om. *b* 1
 X *E* 2 hōnib^s *E* 3 heros *RcyX*] inde *E* 5 interimit
solus E pallnta *E* praelia *X* 6 cedunturq^s *E* 7 sub-
 traitur *E* nōmine *X* 8 instat *E* prestat *Xm.pr.* mez-
 zenti *Ry* piata *RcyX* cruentus *E* parata Ribbeck;
 pro 9: Lausus fata patris presenti morte redemit *E* perēmit
X 10 uictor libri, corr. Burm. mezzentius *Ry*

XI uita *X* 1 XI *E* spoliatiū *E* spoliato *b* tropeum
E 2 exanim (min *m.pr.*) emq^s *E* natum] feretro *E*

Iura sepulturae tribuit tempusque Latinis.
 Euander patrios adfectus edit in urbe.
 Corpora caesa uirum passim digesta cremantur.
 Legati referunt, Diomeden arma negasse.
 Drances et Turnus leges aequante Latino
 Concurrunt dictis. Aeneas imminet urbi.
 Pugnatur. uincunt Troes. cadit icta Camilla.
 Deinde duces castris, donec cessere, minantur.

5

10

XII

Duodecimo Turnus diuinis occidit armis.

Turnus iam fractis aduerso Marte Latinis
 Semet in arma parat pacem cupiente Latino.
 Foedus percutitur, passuros omnia uictos.
 Hoc Turni Iuturna soror confundit et ambos
 In pugnam populos agit ementita Camertem.
 Aenean uolucri tardatum membra sagitta
 Anxia pro nato seruauit cura parentis.
 Vrbs capitur. uitam laqueo sibi finit Amata.
 Aeneas Turnum campo congressus utrimque
 Circumfusa acie uita spoliauit et armis.

5

10

4 affectus *Ebc* cedit *y* caedit *b* aedit *E* 5 disiecta
E 6 ligati *R* 8 inminet *E.m.pr.* *Xc* 9 iacta *Rc*
 acta *b* *y* ips Ξ a *E*, *s fort. corr. ex t* 10 dein reduces
L. Muellerus donec] nocti *E* sessere *c*, probat *Ribbeckius*
 minati *E* (minati *m. sec.*)

XII dodecimō *y* 1 XII *E* 3 fedus *E* passurus
RcyX passuri· *b* hōnia *E* uictus *RbcyX* 4 contundit
E 5 mentita *E* 6 aenean *RX* (aeneas uel alia rell.)
 aeneā *E* tardatur *RX* 7 nato *b* serbabit *E* 8 siui
E.m.pr. 9 progressus *E* 10 spoliaui *E.m.pr.*

*Bucolicon et Georgicon argumenta Ouidio Nasoni
adscripta*

B. II 189, 1—4.
M. 836, 1—4.

Qualis bucolicis, quantus tellure domanda,
Vitibus arboribusque, satis pecorique apibusque
Aeneadum fuerit uates, tetrasticha dicent.
Contineat quae quisque liber, lege carmina nostra.

Bucolicon argumenta.

B. II 193, 1—4.
M. 836, 1—4.

5 Tityrus agresti modulatus carmine ruris,
Formosum per quod Corydon dilexit Alexin,
Silenumque senem sertisque meroque ligauit,
Pastorumque sonos faciles duxere cicutae.

Georgicon argumenta.

B. II 189, 5 sqq.
M. 836, 5 sqq.

F

Quid faciat laetas segetes, quae sidera seruet
10 Agricola, ut facilem terram proscindat aratro,
Semina quae iacienda, modos cultusque locorum,
Et docuit messes magno cum faenore reddi.

II

Hactenus aruorum cultus et sidera caeli,
Pampineas canit inde comas collisque uirentis

Tetrastica in cunctis libris Vergilii. pr̄ef. E Carmen
Ouidii Nasonis tetrasticon C Incipit tetrastichon Ouidii
Nasonis carmen b Incipit carmen tetrasticon Ouidii Na-
sonis γ et ad u. 9 c. 1—4 in ECb extant 2 peccoriq;
C 3 aneadum C uatis E tetrastica Cbγ tetrasthica E
4 munera E n̄ra Ebγ, euauit in C carmine nostro Ribb.
u. 5—8 in ECb extant 5 titirus E modo laetus b carmen
auena E 6 per quod] pastor E coridon ECb 8 facili
deduxit auena E 9—24 om. EC, in bcyX extant (ex γ nil no-
tatum) 9 quo sidere c X 10 facile bcX aratris b m. sec.,
c X 11 quo b facienda modus c loco b 12 olim foe-
dere c federe X 13—20 in R quoque extant 13 celli c
14 inde b ille RcγX collesque uirentes b

Discretasque locis uites et dona Lyaei
Atque oleae ramos, pomorum et condere fetus.

15

III

Teque Pales et te, pastor uenerande per orbem,
Et pecorum cultus et gramine pascua laeta,
Quis habitent armenta locis stabulentur et agnae,
Omnia diuino monstrauit carmine uates.

20

IV

Protinus aërii mellis redolentia regna,
Hyblaes et apes, alueorum et cerea tecta,
Quique apti flores, examina quaeque colenda,
Indicat uementisque fauos, caelestia dona.

15 descriptasque loci *RcyX*   16 adque *R*   et condere
fetus *b* ex ordine laetus *RcyX*   17 Te quoque *RX*
magna pales *X*   pastorum (*ap. X*) memorande *RcyX* per
orbem] canemus *X*   18 gramina *RcyX*   19 habitant *RcyX*
agni *RcyX*   u. 21—24 *in X a manu saec. XIII*   22 et om. *b c*
q.y X quoque *alii* aluorum *bey*   et *om. c.* que *X* tecta *c*
dona *b* regni *y*   23 quidque albi *cy*   *qeiq;* alis *X* co-
lenda *b* legenda *cX* legentis *y*   24 ^m implicat *b* humentis-
que *cy* hum̄tesq; *X.* Cum *RC cy X* sere congruit Paris. 7927
saec. X, qui u. 1—4. 9—24 continet.

CARMEN
CODICIS VERGILIANI MEDICEI 39, 29.

3

Turcius Rufius Apronianus Asterius $\overline{uc}$. et inl. ex comite
domest. protect. ex com $\bar{m}$. priū. largit. ex praef. urbi patricius
et consul ordi $\bar{n}$. legi et distinxi codicem fratris Macharii $\overline{uc}$.
non mei fiducia set eius cuius et ad omnia sum deuotus arbitrio
XI kal. Mai Romae.

B. II 187. M. 281.

Distinxi emendans gratum mihi munus amici
Suscipiens, operi sedulus incubui.
Quisque legis, relegas felix parcasque benignus,
Si qua minus uacuus praeteriit animus
5 Tempore, quo penaces circo subiuneximus atque
Scenam euripo extulimus subitam,
Vt ludos currusque simul uariumque ferarum
Certamen iunctim Roma teneret ouans,

Asterii consulis a. p. Chr. 494 carmen inter Bucolica et Geor-
gica interiectum est, de quo cf. Ribbeckius proll. critt. in Verg.
p. 222 sq., unde descripsi, qui non ante VI. uel VII. saeculum
epigramma in codicem inlatum esse demonstrat. Idem Verg. tom.
IV post p. 206 carmen photographi arte repraesentatum depin-
xit; ea quae hodie non iam legi posse inde discimus, litteris obli-
quis descripsi. — cuius NHeinsius cui si M(ediceus) 3 que]
q. bis M; sic u. 5. 7 bis. 14. 15. benigne M^{us} u. 3. 4 in M
post u. 16 positi, sed signo Θ utrobique bis posito, hodie euando,
ad u. 1. 2 reuocati sunt. 5 i. e. pinaces.

Ternum quippe 'sofos' merui, terna agmina uulgi
 Per caueas plausus concinuere meos.
 In pretium famae census iactura cucurrit,
 Nam laudis fructum talia *damna serunt*.
 Sic tot consumptas seruant spectacula gazas,
 Festorumque *trium* permanet *una dies*,
 Asteriumque suum uiuax transmittit in aeuum,
 Qui parcas trabeis tam bene donat *opes*.

11 in quāestum *M*, sed *pretium* in mg. testē *Foggino*;
hodie tantum q aestum *extat*. 14 *una]* an alma? 16 partas *Heinsius*

CARMEN
CODICIS PARISINI 8084.

B. M. —

4

Dicite qui colitis lucos antrumque Sibyllae
Idaeumque nemus, Capitolia celsa Tonantis,
Palladium Priamique Lares Vestaeque sacellum
Incestosque deos, nuptam cum fratre sororem,
5 Inmitem puerum, Veneris monumenta nefanda,
Purpurea quos sola facit praetexta sacratos,
Quis numquam uerum Phoebi cortina locuta est,
Etruscus ludit semper quos uanus aruspex:

Iuppiter hic uester, Ledae superatus amore,
10 Fingeret ut cycnum, uoluit canescere pluma?
Perditus ad Danaen flueret subito aureus imber?
Per freta Parthenopes taurus mugiret adulter?
Haec si monstra placent nulla sacrata pudica,
Pellitur arma Iouis fugiens regnator Olympi?
15 Et quisquam supplex ueneratur templa tyranni,
Cum patrem uideat nato cogente fugatum?
Postremum, regitur fato si Iuppiter ipse,
Quid prodest miseris perituras fundere uoces?
Plangitur in templis iuuenis formonsus Adonis,

*Inscriptio deesse uidetur P, in quo notando Delislium sequor.
carmen uitiis prosodiacis scatet.*   1 sybillae P   2 ideumque P
(deumque P, teste Nouveau traité de diplomatique III pl.43)   7
uirum P curtina P   10 cycnum P   11 danain P   12
parthenopis P   13 num nullo sacrata pudore?   16 sogente P

Nuda Venus deflet, gaudet Mauortius heros,
Iuppiter in medium nescit finire querellas,
Iurgantesque deos stimulat Bellona flagello.

Conuenit his ducibus proceres sperare salutem
Sacratis? uestras liceat conponere lites.

Dicite: praefectus uester quid profuit urbi,
Cum Iouis ad solium raptum sacratus abisset,
Cum poenas scelerum tracta uix morte rependat?
Mensibus iste tribus uotum qui concitus urbem
Lustrauit, metas tandem peruenit ad aeui!

Quae fuit haec rabies animi? quae insania mentis?
Sed Ioui uestram posset turbare quietem.

Quis tibi iustitium incussit, pulcherrima Roma,
Ad saga confugerent, populus quae non habet olim?

Sed fuit in terris nullus sacratior illo,
Quem Numa Pompilius, in terris primus aruspex,
Edocuit uano ritu, pecudumque cruento
Polluit (insanum) bustis potentibus aras.

Non ipse est, uinum patriae qui prodidit olim,
Antiquasque domus, turres ac tecta priorum
Subuertens, urbi uellet cum inferre ruinam,
Ornaret lauro postes, conuiuia daret,
Pollutos panes infectos ture uaporo

Poneret, in risum quaerens, quo dederet morti,
Gallaribus subito membra circumdare subtus?

Fraude noua semper miseros † profanare paratus
Sacratus uester *urbi* quid praestitit, oro.

Quid Hierium docuit sub terra quaerere solem,
Cum sibi forte pirum fossor de rure dolasset
Diceretque esse deum comitem Bacchique magist[rum]
Sarapidis cultor, Etruscis semper amicus?

25 <i>urbii</i> <i>P</i>	26 <i>Quem</i> <i>P</i>	27 <i>tractatus</i> <i>abisset</i> <i>P</i>
poena <i>P</i>	28 <i>uotum]</i> <i>totam?</i>	29 <i>Iustrauis</i> <i>aetas</i> <i>P</i>
pulcerrima <i>P</i>	36 <i>paecudumque</i> <i>P</i>	37 <i>busti</i> <i>P</i>
regnum patris?	39 <i>antiquaque</i> <i>P</i>	38 <i>num</i> <i>ac]</i> <i>a</i> <i>P</i>
<i>P</i> <i>infectans</i> <i>Delisle</i>	43 <i>quod</i> <i>edere</i> <i>P</i>	42 <i>infectous</i>
<i>P</i>	46 <i>urbi</i> <i>non certum</i> <i>in</i> <i>P</i>	44 <i>subtus]</i> <i>subitus</i>
<i>P</i>	48 <i>pyrum</i> <i>P</i>	49 <i>bhacci-</i>
<i>P</i> <i>rum om.</i> <i>P</i>		que <i>P</i>

Fundere qui incautis studuit concepta uenena,
 Mille nocendi uias, totidem conquereret artes,
 Perdere quos uoluit, percussit luridus anguis,
 Contra deum uerum frustra bellare paratus,
 55 Qui tacitus semper lugeret tempora pacis,
 Ni proprium ulterius posset uulgare dolorem.

Quis tibi, taurobolus, uestem mutare suasit,
 Inflatus diues, subito mendicus ut essem

u. 57—62:
 B. 1 57.
 M. 605.

Obsitus et pannis, modica tepefactus *epeta*

60 Sub terram missus, pollutus sanguine tauri,
 Sordidus, infectus; uestes seruare cruentas,
 Viuere cum speras uiginti mund[u]s in annos?]
 Abieras censor meliorum incedere *uitam*

Hinc . . . confisus, posset quod fama latere,

65 Cum canibus Megalesiacis circumdatus essem,
 Quem . . . . . recubantem
 Sexaginta senex annis durauit ephebus
Latunni cultor, † Hellenae semper amicus.

Quis †cunctis Faunosque deos persuaserat esse

70 . . . ae Nymphas comites Satyrosque Panasque?

Nympharum Bacchique comes Triuiaeque sacerdos,
 Cum lustrare choros ac molles sumere thyrso,
 . . a quem inbuerat quatere Berecyntia mater
 . . atea potens . . [Io]ue prosata summo

75 . . d . . . dis pulcrum sortita decorem.

Sacratis liceat nullis seruare pudorem,
 Plangere cum nocem soleant Megalensibus actis?
 Christicolas multos uoluit sic perdere demens,
 Qui uellent sine lege mori. donaret honores

51 concerta *P* 52 conquereret *P*. num conquerit et?
 56 Ne *P* interius *P* 59 modicis *Salmasius* stepefactus *P*
 epeta *ut videtur P* nepeta *Delisle* 60 terra *P* 62 us in
 annos add. *Salm.* 63 cedere *P* uitam *incertum P* 64
 possent *P* 65 *Magalis P* 66 recouantem *P* 67 efoe-
 bus *P* 68 *Latunni incertum P. num Latonae?* 69 *Quictis*
faunos ique P (duo i incerta sunt) 70 *nymfae P saturosque*
poenasque P 71 *comae triuiaeque P* 72 *cum lustraret*
horus ac moles sumeret hyrcos P, correxi 73 *berecantia*
P 74 *Ioue P* 76 *s et i incerta P (nulli P, correxi)*

Oblitosque [dei] caperet quos daemonis arte,	80
Muneribus cupiens quorundam frangere mentes	
. . . . . parua mercede profanos	
. . . . . as miseros sub tartara secum	
Soluere . . . . . foedera leges	
Leucadium † fecit fundos curaret Afrorum	85
Perdere Marcianum sibi proconsul	
Quid tibi . aphafus custos, quid pron[u]b[a] Iuno]	
Saturnusque senex potuit praestare sacrato?	
Quid tibi Neptuni promisit fuscina, demens?	
Reddere quas potuit sortes Tritonia uirgo?	90
Dic mihi, Sarapidis templum cur nocte petebas?	
Quid tibi Mercurius fallax promisit eunti?	
Quid prodest coluisse Lares Ianumque bifrontem?	
Quid tibi Terra parens, mater formonsa deorum?	
Quid tibi sacrato placuit latrator Anubis?	95
Quid miseranda Ceres, subter Proserpina mater,	
Quid tibi Vulcanus claudus, pede debilis uno?	
Quis te plangentem non risit, caluus ad aras	
Sistriferam Phariam suppplex cum forte rogaress?	
Cumque Osirim miserum luges, latrator Anubis	100
Quae tenet inuentum rursum quem perd . . .	
Post lacrimas ramum fractum portares oliuae?	
Vidimus argento facto iuga ferre leones,	
Lignea cum traherent iuncti stridentia plastra,	
Dextra laeuaque istum argentea frena tenere,	105
u. 106—Egregios proceres currum seruare Cybebae,	
B. 109: 158. Quem trahere[t] conducta manus Megalensibus actis,	
M. 606. Arboris excisae truncum portare per urbem,	
Attin castratum subito praedicere Solem.	

80 dei addidi demonis *P*   87 ph incerta *P*. *Iouis nomen postulatur*. *pron. b. P, sed sola n omnino certa est*. *Iuno addidi*   96 miserande caeris *P* *Ceres Delislius* subtes, *sed corr., P num subtus?*   99 fariam *P*   100 ossyrim *P* lugis *P*. *uersum excidisse puto.*   102 ost *P* portaret *P* 104 facto *P* *num facta?*   105 leuaque situm *P*   106 aegregios *P* cirillae *P* Cybellae *Salm.*   107 quem] *e incert. P* trahere *P*   108 arboribus *P*   109 aut incastratum *P, corr. Salm.*

110 Artibus heu magicis procerum dum quaeris honores,
 Sic miserande iaces paruo donatus sepulcro.
 Sola tamen gaudet meretrix te consule Flora,
 Ludorum turpis genetrix Venerisque magistra,
 Composuit templum nuper cui Symmachus heres.
 115 Omnia quae in templis positus tot monstra colebas,
 Ipsa molat manibus. coniunx altaria supplex
 Dum cumulat donis uotaque in limine templi
 Soluere dis deabusque parat superisque minatur,
 Carminibus magicis cupiens Acheronta mouere,
 120 Praecipitem inferias miserum sub Tartara misit.
 Desine post hydropem talem deflere maritum,
 De Ioue qui Latio uoluit sperare salutem!

110 heu *scripti* seu *P* quaeres *P*   111 iacis *P*   114
symmacus P   116 *num* molit? coniunex *P*   117 comulat
P limina *P*   118 diis *P* ur *incertum P*   119 aceronta *P*
 121 ydropem *P*

CARMINA CODICIS VOSSIANI Q. 9

5

B. M. —

Precatio Terraee Matris.

carmen sic dices:

Dea sancta Tellus, rerum naturae parens,
Quae cuncta †generans et generas sidus,†
Quod sola praestas gentibus tutelam [tuam]
Caeli ac maris diuum arbitratumque omnium,
Per quam silet natura et somnos capit,
Itemque lucem praeparas et noctem fugas;
Tu Ditis umbras tegis et inmensum chaos
Ventosque imbruesque et tempestates contines
Et, cum libet, dimittis; et misces freta
Fugasque solem et procellas concitas,
Itemque, cum uis, hilarem promittis diem;
Alimenta uitiae tribuis perpetua fide

Herbarium salubrium legendarum medicinalium praecatio sqq. L (= *Voss. quart. 9 saec. VI* fol. 26 sqq.) In ē precatio terre B (*cod. Vratislau. s. IX, ed. Schneiderus ind. lect. hib. Vrat. a. 1839*). matris c. s. dic. om. B   dicis L. c. 5 et 6 *Plautina arte composita post Schneiderum quantum potui emendaui.*

1 saneta L   2 que L queque B generas et regeneras
B sidera Schn. num generas et genera adsiduo [foues]?   3
prestas LB   tutela LB tuam addo   4 arbitrarumq; B   5
quem B m pr. L   somnus L   6 idēque LB   reparas B   7
ditissima B   tegas B   inmensus eaos L   inmensos caos B
8 que uentos B   et imbrues tempestatesque LB   9 dimittes
L   11 hilarem L   12 et alimenta LB

Et, cum recesserit anima, in te refugimus.
 Ita, quidquid tribuis, in te cuncta reccidunt.
 15 Merito uocaris Magna tu Mater deum,
 Pietate quia uicisti diuum numina.
 Tu [es] illa uere gentium et diuum parens,
 Sine qua nec maturatur quicquam nec potest
 Nasci: tu es magna diuum regina [ac] dea.
 20 Te, diua, adoro tuumque ego numen inuoco,
 Facilisque praestes hoc mihi, quod te rogo,
 Referamque, diua, gratias merito tibi.
 Fide [me] exaudi quaeso et faue coeptis meis.
 Hoc quod peto a te, diua, mihi praesta uolens:
 25 Herbas, quascumque generat maiestas tua,
 Salutis causa tribuas cunctis gentibus.
 Hanc mihi permittas [ferre] medicinam tuam.
 Veni ad me . . . cum tuis uirtutibus.
 Quidquid ex his fecero, habeat euentum bonum,
 30 Cuique easdem dedero quique easdem a me acceperint,
 Sanos eosdemque praestes . . . .
 . . . nunc, diua, postulo ut hoc mihi
 Maiestas praestet [tua], quod te supplex rogo.

6

Precatio omnium herbarum

B. M. —

Nunc uos potentes omnes herbas deprecor
 Maiestatemque uestram, quas Tellus parens

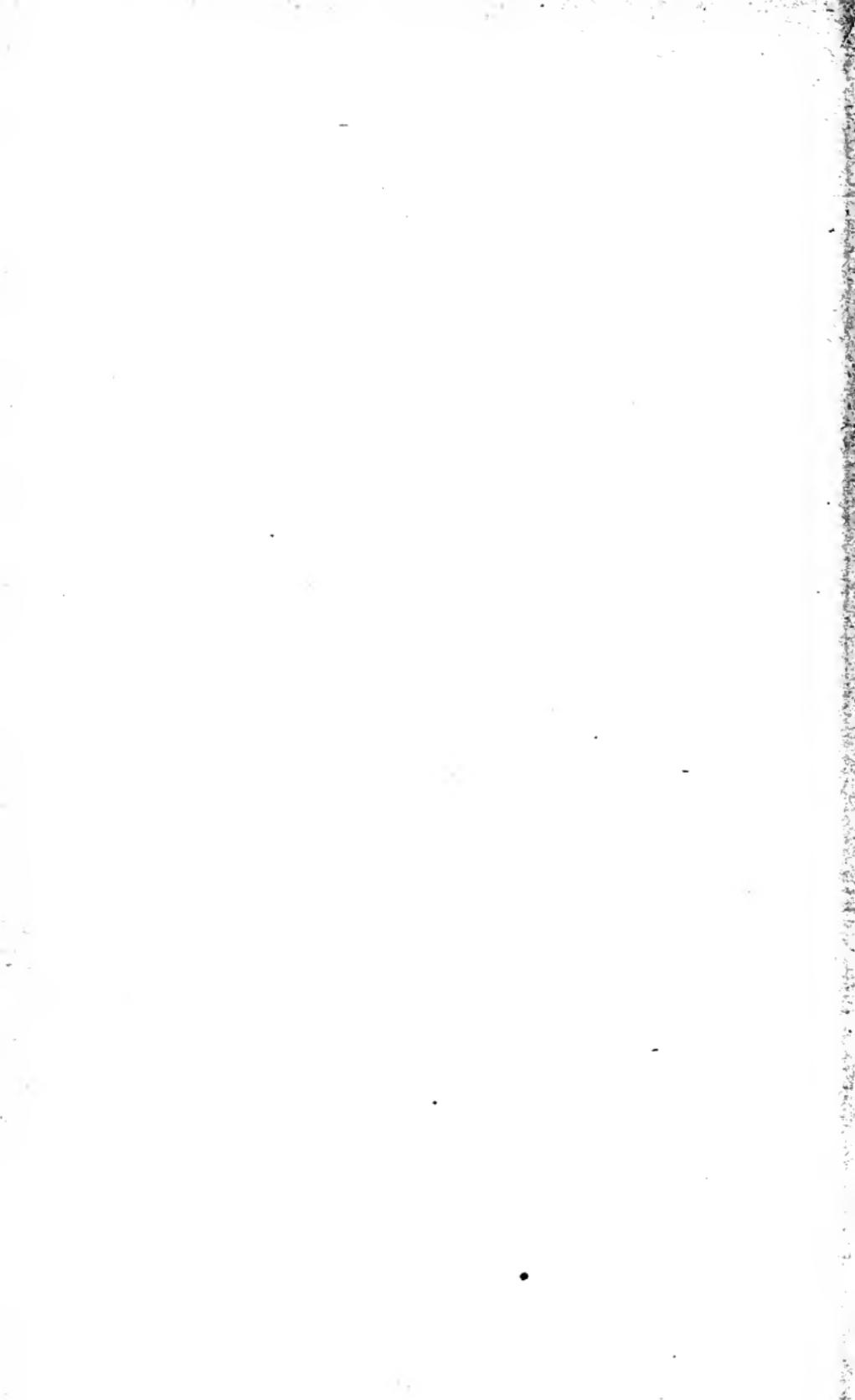
13 num recessit animus? 14 quicquid *B* recidunt *L*
 recedunt *B* 16 qui *B* nomina *LB* 17 tum *B* es addidi
 uer et *B* 18. 19 nasci potest tu es magna tu es diuum *LB*
ac addidi 20 adora *B* nomen *B* 22 gratias (graciam *B*)
diua tibi merito LB 23 me *addidi* queso *LB* fabe *L*
 25 tua mag(mai *B*)estas *LB* 26 tribuis *B* 27 hac *L* per-
 mittis *B* ferre *addidi* 28 at *B* uirtutibus *om.* *L* 28.
 31 lacunae nullae *LB* 29 quicquid *B* 30 quisquam eas-
 dem acciperint *B* 32 hoc *om.* *B* 33 (fol. 27 *L*) maiestes *B*
magestas L tua addidi supplex LB

Explicit *L* p̄ tr̄ exp *B* Incipit praecatio sqq. *LB* 1
potestis B depraecor exoro LB 2 uestram nos quas parens
tellus LB

Generauit cunctis gentibus et dono dedit.
 Medicinam sanitatis in uos contulit,
 Vt omni generi humano utilissimum
 Auxilium sitis. hoc supplex posco, precor:
 Vos huc adeste cum uestris uirtutibus;
 Qui uos creauit, ipse permisit mihi,
 Vt colligam uos. faueatis hoc etiam [mihi],
 Cui medicina tradita est, quod uestraque
 Virtus potest, praestate medicinam bonam,
 Causam sanitatis. gratiam, precor, mihi
 Praestetis per tutelam uestram, ut omnibus,
[†]Quidquid ex uobis fecero cuiue homini dederō[†],
 Effectum habeat celerrimum et euentus bonos
 . . . . . semper ut liceat mihi
 Fauente maiestate uestra [†]uos colligere,
 Ponamque uobis fruges et gratias agam
 Per nomen eius, qui uos iussit nascier.

3 et c. gent. *LB* (*num recte?*), *transposui* dono dedit] do-
 net *B* maiestatemque *post 4 repetitum LB* 5 *ut om.* *B*
 5. 6 sitis aux. util. *LB*, *transposui* 6 supplex exposco *LB*
 praecor *L* 7 uos *scripsi ue LB* adest te *L* adestote *B*
 8 Quia qui creauit uos *LB* ipsa *B* 9 uos *delendum puto*
 fauentem *L* fauente *B* mihi *addidi* 10 cui *disyllabum*. est,
 quantumque uestra *LB* 12 graciā *B* praecor *L* 13 *post*
 omnibus: uiribus *L* uirtutibus *B* 14 *post uobis: fol. 28 L*
 15 *habeat effectum LB* celeberrimum *B* 16 *lac. nulla LB*
 ut semper mihi (mini *L*, mici *m. sec.*) liceat *LB* 17 uestra
om. B collegere *B* *num uestra legere uos?* 19 *pugnāque*
B graciās *B* eius *scripsi* (*an illius Plautino more?*) pro
 maiestatis *LB* *quod glossema puto* nasci *LB*

CARMINA
CODICIS PARISINI 10318
OLIM SALMASIANI

Ipse manu patiens immensa uolumina uersat
A dtollitque globos. sonuerunt omnia plausu.
Tunc Cererem corruptam undis emitit ab alto.
Septem ingens gyros, septem uolumina traxit,
5 Lubrica conuoluens et torrida semper ab igni.
At rubricunda Ceres oleo perfusa nitescit.
Scintillae absistunt, opere omnis semita feruet.
Feruet opus redoletque, uolat uapor ater ad auras.
Instant ardentes ueribusque trementia figunt,
10 Conclamat rapiuntque focis onerantque canistris.
Vndique conueniunt pueri innuptaeque puellae.

D e a l e a

Artis opisque [tuae] tua si mihi certa uoluntas,
Expediam dictis donum exitiale Mineruae.

A = cod. Salmasianus saec. VII uel ineunt. VIII A¹ = manus ipsius A librarii scripturam suam ad archetypi fidem (cf. proll.) corrigentis a = Salmasii, α = apographi Diuisionensis emendationes potiores A et A¹ plene exhibebo, nisi quod e et ae confusa et scripturae compendia (q; b; à p) et prauam uerborum diuisionem saepissime omittam B = Parisinus 8071 olim Thuaneus s. IX—X, ex quo Vo (Voss. oct. 15 s. XIII) descriptus uidetur V = Vossianus quart. 86 s. IX ineunt. C = Paris. 8069 olim Thuaneus s. X—XI S = cod. Bellouacensis in Bineti ed. Petron. a. 1579 appendice adhibitus. A ab initio mancus est, cf. proll.

7—18: Centones Vergiliani.

7. 1 ille manum Aen. VII 490 3 cerem A mundis A
5 torrita A 6 ad A percusa A, corr. A¹ nitiscit A
8 feruen A, corr. A¹ redolenq; A

8. Inscriptiones rubro colore scriptae sunt in A 1 tuae
Burm. add. ex Aen. VIII 377, om. A opus rarae a uolūtas
A 2 minuere A

Tu uatem, tu, diua, mone. nunc ipsa uocat res
 Et furiis agitatus amor; potentus in octo
 Ipse dies agitat festos pro nomine tanto.
 Effera uis animi numeros et nomina fecit.
 Ossa minutatim fundo uoluuntur in imo.
 Mille nocendi artes. uarium et mutabile semper
 Artificis scelus, atque inprouida pectora turbat.
 Per uarios casus leuium spectacula rerum
 Intenti ludo exercent rapiuntque ruuntque
 Incerti, quo fata ferant, atque aere sonoro
 Insanire libet: duris dolor ossibus ardet.

Omnibus extemplo magnum dat ferre talentum,
 Qui uocat; adrectae mentes stupefactaque corda
 Vota metu duplicant; tantae est uictoria curae.
 Ergo ubi delapsae, misto premit agmine turba
 Consilium quaerens; subitus tremor occupat artus.
 Tunc certare odiis. multos alterna reuisens
 Lusit et in solido rursus Fortuna locauit:
 Aut doluit miserans inopem aut inuidit habenti.
 Multa uiri nequicquam inter se uulnera iactant
 Et tenues rumpunt tunicas, caecique furore
 Hinc metuunt cupiuntque, dolent gaudentque. [quid] ultra?
 Vidi oculos ante ipse meos me uoce uocantem,
 Contulimusque manus: [experto] credite, quantus
 Corde dolor! quid non mortalia pectora cogis?
 Monstrum horrendum ingens [tot] sese uertit in ora.
 Tu potes unianimes armare in proelia fratres:

3 Tu uadē A 4 furtis A 7 uuluuntur A, corr. A¹
 8 semp A (*sic per saepius*) 9 adq; A 12 adq; here A,
 corr. a 13 insaniret A 14 exemplo A, corr. a 16 tanta
 A, corr. a 17 miss^o A, mixto Aen. XI 880 18 cons.qu.
 non sunt Vergili querendum subtus A, corr. a arte A 19
 alternas A 20 ludit A, corr. a furtuna A 21 inuidi A
 22 nequicquam A 23 tunica A forore A, corr. a 24
 hic A, hinc Aen. VI 733 meduunt A gauderentque ultra
 A er et ultra del. a quid ultra? Burm. ex Aen. III 480
 26 contullimusque A manus me credite A, cf. Aen. XI 283
 27 cocis A, corr. A¹ (a?) 28 monstrum A tot add. a 29
 unanimos Aen. VII 335 proelia sic A

- 30 Aere residenti de uita et sanguine certant.
 Tunc duo Trinacri iuuenes noctesque diesque
 Intenti ludo exercent fulgentiaque aera
 Accipiunt redditusque[†]; permittunt omnia fatis.
 Conueniunt, quibus ipsa procul discordibus armis
 35 Fundit humi facilem uictum iustissima tellus,
 Aut qui diuitiis soli incubuere repertis:
 Considerunt transtris nati melioribus annis;
 Multi praeterea, quos fama obscura recondit,
 Stant circum.
 40 Tum uero ad uocem celeres miserum inter amorem
 [Experiuntur] et in medium quaesita reponunt;
 Pro se quisque uiri summa nituntur opum ui.
 Nec mora, missus adest fati sortisque futurae.
 Scinditur incertum studia in contraria uulgus.
 45 Hinc atque hinc ardent animi: uox omnibus una est.
 Et quamuis socium certent superare priorem,
 Ima petunt: ueris facilis datur exitus umbris.
 Praecipites pariterque ruunt, non deficit alter.
 Vos, o Calliope, precor, adspirate canenti,
 50 Quae loca quiue habeant homines, ubi sistere detur.
 In summo collem, qui plurimus; alter ab illo
 Est locus, quem iuxta sequitur, quo deinde sub ipso
 Hic locus est partis semper sublimis: at illum
 Quinque tenent ebuli bacis minioque rubentem.
 55 Terna tibi haec primum fundo uoluuntur in imo.

p. 3

30 H̄erenitendi *A*, corr. *a*   31 trinaci *A*   32 inten-
 dunt *A*, sed cf. *Aen. VII* 380   furgentiaq; *A*   33 acci-
 piuntq; redditusq; *A*, cf. *Georg. IV* 172. *Aen. VIII* 450   fatis
 sic *A*, t et i compendio iunctis. perm. om. f. non *Vergiliana*.
 34 ista et artis *A*, corr. *a*   36 incubuere *A*¹, recte *A*   40
 ad uoces celerē *A*   uocēs *A*¹   morē *A*   41 ludunt ex
 glossemate ni fallor ortum *A*   exp. *Burm. ex Georg. IV* 157
 45 adq; *A*   47 Iā appetunt quamueris *A*   inde *A*   umbris
Burm. ex Aen. VI 894   48 runt *A*   alter *Aen. VI* 143
 tales *A* ales *a*   50 homine · subsistere *A*   52 hunc *a*
 quem *A* ex *Aen. VI* 815   quo *Aen. V* 323 quis *A*   53
 at illum *Georg. I* 242, ab illo *A*   54 ἐpuli uacis nimioq; *A*,
 corr. *a*

Sunt alii, quos ipse uia sibi repperit usus.
 Triginta magnos aduersosque orbibus orbes
 Eloquar (an sileam?), leuum spectacula rerum;
 Mores et studia et populos et praemia uictis
 Expediam, sed summa sequar fastigia rerum. 60
 Primus habet; capit ante locum fremituque secundo
 Prima tenet; [ardent] animi risuque soluto
 Voce uocant.

Tunc uero in curas animo diducitur omnis,
 Quem petis, obtutuque haeret desixus in uno 65
 Atque animum nunc luc celerem nunc diuidit illuc,
 Spemque metumque [inter], secumque ita corde uolutat.
 Ut primum discussae umbrae et lux reddita menti,
 Sortitus fortunam oculis, sic incipit ore:
 'Quae nunc deinde mora est? ueniam quocumque uocaris; 70
 Quin age, si qua animo uirtus, et consere dextram:
 Efficiam, posthac ne quemquam uoce lacessas.' p. 4
 Dixit et e curru magna ter uoce uocauit,
 Terque quaterque simul uox ingeminata remugit.
 Tunc uariae comitum facies et pallor in ore; 75
 Nunc uicti tristes, nil magnae laudis egentes
 Deponunt animos et inania murmura miscent.
 Quondam etiam uictis redit in praecordia uirtus
 Victoresque cadunt, quoniam fors omnia uersat.
 Hic uictor superans redi sibi poscit honorem 80
 Talia uociferans: 'da, non indebita posco.'

56 Nunc age quos ipsa uiam *A*, corr. *Burm. ex Georg. II* 22 reperit *A* 57 triginta *A* alternosque *Aen. V*
 584 orrib. orbes *A* 58 an sileam *Aen. III* 39 uel prima
A 59 et studia] estudia *A* populum *A*, cf. *Georg. IV* 5
 praelia uictus *A*, correxi ex *Aen. V* 353 61 ante] ate *A*
 62 tenet *scripti ex Aen. V* 338 tenens *A* ardent add.
Burm. ex Aen. II 316 rursusque *A*, corr. *I. Vossius ex Georg. II* 386 64 animos *A*, corr. *A¹* 66 adq; *A* 67
 inter add. *a* 69 furtunam *A* 70 Quā *A* quodeūq; *A*
 71 qua nimo *A* 72 nequicquam uoces *A* 73 adq; cum
A et e curru *scripti ex Aen. XII* 681 74 ingemitata *A*
 76 nuc *A* nihil *A* 79 q̄m *A* 80 redit si^bposcit *A*
 81 indeuita *A*

Quin age, si quid habes, quo me decet usque teneri?
Clamat.

Tunc uero uictus socios simul increpat omnis,
85 Nomine quemque uocans. illi obstipuere silentes;
Non ipsi inter se sortem miserantur iniquam,
Sed grauiter uario noctem sermone requirunt.
Visceribus miserorum atque inter pocula laeti
Cantantes laetique animos conuiuia curant.

90 Ecce autem elapsus, genitor quem miserat urgens,
Vnus natorum longo post tempore uenit.
Hos aditus, iamque hos aditus, omnemque pererrat
Vndique circuitum aditumque per auia quaerit.
Verum ubi nulla datur dextra exsuperare potestas,
95 Constitit in digitos, sed toto uertice supra
Obnixus latis umeris et pectore duro
Et super incumbens, furiis accensus et ira
Talia uoce refert:

'Quo, moriture, ruis? quae te dementia dicit?' .p. 5
00 Non uires alias conuersaque numina sentis?
Cede locis!'

Talia fatus erat pressoque obmutuit ore.
Illa autem, cui fata parent, et Iuppiter hostis
Deserit [inceptum]; conuersa[que] numina sentit.
05 Postquam illum uita uictor spoliavit et auro,
Tunc uero ardentes oculi atque adtractus ab alto
Spiritus interdum gemitu; furor iraque mentem
Praecipitant, maestis late loca questibus inplet,

82 decit *A* 84 socius *A*, corr. *A¹* 85 silentis *A*; -es *Aen.*
XI 120 87 sermonē *A* 88 adq; *A* 89 cant. et animos non *Vergiliiana*, cf. *Georg. I* 301. *II* 383 90 autem me lapsus *A* misera
turgens *A* Arcens *Aen. IX* 583 91 nautorum *A* 92 iamq; hue *A*
93 circumutum *A* 94 ubi] bi *A* dextra] caecum *ex Aen.*
VII 591? 95 digito *A* 96 aut robore duro (*Aen. XI* 893)
aut pectore firmo (*VI* 261) uel toto (*I* 717. *IX* 276) 99
moritur· eruisq; te dementia dementia dicit *A*, sed cepit *Verg.*
ter u. 100 om. *Burm.* nomina *A* 101 caede *A* 103 ille *A* illa
(sc. *Fortuna*) ego facta *A* iupiter *A* 104 inc. et que add.
Burm. ex *Aen. IX* 694 et *V* 466 (*ubi* sentis) numine sedent *A*
105 illo *A* 106 adq; *A* 107 *sps* *A* gemitus *A* 108 pre-
cipitat mestis *A*, cf. *Aen. II* 317

Multa gemens ignominiam plagasque superbi
 Victoris, caput [et] glauco uelatus amictu
 Ardua tecta petit rursusque ad limina nota
 Victus abit guttisque umectat grandibus ora.

9

B. I 146. M. 669

Narcissus

Candida per siluam primaeuo flore iuuentus
 Adsidue ueniebat: ibi haec caelestia dona
 Et fontes sacros insigni laude ferebat
 Insignis facie longumque bibebat amorem,
 Intentos uoluens oculos, securus amorum.
 Dum stupet atque animum pictura pascit inani,
 Expleri mentem nequit ardescitque tuendo
 Egregium forma iuuenem, quem nympha crearat:
 Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat.
 His amor unus erat, dorso dum pendet iniquo,
 Oblitusue sui est et membra decora iuuentae
 Miratur rerumque ignarus imagine gaudet.
 Ilicet ignis edax secreti ad fluminis undas
 Ipsius in uultu uana spe lusit amantem
 Et praeceps animi collo dare brachia circum
 Ter conatus erat nec, quid speraret, habebat.

110

5

10

p. 6

15

15

10

B. I 147. M. 282

MAVORTI**Iudicium Paridis**

Pictus acu tunicas et barbara tegmina crurum
 Forte recensebat numerum sub tegmine fagi.

109 ignominiam *Burm. ex G. III 226* animo retines *A*,
non Vergiliana 110 et add. *Burm.* clauco *A* post 110:
 Et pariter sua rursusque ad limina tendit *A*, del. *Burm.*, *non*
Vergiliana, glossema ad u. 111 111 rursusque *Aen. VII 491*
 irasque *A* 112 agit *A*

9. 1 candida per silluam *A* iouentus *A* 2 caelestia
A 3 sacro *A* 4 et insignis *A* uiuebat *A* 5 securos
A 6 adq; *A* 8 nymph *A* 10 pendit *A* 13 illicet *A*
 16 ^{co}natus *A* m. pr. ne quid et abebat *A*

10. Maborti *A* 1 acus *A. Burm.* transponit u. 29 ante u. 2

Horrescit uisu subito et memorabile numen
 Aut uidet aut uidisse putat. 'quo tenditis' inquit
 5 'Caelicolae magni? pacemne huc fertis an arma?'
 Ad quem tum Iuno supplex his uocibus usa est:
 'O lux Dardaniae, Troiana gloria gentis,
 Quam diues pecoris, niuei quam lactis abundans
 Et proprio fuerint distentae lacte capellae
 10 Vbera, nec metas rerum nec tempora pono.
 Haec tibi semper erunt, hic inter flumina nota
 Sponte sua sandyx pascentis uestiet agnos.
 Praeterea sceptrum dabitur, Troiane, quod optas.'
 Talibus orabat Iuno. Tritonia Pallas
 15 Orsa loqui, nimbo effulgens et Gorgone saeuia:
 'Disce, puer, uirtutem ex me uerumque labore, m
 Militiam et graue Martis opus; sit pectore in isto
 Vulnera dirigere et calamos armare ueneno.'
 Has inter uoces, media inter talia uerba
 20 Sic contra est ingressa Venus, male numen amicum,
 Nuda genu, nudos ceruix cui lactea crines
 Corripit in nodum; rosea ceruice refulsit
 Et uera incessu patuit dea. ille repente
 Obstipuit subitaque animum dulcedine mouit
 25 Et mentem Venus ipsa dedit. decus enitet ore
 Exultatque animis et se cupit ante uideri.
 'Sic tua Cyreneas fugiant examina taxos,
 Sic cytiso pastae distendant ubera uaccae:
 Formosi pecoris custos, formosior ipse,
 30 Aspice nos tantum, Lacedaemoniosque hymenaeos
 Coniugio iungam stabili propriamque dicabo
 Reginam thalamis Phrygio seruire marito.'
 Ille deae donis ac tanto laetus honore

p. 7

3 uiso A nomen A 4 pudat A 6 uno supplex A
 8 habundans A post 8 uersus deest ni fallor 9 non est
Vergili, cf. ecl. 4, 21 12 sandix A 15 Vrsa A 20 Si
 A male numen *Aen. II* 735, numen male A 23 illa A
 24 dulcidine A 25 ipsam A 26 exulta^{tq;}; A 27 gri-
 neas A, corr. a 28 citiso A bacce A, corr. a 30
 umeneos A¹, umentos A, corr. a 32 frigio A 33 hac
 tantos A letos A, corr. A¹

Vltro animos tollit dictis ac talia fatur:
 'Iam iam nulla mora est neque me sententia uertit.
 Do quod uis; licet arma mihi mortemque minetur,
 Me tamen urit amor. ueniam quocumque uocaris;
 Tu modo promissis maneas'. ea uerba locutus
 Vendidit hic auro patriam. dux femina facti.
 Nec mora, continuo penetrat Lacedaemona pastor
 Ledaeamque Helenam Troianas uexit ad urbes,
 Et si fata deum, si mens non laeuia fuisse,

35

40

p. 8

10

11

B. I 170. M. 1607

Hippodamia

Pandite nunc Helicona, deae, nunc pectore firmo
 Este duces, o si qua uia est, et pronuba Iuno;
 Pallida Tisiphone, secundum concute pectus!
 Non hic Atridae et scelus exitiale Lacaenae:
 Hic crudelis amor. nunc illas promite uires,
 Maius opus moueo: quaesitas sanguine dotes
 Et scelerum poenas inconcessosque hymenaeos.

Vrbs antiqua fuit; fama est obscurior annis.
 Quid memorem infandas caedes et facta tyranni?
 Ausi omnes inmane nefas irasque minasque.
 Quis tam crudeles optauit sumere poenas?
 Hic, qui forte uelit currus agitare uolantis,
 Inuitat pretiis animos et praemia ponit.
 Tormenti genus incertum de patre ferebat.

35 sententiam *A* 36 minetur *Aen. XI* 348 minentur *A*
 37 queniam *A* 39 uendedit *A* femina *A* 41 ledeamq; *A*
 troianam *A*, corr. *A¹* post u. 42 *Burm. addit Aen. II* 54 sq.
 'Inpulerat ferro Argolicas foedare latebras, Troiaque nunc
 staret Priamique arx alta maneres'.

11. Ippodamia *A* 1 illicona *A* 2 os si *A* pronu-
 bia *A* 3 tissifone *A* (tisifone *a*) cecundum *A*, corr. *A¹*
 concipe *A*, corr. *a* 4 atride nec *A* et *Aen. VI* 511 exi-
 ciale lacene *A* 5 promitte *A* 6 quæsita *A* 7 incon-
 cessoq; ymeneus *A* 10 inmanes *A* 11 crudelis obtauit
A 12 uellit *A* 13 ponis *A* 14 turmenti *A*, corr. *A¹*

- 15 Fama malum; incautum dementia cepit amantem;
 Horresco referens: rapido contendere cursu
 Conposuit legesque dedit populosque propinquos
 Infelix habuit thalamus. ruit omnis in urbem
 Magnanimum heroum primaeuo flore iuuentus.
 20 Vndique conueniunt et uirginitatis amore
 Contendunt petere, dubii seu uiuere credant
 [Sive extrema pati miseri, quibus ultimus esset]
 Ille dies, uitamque uolunt pro laude pacisci.
 Post, ubi confecti cursus, circensibus actis
 Supplicia expendunt iuuenes ante ora parentum;
 25 Linquebant dulces animas et corpora patrum.
 Pro molli uiola, pro purpureo narcisso
 Ora uirum tristi pendebant pallida tabo
 Vestibulum ante ipsum saeuique in limine regis
 Terribiles uisu formae inposuere coronas.
 30 Quin ipsae obstipuere domus noctesque diesque;
 Vmbrae ibant tenues, odium crudele tyranni
 Saepe queri et longas in fletum ducere uoces.
 O uirgo infelix, iam fas est parcere genti!
 Pestis et ira deum crudeli funere uirgo,
 35 Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello. p. 9
 Tempore iam ex illo nil magnae laudis egentes
 Deponunt animos scelerata excedere terra.
 Ecce inter sanctos ignis, dum sacra morantur,
 Et iuxta genitorem adstat lasciuia puella,
 40 Cui pater et coniunx, si qua fors adiuuet ausum,
 Ora puer prima signans intonsa iuuenta,

16 curso *A*   17 populusq; *A*   18 thalamos *A*, corr.
A¹ omnes *A*   19 magnanimi *A*   21 pedere·dubiis eum
 uiuere credā *A* et dubii *Burm.* uersum 21^a add. *Burm.* ex *Aen.*
I 219. *II* 248   24 parenti *A*   25 partū *A*   26 purpureo
A   27 pendebat *A*   28 uestipulum *A*   regi *A*   29 uiso
A, corr. *a*   30 stupuere *Georg.* *IV* 481   31 tyrranni *A*
 36 magnum *A*, corr. *A¹*   egentī *A*, cf. *Aen.* *V* 750   37
 scelerati excidere *A*   38 sc̄os *A* (sacros apograph. *Leid.*),
 cf. *Aen.* *III* 406   39 iusta *A*   lasciba *A*   40 coniunx *A*
 adiubet *A*   41 prima signa · signans *A*, corr. *a* (non *A¹*)
 iubenta *A*

Pictus acu chlamydem et barbara tegmina crurum
 Venit. amor fidens animi [atque] in utrumque paratus.
 [Inclusum ut buxo aut Oricia terebintho]
 Lucet ebur, tantum egregio decus emitet ore. 45
 Postquam introgressi et coram data copia fandi,
 Rex prior adgreditur dictis atque increpat ultro:
 'Quo, moriture, ruis? quae te dementia cepit?
 Aut quisnam ignarum conubia nostra petentem
 Iussit adire domos? quidue hinc petis?' inquit . . .
 'Poenarum exhaustum satis est miseretque pudetque: 50
 Pone animos et pulsus abi; miserere tuorum!
 Non fugis hinc praeceps, dum praecepitare potestas?
 Sunt aliae innuptae: thalamis ne crede paratis!
 Ne pete conubiis natam: dabis, inprobe, poenas.'
 Ad quae subridens paucis ita reddidit heros: 55
 'Hostis amare, quid increpitas mortemque minaris?
 Ne tantos mihi finge metus tam fortibus ausis.
 Nec mortem horremus, nec nos uia fallit euntis:
 Quo res cumque cadent, nec me sententia uertit.
 Audentes Fortuna iuuat. stat, quidquid acerbi est, 60
 Morte pati; quo fata trahunt retrahuntque, sequamur.' p. 10
 Talia dicentem iam dudum auersa tuetur
 Causa mali tanti multos seruata per annos.
 Qualis gemma micat, fuluum quae diuidit aurum,
 Inter utramque uiam talis se laeta ferebat, 65
 Ac ueluti Pariusue lapis circumdatur auro
 Arte noua, tales uirgo dabat ore colores
 Insignis facie, oculos deiecta decoros.

42 clamidem *A*   43 atque add. *Aen. II* 61   u. 43^a
 add. *Burm. ex Aen. X* 136   45 cupia *A*   46 adq; *A* 48
 quisquam *A*, corr. *Schrader, cf. Aen. III* 338   49 domus *A*,
corr. A¹ inquit *A*, cf. *Georg. IV* 446   50 exaustum *A*
 putetque *A*   51 pulsos *A*   misere (*sic*) *A*   52 potestas
Aen. IV 565, poetas *A*   54 ne pede conobius *A*   inprope
 penas *A*   55 adq; *A*   reddedit *A*   56 minatis *A*   57
 medos *A*   58 morte *A*   uiam *A*   59 sententiam *A*   60
 iubat *A*   acerui est *A*   61 morti *A*   traunt retrauantq;
A   64 migat *A*   q; *A*   65 talis] tale *A*   66 hac *A*
 aurum *A*, corr. *A¹*   67 talis *A*

Vritur infelix, subitoque accensa furore
 70 Stare loco nescit. quis enim modus adsit amori?
 Nulla Venus, nulli quondam flexere hymenaei;
 Solus hic inflexit sensus. dum plurima uoluit
 In partesque rapit uarias, famulumne parentis
 Audeat affari, quae prima exordia sumat,
 75 Incipit effari mediaque in uoce resistit.
 Versanti potior uix haec sententia sedit:
 Custodem ad sese per noctem plurima uoluens
 Intra tecta uocat funditque has ore querellas:
 'Quis nouus hic nostris successit sedibus hospes?
 80 Ire iterum in lacrimas misera et tam dira cupido?
 En quid ago? aut quae iam spondet fortuna salutem
 Per tot ducta uiros? quo nunc certamine tanto?
 Vmbrarum hic locus est, quo me decet usque teneri.
 Respice ad haec, miserere animi non digna ferentis:
 85 Ora manusque ambas defunctaque corpora uita
 Et funus lacerum, caput et sine nomine corpus.
 Argumentum ingens: currusque rotasque uolucris
 Falle dolo. dolus an uirtus, quis in hoste requirat?
 Accipe daque fidem.' Media inter talia uerba
 90 Luctantem amplexu molli fouet; hoc decus illi   p. 11
 Venturum excidio, uana spe lusit amantem.
 Tandem pauca refert: 'Tuus, o regina, quid optes,
 Explorare labor. uincant quos uincere mauis.
 Testor utrumque caput, mihi iussa capessere fas est.
 95 Vnum pro multis dabitur caput.' atque ita fatus
 Ergo iussa parat, spe multum captus inani,
 Scilicet id magnum sperans fore munus amanti.
 Artificis scelus et taciti uentura uidebant,
 Vnius in miseri exitium uentura sub axem.

69 forore *A*   71 fexere hymenci *A*   73 partisq; *A*
 famulā nec *A*, cf. *Aen. V* 95   74 effari q; *A*   75 in uoca
A   76 sedet *A*   77 costodem *A*   78 fundetq; *A*   79
 nouos *A*   81 En *A* (ex *Aen. IV* 534) quemnam et fur-
 tunā salute *A*, corr. ex *Aen. I. c.*   82 quo *Aen. IV* 98 qui
A   83 decit *A*   89 fide *A*   91 amentem *A*   92 tuos *A*
 95 fatur *Burm.*   96 spem *A*   97 id] hic *A*   99 sub ase *A*

Oceanum interea surgens Aurora relinquit,
Iam sole infuso, magnae sub moenibus urbis.
Graecus erat, fama multis memoratus in oris,
Nec uisu facilis nec dictu affabilis ulli.

Vnde uisendi studio turbante tumultu
Conueniunt, quibus aut odium crudele tyranni
Aut metus acer erat puerique parentibus orbi
Et trepidae matres et lamentabile regnum.

Flent maesti mussantque patres, hic cara sororum
Pectora maerentum, quibus est fortuna peracta.
Hos inter motus stat ductis sortibus urna.

Tunc loca sorte legunt. extemplo arrectus uterque
Stat sonipes ac frexa ferox spumantia mandit.
Nec mora: continuo uasto certamine tendunt
Custodes lecti atque arrectis auribus adstant
Orantes ueniam; certatur limine in ipso.

Atque ea diuersa penitus dum parte geruntur,
Discessere omnes medii, signoque repente,
Qua data porta, ruunt. sic densis ictibus heros
Stridore ingenti atque oculis uigilantibus exit,
Incumbens umero; sonitu quatit ungula campum.

Dant animos plagae, pronique in uerbera pendent
Pro se quisque uiri; tunc caeco puluere campus
Conditur in tenebras, qua proxima meta uiarum,
Et longum superant flexu caecique furore.

Illi inter sese de uita et sanguine certant.
Regina e speculis miro properabat amore
Omnia tuta timens, quoniam fors omnia uersat.
Audit equos, audit strepitus, timet omnia secum

100 oceanum *A* relinquet *A* 101 menib; *A* 103
effabilis *A* 104 tumulto *A*, corr. *A¹* 105 tyrranni *A*
106 sacer *A m. pr.* 108 maesti muscantq; *A* (mussantq; *A¹*)
soror, *A* 109 merentum *A* furtuna *A* 110 modus *A*
111 arectus *A m. pr.* 112 hac *A* 114 costodes *A* adq;
A 116 adq; *A* 117 mediis ignoq; *A* 118 runt *A* 119
adq; *A* 120 sonitum quattit *A* 122 campos *A*, corr. *A¹*
123 proximatmeta uirū *A* 125 Inter illis sedent uesano
sanguine certant *A*, corr. *Burm. ex Aen. VIII 452. XII 765.*
126 regin e *A* 127 timmens. qm̄ fors *A* uessat *A*

Praescia uenturi. sed spes incerta futuri.
 130 Et proni dant lora: uolat ui feruidus axis,
 Liquitur, in medioque ardentem deserit ictu.
 Carpit enim uires et, haec ut cera liquescit,
 Excoquitur uitium, tum nititur acer et instat.
 Vertitur interea et scelus expendisse merentem
 135 Matres atque uiri uoces ad sidera iactant.
 Dum trahitur curruque haeret resupinus inani,
 Radit iter laeuum interior subitoque priorem
 Praeterit et super haec inimico pectore fatur:
 'Istic nunc, metuende, iace uetusque hymenaeos
 140 Sume, pater frustaque animis elate superbis.
 En qui nostra sibi tot iam labentibus annis
 Seruabat senior, nostrasne euadere demens
 Sperasti te posse manus circensibus actis?
 Hic tibi mortis erant metae: submitte furorem,
 145 Qui iuuenum tibi semper erat! sperauimus ista
 Et tandem laeti sociorum ulciscimur umbras.' p. 13
 Dixit et e curru saltum dedit; ocius omnes
 Excipiunt plausu, caelum tonat omne tumultu.
 Ipse etiam eximiae laudis cum uirgine uictor
 150 Ibat ouans umeroque Pelops insignis eburno.
 Tunc uero exarsit iuueni dolor ossibus ingens.
 Olli (sensit enim simulata mente locutam)
 Nec latuere doli, caput horum et causa malorum;
 Tunc quassans caput haec effundit pectore dicta:
 155 'Me (adsum qui feci) — merui, nec deprecor' — inquit,
 'Spargite [me] in fluctus. en haec promissa fides est?
 I nunc, ingratis offer te, inrise, periclis.

129 futuri *Aen. VIII* 580, futuris *A*   130 uolauit fer-
 uidus *A*   135 adq; *A*   uocesq; *A*, que *om. ecl. 5, 62*   136
 traitur *A*   here *A*   137 supitoque *A*   139 isti *A*   yme-
 neos *A*   140 summe *A*   supuis *A*   141 lambentib; *A*
 144 fororē *A*, corr. siue ex siue in furorē   145 sperāmus *A*
 146 et 'tandem *A*   147 dixit ite currus altum dedi. tocius
 omnis *A* ocius aruis *Aen. XII* 681   148 plausum. cęsum *A*
 155 Meme *A* (cf. *ad u. 156*) et *Aen. IX* 427   deprecor *A*
 156 me *om. A*   157 Ii *A*   offerite *A*   periculis *A*, corr. *A*^{ui}

His etiam instruxi manibus, deceptus amore.
Nusquam tuta fides; uarium et mutabile semper
Femina.' sic fatus liquidas proiecit in undas
Aeternam moriens famam, quae maxima semper
Dicitur aeternumque tenet per saecula nomen.

160

12

B. I 45. M. 581

Hercules et Antaeus

Litus harenosum [ad] Libyae caelestis origo
Alcides aderat, terrae omnipotentis alumnum
Caede noua quaerens et ineluctabile fatum.
Protinus Antaeum uasta se mole mouentem
Occupat, ille suae contra non inmemor artis
Concidit atque nouae rediere in praelia uires.
Adrepta tellure semel uim crescere uictis
Non tulit Alcides et terra subleuat ipsum.
Namque manus inter, conantem et plurima frustra
Corripit in nodum nisuque inmotus eodem
Auxilium solitum eripuit, corpusque per ingens
Non iam mater alit Tellus uiiresque ministrat.
Verum ubi nulla datur dextra adtrectare potestas,
Illum exspirantem magnum Iouis incrementum
Excutit effunditque solo. ruit ille uolutus
Ad terram, non sponte fluens, uitaque recessit.

5

10
p. 14

15

13

B. I 168. M. 689

Procne et Philomela

Aspice ut insignis uacua atria lustrat hirundo!
Vere nouo maestis late loca questibus implet;

158 struxi *Aen. IV* 680   161 q; *A*   162 aeternumque
A secula *A*
 12. etantheus *A*   1 arenosum *A* ad addidi ex *Aen. IV*
 257 libiq *A*   4 anteum basta *A* mobente *A*   6 adq;
 nobe *A*   7 adreptat *A*, cf. *Aen. X* 298. *XII* 799   8 tullit *A*
 10 inmodus *A*
 13. Progne et filomela *A*   1 irundo *A*   2 nobo mestis *A*

- Victum infelicem maerens Philomela sub umbra
Adsiduo resonat cantu miserabile carmen.
- 5 Causa mali tanti coniunx thalamique cruenti,
Virginis os; notumque, furens quid femina possit.
Hic crudelis amor: crudelis tu quoque, mater;
Infelix puer, atque odium crudele tyranni.
Progeniem paruam curaeque iraeque coquebant,
- 10 Threicio regi cum iam securus amorum
Coniugis infandae inter deserta ferarum
Fas omne abrumpit, pariterque loquentis ab ore
Decidit exanimis uox ipsa [et] frigida lingua:
Haut impune quidem dementia cepit amantem.
- 15 Pectore in aduerso saeui monumenta doloris
Fertque refertque soror crimenque [et] facta tyranni.
'Sanguis' ait, solidae postquam data copia fandi,
'Vulnera siccabat circum praecordia, sanguis;
Accipe' [ait] 'uocem', at saeuo sic pectore fatur:
- 20 'Heu miserande puer, nunc te fata impia tangunt.'
Regalis inter mensas genitoris et ora
Polluit ore dapes, quidquid solamen humandi est. p. 15
Dum genitor nati morsu depascitur artus,
Et soror et coniunx petierunt aethera pinnis.

14

Europa

B. I 14. M. 575

- Vulneris inpatiens hominum rerumque repertor
Et faciem tauro propior descendit ad undas.
Europam niuei solatur amore iuuenci.
Dulcibus illa quidem inlecebris in litore sicco
5 Luserat, insignis facie, candore niuali.

3 Foetum *Burm.* merens filomela *A* übras *A* 5 coniuncta · lamiq; *A* 6 ferens *A*, cf. *Aen. V* 6 8 adq; *A* tyranni *A*, ut u. 16 10 treicio *A* 11 coniugi *A* 13 occidit *Burm.* et add. *Georg. IV* 525 14 aut ipone *A* 16 sor *A* et add. *Burm.* facta *Aen. VIII* 483 fata *A* 17 solite *A* solidaeque *Aen. II* 639 cupia *A* 19 ait add. *Burm.* 22 umandi *A* pennis *edd.*

14. 2 propior *A* 3 iubenci *A* 5 nibali *A*

Saucius at quadrupes saltus ingressus apertos
 Forte fuit iuxta, superi regnator Olympi,
 Obtulerat qui se ignotum uenientibus ulro
 Virginibus Tyriis aurata fronte iuuencum.
 At circum late comites per litora passim
 Diffugiunt uisu exsangues taurumque relinquunt,
 Sola (nouum dictu) contra stetit ora iuuenci
 Ante Iouem: nam te uoluit rex magnus Olympi.
 Hunc Phoenissa tenet uasta se mole mouentem
 Purpureosque iacit flores omnemque pererrat,
 Ille autem spissa iacuit reuolutus harena.
 Inponit regina manum patiensque pericli
 Mollibus intexens ornabat cornua sertis.
 Hunc ubi contiguum summo tenus attigit ore
 Et super incumbens sertis et fronde coronat —
 Iam iam nulla mora est — animum labefactus amore
 Accepit uenientem ac mollibus extulit undis.
 Illi (sensit enim tuus, o clarissime, frater)
 Subsidunt undae, strauerunt aequora uenti.
 Nunc pelagi nymphae crinem de more solutae
 Suspensum et pariter comitique onerique timentem
 . . . . .
 Egregia interea summa sublimis ab unda
 Prona petit maria et pelago decurrit aperto.
 Tunc laeva taurum cornu tenet inscia culpae
 Obliquatque sinus in ventum auramque patentem:
 Ille, manu patiens, uero properabat amore,
 Et ductus cornu rex omnipotentis Olympi

p. 16

6 ad A 7 superis A olympy A 8 obtullerat A 9
 iouencum A 10 ad A 11 exsangue (*sic*) A relineunt A
 12 nobum dictum A 13 olimpi A 14 hun fenissaten· et
 A mobentē A 15 purpureosq; iacet A omn.] oculisque
Cannegieterus totumque *Aen. IV* 363 16 arena A 19 con-
 tiguō A, corr. A¹ 22 accipit A hac A extullit A 23
 ille A tuos A 25 nimfe crimen de moret tenentē A solutae
Aen. III 65 26 uentē A. post 26 deest uersus 29 tunc
 leuat aurum cornū A 30 aurūq; A 31 manum *Aen. VII*
 490 manu A uero A miro *Aen. VII* 57

Insuetum per iter tacitis subremiga[t u]ndis;
Perfidus, alta petens abducta uirgine praedo.

15

Alcesta

B. I 172. M. 1609

Egregium forma iuuenem pactosque hymenaeos
Incipiam et prima repetens ab origine pergam,
Si qua fides, animum si ueris inplet Apollo.
Iam grauior Pelias multis memoratus in oris

5 Rex erat et tantas seruabat filia sedes.

Illam omnis tectis primaeuo flore iuuentus
Ardebat, sed res animos incognita turbat.

Iura dabat legesque uiris, sub rupe leonem
Aut spumantis apri cursum qui foedere certo

10 Et premere et laxas sciret dare iussus habenas.

Iamque aderat Phoebo ante alias dilectus amore;
Ipse inter primos caput obiectare periclis
Obtulerat, fidens animi fretusque iuuenta.

Ergo iussa parat, multis comitantibus armis.

15 Itur in antiquam siluam, stabula alta ferarum,
Atque hic exultans animis patiensque pericli
Optat aprum aut fuluum descendere monte leonem.
Tunc breuiter super aspectans sic uoce precatur:

'Sancte deum, summi custos Soractis Apollo,

p. 17

20 Quem primi colimus, tua si mihi certa uoluntas,
Ibo animis contra nec me labor iste grauabit.'

Nec mora nec requies; oranti et multa precanti
Aethere se mittit auditque uocatus Apollo

Et iuueni ante oculos his se cum uocibus offert:

33 subremigandis A 34 pedens adducta A

15. 1 himeneos A 3 uerus Wakkerus 4 grauiter A

6 primebo A 7 turbant A 8 subrepe A 9 afri A fidere A

10 lassas A abenas A 11 foebu A dilectos A 12 iactare

A, cf. Aen. II 751 13 obtullerat A iubenta A 14 co-

gitantib; A 16 adq; hinc exultans animi A animis Aen.

II 386 17 fulbum A 19 sce dñ A Socrates A. aliter

Aen. XI 785 20 uoluntas A 23 Etere A 24 iubeni

A hi se A

'Incipe si quid habes, si tantum pectore robur
Concipis et si adeo dotalis regia cordi est:
Mecum erit iste labor, mitte hanc de pectore curam'.
Per siluas tum saeuus aper, cum murmure montis
Tum demum mouet arma leo uastoque sub antro
Asper acerba tuens uasta se mole ferebat,
Excutiens ceruice toros; ea frena furenti
Concudit et stimulus sub pectore uertit Apollo .

Dat iuueni et tenuis [fugit] ceu fumus in auras:
Ille autem inpauidus et munere uictor amici
Emicat in currum et manibus molitur habenas.
Vt uentum ad sedes, reddi sibi poscit honorem;
Adiungi generum miro properabat amore.
Tum sic mortalis referebat pectore uoces:
'Non haec humanis opibus, non arte magistra
(Accipio agnoscoque libens) tibi ducitur uxor,
Omnis ut tecum meritis pro talibus annos
Exigat et possit paruos educere natos.'
Haec ubi dicta dedit, solio se tollit ab alto
Iam senior mediisque parant conuiuia tectis.

Interea magnum sol circumuoluit annum
Parcarumque dies et uis inimica propinquat
Egregium forma iuuenem iam morte sub aegra:
Iamque dies infanda aderat et tempora Parcae
Debita conplerant crudeli morte sodalis.
Vt primum fari potuit crinitus Apollo,
Multa gemens casuque animum concussus amici,
Ipsius ante oculos sic fatis ora resolut:
'Disce tuum, ne me incuses, uoluentibus annis

25 abes A 27 eret A 28 silluam tum seba · per A siluas
Georg. III 248 31 ea *Aen. VI* 100. et A. 32 sup A.
post 32 inserit Burm. 'Vix ea fatus erat, currum geminosque
iugalis' fort. recte (*ex Aen. VI* 190. *VII* 280) 33 fugit add. Burm.
ex Aen. V 740 35 etmigat in curru A mollitur abenas A
37 tenerum A 39 non arte *Aen. XII* 427 neque arte A
40 agnuscoque A 42 parbos adducere A 48 erat A 49
deuita A sudalis A 51 multas A casumq; A 53 uolentib; A

Aduenisse diem; nam lux inimica propinquat.⁵⁵
 Haec ubi defleuit, caeli cui sidera parent,
 Tunc sic pauca refert fatis adductus iniquis:
 'Phoebe, tot incassum fusos patiere labores?
 Nil nostri miserere? mori me denique cogis?
 Eripe me his, inuicte, malis; miserere tuorum,
 Si qua fata sinant, et eris mihi magnus Apollo.'
 Talibus oranti sic ore effatus amico est:
 'Desine fata deum flecti sperare precando.
 Sed cape dicta memor, duri solacia casus.
 Obiectare animam quemquam aut opponere morti
 Fas et iura sinunt; prohibent nam cetera Parcae.
 Audiat haec genitor: patet atri ianua Ditis;
 Hactenus indulsisse uacat.⁵⁵ sic fatus Apollo
 Mortalis uisus medio sermone relinquit.
 Tunc uero ancipiti mentem formidine pressus
 Obstipuit, cui fata parent, quem poscat Apollo;
 Ire ad conspectum cari genitoris et ora
 Cogitur et supplex animum temptare precando;
 Multaque praeterea longaeuo dicta parenti
 Cum fletu precibusque tulit, ne uertere secum
 Cuncta pater fatoque urgenti incumbere uelit;
 Ecce iterum stimulat, sed nullis ille mouetur
 Fletibus aut uoces ullas tractabilis audit.
 Tunc genitor natum dictis affatur amicis:
 'Non, ut rere, meas effugit nuntius auris;
 Infelix causas nequicquam nectis inanes.
 Hoc uno responso animum delusit Apollo.
 Stat sua cuique dies, lacrimae uoluuntur inanes.
 Vtere sorte tua: patet atri ianua Ditis.⁵⁵

p. 19

55 defleuit, u super t eraso, A sydera A 56 si A 57
 febet tot A 62 fleetis A 64 oblectare A quēquem A
 65 proibent A cetera A 66 patit A 68 uisos A reliquo
 A m. pr. paulo aliter Aen. IX 657 70 quā poseat A 72
 temperare A 74 fletō A uerteret A 75 factoq; A uellit
 A 76 mobetur A 77 illas A 78 genitur A, corr. A¹
 80 causa nequicquam A 82 stat uacuiq; A uuluuntur A,
 corr. A¹ 83 itere A dictis A

Talia perstabant memorans fixusque manebat.

Egregia interea coniunx in limine primo
Agnouit longe gemitus (praesaga mali mens),
Tunc sic pauca refert: 'Quid, o pulcherrime coniunx,
Fare, age, quid venias? quae causa indigna serenos
Foedauit uultus? quae te fortuna fatigat?
Quaecumque est fortuna, mea est.' sic talia fatur,
Demisit lacrimas factoque hic fine quieuit.
Ille autem gemitus imo de pectore ducens
Talia uoce refert: 'Quid me alta silentia cogis
Rumpere et obductum uerbis uulgare dolorem?
Eloquar an sileam? luctum ne quaere tuorum;
Vixi et, quem dederat cursum fortuna, peregi.
Iamque dies nisi fallor adest; crinitus Apollo
Hos mihi praedixit luctus, pro nomine tanto
Obiectare animam seu certae occumbere morti.'
At regina graui iamdudum saucia cura,
Tristior et lacrimis et pallida morte futura,
Deficit ingenti luctu (miserabile uisu)
Atque illum, talis iactantem pectore curas,
Talibus affata est dictis seque obtulit ultro
Decreuitque mori: 'Breue et inseparabile tempus
Omnibus est uitae neque habet fortuna regressus:
Sed moriamur', ait, 'nihil est, quod dicta retractent
Concordes stabili fatorum numine Parcae,
Si fratrem Pollux alterna morte redemit.
Est hic, est animus, lucis [contemptor et istum
Qui uita bene credit emi] noua condere fata.
Nec mortem horremus; sub terras ibit imago,
Si te fata uocant; in me mora non erit ulla.'

87 si *A* pulcerrima coniunx *A* 89 foedauit *A* q; te
furtuna *A* 90 furtuna *A* sie talia fatus *A* 91 lacri-
mans · fattoq; *A* 92 inmo *A* 96 furtuna pegit *A* 99
certe *A* 103 adq; *A* 104 affata (*sic ubique*) *A* 105
decreuitq; breui mori et inseparabile *A* 106 furtuna *A*
108 numina *A* 109 alternam *A* 110 quae uncis inclusi,
ex Aen. IX 205 sq. addita puto ab interpolatore 111 noba
cundere *A* 112 morte *A*

Ergo aderat promissa dies lacrimansque gemensque
 15 Debita conplerat pesti deuota futurae.

Testatur moritura deos stratisque relictis

Incubuitque toro dixitque nouissima uerba:

'O dulcis coniunx, dum fata deusque sinebant

Fortunati ambo, scirent si ignoscere manes:

20 Te propter alia ex aliis in fata uocamur.

His lacrimis uitam damus et miserescimus ultro,

Quod te per superos et conscientia numina ueri,

Per conubia nostra, per inceptos hymenaeos

Adiuro et repetens iterumque iterumque monebo.

25 O dulcis coniunx, castum seruare cubile

Sis memor; extreum hoc munus morientis habeto,

Si bene quid de te merui, lectumque iugalem

Natis parce tuis. Sic, sic iuuat ire sub umbras.

Hanc sine me spem ferre tui, audentior ibo.

30 Iussa mori feror ingenti circumdata nocte.

Haec sunt, quae nostra liceat te uoce moneri.

I decus i nostrum, melioribus utere fatis.'

Haec effata silet, pallor simul occupat ora.

Nam quia nec fato ingeminat iam frigida cymba,

p. 21

35 Sed misera ante diem, matrum de more locuta,

Multa patri mandata dabat, solatia luctus:

Interea dulces pendent [circum] oscula nati;

Illa manu moriens umeros dextramque tenebat

Amborum et uultum. lacrimis ingressus obortis

40 'O dolor atque decus magnum, sanctissima coniunx,

Tu lacrimis euicta meis, per sidera iuro,

Per superos, haerent infixi pectore uultus

Verbaque; per caeli iucundum lumen et auras,

115 deuita A 116 dō A relectis A 117 incupuitq;

A 119 ignuscere A 123 inceptoimeneos A m. pr. ^{sh} ut uide-
 tur 126 munos morienti A 128 pasce A, cf. Aen. X 532
 iubat A 131 n̄ra A 132 hi decus sit nostrū A 133
 sumul A 134 ingeminant A cūba A 136 multo patria

A 137 circum add. Burm. ex Georg. II 523 138 ille A
 m. pr. humeros (sic) A 140 adq; A sc̄itissima A 143
 iocendum lumin A

Dum memor ipse mei, dum spiritus hos regit artus,
 Oblitus fatorum, manet alta mente repostum;
 Quisquis honos tumuli, quidquid solamen humandi est,
 Seruati facimus. semper celebrabere donis,
 Et cum frigida mors anima seduxerit artus,
 Ipse tibi ad tua tempa feram sollemnia dona,
 Cui tantum de te licuit. neque enim ipsa feretur
 Fama leuis tantue abolescat gratia facti.
 Funeris heu tibi causa fui! quas dicere grates,
 Quasue referre parem fati sortisque futurae?
 Aeternam moriens famam tam certa tulisti,
 Contra ego uiuendo uici mea fata superstes
 Morte tua uiuens.' media inter talia uerba
 'Non lacrimis hoc tempus', ait Cyllenia proles;
 'Adceleremus' ait; 'nos flendo ducimus horas.'
 Regina ut tectis uenientem conspicit hostem,
 Agnoscit lacrimans sua nunc promissa reposeci;
 'Tempus', ait, 'deus, ecce deus!' cui talia fanti
 Dilapsus color atque in uentos uita recessit.

16

[MAVORTI]

B. M. —

De ecclesia

Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis,
 Religione patrum laetum et uenerabile templum
 Hoc dedit esse suum superi regnator Olympi.
 Nam deus omnipotens, qui rex hominumque deumque
 Aeternis regit imperiis 'quo tenditis'? inquit,
 'Hic domus est uobis; haec ara tuebitur omnis.'

145 natorum *A.* Versus nimius, ex *Aen.* V 703 et I 26
confatus 146 bonus *A* huandi *A* 149 tibi] tui *A* sole-
 nia *A* 150 enim in ipsa *A* 151 adolescat *A* (cf. *Aen.*
VII 232) 152 heu *A* 153 referrem *A* fatis ortisq; *A*
 155 uice *A* 156 uidens *A* 157 ait] eget *Burm.* ex *Aen.* II
 522; sed cf. *XII* 156 (*IV* 258) 160 agnusceens *A* 162
 delapsus calor adque inuentor *A*, cf. *Aen.* IV 705

16. Mauorti addidi, cf. post u. 110. De ecclesia *A.* ed.
Suringar a. 1867 ex apographo *Leidensi*; cuius libellum non vidi.
 1 gentū *A* colūnes *A* 2 religionem petrū *A* 4 dīs *A*
 dīmq; *A* 5 inquit *A* 6 nobis *A*

Hic matres puerique simul mixtaeque puellae
 Sacra canunt pariterque oculos ad sidera tollunt.
 Hic exaudiri uoces, hic uota precesque;
 10 Noctes atque dies feret aurea sidera clamor.
 Postquam prima quies et facta silentia noctis,
 Incipit effari diuino ex ore sacerdos:
 'Accipite haec animis laetasque aduertite mentes,
 Matres atque uiri, pueri innuptaeque puellae.
 15 Discite iustitiam moniti et spes discite uestras.
 Haut incerta cano: deus aethere missus ab alto
 Ipsius a solio regis via prima salutis,
 Quem nobis partu sub luminis edidit oras
 Virginis os habitumque gerens (mirabile dictu);
 20 More affata est *spū* . . propiora canitque[†]
 Sic noua progenies caelo descendit ab alto.
 Ast ubi iam firmata deum te prodidit aetas,
 Negauere deum miseri, quibus ultimus esset
 Ille dies, [†]quando furentes ac dira canentes
 25 Insontem magno ad regem clamore trahebant.
 Ille nihil; namque ipse uolens seque obtulit ultro
 Hoc ipsum instruere et uatum praedicta priorum
 Prodere iussa dei, telluris opera subire.
 Primus ibi ante omnes sceptrum qui uoce gerebat
 30 Sustulit ablutas lymphis ad sidera palmas
 Hoc dicens: 'equidem in iusto nil tale repertumst;
 Nec fas. o miseri, quae tanta insania, ciues?
 Me [numquam] ulla dies tantis neque fortibus ausis

p. 23

8 sagra A 10 adq; A u. 13—98 sermo presbyteri.
 14 adq; A 15 iusticiā A 16 aut A dī A 18 pastus
 sublimis eddedit ortus A; correxi ex *Aen. VII* 660 19 abi-
 tumq; A 20 est *spū* propiora A. *Versus non Vergilianus.* Num
 Ore afflata est ui superum propiore paritque? cf. *Aen. VI*
 50 sq. I 4. 21 descendit A 22 proddit A 23 negabere
 dī A ultissimus A 24 quando non *Vergilianum.* hac A
 27 instruere et *scripsi* instrueret A uatumq; dicta A 28
 proderet A dī A tellusque et subiret A, cf. *Aen. VI* 140
 30 sustulit ablatas limfis asidera A 31 equitem inisto A
 repertus A. *Non Vergiliana, ut in hoc c. multa.* 32 omnis
 eriq; tanta A cicys A, cf. *Aen. II* 42 33 Menulladię stantis
 A numquam addidi ex *Aen. IX* 447, cl. 281.

Addiderit socium. uestra' inquit 'munera uobis,
 Vos animam hanc potius quocumque absumite leto.'
 Tum magis atque magis magnis furoribus acti
 Clamores simul horrendos ad sidera tollunt
 Et magis atque magis poenas cum sanguine poscunt.
 Has inter uoces medio in fragrante tumultu
 Arboris obnixus trunco (tibi, magne, tropaeum,
 Omnipotens genitor!) palmas utrasque tetendit
 Teque uocans multo uitam cum sanguine fudit.

Et tamen interea tua nati maxima cura
 Non tulit hanc speciem; grauiter commotus et alto
 Dat clarum e caelo signum. nam tempore in illo
 Sol medium caeli conscenderat igneus orbem;
 Eripiunt subito nubes caelumque diemque
 Et nox atra polum bigis subiecta tenebat.
 Triste fuit ^tdiei spatium. nona pius hora
 Te repetens iterum sol clara in luce refulsit.
 Nona fugae melior, rebus iam rite peractis.
 Inde datum molitur iter. iamque arua tenebat
 Scruepa, tuta lacu nigro nemorumque tenebris.
 Ut statim ad fauces uenit graueolentis Auerni,
 Tunc demum horrisono stridentes cardine portae
 Panduntur uastae solidoque adamante columnae;
 Sponte sua umbrosae penitus patuere cauernae.
 Ingreditur linquens antrum; tum maxima turba,
 Ut uidere deum fulgentiaque ora per umbras,
 Ingenti trepidare metu. nec plura moratus
 Haec ait et dictis maerentia pectora mulcit:

34 addidere ^tA inquit A 35 adsumite A 36 tūnē A
 adq; A fororib; A 38 adq; A sanguina A 39 fraglante
 A, cf. L. Müller ann. philol. 1866 p. 386 40 obnixos A 42
 uita A 43 natim A 44 tullit A comotus A 46 igneos
 orbe A 49 nuit A non amplius oras A. uersus a Verg.
 alienus. 50 sol scripsi sua A, cf. Aen. III 436. I 588. 51
 fugae Georg. I 286 diei A Nunc adeo (Aen. IX 156) a 52
 molitur iter A 53 stubrea A scruepa a, Aen. VI 238
 54 aberni A 55 stritridenti A 56 uanduntur A, corr. a
 solido. quedam ante A, cf. Aen. VI 552 57 sua et A ca-
 berne A 59 dīm A 60 trepidarem A 61 ait A merenta A

'Ne trepidate, meae animaeque umbraeque paternae;
 Vobis parta quies. genitor mihi talia namque
 Dicta dedit, diuosque haec limina tendere adegit'.

65 Haec fatus animas, quae per iuga longa sedebant
 Deturbatae, antro miserans submittit aperto
 Et dicto parens supera ad conuexa reuexit.

Interea magnam subito uulgata per urbem
 Fama uolat, illum expirantem sedibus imis

70 Iam reuocare gradum superasque euadere ad auras.
 Obstipuere animis alii; set sanguinis auctor
 Se causam clamat crimenque caputque malorum,
 Et nodum informis leti trabe nectit ab alta
 Proque suis meritis superis concessit ab oris.

75 Nec minus interea se matutinus agebat
 Ad socios, quibus in mediis sic deinde locutus
 Extulit os sacrum claraque in luce refulsit,
 Omnia longaeuo similis, cunctisque repente
 [Improuisus ait:] ' . . . . .

Ire iterum in lacrimas? coram, quem quaeritis, adsum.

80 En perfecta mei cari praecepta parentis.

Quare agite, o socii, tantarum in munere laudum p. 25

Ite', ait; 'egregias animas natique patrisque

Sermonum memores pluiali spargite lympha.

Ipse, ubi tempus erit, omnis in fonte lauabo.'

85 Dixit et in caelum paribus se sustulit alis

Conditus in nubem; hinc regia tecta subiuit.

Dona ferens uictor cari genitoris et ori

Oscula libauit dextramque amplexus inhaesit.

62 ne trepitate me· A meae ego meas *Aen.* IX 114 63
 partam A 64 uos prophēc A diuosque *Aen.* VII 471 agit
 A adegit *Aen.* VI 696 65 q; per iura A iuga a 66 deturbañanq; antro A 67 supera ut conuexa reuisant *Aen.*
VI 750. 68 uulgatam A 71 aliis et A 72 Ne causā
 clama A capueq; A (*Aen.* XII 600) 74 meretis A 75
 sese matutinis A (*Aen.* VIII 465) 76 socius A 78 longebus A. post 78 uersus excidit, cf. *Aen.* I 594 impr. ait addidi
 79 lacrimis A, corr. A¹ 81 os socii A munere *Aen.* VIII 273
 munera A 83 plubiali A limfa A 84 lababo A 85
 sustullit A 87 ora A 88 oscula A

Huius in aduentum Erebi de sedibus imis
 Eruere summas arces et moenia uerti
 Atque omnem ornatum flamma crepitante cremari.
 Tunc autem innumerae gentes populique frequenter
 Terrentur uisu subito. rex omnibus idem
 Iura dabat populis pariter subigitque fateri,
 Quae quis apud superos furto laetatus inani

Sed uos, o lecti, ferro pro nomine tanto,
 Quod superest, moriamur et in media arma ruamus.
 Sanguine quaerendi redditus animamque litando.⁹⁵

Hic ubi pro meritis finem dedit ore precandi,
~~Supcedunt~~ alii[que] graues aetate ministri.
 Pars in frusta secant onerantque altaria donis;
 Tum demum pueri et pauidae longo ordine matres
 Stant circum.

Quos ubi consertos +munus circumtulit omnes,
 Sic prior adgreditur mensas atque incipit ipse;
 Et postquam primus summo tenus adtigit ore,
 Accipiunt proceres pariterque antistites omnes
 Et pueri rudes; sequitur tunc cetera pubes.
 Protinus ad redditum quisquis ac tecta domorum
 Tendimus et laetum semper celebramus honorem.

Cumque Mauortio clamaretur 'Maro iunior!', ad praesens
 hoc recitauit:

Ne, quaeso, ne me ad talis inpellite pugnas!

89 Erebi de *Georg.* IV 471 certis a A 90 summe acies
 A menia A 91 adq; A 92 gentis A 94 subieq; A post
 95 uersus excidit 96 seduo soleti A (*Aen.* IX 146) 98 animaq; litarido A animaque litandum *Aen.* II 118 99 hēc
 A 100 que addidi, cf. *Aen.* I 705 grabes A 101 in frustra
 A honorantq; A, alteria A, corr. A¹ 102 pauido A. 102 sq.
 una linea in A 104 manus A, non ex Vergilio munus ego
 105 adq; A 108 tunc] quos *Aen.* V 74 pubes] rudes A,
 corr. a 109 prodinus A ad tecto domosū A, cf. *Aen.* VIII 98
 abortio A Mauortio Quicherat bibl. d. écol. d. chart. I t. 2
 p. 130 'd'une copie exécutée par Juret.' ad praesens, i. e.
 ex tempore. recitauit A 1 neque sone me A

Namque erit ille mihi semper deus, ille magister.
 Nam memini (neque enim ignari sumus ante malorum):
 Formonsum pastor Phoebum superare canendo
⁵ Dum cupid et cantu uocat in certamina diuos,
 Membra deo uictus ramo frondente pependit.

17

[HOSIDII GETAE]

Medea

B. I 175. M. 235

[Med.] Esto nunc Sol testis et haec mihi Terra precanti
 Et dirae Vltrices et tu, Saturnia Iuno!
 Ad te confugio, nam te dare iura loquuntur
 Conubiis. si quid pietas antiqua labores
⁵ Respicit humanos, nostro succurre labori,
 Alma Venus! quicumque oculis haec aspicis aequis,
 Accipite haec meritumque malis aduertite numen!
 Quid primum deserta querar? conubia nostra
 Reppulit et sparsos fraterna caede penates.
¹⁰ Quid Syrtes aut Scylla mihi, quid uasta Charybdis
 Profuerit mediosque fugam tenuisse per hostis?
 Inprobe amor, quid non mortalia pectora cogis?
 Iussa aliena pati iterumque reuoluere casus,
^{p. 27} Ire iterum in lacrimas. sed nullis ille mouetur
¹⁵ Fletibus, infixum stridit sub pectore vulnus.
 Extinctus pudor atque inmitis rupta tyranni

2 mihi ille *A* d̄s *A*   3 maiorum *A*, corr. *a*   4 febū
A canendū *A*   6 dō *A*

17. Hosidii Getae *om. A*, cf. *Tertullianus de praescript. haeret.* 39: 'Vides hodie ex Vergilio fabulam in totum aliam componi . . . denique Hosidius Geta Medeam tragoediam ex Vergilio plenissime exsuxit.' *Centonem ab auctore secundis curis non retractatum relictum puto*, cf. *ad 87.* 1 Med. addidi uocanti *Heinsius cl. Aen. XII 176*, ubi precanti *Med.* uocanti *Pal. Rom.* 5 respice homano *A* succurrere labri *A*   6 aut quicunq; (cf. *Aen. IX 209*)   9 repulit *A*   10 sirtes *A* scilla *A* caribdis *A*   11 p ostis *A*   12 pectora *om. A*, add. *a*   14 moutur *A*   16 adq; *A* tyrranni *A*

Foedera et oblitus famae melioris amantis
 Oblitusue sui est: lacrimae uoluuntur inanes.
 Nusquam tuta fides, uana spe lusit amantem
 Crudelis. quid, si non arua aliena domosque
 Ignotas peteret, pro uirginitate reponit?
 Heu pietas, heu prisca fides! captiuia uidebo
 Reginam thalamo cunctantem ostroque superbo —
 Haut impune quidem, si quid mea carmina possunt!

Chorus Colchidarum

- a* Rerum cui summa potestas,
     Precibus si flecteris ullis
     Et si pietate meremur,
     Nostro succurre labori.
- b* Et tu Saturnia Iuno,
     Cui uincula ingalia curae,
     Oculis haec aspicis aequis?
- b'* Nemorum Latonia custos
     Triuīs ululata per urbes.
     Sic nos in sceptrā reponis?
- a'* Quid, o pulcherrime coniunx,
     Potuisti linquere solam,
     Per tot discrimina rerum
     Nequiquam erepte periclis?
- a''* Manet alta mente repostum,
     Quam forti pectore et armis
     [Medioque ex hoste recepit]
     Quaesitas sanguine dotes.
- c* Felix, heu nimium felix.
     Dum fata deusque sinebant!
     Nescis heu perdita necedum,

17 federa *A*   18 suę est *A* uoluuntur *A*   21 hęc pro
A (*cf. Aen. XII* 878, *sed et IV* 312)   22 fides et hęc cap-
 tiua *A*   23 thalami cunctantes *A*   24 aut impone *A*

Chorus colcitarum *A* rubris litt., *ut notae personarum fere*
omnes. uersus recte diuidit A. Strophas choriciis constitui.   33
 tribius *A* tribiis *A*¹   35 pulcherrime *A*   37 totum *A* totu *A*¹
 38 periglis *A*   40 quem *A*   u. 40^a add. *Burm. ex Aen. VI* 111
 42 eu *A*   43 dſque *A*   44 eu *A*, corr. a.   48 ex *Aen. IV* 676.

45 Quae te dementia cepit
Caput obiectare periclis.

c' Haec nos suprema manebant,
Hoc ignes araeque parabant?
Nostram nunc accipe mentem:
Vaginaque eripe ferrum
Ferroque auerte dolorem!

Creon. Medea

Cr. Femina, quae nostris erras in finibus hostis,
Flecte uiam uelis; neque enim nescimus et urbem
Et genus inuisum et non innoxia uerba;
55 Hostilis facies occurrat et omina turbet.

M. Nullae hic insidia nec tanta superbia uictis,
Non ea uis animo nec sic ad praelia ueni.

Cr. Non ut rere meas effugit nuntius auris,
Vnde genus ducis uarium et mutabile semper.

60 Tu potes unanimis armare in praelia fratres
Funereasque inferre faces et cingere flamma,
Pacem orare manu et uertere sidera retro
Atque odiis uersare domos. tibi nomina mille,
Mille nocendi artes . . . fecundaque poenis
65 Viscera — notumque, surens quid femina possit.

Cede locis pelagoque uolans da uela patenti! p. 29

M. Rex, genus egregium, liceat te noce moneri.
Pauca tibi e multis, quoniam est oblata facultas,
Dicam equidem, licet arma mihi mortemque mineris.

70 Ne pete conubiis natam: meminisse iuuabit;
Dissice conpositam pacem; miserere tuorum!

Cr. Ne tantos mihi finge metus neue omne tanto

52 Cre. A errant A errans A¹ et Aen. IV 211 53 flectem A

nescimū A 55 facies A adq; homina turbat A ne occurrat
Burm. fort. recte 57 uenis A sed s erasa 58 Cr. habet A
iam ad 57; corr. Meyerus 60–64 cf. Aen. VII 335 sqq. ubi
unanimos. 63 adq; A 64 semper add. Burm., cf. Aen.
VII 338. VI 598. testor Oudend. 65 sunt add. Burm., cf.
Aen. V 6 68 qm̄ est A 69 minetur Aen. XI 348 70
pede A iubauit A natum Wakkerus, sed cf. Aen. VII 96 72
homine A

- Prosequere: causas nequiquam nectis inanes.
 Stat sua cuique dies. non ipsi excindere ferro
 Caelicolae ualeant, fati quod lege tenetur.
 Nec mea iam mutata loco sententia cedit.
- M. Non equidem inuideo genero dignisque hymenaeis,
 Non iam coniugium antiquum, quod prodidit, oro:
 Tempus inane peto: liceat subducere classem;
 Extremam hanc oro ueniam. succurre relictae,
 Dum pelago desaeuit hiems, miserere parentis,
 O genitor! et nos aliquod nomenque decusque
 Gessimus [et] scis ipse neque est te fallere quidquam.
 Nunc uicti tristes (quoniam fors omnia uersat)
 Submissi petimus terram litusque rogamus
 Innocuum, neque te ullius violentia uincat.
- Cr. Quid causas petis in me exitiumque meorum?
 Quidquid id est, timeo uatum praedicta priorum.
 Eia age, rumpe moras; quo me decet usque teneri?
- M. Quem sequimur? quoque ire iubes? ubi ponere sedes? 90
- Cr. Ire ad conspectum cari genitoris et ora,
 Dum curiae ambiguæ, dum spes incerta futuri.
- M. Nunc scio quid sit amor. hospitio prohibemur harenæ, p. 30
 Nec spes ulla fugæ, nulla hinc exire potestas,
 Quassataeque rates, geminique sub ubere nati,
 Et glacialis hiems aquilonibus asperat undas.
 Si te nulla mouet tantæ pietatis imago,
 Indulge hospitio noctem non amplius unam!
 Hanc sine me spem ferre tui; audentior ibo.
- Cr. Desine iam tandem: tota quod mente petisti, 100

73 tanto causas nequicquā A en causas Burm. 76 sentencia A 77 MD. A himeneis A 78 prodedit A 79 subdure A, corr. a 80 oram ueniam A 81 tē A (hyems a) 83 et add. Scriuerius ut Burm. 84 qm̄ A 86 nec te Aen. XI 354 87 Cre. A in me] ex alto Burm. cl. Aen. VIII 395, sed cf. neglegentiam metrīcam u. 64 sq. 93. 172. 196. 211 sq. 226. 250. 269. 320. 357. 377. 387. 391. 392. 430. 446 al. exciūmq; A excidiūque Aen. VIII 386 89 deit A 91 Cre. A gari A 93 hospicio prohibemur arenę A, monstrum uersus ex ecl. 8, 43 et Aen. I 540 consulū. 95 quasateq; A 96 glatalis A 97 nullam habet A 98 hospicio A 100 Cre. A

Largior et repetens iterumque iterumque monebo.
 Si te his adtigerit terris Aurora morantem,
 Vnum pro multis dabitur caput.

Vox deintus. Chorus

Vox. O digno coniuncta uiro, dotabere uirgo.

105 Ferte facis propere, thalamo deducere adorti.
 Ore fauete omnes et cingite tempora ramis.

[Chor.] *a* Velamus fronde per urbem

Votisque incendimus aras.

Heu corda oblita tuorum

Vatum praedicta priorum,

Fati sortisque futurae!

a' Spe multum captus inani

Mactat de more bidentis

Phoeboque patrique Lyaeo,

Cui uincula iugalia curae,

Cumulatque altaria donis.

a Tremere omnia uisa repente,

Fibrae apparere minaces,

Vox redditu fertur ad aures:

'Thalamis neu crede paratis,

Funus crudele uidebis.'

p. 31

a' Carpebant membra quietem,

Animalia somnus habebat,

Ferali carmine bubo

In fletum ducere uoces:

Tristis denuntiat iras.

b Quae tanta insania, ciues,

Velati tempora ramis?

Thalamo deducere adorti

Quaeso miserescite regis!

101 mobebo *A*, corr. *A¹* 104 dotauere *A* 106 fabete
A flāmis *A* Chor. deest *A*. Strophae quinorum, postea quaternorum uersuum. 109 tuorum] laborum *Aen. IV* 528 et *IX*
 225 112 spem *A* 113 uidentis *A* 114 foebog; *A* lieo *A*
 118 apparuere *A* 121 crēdele *A* 126 risus denuntia[§] *A*,
cf. Aen. III 366. 129 thalami *A* 130 quesub *A* regi *A*
post 130 lacunam putant Scriuer. Burn.

b'	Recubans sub tegmine fagi Diuino carmine pastor Vocat in certamina dinos: Ramo frondente pependit.	
b	Quae te dementia cepit, Saxi de uertice pastor, Diuina Palladis arte Phoebum superare canendo?	135
b'	Raptim secat aëra pinnis Fugiens Minoia regna Ausus se credere caelo Vitamque relinquit in auras.	140
c	Demens uidet agmina Pentheus, †Caput a ceruice reuulsum, † Incensas pectore matres; Vocat agmina saeuia sororum, Iuuenem sparsere per agros.	145

Medea, Nutrix

- M. En quid ago? uulgi quae uox peruenit ad aures?
 Obstipui magnoque irarum fluctuat aestu p. 32
 Durus amor; taedet caeli conuexa tueri.
 Quae potui infelix! quae memet in omnia uerti,
 Cui pecudum fibrae, caeli cui sidera parent,
 Heu furiis incensa feror! stat gratia facti.
 Illum ego per flamas et mille sequentia tela,
 Per uarios casus, per tot discrimina rerum 155
 Eripui leto. fateor, arma impia sumpsi.
 Sed quid ego haec autem neququam ingrata reuoluo?
 Quid loquor aut ubi sum? ictum iam foedus et omnes
 Compositae leges. credo, mea uulnera restant.
 N. Non hoc ista sibi tempus spectacula poscit, 160

138 foebum *A* canendum *A*, corr. *A*¹   139 era *A*   142 rel.]
dispergit *Aen. XI* 617   143 penteus *A*   *u.* 144 uel *spurium*
uel post 147 *ponendum puto.*   145 *ingensas A accensas Aen.*
VII 392   147 *peagros A*   148 *aures A m. pr.*   149
fructuat A   150 *tedit A*   151 *meme A, de quo falsa ap.*
Burm.   153 *ingensa A*   156 (*fateor*) *leto me Aen. II* 134
me A, delet Burm. sumsi A   158 *logor A feldus A*

Sed cape dicta memor, duri solacia casus.

Sensibus hic imis nostram nunc accipe mentem:

Heu fuge crudelis terras, fuge litus auarum!

M. Cara mihi nutrix, claudit nos obice pontus,

165 Deest iam terra fugae; rerum pars altera adempta est.

Hac gener atque sacer patriaque excedere suadet.

N. Tu ne cede malis, sed contra audentior ito

Et quo quemque modo fugias[que] ferasque laborem,

Tu modo posce deos ueniam, tu munera supplex

170 Tende petens pacem causasque innecte morandi

Carminibus: forsitan miseros meliora sequentur.

M. Nunc oblita mihi tot carmina, uox faucibus haesit;

Mens immota manet et caeco carpitur igni.

Carmina uel caelo possunt deducere lunam,

Sistere aquam flumiis, deducere montibus ornos.

Has herbas atque haec ponto mihi lecta uenena p. 33

Ipse dedit; nihil ille deos, nil carmina curat.

N. Quid struis? aut qua spe inimica in gente moraris?

[**M.**] Aut pugnam aut aliquid iam dudum inuadere magnum;

180 Seu uersare dolos, seu certae occumbere morti.

Iason. Satelles. Medea

Ias. Quod uotis optastis, adest; timor omnis abesto.

Hic domus, haec patria est, nullum maris aequor aran-

Solute corde metum tandem tellure potiti [dum.

Per uarios casus. bene gestis corpora rebus

Procurate, uiri; iuuat indulgere choreis.

Sa. Vnde tremor terris? qua ui maria alta tumescunt?

Quid tantum Oceano properent se tingere soles?

161 solatia *A* 162 hic *A* haec *ecl. 3*, 54 166 haec
A hac *Aen. VII* 317 atq; (*sic*) *A* suadit *A* 168 que add.
Burm. quocumque *A*, correxi ex *Aen. III* 459 171 M. (*non*
ad 172) *A* sequentur *Aen. XII* 153 secundetur *A* 172 Nunc
ecl. 9, 53 Non*A*, cf. *ad u. 87* 176 herbas ad hęc *A* 177 sq.
dedit mihi nihil *A* nichil carmina N. curat. quid stabis *A*
struit et *moratur* *Aen. IV* 235 179 M. addidi. *Burm. post* 179
uersum *Aen. IX* 187 supplet. Iason. S. Atelles. Mede *A*
182 haec *Aen. VII* 122 hic *A* 185 iubat *A* 187 tinguere
Georg. II 481. *Aen. I* 745.

- Nescio quod certum est: in nubem cogitur aér.
 Aspice conuexo nutantem pondere mundum,
 Et fratris radiis obnoxia surgere luna. 190
- Ias. Media fert tristis sucos, infecta uenenis,
 Quo thalamum eripiat atque ossibus implicet ignem.
 Fare age quid uenias iam istinc et comprime gressum.
- M. Ad te confugio, precibusque inflectere nostris.
 O dulcis coniunx, non haec sine numine diuum 195
 Eueniunt. tanta meae si te ceperunt taedia laudis,
 Hos cape factorum comites, his moenia quaere!
- Ias. Non fugis hinc praeceps, dum praecipitare potestas
 Iam propiore deo? nescis, heu perdita, nescis, p. 34
 Nec quae te circumstent deinde pericula, cernis! 200
- M. Hanc quoque deserimus sedem. tibi dicitur uxor.
 Cui, pater et coniunx, quondam tua dicta relinquor?
 Et sedet hoc animo, dotalis regia cordi est
 Externique iterum thalami.
- Mene fugis? hoc sum terraque marique secuta? 205
 Hic labor extremus, longarum haec meta uiarum,
 Hi nostri redditus expectatique triumphi?
 Quid tua sancta fides? iterum crudelia retro
 Fata uocant. tantis neququam erepte periclis,
 Mene fugis? per ego has lacrimas, per si quis amatae 210
 Tangit honos animum, per inceptos hymenaeos,
 Per conubia nostra et mensas, quas aduena adisti,
 Te precor: [o] miserere animi non digna ferentis.
 Namque aliud quid sit, quod iam inplorare queamus?

188 quid certe est ecl. 8, 107   191 sucos nigrisq; infecta A (nigrisque non extat *Georg. II* 126. *Aen. VII* 341)
 192 adq; A   193 iam stinget comprome ressū A, cf. *Aen. VI*
 389 ibique *Ribbeckius. num iam stinc?*   195 coniux A nomine A
 196 eueniunt. tanteme. si te A, cf. *Aen. II* 777. *Georg. IV*
 332. Eueniunt: si te *edd.*   199 propriora die A, corr. *Burm.*
ex Aen. VI 51, *ubi dei.*   200 Neque A nescis A   206
 extre A   207 Hic A Hi *Aen. XI* 54   208 sc̄a A   209
 nequaquam A erepta A, corr. A¹   211 himeneis⁰ A m. pr.
 212 nr̄a A aduenas A. *Vitia metrica transpositis u.* 211 et
 212 hemistichiis sanare vult *Burm.*   213 o om. A   214 aliut
 A q;amus A

215 Ipse mihi nuper Libycis tu testis in undis:
 Tum rauca adsiduo longe sale saxa sonabant;
 Ionioque mari tantis surgentibus undis,
 Luctantis uentos tempestatesque sonoras
 Compressi et rabiem tantam caelique marisque.
 Vnius in miseri exitium proque omnibus unum
 Obieci caput, id sperans fore munus amanti.
 Sed quid ego ambages et iussa exorsa reuolu?
 Nil super imperio moueor; sperauimus ista
 Tempore, quo primum fortes ad aratra iuuencos,
 Semina † et tauros spirantis naribus ignem
 Obieci, . . . satis inmanis dentibus hydri
 Explicuit legio et campo stetit agmen aperto,   p. 35
 Telorum seges et iaculis increuit acutis,
 Ferrea progenies duris caput extulit aruis.
 Illi inter sese magna ui uulnera miscent,
 Confixique suis telis et pectora duro
 Transfossi ligno animasque in uulnera ponunt.
 Auro ingens coluber seruabat in arbore ramos
 Nec uisu facilis nec dictu affabilis ulli.
 35 Ille manu patiens inmania terga resolut.
 Ut me conspexit flammantia lumina torquens,
 Ceruicem inflexam posuit somnosque petiuit.
 Si te nulla mouet tantarum gloria rerum,
 Sin absumpta salus nec habet fortuna regressum,
 40 Si nulla est regio, miseris quam det tua coniunx,
 I decus i nostrum, faciat te prole parentem

215 libicis *A*   216 dum rauco adsidue longo *A*, cf. *Aen.*
V 866   217 infixure mari *A*, incubuere *Burm.* ex *Aen. I* 84,
multa mutare coactus; Ionioque *ego* ex *Aen. V* 193   218
tempestatis quos honoras *A*   220 meseri *A*   221 obiecit
A hid spe feror munus *A*   224 qui primum fasces *A* iouen-
 cos *A*   225 et eterios *A* seminaque et tauros *Burm.*, cf.
Georg. II 140 sq.   225 Semina, 226 Obieci non *Vergilianæ*
 226 unde satis *Burm.*   227 eripuit *A*, cf. *Georg. II* 280   228
çelorū *A*   229 extullit arbitis *A*   233 aurum *Aen. VII* 352
auro *A* colober *A*   234 uisuſ *A* effabilis *A*   235 manum
Aen. VII 490   236 flamantia *A*   239 absumpta *A*   240
 miseris] Teucris *Aen. X* 44   dete tua coniux — *A*

Egregia interea coniunx melioribus opto
 Auspiciis! possem hinc asportare Creusam:
 Spero equidem mediis, si quid pia numina possunt,
 Supplicia hausurum scopulis; dabis, inprobe, poenas, 245
 Quod minime reris, rebus iam rite paratis.

Ias. Desine meque tuis incendere teque querellis.
 Nam mihi parta quies, nullum maris aequor arandum,
 Nec ueni, nisi fata locum sedemque dedissent.

[M.] Heu tot incassum fusos patiere labores 250
 Nec uenit in mentein sudans sub uomere taurus,
 Iam grauior Pelias et aëna undantia flammis
 Squamosusque draco et quaesitae sanguine dotes?
 In regnis hoc ausa tuis. p. 36

[Ias.] Haec loca non tauri spirantes naribus ignem, 255
 Nec galea densisque uirum seges horruit hastis,
 Nec uim tela ferunt: mitte hanc de pectore curam.

[M.] Nam quis te, iuuenum confidentissime, nostras
 Iussit adire domos? pelagine erroribus actus
 An fratri miseri letum ut crudele uideres? 260

Ias. Siue errore uiae seu tempestatibus acti.
 Quis deus in fraudem, quae [te] dementia cepit
 Commaculare manus, fraterna caede penates?
 Aut ego tela dedi aut uitam committere uentis
 Hortati sumus? [aut] quae dura potentia nostra?
 M. Nil nostri miserere, nihil mea carmina curas;

242 coniux *A* 243 comitem add. *Burm.* cf. *Aen. III* 499.
XII 880. *II* 778, ubi portare cod. *Med.* asportare *Pal.* adportare
 creusinu~ *A* 244 quidem *A* 245 supicia ausurū *A* pe-
 nas *A* 246 quod *A* m. pr. 247 Ia. *A* tequerellis *A* 249
 uene *A* 250 *Med.* addidi. cf. *Aen. VII* 421 251 uentem
A fumans *Georg. III* 515 tauros *A* 252 aëna] in *A* ≈
A in mg. 253 quaesitas *A* et *Aen. VII* 423, corr. *Klotzius*
 254 hoc causa *A* 255 Ias. addidi tauris spirante *A*, ubi
 In regnis — spiran unus uersus. post 255 add. *Meyerus Georg.*
II 141 fort. recte: ‘inuertere satis inmanis dentibus hydri’.
 256 galeis *Georg. II* 142 sedes *A* astis *A* 258 *Med.*
 add. *Burm.* 259 domus *A*, corr. *A¹* actos *A* 260 uide-
 rem *A*, cf. *Aen. XII* 636 262 te add. *Burm.* 264 comit-
 tere *A* 265 aut add. *Burm.* ex *Aen. X* 69 nostri *Burm.*
 266 nil mea *A*

Efficiam, posthac ne quemquam uoce lacestas.
 Nec dulcis natos, Veneris nec praemia noris.
Ias. Quid causas petis . . et inrita iurgia iactas?
²⁷⁰ Iamque uale, melior quoniam pars acta diei est.
M. Vtere sorte tua, susceptum perfice munus.
Ias. Nunc iter ad regem nobis. quod te adloquor, hoc est.
M. Num fletu ingemuit nostro aut miseratus amantem [est]?
 Et dubitamus adhuc? lacrimantem et multa uolentem
²⁷⁵ Dicere deseruit rapidusque in tecta recessit.
 Quid labor aut benefacta iuuant? mea tristia fata
 Fessa iacent. ubi nunc nobis deus ille magister
 Et Furiis agitatus amor et conscientia uirtus?
 Nam quid dissimulo aut quae me ad maiora reseruo? ^{p. 37}
²⁸⁰ Stat casus renouare omnis, dare linteal retro,
 Rursus et [est] casus abies uisura marinos.
 Te sine, frater, erit. quod si mea numina non sunt,
 Flectere si nequeo superos, Acheronta mouebo!

Chorus

- a* Dictis exarsit in iras
 Insani Martis amore,
 Poenororum qualis in aruis
 Venantum septa corona
 Fulua ceruice leaena;
a' Qualis mala gramina pastus
 Tractu se colligit anguis,
 Tumidum quem bruma tegebatur:
 Caput altum in proelia tollit,
 Linguis micat ore trisulcis;

²⁶⁷ posthēc *A*, corr. *A*¹ ne quiequā uoces lacestas *A*,
^{cf. ecl. 3, 51.} ²⁶⁹ petis causas *A*, sed cf. *Aen. VIII* 395. inrida
²⁷⁰ *A* qm̄ *A* est om. *Aen. IX* 156 ²⁷³ Non *A*, sed cf. *Aen. IV* 369 fletu ingemui nrō *A* amanti *A*, cf. *ib.* 370. est om. *A*
²⁷⁶ iubant *A* tristicia *A* ²⁷⁸ ei conscientia *A* ²⁷⁹ desimulo
²⁷⁷ *A* quae *Aen. IV* 368 quid *A* ²⁸⁰ renobare *A* et dare *A*,
^{corr. Meyerus} ²⁸¹ est om. *A*. num Certum est et cl. *Aen. III* 686 et *Georg. II* 68? ²⁸³ aceronta *A* ^{284—312.} Strophae
²⁸⁵ quinorum uersuum. ²⁸⁶ pēnorū *A* arbis *A* ²⁸⁸ lēna *A*
²⁹⁰ tractus se *A* ²⁹¹ tumidam *A* ²⁹² proelia sic sae-
^{p̄ius} *A* ²⁹³ risuleis *A*

- a* [Qualis Threissa fatigat]
 Furiis agitatus Orestes
 Armatam facibus matrem;
 Ardens agit aequore toto,
 Patrias obtruncat ad aras;
- a'* Triuiis ululata per urbem
 Qualis trieterica Baccho
 Inter deserta ferarum,
 Palla subcincta cruenta,
 Vocat agmina saeuia sororum;
- a* Qualis philomela sub umbra
 Pectus signata cruentum
 Late loca questibus implet,
 Maerens miserabile carmen,
 Cantu solata labore.
- a'* Grauiter pro coniuge saeuit
 Deserti ad Strymonis undam:
 Te solo in litore secum
 Anima fugiente uocabat,
 Scirent si ignoscere manes.

295

300

305

p. 38

310

Nuntius. Creon

- N. Quo feror? unde abii? [rumpit] pauor, ossaque et artus
 Perfudit toto proruptus corpore sudor.
 Genua labant, [gelidus] oculos stupor urget inertis,
 Arrectaeque horrore comae et uox faucibus haesit.
- Cr. Quo res summa loco? unde haec tam clara repente
 Tempestas sine more furit? maria omnia caelo
 Miscuit, ingeminant abruptis nubibus ignes.

293^a addidi ex Aen. I 316. 294 Furiis Aen. III 331
 scaenis IV 471 297 patris obstruncatus ad ad aras *A*, cf.
Aen. III 332, ubi patriasque 298 Triuiis Burm. ex *Aen.* IV
 609 Furit *A* urbes *Aen.* 298 sq. transponendi? 299 bacco
A 303 filomela *A* 306 merens *A* 307^a add. Schrader:
 Qualis miserabilis Orpheus, cf. *Georg.* IV 454. 309 strimonis
A 311 animas *A* 312 scirent *A*, sed nt erasis ignuscere
A 313 habii *A* rumpit add. Burm. ex *Aen.* VII 459sq. 314
 cito *A* toto Burm. praeruptus *A* 315 gelidus addidi ex *Aen.*
XII 905 oculos *A* 318 sime *A* furut *A* 319 aruptis *A*

- 320 Fare age — mihique haec edissere uera roganti.
 321 N. Aedibus in mediis quaeque ipse miserrima uidi
     Horresco referens. palla subcincta cruenta
     In medioque focos nocturnas inchoat aras
     Intenditque locum sertis et fronde coronat
     Funerea, crinem uittis innexa cruentis,
     Vnum exuta pedem uinclus, in ueste recincta,
     Spargens umida mella soporiferumque papaner.
     Sparserat et latices simulatos fontis Auerni,
     Sanguineam uoluens aciem, manibusque cruentis
 330 Pro molli uiola casiaque crocoque rubenti
     Vrit odoratam nocturno in lumine cedrum
     Scillamque elleborosque grauis et sulfura uiua,
     Obscuris uera inuoluens lacrimisque coactis   p. 39
     Voce uocans Hecaten; et non memorabile numen
 335 Ferro accincta uocat.
     Haec effata silet, oculis micat acribus ignem,
     Expectans, quae signa ferant, ignara futuri.
     Eripiunt subito nubes caelumque diemque,
     Et tremefacta solo tellus, micat ignibus aether.
 340 Continuo auditae uoces uagitus et ingens,
     Visus adesse pedum sonitus et saeuia sonare
     Verbera; [tum] uisaeque canes ululare per umbras
     Aduentante dea, refluit[que] exterritus amnis
     Et pauidae matres pressere ad pectora natos.
 345 Exhinc Gorgoneis Allecto infecta uenenis

320 fare mihi adq; hec cedisse · re *A*, corr. *Burm.* et *ego*,
cf. Aen. III 362. *II* 149   321 miserima *A*   324 incenditq; *A*,
sed cf. Aen. IV 506   325 uinctis *A*   326 reuineta *A*, corr.
*A*¹   327 humida *A* soporiferrumq; papaber *A*   328 simo-
     latos fonte *A*   330 casia *sqq. ex Georg. IV* 182.   331 *A*
     = *cod. Med. Aen. VII* 13.   332 grabis et sulpura *A*   334 ecaten
     A numen] ueāī *A* (*R A m. pr. in marg.*), corr. *Burm.* *ex Aen.*
IV 94   335 acinctam *A*   336 migat atrib; *A* ignis *Aen.*
XII 102   337 Obseruans *Aen. VI* 198 aut ignara *A*   338
     nubis *A*   339 migat *A* eter *A*   342 tum add. *Oudend.* *ex*
Aen. VI 558 biseq; *A* ullulare *A* umbram *Aen. VI* 257
 343 que add. *Aen. VIII* 240   344 trepidae *Aen. VII* 518
     presserat pectora *A*   345 gorgonalis lecto *A* *Exim Aen. VII* 341

Exurgitque facem adtollens atque intonat ore:
 'Respice ad haec; adsum dirarum ab sede sororum,
 Bella manu letumque gero.'

Talia cernentem tandem sic orsa uicissim:
 'Venisti tandem. mecum partire laborem,
 Tu dea, tu praesens animis inlabere nostris.
 Dissice compositam pacem, sere crimina belli
 (Namque potes), colui uestros si semper honores'.
 Talibus Allecto dictis exarsit in iram

Horrendum stridens rabidoque haec addidit ore:
 'O germana mihi, mitte hanc de pectore curam.
 Et nunc si bellare paras, luctu miscere hymenaeos
 Funereasque inferre faces et cingere flamma,
 Quidquid in arte mea possum meminisse necesse est,
 Quantum ignes animaeque ualent: absiste precando.' 355
 Dixerat; adtollit stridentis anguibus alas, p. 40
 Ardentis dare uisa faces, supera ardua linquens.

Illa dolos operi flammisque sequacibus iras
 Iungebat, duplarem gemmis auroque coronam
 Consertam squamis serpentum: flamma uolantem
 Implicat inuoluitque domum caligine caeca,
 Prospectum eripiens oculis; mihi frigidus horror
 Membra quatit gelidusque coit formidine sanguis:
 Inprouisum aspris ueluti qui sentibus anguem
 Aut uidet aut uidisse putat, metuensque pericli
 Incipit effari, nec uox aut uerba sequuntur.
 Idque audire sat est, quo me decet usque teneri.

346 adq; A 347 sq. uno uersu A comprehendit 347
 dorarum ab seede (*an* seede?) A 348 mano A 349 Talia
 iactanti Burm., sed cf. Aen. IV 408 ora uicissim A 350
 partire A 352 pacem A 354 iras (*ut* 284) Aen. VII 445
 iram A 355 pauidoque A, corr. Burm. ex Aen. VII 451 ad-
 ditit A, corr. A¹ 357 cf: ad u. 87. Nunc si bellare paras
 et A. Burm. Aen. VIII 400. XII 805 substituit. himeneus A
 361 adtolleⁿs A adtollit Aen. VII 561 anquib; A 362 dare
 Aen. V 637 dea A super A 363 operi Aen. VIII 432
 aperit A ires A 364 et dublice A 365 flamaq; A uo-
 lantemque Oud. Est hemistichium non Vergilianum. 367 fri-
 gitus A 368 quoit A 370 paracli A 372 decit A

Vadite et haec regi memores mandata referte.

Nutrix. Medea

N. Hoc habet. haec melior magnis data uictima diuis.

Talia coniugia et talis celebrent hymenaeos!

M. Tu secreta pyram natorum maxima nutrix

Erige — tuque ipsa pia tege tempora uitta,

Verbenasque adole pinguis nigrumque bitumen.

Sacra Ioui Stygio, quae rite incepta paraui,

Perficere est animus finemque inponere curis.

N. Discessere omnes medii spatiumque dedere.

Medea. Filii. Vmbra Apsyrti

M. Heu stirpem inuisam et fatis contraria nostris!

Huc ades, o formose puer. qui spiritus illi!

Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat!

Perfidus et cuperem ipse parens spectator adasset.

Fil. Parce pias scelerare manus! aut quo tibi nostri p. 41

Pulsus amor? si iuris materni cura remordet,

Natis parce tuis et nos rape in omnia tecum;

Quo res cumque cadunt, unum et commune periculum.

[Vmbra.] Aspice nos. adsum dirarum ab sede sororum:

Infelix simulacrum, laniatum corpore toto.

M. Quid dubitas? audendum dextra, nunc ipsa uocat res.

Auctor ego audendi, secundum concute pectus.

Si concessa peto, si poenas ore reposco,

Nullum in caede nefas; [et] amor non talia curat.

373 regina memores *A* memores regi *Aen. XI* 176 375
 himeneos *A* 376 secretam piram *A* nutris *A* 377 tegit
A uita *A* 378 adola *A* nierumq; uitumen *A* 379 iobi
 stigio *A* 380 anim. *A*, absirti *A* 382 et] e·et *A* con-
 trariis *A* 385 adesse *A* 386 pia scelarare *A*, corr. *A*¹
 qui *A* quo *Georg. IV* 324 387 cf. ad u. 87. remordit *A*,
cf. VII 402 388 gnatis *Aen. X* 532 parge *A* a·ut *A* et
Aen. II 675 389 cadent *Aen. II* 709 et commoue *A* 390
 Vmbra addidi 391 labia corpore tanto *A*, corr. *Burm. ex*
Aen. VI 494; de uersu cf. ad u. 87 392 dubitem *Burm.*, sed
cf. Aen. IX 12. de uersu cf. ad u. 87. 394 concessor *A* pena-
 soro *A* 395 et addl. *Burm.*

Fil. Hostis amare, quid increpitas mea tristia fata?

M. Suggere tela mihi finemque impone labori.

Sanguine quaerendi redditus.

Fil. Nec te noster amor pietas nec mitigat ulla,

Nec uenit in mentem natorum sanguine matrem

Conmaculare manus? nostri tibi cura recessit

Et matri praereuptus amor?

M. Crimen amor uestrum spretaeque iniuria formae
His mersere malis. fratrem ne desere frater. —

Poenarum exhaustum satis est, uia facta per hostis,

Et genus inuisum dextra sub Tartara misi.

Iamiam nulla mora est currus agitare uolantis.

Iason. Nuntius. Medea ex alto.

Ias. Hei mihi, quid tanto turbantur moenia luctu?

Quaecumque est fortuna, mea est; quid denique restat?

Dic age, namque mihi fallax baud ante repertus.

N. En perfecta tibi promissa coniugis arte

Munera! ingentem luctum ne quaere tuorum.

Sed si tantus amor menti, si tanta cupido est,

Expediam dictis et te tua fata docebo.

Conspectu in medio cum dona inponeret aris

(A uirgo infelix!) oculos deiecta decoros,

Vndique conueniunt per limina laeta frequentes

Matres atque uiri cumulantque altaria donis.

Religione patrum bisorem dat tibia cantum,

Cum subito dictuque oritur mirabile monstrum.

Ecce leuis summo descendit corpore pestis,

396 amari <i>A</i>	tristicia facta <i>A</i>	397 inponi <i>A</i>	399
midigat nulla <i>A</i>	400 mente <i>A</i> sanguinē <i>A</i>	401 com-	
culare <i>A</i>	402 praereuptus <i>Aen. IV</i> 516	praeruptus <i>A</i>	405
penarum exauustum <i>A</i>	ostis <i>A</i>	406 uisum <i>A</i>	Meda ex
alto <i>A</i>	408 Ei <i>A</i>	turbamur mēnia luceri <i>A</i> , cf. <i>Aen. XII</i>	
409 furtuna <i>A</i>	410 agi <i>A</i>	411 aut ante <i>A</i>	
deponeret <i>A</i>	412 at ing. <i>Burm.</i>	414 fada <i>A</i>	415
416 decorus <i>A</i> , corr. <i>A¹</i>	417 laeta <i>Aen. I</i>		
707 tota <i>A</i>	418 adq; <i>A</i>	419 relegione <i>A</i>	420 su-
bitum <i>Aen. II</i> 680, sed subito codd. optt. plur.			lebis <i>A</i>
descendit <i>Aen. V</i> 683	descendere <i>A</i>		

Incipit ac totis Vulcanum spargere tectis,
 Regalisque accensa comas, accensa coronam
 Membra sequebantur, artus sacer ignis edebat.
 25 Diffugiunt comites et quae sibi quisque timebat
 Tecta metu petiere, et sic ubi concava furtim
 Saxa petunt, furit inmissis Vulcanus habenis.
 Nec uires heroum infusaque flumina prosunt,
 Quaesitaque nocent artes, miserabile dictu!
 30 †Illa autem per populos aditumque per auia quaerit,
 Arte noua speculata locum, paribusque reuinxit
 Serpentum spiris uentosasque addidit alas,
 Ense leuis nudo, perfusos sanguine currus.

Ias. Quo sequar? aut quid iam misero mihi denique restat?
 35 Me me, adsum qui feci, — in me omnia tela
 Conicite, hanc animam quocumque absumite leto.
 Funeris heu tibi causa fui; dux femina facti!

M. Huc geminas nunc fleete acies et conde sepulcro
 Corpora natorum, cape dona extrema tuornm.
 40 Et tumulum facite et tumulo super addite carmen: p. 43
 'Saeuus amor docuit natorum sanguine matrem
 Conmaculare manus, luctu miscere hymenaeos
 Et super aetherias errare licentius auras'.

Ias. Crudelis mater, tanton me crimine dignum
 45 Duxisti et patrios foedasti funere uultus?
 Arma, uiri, ferte arma, date tela, ascendite muros!

M. Quo moriture ruis? thalamos ne desere pactos!
 Hortator scelerum, nostram nunc accipe mentem.

422 uulganū A 423 corona A 426 concaba A 427
 pedunt A inmissus A, corr. A¹ abenis A 428 erbarum A,
 (cf. Aen. XII 396?) heroum Burm. ex Aen. V 684 430 'illa
 — populos' non sunt Vergili. emendanda puto ex Georg. III
 276 'saxa per et scopulos' (cf. et Aen. VI 588) adidumq; per
 abia A 432 spinis A addedit A 433 cf. Aen. XII 847 sq.
 IX 548 434 segor A sequar Aen. IX 490. mihi misero A
 435 cf. Aen. IX 427. 493. 436 adsumite A 440 supaddedit
 A 442 et luctum A imeneūs A m. pr. 443 Et ego Te A,
 Aen. VII 557. eterias A lincentius A 444 tantū A 445
 fedasti A 446 cf. ad u. 87 (Aen. II 668. IX 37) 447 talamos
 A 448 hortatur A

Sive animo sive arte uales, ^topta ardua pinnis
 Astra sequi^t, et si adeo dotalis regia cordi est;
 [Quae nunc deinde mora est?] nostrasne euadere demens
 Sperasti te posse manus? opta ardua pinnis
 Astra sequi clausumque caua te condere terra
 Et famam extingui ueterum sic posse malorum.
 Haec uia sola fuit, haec nos suprema manebat
 Exitis positura modum.
 Sat fatis Venerique datum est. feror exul in altum,
 Germanum fugiens et non felicia tela,
 Ultra anni solisque uias. quid denique restat?
 Et longum, formose, uale, et quisquis amores
 Aut metuet dulces aut experietur amaros.

18

LVXORII

B. Luxor. 84. M. 382   **Epithalamium Fridi**

Sol, qui terrarum flammis opera oinnia lustrat,
 Extulit os sacrum caelo tenebrasque resoluit.
 Laetitia ludisque uiae plausuque fremebant,
 At Venus aetherios inter dea candida nimbos
 Aurea subnectens exertae cingula mammae,
 Dona ferens, pacem aeternam pactosque hymenaeos
 Atque omnem ornatum, Capitolia celsa tenebat,
 Punica regna uidens, Tyrios et Agenoris urbem.
 Hinc atque hinc glomerantur Oreades et bona Iuno;
 Incedunt pariter pariterque ad limina tendunt.

449 animis *Aen.* XII 892. obta *A* opta — sequi] si pectore
 robur Concipis *Burm.* ex *Aen.* XI 368   451 'quae — est'
add. Burm. ex *Aen.* XII 889   453 te] ce *A* terrā *A*   454
 maloR *A*   455 nobis supremanebat *A*   459 Extra *Aen.*
VI 796. annis *A*   460 fermosūm *A*   461 metuant *A* me-
 tuet *ecl.* 3, 110, *ubi libri et Seruius cum centone conspirant.*

18. Epitalamium Fridus a Luxorio. *ūc* · spectabili dictū.
 centon. *A.* Fridi *Burm.*   1 lustras *Aen.* IV 607   3 leticia
A   4 etherios *A*   6 himeneos *A*   7 adq; *A*   8 uident.
 stirios et ageneri *A*   9 adq; *A*   10 ad litora *Aen.* II 205

Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis,
 Quo sacris sedes epulis atque ordine longo
 Perpetuis soliti patres considere mensis.
 Vna omnes, magna iuuenum stipante caterua,
¹⁵ Denenunt faciemque deae uestemque reponunt.
 Dant signum, fulsere ignes et conscius aether
 Conubiis mediisque parant conuiuia tectis.
 Fit strepitus tectis uocemque per ampla uoluntant
 Atria, ubi adsuetis biforem dat tibia cantum.
²⁰ At tuba terribilem sonitum procul aere canoro
 Increpuit mollitque animos et temperat iras.
 It clamor caelo, cithara crinitus Iopas
 Obloquitur numeris septem discrimina uocum,
 Iamque eadem digitis, iam pectine pulsat eburno.
²⁵ Nec non et Tyrii per limina laeta frequentes
 Conuenere, toris iussi discumbere pictis.
 Tunc Venus aligerum dictis affatur Amorem:
 'Nate, meae vires, mea magna potentia solus,
 Huc geminas nunc flecte acies, illam aspice contra,
³⁰ Quae uocat insignis facie uiridique iuuenta,
 Iam matura uiro, iam plenis nubilis annis,
 Cui genus a proauis ingens clarumque paternae
 Nomen inest uirtutis et nota maior imago.
 Hoc opus, hic labor est: thalamos ne desere pactos!
⁵ Credo equidem, noua mi facies inopinaue surgit.
 Nonne uides, quantum egregio decus enitet ore?
 Os umerosque deo similis, cui lactea colla
 Auro innectuntur, crines nodantur in aurum,
 Aurea purpuream subnectit fibula uestem;
⁰ Qualis gemma micat, qualis Nereia Doto

p. 45

12 sacre *A* adq; *A*   13 solidi^t *A* m pr.   14 caterba
A   16 eter *A*   17 Conubii *A* conubia mensis *A* tectis *Aen.*
I 638   20 terribilem *A*   21 molliq; *A*   22 citera *A*   23
 numeris *A*   25 tirii *A*   26 tori *A*   30 uirideq; iubenta *A*
 32 proabis *A*   33 *Aen. XII* 226 (*ubi erat*). *II* 773 male con-
 sumti   34 labo^r *A* talamos *A*   35 inopinanab*e* *A*   37 Hos
 humerosq; *A*   39 purpuream *A*   40 migat *A* nereyia *A*
 post Doto — *A* m. pr. ut uidetur in mg.

Et Galatea secant spumantem pectore pontum.
 Cura mihi comitumque foret nunc una mearum!
 Hanc ego nunc ignaram huius quodcumque pericli est,
 Cum tacet omnis ager, noctem non amplius unam
 Conubio iungam stabili propriamque dicabo.
45
 Hic Hymenaeus erit monumentum et pignus amoris.
 Incipe si qua animo uirtus et consere dextram,
 Occultum inspires ignem paribusque regamus
50
 Auspiciis: liceat Frido seruire marito,
 Cui natam egregio genero dignisque hymenaeis
 Dat pater et pacem hanc aeterno foedere iungit.
 Pare Amor dictis caraे genetricis et alas
55
 Exuit et gressu gaudens sic ore locutus:
 'Mecum erit iste labor; si quid mea numina possunt,
 Cum dabit amplexus atque oscula dulcia figet
60
 Inmiscentque manus manibus pugnamque lacessunt,
 Nusquam abero, solitam flammam (datur hora quieti)
 Desuper infundam et, tua si mihi certa uoluntas,
 Omnia praecepi atque animo mecum ante peregri.
 Sentiat! atque animum praesenti pignore firmat.
65
 Illa autem (neque enim fuga iam super ulla pericli est)
 Cogitur et supplex animos submittere amori,
 Spemque dedit dubiae menti soluitque pudorem.
 Illum turbat amor; ramum qui ueste latebat
70
 Eripit a femine et flagranti feruidus infert.
 It crux inque umeros ceruix conlapsa recumbit.
 His demum exactis geminam dabit Ilia prolem,
 Laeta deum partu, centum complexa nepotes.
75

41 galadea segant spumente A

44 omnes sacer A

45 conobio A probriamq; A 46 himeneus A 47 animus^o
 A m. pr. et conseq; A 49 Frido A Phrygio Aen. IV 103.
 seruare marido A 50 himeneis A, cf. Aen. XI 355 sq.;
 noster liberius mutat. 51 Dat pat rubris litt. A sedere A
 52 care genitoris A 55 amplexos adq; obseula A 57
 ora A 59 precipi adq; A 60 sentiet adq; animo A; cf.
 Aen. VII 434. III 611 61 ulla] illa A 63 dubiem A
 65 fraglanti feruitus A inplet Aen. IX 72 66 humeros A
 68 dm A

Praefatio

B. M. —

Hactenus me intra bulgam animi litescentis initium tua eritudo instar mihi luminis aestimanda de norma reduuiare conpellit. sed antistat gerras meas annitas diriuata, et post artitum Nasonem quasi agredula quibusdam lacunis baburrum stridorem auerruncandus obblatero. uos etiam, uiri optimi, ne mihi in aginam uestrae hispiditatis arnanti cataclum carmen inreptet, ad rauim meam conuertite cicuresque conspicite, ut alimones magis meis carnatoriis quam censes extetis. igitur concinno sensu meam returnem quamuis uasculam Pieridem. actutum de uobis lampenam comtulam spero adiutandi, quae cuppedia praesumenti iam non exippitandum | sed oppitandum sibi esse con- p. 47 iectat. ergo bene pedam me hac, pudori citimum, collocare censete, quoniam, si haec nec crepera extiterint nec fracebunt, quae alucinari uelut bouinato

19. *Glossae Placidi*: 1 bulga: saccus coreus imitus (inip.?): implicitus uel inretitus. 2 eritudo: dominatio 3 reduuiae: spolia serpentum antistant: meliores sunt. gerras: nugas, ineptias 4 annitas: senectus. diriuata: digesta, separata. delibutus: unctus. artitus: artibus edoctus 5 agredulae: ranae paruae. baburra: stultitia, ineptia. auerruncando: abominando. 7 aginam: scapum trutinae. arnanti: frementi, murmuranti. cataclum: claudum. 8 cicures: placidi 9 alimones: ab alimento. (carinator: maledicus?) censio: multa 10 concinne: composite (returare: aperire *No-nius*) 11 (uascum: nugatorium *glossa s. VIII ap. Duebn.*) lampenae: stellae. 12 comptula: decora 13 exipitandum: dicendum, oscitandum (14 pedam: uestigium pedis *Festus* cituma: proxima *Non.*) 15 creperae: incertae, dubiae 16 fracebunt: sordebunt. bobinator: tricosus, inconstans.

19. 1 uurgam *A* inipitū *A* 2 heretudo *A*. num numinis? extimande de normam redubiare conpellet *A* sanitas *Duebn. mus. rh. a. 1835 p. 470 sqq.* mea· sanitas diributa ex pos *A* 6 oblatero *A* auerrucandus *A* optimi *A* 7 anginam *A* cataclum (*primum e ex tcorr.*) *A* 8 rabem *A* conuertite *scripsi* magi copertit *A* magis post alimones *transposui* 10 conrumo *A*, correxi 12 adiutanaq; cuppedia presumentis *A*, correxi 13 oppilandum *Duebn.* 15 colu- cari *A*, correxi qm̄ *A* creperat extiterat *A* 16 nouinato *A*

adactus sum, uoti uobis damium usque ad exodium
uitulantibus coagmentem. quis enim me soniuum et
non murgissonem fabulae haut amabit, quem mentorem
exfabillabit altiboans? unde fauorem exfebruate felli-²⁰
brem, ut apludam harmoniae tensore a me uelut am-
brone collectam adoreos uertatis in struppos.

20

B. M. —

OCTAVIANI

Candida sidereo fulgebat marmore Cypris
Nec fictam reddit nobilis arte lapis.
Mystica secreti dirumpens claustra pudoris
Cum urtica gremio prosilit aetherio,
Proles heu niueis nutritur pessima membris
Gratum iamque locum protegit herba ferox! —
'Sed recte factum. celentur feruida membra,
Dulcibus ut lateat tecta libido malis.' —
Mulciber an Martem metuens hoc sponte peregit,
Horreat ut Mauors dulcia adulteria?
Horret pulcra Venus; temnuntur Cypridis artus!
Quid placeat nobis, si Venus ipsa piget?

17 damium: sacrificium. ad exodum (*sic*): ad finem. 18
uitulantes: gaudentes (soniuo: sonanti *Paulus Festi*) 19
murgisso: irrigor mentor: inuentor. 20 exfabillauero:
exeruero. altiboans: altisonans. exfebruare: expurgare.
(fellibrem: adhuc laetum, uiuentem *gloss. Isid.*) 21 apludam:
paleam. ambronem: perditae improbitatis 22 adorea: farra.

18 uitulantis *A*, corr. *Duebn.* cohacmentem *A* sonibom *A*
19 fabula aut *A* autumabit *Duebn.* quam *A* 20 exfaballibit
altibuans *A* faborem *A* 21 armonie tensore *A* 22 strup-
pas *A*, cf. *Festus* 313.

20. Uersus Octavia*ni* uiri inlustris annorum XVI. filius
Crescentini uiri magnifici. sunt uero uersi CLXXII *A* 2
fineta *A* cinctam *H*(auptius nunt. soc. litt. Saxon. 1846—7 p. 210)
fictam scripsi 3 mistica *A* 4 e gr. *H* eterio *A* 5
niueis *A* 6 num ferax? 7 celentur ferbida *A*. celan-
tur Quicherat (bibl. des chartes III 1 p. 204) 8 duleib; *A*
cultibus *H*. puto dumis. liuido *A* 10 mabors *A* 11 horrit
A sordet *H* 12 riget Quich.

'Sacrilegus capite puniatur'. De templo Neptuni p. 48 aurum perit. interposito tempore piscator pisces aureum posuit et titulo inscripsit 'De tuo tibi Neptune.' Reus fit sacrilegii. contra dicit. [conuincitur].

[Pooemium]

Vnde redit fulgor templis? quis inania nuper
Tantis Salsipotis distendit limina donis?
Ecce abiit damnum: splendescunt tecta metallis
Marmora et antiquus cepit laquearia fulgor.
Pone animos laetos, quisquis testantia furtum
Dona uides. titulis uotum quod lucet opimis.
Gaudendum fuerat, nisi munus pauperis esset.
Heu scelus et magnis neququam prodiga rebus
Mens humilis! miseros semper quam maxima produnt!
Sordidus et nigrae dudum uagus accola harenae
Nunc aurum piscator habet gaudetque metallis;
Nec satis est: donat templis, per limina figit
Et titulo confessus ouat. consurgite in iram,
Quis caelum, quis templa placent! modo limine in omni
Supplex, maiorum portans munuscula mensis
Vel tenuem spectabat opem; nunc ditior illis
Quos coluit, meliorque deo est; quod perdidit ille,
Hic donat. prorsus magna est iniuria Nerei.
Dignus non fuerat titulus, nisi perderet aurum?
Non [tatum] facinus caeso est auctore piandum?
Multa patent, sed plura latent. scelus undique densum est.
Tollere rem templis furor est temploque uicissim p. 49
Rem furti donare nefas. pro dira nocentum

21. aureum ferit A fert Iuretus perit H. neptuſne A
salegii contradici A conuincitur add. H Nomine non indicato
emendationes Hauptio l. c. debentur. Prooemium addidi. De-
clamatio Quich. 2 tantus salsipote// A; s in rasura dicit H,
quod legi posse negat Boissier Salsipotis H 3 aliut A icta
A tecta Quich. 4 antiqui cedit A caedit H redit in idem
cepit ego 5 testantia A 6 lueit A 8 numquitnam
prodita A 10 sorditus A magus A 12 ficit A 14
limina A 16 pectabat A expect. H 17 perdedit A 20
tantum add. H 22 templo qui A

Consilia in scaevis! quae mens excogitet istud:
 Res auferre sacras et consecrare rapinas?
 Heu similis uindicta malo! nunc ipsa pudori est
 Vox mea, ne magnos laedat magis ultio dinos.
 Audiet haec populus nosque hoc narrabimus; ergo
 Quod factum est (meminisse nefas) referetur in urbe:
 Elusus custos raptumque altaribus aurum,
 Mens audax, scelus hoc, manus improba, perditus ardor,
 Antistes uictus, penetralia prodita, numen:
 Contemtum, templum pauper, piscator abundans.
 Vos, o caelicolae, uestrum nunc inuoco numen,
 Sit mihi fas reticenda loqui, dum proditur iste.

[Narratio]

Natus ut, ignotum est. neque enim de limine celso
 Piscandi doctus dicit genus. inprobus ergo,
 Cum tantas terris dederit labor inclitus artes,
 Non Chalybum massas recoquit, non doctior aeris
 Dicit molle latus fuluumque intentus in aurum
 Multiplici gemmas radiantes lumine uestit,
 Non ager in uoto est illi fortesque iuuenci,
 Non inlex fenus, non classica, non pia Musa,
 Sed spretis duro rebus placet omnibus istud:
 Fraus, dolus et furtum pelagi; conponitur ergo
 Saeta nocens, fallax calamus et perfidus amus,
 Principium sceleris: iam tunc, iam perfidus iste
 Neptunum spoliare parans petit alta profundi
 Nereos et uitreo resupinos marmore campos.

24 in scebis quem mens A 26 Heu] fort. Sit. uindictam
 A 27 magnis A 28 narrauimus A 29 refertur A, corr.
Quich. referuntur H 31 scelus hoc A sceleris H 32 antistitis
 A, corr. A¹ prodit A 33 templi *Quich.* 34 nun A Narratio
 addidi 36 ubi *Quich.* ingnotum A 38 ducerit A 39 calibū
 A 40 latus suspectum *Hauptio* fulbumque A ue H, fort. recte
 dur8
 42 iuuuei A, corr. A¹ 43 uilex A 44 spretis A spretis diuum
 H. num dudum? placit A 46 calamus fallax H, sed cf. u. 89.
 116. 132 *Piscatores sunt 'fures maritimi'* *Plaut.* *Rud.* 310. 47
 inpfidus A interritus H iam perf. ego 48 pedit A 49 Nereo
 A resupinus A

- 50 Illic sollicite [per] saxa madentia curas
Disponens imoque trahens animalia fundo
Serus furtuum referebat munus ad urbem.
Set palam sane maduerunt moenia saepe,
Dum releuat populos. uario commercia pisce
55 Cernere erat, genus omne maris conpleret ut urbem:
Hinc scarus, hinc uarius, hinc purpura, polypus inde,
Hinc murena madens, illinc aurata coruscans
Et cancer mordax, tergo et russante locusta,
Thynnus, salpa, pager, lupus, ostrea, sepia, nullus
60 Et quidquid captum faciebat copia uile.
Proderat hoc illi tantum ad compendia uitiae
Nec dabat ars aliud; quamuis praediues adisset
Mercatus populi, tamen hinc manus ista nocentis
Vix erat aere grauis, nedum copiosior auro.
65 Laudatus sane, quantum spectabat ad artem,
Et stulte multis dictus 'Neptunius heros',
Hinc etiam adsiduus templo, dum solus ad aras,
Solus ad altare est precibusque insistere cultor
Creditur et placidos pelagi sibi poscere fluctus,
70 Aurum (pro facinus), ueterum donaria, priscum
Obsequium, antiquum munus uidet, arripit, aufert.
Quis populi gemitus, quis tunc concursus in urbe!
Quis fuit ille dies, miseri cum pendere poenas
Custodes iussi fuso de sanguine crimen
75 Ignotum insontes luerent facinusque negarent!
Heu male magnorum semper sub nomine tali
Velamen scelerum. uilis persona: quis ergo,
Despiciens hominem, tantum quis crederet umquam

50 per add. *H* saxam. adentia *A* 51 imoq; trahensq; *A*
52 furtibum *A* 53 nec *A* set *ego* paulum sanie *H* mēnia *A*
limina *H* 54 relebat *A* populus *A* populos *A¹* comercia *A*
56 uarius *H* cl. *Isid. or.* XII 6, 6 uarus *A*. possis caris. purporas
polipus *A* 57 ardens *H*. num nitens? corruscans *A* 58
ergo *A* 59 tynnus *A* pager *H* lages *A*. possis faber. sepiā *A*
60 cupia *A*, corr. *A¹* 62 abesset *A* 63 mercator *A* hin *A*
64 necdū *A* aurū *A*, corr. *A¹* 69 placidus *A*, corr. *A¹* 70
fa^cinus *A* 71 anticum *A* 73 ante pēnas dueae litt. erasae *A*
74 defuso s. *H* 75 necarent *A* 76 Neu *A*

Pauperis esse nefas? uolitat cum funere diues p. 51
 Multorum. — nec scire potest sua crimina solus. 80.
 Hoc rursus magna statuere primordia rerum,
 Quod cito tam prodit crimen, quam concipit ardor.
 Mens hominum facinus sine fine admitteret ullo,
 Si posset celare diu: cultoris honore
 Sacrilegus lucet, manibusque ablata nocentis 85
 Post spatium produnt crimen redeuntia dona.

Excessus

Huc huc tergemino letalia fulmina telo,
 Iuppiter undarum, ualido Neptune tridenti
 Concutiens maria alta iace pontoque uerendus
 Litoreas transcendit moras! stet turbidus axis 90
 Nubibus et zephyris fundo reuolutus ab imo
 Gurges inexpletum feriat uada marmore cano!
 Piscator scaeus meritum confundit utrimque;
 Stat post furtu pius, templis tua munera reddens,
 Et post dona reus. pro uili, summa potestas, 95
 Bis tibi calcato facta est iniuria caelo.
 Cum tua sacrilegus raperet donaria templo,
 Contemptus fueras: iam nunc obnoxius esse
 Coepisti, ablatum post[quam] tibi reddidit aurum.

‘Ars’ inquit ‘studiumque dedit mihi, non scelus, aurum.’ 100
 Verum est? Eos etenim mercator adisti
 Et repetis patriam longo post tempore diues?
 Scilicet his manibus uiduatos cernimus esse
 Ture Arabas, Persen gemmis et uellere Seres,
 Dente Indos, ferro Chalybes et murice Poenos? 105
 Non pudet hanc artem scelerum [te] dicere princeps?

80 nec *H* ne *A* 81 prorsus *Quich.* est ad uere *A* 83 amitteret *A*
 84 celaret *A* 86 post produnt s^reras. *A* 87 letali fulmine *A*
 89 e pontoque *H*, sed cf. u. 46. 116. 132. 205 90 transcede.
 remoras *A* saxis *A* 91 zepheris *A*, corr. *A*¹ 92 inexplici-
 tum *A* 93 piseatur sequus *A* utrumq; *A* 94 tu *A* dum m.
 reddit *H* tua *Quich.* 95 prost uilissuma potestas *A* pro uilis
 s. p. *H* 96 caltato *A*, corr. *A*¹ 97 rapere *A* don^ria *A*
 99 cepisti *A* pot tibi reddidit *A*. num 100—116 ante u. 215 col-
 locandi sunt? 100 ar^s inquit *A* 101 est eo·adsit enim *A* 104
 arabos *A* euellere *A* 105 calipes *A* 106 te add. *H*

Remus, cumba, fretum, gurges, notus, ancora, lembus, p. 52
 Barca, amus, pumex, conchae, uada, litus, harena,
 110 Contus, seta, salum, calamus, ^tnotae, retia, suber:
 Hic labor, haec ars est, hinc fuluum colligis aurum.
 Mercator madidus, paruae stipis auctor, ad aurum
 Ut uenias, [id] scire uelim; quem quando patronus
 Maximus antiquo donarit tegmine uestis,
 115 Mensibus ignorant maria intermissa clientem.
 'Quis me' inquit 'tantum facinus committere uidit?'
 Hoc bene habet, haec uox mihi [iam] confessio pura est.

[Probatio]

Nunc ergo incipiam crimen sic pandere uerbis,
 Vt uisum est et, scaue, potes. ergo omnis ob istud
 120 Huc ades, [o] index, facinus. signantia rebus
 Argumenta feram, magno quae septa uigore
 Interdum uisus fallunt et crimina produnt.

Omne equidem furtum, dirus quod concipit ardor,
 His nisi nunc fallor rebus constare necesse est,
 25 An locus admittat facinus conplerier an non,
 An ualeat persona nefas committere tantum.
 Singula si excutimus, casurum est crimen in istum.
 Ergo, ut distinctum est, uideamus ab ordine primo,
 An locus admittat facinus conplerier an non.
 30 Templum est, unde istud sublatum dicimus aurum.
 Maxima res: uenerandus honos, custodia nulla,
 Quod mane impactis foribus uix uespere nigro
 Stridula cardinibus claudit antica retortis.
 Hoc patet adsidue; licet omnibus, utpote quisque

107 fretus A, corr. A^t 108 arca A pumes conqueuata
 A 109 cetus A. post salū s eras. in A note A mola H rota
Quich. 110 hinc] hic A 111 actor H 112 id addidi rescire
 H 113 donauit H 115 inquid A comittere A 116 uox
 haec H, sed cf. u. 46. 89. 132. iam add. H, Prob. ego 117
 ueris A, correxi 118 ut uisū tescque. potis A, correxi ut
 uisum exemplis. ergo, precor H sub A ob H 119 o add. H
 120 q; A 125 adnuale ad A comittere A 129 istut A
 130 honus A, corr. A^t costodia A 131 quod rubris litt. A
 manet H 132 claudunt H, sed cf. u. 46. 89. 116. antiqua A
 133 adsiduae A utpute A

- Insistit precibus, nec fas est claudere postes.
Ingressos nullus seruat, custodia nulla
Egressis, licet [et] semper discurrere ad aras p. 53
Omuibus et simulacra modis contingere miris;
Dona etiam ueterum populorum, insignia regum,
Et laudare licet cunctis et tangere fas est.
Janitor hinc longe est primoque in limine custos.
Ipse etiam interdum penitus discedit ab aris
Antistes metuitque precantibus arbiter esse.
Hinc facilis causa scelerum facilisque malorum.
Nullus custodit templum, quia creditur aras
Caelicolum seruare timor. patet omnibus ergo. 140
145

Exemplum

Sic Phrygiae spes sola perit, dum milite lecto
Palladii numen seruantibus undique Teucris
Ingressus templum furtim non creditur hostis,
Et licet Iliacus flammam Vestamque regentem
Hoc metuens Priamus muris uallasset et armis,
Dum tamen ingressos fas qui sint poscere non est,
Inuisum e templis antistes fugit Vlixen.
Non mirum est ergo, quod nos sic perfidus iste
Decepit, templis numquam suspectus et aris,
Sicut Pergameas caesis custodibus aras
Audax, ut numen raperet, penetrauit Achiuss. 150
155

[Probatio]

Nunc quoniam cunctis manifestum cernimus esse
Ad causam scelerum templum patuisse rapinis,
Quod sequitur, certo tractandum examine rerum est:
An ualeat persona nefas committere tantum.
Quid metuat pauper (neque enim est iam diues habendus, 160

134 infixit *A* insistat *H* 135 nullos *A* costodia *A*
136 egressos *A*, egressis *A¹* et add. 137 miris] num cui-
us? 138 donā *A* 140 lonce *A* 141 discedit *A* 142
meduitq; *A* 145 petit *A* patet *Juretus*, *H* 146 frigię *A*
lectu *A* teste *H*, corr. *A¹* 147 nomen *A* 149 illiacos *A*
Iliados *H* *Iliacus Quich.* 150 primus *A* 152 e] me *A*
154 decipit *A* 155 costodib; *A* 156 nume *A* Pr. addidi
157 qm̄ *A* 158 rapuisse *A* 160 committere *A*

- Et cum dona ferat; quamuis maria alta peragret   p.54
 Perditus et templis furtuum congreget aurum,
 Pauper erit, cui nullus honos, cui gratia nulla,
 165 Non clarus genitor, non noto semine mater)?
 Scilicet horrescit, priscos ne nomine auorum
 Incidat in fasces, miser undique, solus ubique?
 An non hoc genus est, cuius de examine multo
 Quisquis honoratos respexit forte potentes
 170 Ob meritum fulgere uiros, mox improbus, audax,
 Fortunam incusans et tetro liuidus ore
 Pauperiem monstrat superis ac pectore laevo
 Dira quiritalis fundit conuitia caelo?
 Pauperis omne nefas: facile scelus aptus ad omne,
 175 In pretium pronus, despector numinis, audax,
 Vilis, inops, scaeus, turpis, temerarius, ardens,
 Perditus, abiectus, maledictus, sordidus, amens.
 An non sunt isti, quorum de nomine multi,
 Ducere concessum dum nolunt artibus aeuum,
 180 Caedibus infamant siluas et criminis cauto
 Insidias tendunt domibus gregibusque rapinas?
 In quibus haut ulla est caro de sanguine cura;
 Paetas temporibus uendunt in praemia mortes.
 An uobis mirum est furtum, quod fecerit ille,
 185 Sanguinis et uitae pretium cui extinguit honorem?
 Nunc quoque, si ueris tractauimus undique causis,
 Pauperis esse nefas, quidquid peccatur in orbe,
 Quod superest, positis iam rebus, ab ordine primo
 An uindex sceleris sit raptus [causa] uidendum est.
 190 Neptuni e templo uotium perdimus aurum.

163 congregit aurum A 164 bonus A 166 prisco sine *Quich.*
fort. recte 167 incedat A incidit *Quich. fort. recte* 169 honoratus
 A parentes A 171 tedro A 173 q; ritatus A. *num* irritatus?
 quoque iratus *Juretus* 174 captus adonē A 175 prelio A,
 u corr. A¹ despectus A, despectu H 177 abiectus A 'ma-
 ledictor?' H sorditus A 178 numine A 179 concessis
cod. Leid. concessum A 182 aut A 183 pastas A uin-
 dunt A uendunt qui in H prelia A 185 qui extinget A
 187 urbe A 189 raptus A raptus causa H. *num* raptui, ut
 uindex sceleris causa sit fauens sceleri causa?

Heu male cum diris altaria iuncta metallis! p. 55.
 Qui primus templis aurum dedit omne diro,
 Is causa scelerum primus fuit. omne paratas
 In facinus mentes hominum succendier auro
 Non scierat? rectis semper contraria rebus 195
 Fulua metallorum est rabies; haec praelia miscet,
 Haec castos uendit thalamos, haec polluit aras.
 Mille nocendi artes. uolumus si uisere priscos,
 Dicite, quod facinus commissum nou sit ob aurum.
 Auro ardet Glauce, Danae corrumpitur auro,
 Auro emitur Pluton, Phlegethon transcenditur auro,
 Proditur Amphiaraus atque Hector uenditur auro;
 Hoc Medea maga est, serpens uigil, exul Iason,
 Hoc Mida ieunus, Paris ultus, naufragus Helles,
 Hoc †sapiens Furia, Venus inuida, Juno cruenta,
 Hippomenes cursu uelox, hoc tarda Atalante est. 205
 Aurum quod nigris Pactolus miscet harenis,
 Quod condit tellus, tristis quod celat Auernus,
 Quod ferrum intundit, liquidus quod conficit ignis,
 Quod furor exposcit demens, quod praelia saeuia,
 Quod raptum quaerit coluber, quod Punica uirgo
 Amissum plangit, Tyria damnandus in aula
 Pygmalion caeso quod perdit fraude Sichaeo,
 Quod tutum nec tempora tenent nec pauperis ardor. —

[Refutatio]

Qui raperet, donum templis non redderet' inquit. 215
 Sentio, quas nobis subrepto praeparet auro
 Callidus ambages: templorum abscondere furem p. 56

192 primis templi *A* duro *A* 193 omnes *A* 194 aurum *ex auro*
A 196 prelia *A* 197 uindit *A* hec *A* 198 *Aen. VII* 338. 199
 comissum *A* 200 Arro *A* claudane *A* 201 ploton. flegeton *A*
 202 amfiaraus *A* et *H*; sed aus monosyllabum est. 203 ho *A*
 uigel *A* 204 ieunus *A* altus *A* naufragaque uel n. es Helle *H*
 (naufraga's *L. Muell.*); sed nostro error condonandus cf. c. 234, 26.
 205 sapiens] Pallas *H* est add. *H.* cf. ad u. 89. inuita *A* 206
 Ippomenes *A* 207 pactulū *A*, corr. *A^t* 208 tellus ego feinus *A*
 funus *H* Phineus uel Phoenix *Quich.* 210 seuia *A* 211 querit
A queritur *H*, coni. *Burm.* 212 tyrie *A* 213 sicęo *A* Ref. addidi.
 215 inuid *A* 216 quas *A* 217 abages tempolorū *A*

Cultoris temptat donis et diuite censu
 220 Pauperiem foedam scelerum causamque malorum
 Excusat largus; nos autem insistimus inde.
 Hoc ideo factum est, ut crimen frangere possis.
 Hinc etiam est illud, docto quod concipis astu.
 Squamigerum in pisces raptum uertatur ut aurum,
 225 Vt titulum inscribas 'Tibi nunc, salis alme profundi,
 Quod deditum, Neptune, tuum est.' pulcre omnia, pulcre
 Dissimulas; sed uera patent. iam frangere uotum est
 Hoc quoque, quod longo meditatum tempore profers,
 Argumentum ingens: 'templis non redderet aurum,
 230 Qui tulerat.' macte, scelerum doctissime rhetor,
 Verborum auxiliis sub certo crimine rerum!
 Reddere te donum deus inpulit, inpulit ardor,
 Inpullit et scelerum mens conscientia, conpullit iudex
 Furtorum semper timor anxius atraque mentis
 235 Tristities pallensque metus reseransque medullas.
 Post causam raptus trepidis penitudo secunda.
 Haec scaeuos uexant. non sunt, mihi credite, non sunt
 Eumenides dirae, fallax quas fabula narrat
 Cocyti in gremio rapidi, Phlegetontis ad ignes
 240 Tartarei, incinctas facibus, serpente, flagellis:
 Sed metus et facinus, mens est et conscientia praua.
 Ni fallor, uictum est magno quod protulit astu.
 Sed superest pars magna mihi de crimine uero:
 'Qui raperet, donum templis non redderet.' ergo
 245 Hoc quoque sic uincam, uerum fatearis ut ipse.
 Sustuleras templis; partiris, perfide, furtum;
 Non totum redditis: superauit copia mentem.

p. 57

219 sceleram A 221 posses H 222 conspicis A 224
 profunde A 225 pulchre omnia pulcre A 226 paten-
 tia. frangere A 228 argumentū A 'sed correctum' teste
Boissier 229 tullerat A rector *Heins.* 231 dſ
 inpolit impolit ardor A 232 impolit A conpullit A 233
 furturum A, corr. A¹ 234 tristities A (in ras. erat s)
 metusq; resecanq; A, corr. *Juretus* 235 pénitudo notandum
 238 flegetontis A 239 tartareu A 240 medus A et corruptum
 241 fictum *Juret.* protullit A 243 donum] totum H 245
 sustulleras A 246 cupia A

Nunc quoniam manifesta fides gradibusque malorum
 Hinc illinc lucent conlatis crimina rebus,
 Officium inuadam, ualeant ut cernere cuncti,
 Piscandi doctis semper nil nequius esse. 250

Hic taceam, audaces ducit quos pallida semper
 In scelus omne fames, secretaque litora cogunt.
 Hoc loquor, infaustis leuior cum scanditur alnus,
 Quid faciant remo celeri lemboque uolantes,
 Excussum uentis pelagus cum litora frangit: 255

Naufragium expectant. sedit cum rapta sub undas
 Puppis, submersi fundo scrutantur harenas.
 At cum lassatus portum uix nauita uidit,
 Furta parant missosque secant in litora funes.
 O scelerum auctores, tetro et cum crimine ponti 260

Cladum participes et tempestatis amici!
 Haec quoque si excutitur, quam magni criminis ars est!
 Non scelus est, unco pisces quod fallitis amo,
 Quod placidas subter lina intertexitis undas?
 Piscibus adsuetis fallaces tendere morsus 265

Neptuni pulcrum uisum est non parcere templis. p. 58

Epilogus

Iam satis haec. factis [mea] uox impensa nefandis
 Piscantis facinus cecinit uersuque coegit
 Aurum, templa, nefas, titulos, epigrammata, munus.
 Supplicium restat scelerum, quod reddere debet 270

Iudex, horrendo tollens tortore securim.
 Dicite, quos ius est examina figere causis,
 Dicite iam poenas mandatas legibus almisi.
 Vos quoque, quis ferro mortales caedere fas est,
 Cum iam damnati iugulos ac colla petetis, 275

247 qm̄ A 248 illic A 251 tac iā A duci H 252 segretaq; A
 253 locor A 255 pelacus A litura A 256 unda A, corr. Quich.
 257 submerse A serudantur A 258 ad eum lasatus A nauida A
 259 scant in litore A 260 nauactor es A 263 uno A pis-
cēm, m erasa, A fallidis ceno A 265 adsueti H Epilogi A
(fort. transponendum post u.246) 267 functis A furtis Burn. mea
add. H 268 uersusq; A 270 subplicum A 271 tortore A
 272 quos ego quod A quis H queis Quich. 274 mortale cedere A
 275 ingolos accola petistis A

Ne campis patriaeque loco nec caedite iuxta.
 Deprecor. ad nigras ducatur uinctus harenas,
 Ultima despumans pelagus qua litora lambit;
 Hic iaceat medius ponto terrisque nefandus,
 Et cum sollicitum uentis mare tollitur alte,
 Destruat unda roguin rapiantque animalia corpus.
 Hic tamen expositis tumulos conponite membris
 Et titulum facite et uersu hoc includite carmen:
 'Piscibus hic uixit, deprensus piscibus hic est,
 Piscibus occubuit. spes crimen poena sub uno est.'

22

Epithalamium

B. III 260. M. 1005

Ite, uerecundo coniungite foedera lecto
 Atque Cupidineos discite ferre iocos.
 Concordesque tegat cum maiestate benigna
 Quae tegit Idalium, quae Cnidon alma tegit.
 Alliget amplexus tenerorum mater Amorum,
 Constituat patres et cito reddat auos.

23

Verba amatoris ad pictorem B. III 278. M. 1013

Pinge, precor, pictor, tali candore puellam, p. 59
 Qualem pinxit amor, qualem meus ignis anhelat.
 Nil pingendo neges; tegat omnia Serica uestis,
 Quae totum prodat tenui uelamine corpus.
 Te quoque pulset amor, crucient pigmenta medullas;
 Si bonus es pictor, miseri suspiria pinge.

276 cedite A ne credite iusta *Quich.* 277 unctus A 278
 pelacus A litura A 279 pontu A, corr. A¹ 280 sollicitus A,
 corr. A¹ 282 adponite H 283 facit et A, cf. *Verg. ecl. 5, 42.*
 284 depreensus A 285 occupuit A crimen crime pena A

22. 1 fēdera A 2 adq; A 3 num regat? magestate
 A 4 regit bis *Heinsius.* q; nidos A q; guidus a 5 alligit
 A 6 fort. constituantque? abos A

23. 2 finxit a 5 pulsit A, corr. *Oudendorp.* cruciant a
 6 est A es a

24

B. III 279. M. 1014

Amans amanti

Dic quid agis, formosa Venus, si nescis amanti
 Ferre uicem? perit omne decus, dum deperit aetas.
 Marcent post rorem uiolae, rosa perdit odorem,
 Lilia post uernum posito candore liquescunt.
 Haec metuas exempla precor et semper amanti
 Redde uicem, quia semper amat, qui semper amatur.

25

B. III 280. M. 1015

Rescriptum

Non redit in florem, sed munus perdit amantis,
 Quidquid uile iacet. dulce est, quodcumque negatur.
 Nam si formosa facili penetratur amore,
 Fallit adulterio et munus perdit amantis.

26

B. III 59. M. 280

MARTIALIS**De habitatione ruris**

Rure morans quid agam, respondeo pauca, rogatus.
 Mane deos oro, famulos post arua reuiso

24. AM·N·S·A·M·I C 1 Dic] Quid α 2 pte C 3
 marcem C 4 positū A liquiscunt A, liqueſcunt A'C, liues-
 cunt L. Mueller. rh. mus. XXII 93. 5 Nec C uices C 25.
 1 reddit C 2 quicquid C iacit A 3 qui formosam L.
 Muell. facile penetravit A p&netratur C 4 facit AC fecit
 α adulterium AC, corr. Muell. et] set? 26. *Inscripsi ut A.*
Poeta de sese ad librum suum B (Thuaneus Par. 8071 s. X,
in Martialis libri V initio) Incp ex VI. poeta ad liberū suū V
(Vossian. Q. 86 s. IX, in Martiale eodem loco). Bo(ngarsianus),
Ang(licanus Junii), recentiores habent post Mart. IV 90.
Auieni (Auiani Br.) u.c (uero P) ad amicos de agro P(aris.
8093 s. X) Br(uxellanus 10717 s. XI). P Auienum deinde con-
tinuat. 'Catonis' Boxhornii cod. Leid. 1 rura P rare B
agis A, corr.a respondis AV alii recce. respondi BPBr, a re-
spondeo Bo. Ang. alii. responde Heinsius 2 Mane A PBr
Luce BVrell. deum exoro PBr. famulans A, corr. a arua
reuiso ABV aruaque uiso PBr

Partitusque meis iustos indico labores.
 Deinde lego Phoebumque cio Musamque laccesso.
 5 Hinc oleo corpus fingo mollique palaestra
 Stringo libens. animo gaudens et fenore liber
 Prandeo, poto, ludo, lauo, cano, ceno, quiesco.
 Dum paruus lychnus modicum consumit oliui,
 Haec dat nocturnis elucubrata Camenis.

27

De Procne et Philomela

B. I 166. M. 687

Da sensus mihi, Phoebe, precor; nam poena puellae
 Non habet exemplum. tristis post funera linguae
 Sanguis inest pingitque crux tormenta pudoris. p. 60

28

LINDINI

B. III 94. M. 541

De aetate

Vitam uiuere si cupis beatam
 Et uotis Lachesis dabit senectam,
 Annos ludere te decem decebit,
 Viginti studiis dabis seueris,
 5 Triginta pete litium tribunal,
 Quadraginta stilo polita dicas,

26. 3 iudico *V* 4 Deinde *A* Inde *BVBo. Ang. Br; euanuit*
 in *P* febumq; *A* scio *Br* (m. pr.) 5 Tē *Br* frico *Ang.?*
recc. palestra *AB* palestra *VP* 6 gaudens animo *AB*
 animo gaudens *VBo. Ang. PBr. all.* et *AV* ac *BBo. Ang. ali*
q; hac *Br* q; ac *P* lib *VBr* 7 pandeo *A*, uersum corr. a pon-
 dero *Ang.?* alii *recc.* poto] puto *BV* pudo *A* lauo] labo *A* cano
om. V, inter poto et ludo *habent libri praeter A* (ceno *A*, corr. *A¹*)
ceno] canto *A* caeno *VP* u. 8. 9 *om. A* *PBrPith. lynenus V*
consumat Bo., Ang. alii 9 elucibrata *B* elucibrata *V* nox
lucibrata recc. 27. De progne et filomela *A*. *'integrum non*
est' Meyerus. 1 foobe *A* pena *A* 3 pingit. quecror tur-
menta A, corr. a 28. Lindini de etate *AC* 1 si uiuere
AC uis *C* 2 lacesis *A* laceassis *C* dabis *AC* 3 decem lu-
dere te C debit A 4 uinginti *A* 5 triginta et sic e pro-
i in numeris reliquis ad u. 11 A

Quinquaginta uelim diserta scribas,
 Sexaginta tuo satis fruaris,
 Septuaginta uelis uenire morteni,
 Octoginta senes caueto morbos,
 Nonaginta time labante sensu,
 Centum nec puer unus adloquetur.

10

29

AVITI

Adlocutio sponsalis

Linea constricto de pectore uincula solue
 Et domino te crede tuo. ne candida laedas
 Vnguis ora, uide, uel ne contacta repugnes.
 Est in nocte timor, non est in nocte periculum.
 Nec uolo contendas: uinces, cum uicerit ille.

5

30

B. III 259. M. 259

De somnio ebriosi

Phoebus me in somnis uetuit potare Lyaeum.
 Pareo praeceptis: tunc bibo, dum uigilo.

31

B. III 87. M. 935

De uuis

Vindicat ipsa suos, quos pertulit, uua labores,
 Quae pede dum premitur, subtrahit ipsa pedem.

32

B. I 24. M. 584

De Libero patre

Orgia lassato quotiens soluuntur Iaccho,
 Sic deus uda mero ponere membra solet.

p. 61

28. 7 belim deserta A u. 9 om. C 10 senex C senes
 A 11 labente AC, corr. Heins. 12 alloquetur C 29.
 Abiti allocutio sponsalis A 2 dño A nec A ne a candida
 A 3 huncuib; hora A, corr. a 30. De quodam ebrioso
 B 1 Me foeb; AB foeb; me a putare (corr. A¹) lieum A
 putare lyeum B 2 dum] cum edd. 31. De ubis A 1
 pertullit ubas A 2 dum A quod edd. subtrahit A u. 2
 in cod. Sangall. 899 s. IX p. 11 (ubi cum et illa); cf. ad c. 160.
 32. 1 urgia A yacco A 2 sic A hic a, edd. Picturae uel
 statuae inscriptum puto.

33

De Luna et Musis

B. I 76. M. 621

Phoeba sedens gremio cum fert germana reclinem,
 Languidulos pueri respiciens oculos,
 Vos Heliconiadae lentum submittite carmen:
 Carmine somnus adest, carmine somnus abest.

34

De statua Veneris

B. I 67. M. 611

In gremio Veneris quoddam genus herba uirescit;
 Sensit dura silex, quo t'loco exaestuet ignis.

35

De uipera

B. V 167. M. 1097

Accensa in Venerem serpens genitalibus auris
 Sic coit ut perimat, sic parit ut pereat.
 Hi sunt affectus, haec oscula digna uenenis,
 Coniugioque Venus semper amore nocens.

36

De balneis

B. III 30. M. 893

Exultent Apono Veneti, Campania Baiis,
 Graecia Thermopolis: his ego balneolis.

37

De titulo Luxorii cum uersibusB. Lux. init.
M. 296

Priscos, Luxori, certum est te uincere uates;
 Carmen namque tuum duplex uictoria gestat.

38

De fortuitis casibus

B. — M. 929

Omnia casus agit. fatum consulta sequuntur.
 Cedamus fatis, omnia casus agit.

33. 1 Foba *A* cum *scripsi* quem *A* 3 eliconiade *A* 4
 abest] sic *a*, adest *A* 34. 1 gremium *A*, corr. *a* erbe ue-
 rescit *A*, corr. *a* 2 luce *Oud.* extaestut *A* exaestuat *a*
 35. 3 his *A* hec obscula *A* 36. 1 bais *A* 2 termopolis *A*
 y sup. scr. *a*. cf. Fleckeisen ann. phil. 1867 p. 243. 37. luxorie
A 2 dublex *A*

38—80. Versus serpentini. 38. De furtuitis cassib; *A*,
 corr. *A*¹ 2 casis *A*, corr. *A*¹

39

B. I 143. M. 666

De Narcisso

Dum putat esse parem uitreis Narcissus in undis,
Solus amore perit, dum putat esse parem.

40

B. I 120. M. 651

De iudicio Paridis

Iudicium Paridis prouexit coniuge Troiam,
Decepit Troiam iudicium Paridis.

p. 62

41

B. I 117. M. 648

De equis Diomedis

Vim Diomedis equi monstrabant hospite caeso,
Hospite fregerunt uim Diomedis equi.

42

De Polyxena*Deest.*

43

B. I 92. M. 633

[De Deidamia]

Credita uirgo parem blande decepit Achilles
Impleuitque piam credita uirgo parem.

44

B. I 132. M. 661

De Oreste et Clytaemestra

Pro pietate nefas matris purgauit Orestes,
Incurrit magnum pro pietate nefas.

45

B. I 134. M. 663

De Pentheo et Agae

Fert miseranda caput, domino quod monstret, Agae.
Solum, quod doleat, fert miseranda caput.

39. In cod. Sangall. 899 s. IX Ausoniana et alia continente extat qui u. 2 petit dum. 40: 2 deleuit Wakkerus parādis A. 41. 1 diomedis equis A, corr. a 2 hospide fregunt A 42. De polixena A. epigramma desideratur. 43. De Deidamia addidi. 1. 2 creditur uirgo patrem A 1 decipit achillis A 2 pium A credita bis a parem Oudinus bis 44. Di (de α) A clidemestra A. 1 horestes A 45. De penteu et adaugi A 1 dño A 1 et 2 fer A

46

De Turno et Pallante

B. I 116. M. 647

Turnus honore ruit fusi Pallantis in hostem,
Pallantis fusi Turnus honore ruit.

47

De Iasone et Medea

B. I 127. M. 656

Coniugis arte decus patriae reduxit Iason,
Amisit patriae coniugis arte decus.

48

De Hero et Leandro

B. I 152. M. 673

Fecit amore uiam iuuenis crudele per aequor,
Praeduræ morti fecit amore uiam.

49

De Euryalo

B. I 118. M. 649

Vnicus Euryalus meruit solacia matris,
Ereptus matri est unicus Euryalus.

50

De Hyacintho

B. I 156. M. 677

Sanguine flos genitus fraudem testatur Vlixis,
Seruat erile decus sanguine flos genitus.

51

p. 63

De Pallante

B. I 115. M. 646

Quae dedit, ipsa tulit uirtus Pallanta dolendum;
Prima dies, bello quae dedit, ipsa tulit.

52

De Creonte et Medea

B. I 129. M. 658

Mens tibi dira, Creon, uel cum Medea fugatur,
Vel cum busta negas: mens tibi dira, Creon.

46. 1. 2 fusis *A*, corr. *a* 47. — 48. Dero *A* De ero *a*
 1 crudelis *A* (crudelo *a*) 2 predura *A* 49. De euri~~ll~~
lliano A 1 et 2 eurilianus *A*, corr. *a* 1 solatia *A* 2
 matris *A*, corr. *a* 50. De iaquinto *A* (iacineto *a*) 51.
 1 pallanda *A*, corr. *a* 2 cf. *Aen. X* 510. 52. De creon
 et medea *A* 1 ibi *A* 2 negat *A* sibi *A*

53

B. I 160. M. 682

[De] Deidamia

Deidamia uirum qua coepit nocte mereri,
Perdidit hac dulcem Deidamia uirum.

54

B. I 133. M. 662

De Theseo

Thesea magnanimum non cepit ianua Ditis,
Decepit coniunx Thesea magnanimum.

55

B. I 40. M. 596

De Iunone et Hercule

Viribus Herculeis dum noxia facta requirit,
Iuno dedit laudem uiribus Herculeis.

56

B. I 68. M. 612

De Venere

Vritur igne suo fumantibus Aetna cauernis;
Pendet amore Venus: uritur igne suo.

57

B. I 94. M. 634

De tractu Hectoris

Funere turbat equos necdum satiatus Achilles,
Hector et exanimis funere turbat equos.

58

B. I 122. M. 691

De Aegypto et Danao

Perfida nox Danai dirarum caede sororum,
Mitis Hypermnestrae perfida nox Danai.

53. De om. *A* 1 cepit *A* 2 perdedit *A*, corr. a hac Burm. ah *Heins.* ac *A* 54. De Teseo *A* 1 tesea *A*, sed 2 thesea 55. herculū *A*, corr. a 1 erculeis *A* (sed 2 herc.) fata *Oudend.* pacta *L. Mueller* 56. 1 cabernis *A* 2 Feruet *Cannegieterus* Perdita *Piersonus* 57. ectoris *A* 1 achillis *A* 2 ector *A* 58. 2 mitis siper mestre *A* (y supra i corr. a) perfide *A*. fortasse Hypermnestrae?

59

De cycno et Leda

B. I 10. M. 566

Carmine dulcis olor dum uirginis otia mulcet,
Texit furtu Louis carmine dulcis olor.

60

De Calypso et Didone

B. I 158. M. 680

Inputat aegra toris uim pro deserta Calypso,
Vim Dido infensis inputat aegra toris.

p. 64

61

De Adone et Venere

B. I 69. M. 613

Pingitur ora Venus, ne uel contemnat Adonis
Aut neget omnipotens; pingitur ora Venus.

62

De Castore et Polluce

B. I 46. M. 599

Ordine mortis eunt alternae munera uitae,
Inque diem fratres ordine mortis eunt.

63

De Dolone et Achille

B. I 95. M. 636

Praemia magna Dolon currus dum poscit Achillis,
Prodidit ipse cadens praemia magna Dolon.

64

De Procne et Philomela

B. I 167. M. 688

Sanguine muta probat facinus Philomela sorori,
Vimque uice linguae sanguine muta probat.

59. De quigno et leta *A* 1 odia mulget *A*, corr. *a* 60.
calipso *A* 1 uim *Oud.* qui *A* pro *Oud.* num per? pfert *A*
profert *a* calipso *A* 2 infensis *Doruillius* impensis *A* 61.

1 pigitur *A.* fortasse ne se. 2 aut rogit om̄ps *A*, corr. *Burm.*
num Vel neget? 62. Da castoripollo *A* 1 sunt *A* eunt
A 1 num alterna et? 2 in quem dīc *A* 63. De dolon achillis
A 2 prodedit ipsa *A* perdidit *Heins.* 64. De progne e phi-
lomela *A* 1 philomella *A* 2 Et uice uim *Oud.*

65

B. I 162. M. 684

De Lemniadibus

Funera Lemniadum nescit ueneranda Thoantis,
Sola tamen sensit funera Lemniadum.

66

B. I 109. M. 643

De Glauco et [Archemoro]

Squameus anguis erat, qui reddidit aethera Glauco;
Qui tulit Archemorum, squameus anguis erat.

67

B. I 163. M. 685

De Pelope

Feruidus axe Pelops contemnit iura tyranni,
Fata ligat socii feruidus axe Pelops.

68

B. I 70. M. 614

De Adone

Vulnera saevis aper laesae spectanda Diana,
Flenda dedit Veneri vulnera saevis aper.

69

B. I 151. M. 672

De Hyla et Hercule

Raptus aquator Hylas. Nymphaeum gaudia crescunt.
Herculis ira tumet. raptus aquator Hylas.

70

B. — M. —

De incesto partu

Prodita prole parens partus enixa biformes
Facta paterna luit prodita prole parens.

p. 65

65. De lemniatibus *A* 66. De lauconte *A* de Lao-coonte *a* De Glauco et [Archemoro] *scripsi* 1 reddidit *A* lauceo *A* 2 tullit archemoro *A* 67. 1 pelobs *A* tyr-ranni *A* condemnat *A*, corr. *Wakkerus* 2 facta *A* socer *A* pelobs *A* 68. — 69. hyl^a *A* 1 et 2 amator hylax *A* aquator *Eldickius*. Hylax *fort. recte*, ut Aiax. 1 nympharū *A* 70. De incestu (incesto *A*¹) partū *A* 1 biformas *A*

71

De Caphareo monte

B. I 164. M. 686

Relliquias Danaum dira premit arte Caphareus,
Albula Tuscus amat relliquias Danaum.

72

De Ganymede

B. I 8. M. 564

Captus amante puer aquila moderante peperit,
Infamauit aquas captus amante puer.

73

De Pyramo et Thisbe

B. I 150. M. 671

Pallia nota souet lacrimis decepta Themisto,
Pyramus heu lacrimis pallia nota souet.

74

De Iocasta et Oedipo

B. I 130. M. 659

Dirum Iocasta nefas, uel cum uenit effera coniunx,
Vel cum fit mater: dirum Iocasta nefas.

75

De Hippolyto et Phaedra

B. I 153. M. 674

Vincere falsa pudor poterat. sed castus et insonis
Erubuit Phaedrae uincere falsa pudor.

76

De tumulo Achillis

B. I 96. M. 637

Iurgia conflat amor, ut blandius urat amantes:
Ad tumulum fidei iurgia conflat amor.

71. caphareo *A* 1. 2 reliquias *A* 1 caphereus *A* 72.
 De ganymede *A* 73. De piramo et tisbe *A* 1 palla *A*
 foget *A* Themisto quae sit nescio. 2 piramus *A* foget *A* 74.
 et idippo *A* 1 Jocasta, J a m. pr. *deleta*, *A* con uenit *A*
 2 ocasta *A* 75. ippollido *A* 2 fedre *A* 76. *Inscriptionum*
 'de Oresta et Pylade' desiderat Doruillius 2 cumulum *A*

77

B. I 119. M. 650

De Niso et Euryalo

Nomen amicitiae magna pietate colendum est,
Maxima pars uitae est nomen amicitiae.

78

B. III 283. M. 547

ETEMVNDIS

Mens, ubi amaris, ama. rarum est agnoscere amicos,
Rarum inuenire [est]. mens, ubi amaris, ama.

79

B. — M. 577

De Apolline

Gratia magna tibi, Paean, qui pectora conples.
Lector, si faueas, gratia magna tibi.

80

B. Luxor. init.
M. 297**Epitaphion**

Nil mihi mors faciet, pro me monumenta relinquo. p. 66
Tu modo uiue, liber: nil mihi mors faciet.

81

B. III 89. M. 236

PORFIRII**Versus anacyclici**

X Blanditias fera mors Veneris persensit amando,
Permisit solitae nec Styga tristitiae.
Tristitiae Styga nec solitae permisit, amando
Persensit Veneris mors fera blanditias.

5

Omnipotens pater huic semper concessit amori,
Fecit nec requiem tot sibi fulminibus.
Fulminibus sibi tot requiem nec fecit amori,
Concessit semper huic pater omnipotens.

77. eurialo *A* 1 amiticie *A* 2 amititię *A* 78. Ete-
mundes *A* 1 ubi ~~¶~~ *A* agnuscere *A* amicum *Doruill.* 2 est
om. Aα 79. 1 pectore *A* 80. Epitafion *A* 1 *Num post me?*
nonumenta *A*, corr. *a* 2 nihil *A*, corr. *a* 81. Iorfiri anacyclici
A. Porphiri *a* (Rufini uersus anacyclici *α*) ante *u.* 1 X rubro
colore *A* ferā *A* 2 stigat tristicie *A* 3 tristicie stiga *A*
solide *A* 4 feram *A*, corr. *a* 5 (*non 8*) om̄ps *A* 8 consensit *A*

- Purpureus sibi flos uultu non pingit Iacchum,
 10 Monstrat nec mitem frons noua laetitiam.
 Laetitiam noua frons mitem nec monstrat, Iacchum
 Pingit non uultu flos sibi purpureus.
 Occubuit minor hic fractis et uiribus aestu
 Torpuit oppressus Amphitryoniades.
 15 Amphitryoniades oppressus torpuit aestu
 Viribus et fractis hic minor occubuit.
 Incaluit iubar hoc externis ignibus ardens,
 Fortius ardorem sol sibi congeminat.
 Congeminat sibi sol ardorem fortius, ardens
 20 Ignibus externis hoc iubar incaluit.
 Deposita face Nox quaesiuit lumina Phoebes,
 Vulnere sed blandus haec [tene]t Endymion.
 Endymion tenet haec blandus sed uulnere, Phoebes
 Lumina quaesiuit Nox face deposita.
 25 Armipotens deus hoc suspirat pondere, uulnus
 Ferrea nec rabies aut furor exsuperat. p. 67
 Exsuperat furor aut rabies nec ferrea uulnus,
 Pondere suspirat hoc deus armipotens.
 Inpatiens Venus est, siluas dum lustrat Adonis,
 30 Carpit si matrem iam cui conueniat.
 Conueniat cui iam matrem si carpit, Adonis
 Lustrat dum silvas, est Venus inpatiens.

82

De tabula

B. III 79. M. 917

XI Has acies bello similes cano, quas Palamedes
 Constituit. casu uario paribusque periclis

9 purporeos *A* uultū *A* purpureos et uultus *edd.* pingitur
A 10 ne *A* fōns *A* leticia *A* 11 lēticā nouā *A* 12 no uultu
A purporeus *A* 13 decubiit *A* factis *A* astu *edd. bis* 14
 oppressos amphitryoniadis *A* 15 amphytrioniadis *A* turpuit
A 21 quesibi *A* febis *A* 22 hēc tendymion *A* 23 fōbis *A*
 24 nos *A* 25 et 28 dī *A* 27 rapies *A* 82. ante u. 1 XI rubro
 colore *A* 1 bellitio *A*, corr. Salmas. belli miles *a*

Inscius ac sollers sistunt se; namque superbis
 Vana superuacue crescent mendacia buccis
 Et se sollertes punctis fallentibus inflant. 5

En proceres †Fridas sectae laurusque magister.
 Assidue [et] similes mittuntur semper in imo,
 Utque deus †dedit, se praefert inscius artis.

Quid labor ingeniumque iuuat? cur pallidus extat
 Atque iners dubitat? securus ludat amator, 10
 Nummos quisquis habet: discedat liuidus hospes
 Se doctum iactans. quodsi reppertor adesset
 Princeps ac sollers, uictum se saepe uocasset.
 Aduersis punctis doctum se nemo fatetur.
 Vulnera plus crescent punctis, quam bella sagittis. 15

83

B. I 173. M. 1610

[Epistula. Dido Aeneae.]

Praefatio

XII Sic tua semper ames, quisquis pia uota requiris,
 Nostra libenter habe; quid carminis otia ludant,
 Cerne bonus mentisque fidem probus indeole iudex.
 Dulce sonat, quod cantat amor; cui grata uoluptas
 Esse potest, modicum dignetur amare poetam. 4
 p. 68

Carmen

Debuit ingrato nullam dictare salutem
 Laesus amor. sed nulla iuuant conuitia flentem;
 Si modo flere uacet. nam me magis improba mortis
 Fata uocant. Troiane nocens, haec dona remittis?
 Quamuis saepe graui conponam carmine fletus, 10

3 hac *A* ac *Oud.* has *α* sistunt se *Oud.* sistentes *A* 4 men-
 datoria *A* 5 fabentibus *A*, *correxi* 7 hac siduq (hac siduit
A!) *A* assidue et *Oud.* similis *A* 8 utque *Oud.* adque *A* dederit
Oud. 9 iubat *A* pallib; *A* 10 adq; *A* at quid *Burm.* 11
 hos *♂s* *A* hōs *α* 12 sed doctum *A*, *correxi* 13 hac solers *A*
 83. Epistula. Dido Aeneae om. *A* ante u. 1: XII *A* rubro
 colore in *mg.* 2 abe *A* ocia *A* 3 incole *A*, corr. *Higtius* u. 4
 et 6 in *C fol.* 1 u. extant 4 gratia *A*, corr. *a* uoluntas *C* 5
 amore *α* 6 ingrado nulla *A* mandare *C* 7 lēsos *A* iubant *A*

Plus habet ipse dolor, nec conplet uerba dolorem,
 Quem sensus patientis habet. nec regna requiro,
 Quae male uicta dedi, miseris circumdata fatis.
 Pendet amore dolor, castus dolor auget amorem.

- 15 Dum studet iratas calamus celerare querellas,
 Continuit dolor ipse manum, nec plura loquentem
 Passus amor meritisque uias et uerba ligauit.
 A quotiens reuocata manus, dubiumque pependit!
 Quid factura fuit trepidanti pollice! dextram
- 20 Torpor et ira ligat, dum dura uocabula format,
 Et minus explicitam commendat littera uocem;
 Torsit iter male tractus apex dubiaque remissus
 Mente pudor, dum uerba notat, dum nomina mandat.
 Flamma nocens irata regens: penitusque cucurrit
- 25 Sopitus per membra calor duroque medullas
 Igne forat. nullus confessam culpet amantem.
 Conubium nunc crimen erat? male credula uotis
 Cuncta dedi (nec mira fides) sub lege mariti,
 Cuius et ipsa fui; numquam nec conscientia reddent
- 30 Vota fidem, si talis erit non digna marito.
 Hanc reddis, Troiane, uicem? meus ista meretur
 Affectus? non ille torus, non conscientia lecti
 Sacramento tenent? totum pro crimine perdo,
- p. 69
- 35 Aemula regna meis; nihil est quod, perfide, iactes;
 Fraude perit, non sorte, fides. sed regna petebas
 Debita nec rerum poteras conuincere sortem?

11 plus ualet *Higtius*   12 nec *Higt.* nel *A*   13 quae]
 quē *A* miseri *A* maledicta *A*, corr. *Higtius*   14 pendit *A*, num
 crescit? dolor *scripti*, domus *A*. castum *puto*. augit *A*   15
 studit iratus *A* animus *Burm* collorare *A*, corr. *Higtius* celare
Burm.   16 manu *A*   17 mentisque *Higtius*   18 quoties *A*
 20 *puto* et ora, cum dextram iungendum. firmat *A*, corr. *Schrad-*
derus   21 comendat *A* condemnat *Schrad.* uoce *A*   22
 sapex *A* remissos *A*   24 redens *A* furens uel uirens *Burm*.
 regens *scripti*. num recens? poenitusq; *A*   26 uorat *Burm*.
 confessus *A*, corr. *Burm*.   27 conuuicū *A* tunc α   28 fide *A*,
 corr. *Higt.*   31 iste *A*, corr. α   33 tent *A*, corr. α perdi
 quid
A, corr. *Higt.*   34 quid *A* m. pr.   35 Romula α

Si datur ire, placet. nam quo fugis? unde recursus?
 Vota nocentis habes; nihil est, quod dura querellis
 Verba fidemque uoco; quisquis mea uulnera deflet,
 Inuidiam fecisse neget. trahit omnia casus.
 Dum sortem natura rapit, 'sua taedia solus
 Fallere nescit amor.' reparatum Cynthia format
 Lucis honore iubar, curuatis cornibus arcus
 Quod de fratre rubet: cessurus lege sorori
 Consumit sua iura dies. sic continet orbem,
 Dum recipit natura uicem. 'sua taedia solus
 Fallere nescit amor.' mersum pallentibus umbris
 Circumdat nox atra diem fruiturque tenebras
 Lege poli peraguntque micantia sidera cursus.
 Nauifragi tacet unda salis nec murmurat auster
 Nec flexum quatit aura nemus. 'sua taedia solus
 Fallere nescit amor.' ramis ^tmale^f garrula pendens
 Iam philomela tacet damno male uicta pudoris,
 Amplexuque souens querulos sub culmine nidos
 Pensat amore nefas, miserasque alitura querellas
 Nocte premit, quod luce dolet. 'sua taedia solus
 Fallere nescit amor.' nunc iam bene iunctus amantem
 Ardor alit thalamique fidem sua pignera complent.
 Coniunx laeta uiro, felix uxore maritus.
 Vota recensem amor secretaque dulcia: somnus
 Concordat cum nocte torum. 'sua taedia solus
 Fallere nescit amor.' secundo semine rerum
 Mutat terra uices et uerni temporis auras
 Laeta uocat; spiso reuirescit gramine campus

38 quod A quo α 41 necat corr. ex necant A neget
 Schrad. trai A 42 sorte A 43 quintia A, corr. a 44
 cornubus edd. 45 cum Higt. quod A 47 du A sua-amor
 rubris litteris, ut intercalaria illa plerunque A 49 tenebris α
 51 naufrage A, corr. a sali Burm. 52 Ne A 53 ramis
 Burm. pinnis (primis α) garulā mane pendens A, corr. Burm.
 54 filomela A pista A, corr. Burm. 55 amplexusqne A, corr. α
 nidi Burm. 57 fortasse Nocte gemit 59 talamiq; A pigner^a A
 60 uxores maritos A, corr. a 63 fallerere A reß A 64 Mut.
 t. u. Hor. carm. IV 7, 3. 64 et autumni A, corr. Heins. in
 apogr. Salm. 65 reuiuescit A reuiuiscit $\alpha\alpha$ cāpos A, corr. a

Et uitreas ligat herba comas nec fallit aristas
 Prouentu meliore dies. 'sua taedia solus
 Fallere nescit amor.' fessus iuga soluit arator
 Et noctem per uota capit: reparare labores
 70 Nouit grata quies nec cessat reddere uires
 Infusus per membra sopor noctisque ministra
 Ruricolis dat semper opem. 'sua taedia solus
 Fallere nescit amor.' reparant sua litora ponti
 Successus post damna suos perituraque ludunt
 75 Incrementa maris dubii, regit aequora fluctus
 Lite sua uicibusque suis quod deperit auget
 Officiis natura uacat. 'sua taedia solus
 Fallere nescit amor.' Geminatis roscida Vesui
 Rident prata rosis et floribus arua tumescunt.
 80 Pictus ager sub flore latet, dat fronde coronas
 Lasciuis natura rosis . . . . .
 . . . . . 'sua taedia solus
 Fallere nescit amor.' nec grata silentia noctis
 Nec somni pia dona placent, nec munera lucis
 Carpit et indutias fugientis non capit anni:
 85 Sed sua uictus amor tantummodo uulnera pascit
 Inter mille dolos totidemque piacula fraudis.
 Nota queror: uellem tacitis peritura querellis
 Flere domo, uellem [iam] tabida fundere fletus.
 Sed negat ipse dolor, quod iam pudor ante negauit;
 90 Scribere iussit amor miseram me, cuius honestam p. 71
 Fecit culpa fidem. poteram dispergere ponto
 Membra manusque tuas miseramque tumentibus undis

66 uirides *Burm.* ligat^t erba *A* fallid *A* 67 prouentum
 et die *A*, corr. *Burm.* 68 fallerere *A* soluet *A* 69 labori
Schrad. 70 Non uibrata quies *A*, corr. a necessat *A* 71
 ministram *A*, corr. *Oud.* 73 sua] num sibi? litura *A* 74
 post *Burm.* per *A* 75 regunt equara *A*, corr. a 77 uacat]
 uagis? uacans *Higt.* 79 tumescit *A* 80 fronte & corone
A. uersum deesse uidit Muell. 82 ne grada *A*, corr. a 84
 indutias *A* 85 poscit *A*, corr. a 86 toditemq; *A* 87
 uota *A* tacitis *A* placidis & 88 tacitus^o umere fletus *A* pro-
 fundere & consumere *Burm.* iam tabida fundere *scripsi* 91
 culpam *A* 92 seramque *Burm.*

Praecipitare diem, poteram crescentis Iuli
 Rumpere fata manu paruumque resoluere corpus
 Morte graui mersumque in uiscera figere ferrum   95
 Vel dare membra feris; sed nostro pectore pulsum
 Cessit amore nefas et honesta pericula passus
 Corda ligauit amor. quis tantum in hospite uellet
 Hoc audere nefas? quis uota nocentis habere?
 Nullus amor sub laude latet. ‘cui digna rependas,
 Si mihi dura paras?’ miserandae fata Creusae   100
 Lamentis gemituque trahens infanda peregi
 Vota deis durumque nefas sortemque malorum
 Te narrante tuli, gemitus mentisque dolorem,
 Et lacrimas prior ipsa dedi. ‘cui digna rependas,
 Si mihi dura paras?’ dulcis mea colla fouebat   105
 Ascanius miserumque puer figebat amorem,
 Cui modo nostra fides amissam reddere matrem
 Dum cupit, hoc uerum mentito pignore nomen
 Format amor gemitusque graues atque oscula figit
 Confessus pietate dolor. ‘cui digna rependas,
 Si mihi dura paras?’ nostri modo litoris hospes   110
 Naves distuleras dispersas clade per undas
 Naufragus. ut taceam classes quascumque uidebor
 Inpendisse tibi: licet haec tibi cuncta fuissent,
 Regna tamen Carthago dedit. ‘cui digna rependas,
 Si mihi dura paras?’ nihil est, quod dura reposcam,   115
 Nec quidquam donasse uelim. quae perdere possem,
 Numquam damna uolo. uel hoc mihi, perfide, redde, p. 72
 Quod sibi debet amor, si nil pia facta merentur.   120

94 fatā A   95 moxte A   96 mensa A, corr. a   97
 cessit Schrad. Higt. crescit A honestas A, corr. a   98 ligat
 A hospide uellit A   99 audire A   100 laude A corde α
 num fraude?   100. 105. 111. 116 digne A, corr. a   102
 lamenta A, corr. a cf. Aen. IV 667 peregit A, correxi   103
 uoto dies A, corr. a   105 lacrimis A   107 fouebat A, corr.
 Oud.   108 nostram fidem A   110 gemitusue A adq; A   112
 nostro A hospis A   113 Naves ego Nudos A classes A, clade
 α   114 clades A classes α uidebar α   116 chartago A
 117 reposcent A, corr. Higt.   118 quidquid A, corr. A¹ que
 A quod α, edd. Interpunctionem emendaui.   119 uoco A

Esse deos natura docet; non esse timendos
 Rerum facta probant. quid enim non credere possum?
 Tutus fraude manes et nos pietate perimus!
 Inprobe dure nocens crudelis perfide fallax
 125 Officiis ingrate meis! quid uerba minantur?
 Non odit, qui uota dolet, nec digna rependit,
 Quidquid laesa gemit. tibi +me permissus habetur
 Lege pudoris amor. qui tanta dedisse recusem:
 Sceptra domum Tyrios regnum Carthaginis arces
 130 Et quidquid regnantis erat? de coniuge, fallax,
 Non de iure queror, meritum si non habet ardor:
 Sed quod hospes eras, nec te magis esse nocentem
 Quam miserum, Troiane, puto, qui digna repellis,
 Dum non digna cupis: nondum bene siccus ad aequor
 135 Curris et extremas modo naufragus arripis undas.
 Tutior esse times et honesta pericula nescis.
 Cum mala uota cupis, solus tibi dura profecto
 Damna paras. fugis, ecce fugis nostrosque penates
 Deseris et miseram linquis Carthaginis aulam,
 140 Quae tibi regna dedit, sacro diademate crines
 Cinxit et augustam gemmato sidere frontem
 Compleuit nostrumque tibi commisit amorem.
 Nil puto maius habes et adhuc sine coniuge regnas,
 Aeneas ingrate meus. regat ira dolenti
 145 Consilium! sed praestat amor. mea uulnera uellem
 Fletibus augeri, sed iam discrimine mortis
 Victa feror. neque enim tantus de funere luctus.
 Quantus erat de fratre. licet simul improbus exul
 Et uagus hospes eras et ubique timendus haberis:
 150 Viue tamen nostrumque nefas post fata memento!

p. 73

121 esset timendos *A* 122 enim credere non *A* 123
 totus fraude *A* at nos *Oud.* 127 lexia *A* plexa *Heins.* num
 tibimet? peremissus *A* tibine inperm. *Oud.* 128 podoris *A*
 qui (i. e. quomodo) *scripsi* cui *A* 129 chartaginis *A* 134 dum
Oud. sum *A* sicus *A* 139 cartaginis *A* 140 que *A* 141 gema-
 tos. sydere *A* 142 complebit *A* comisit *A* 147 fessos *A* feror
 α fenere *A* (*sic*), corr. α 148 erit *A*, correxi 149 maius hospis
A (*hospes A¹*) uagus *scripsi* magis *Burm.* 150 post facta *A*

84

De rosis

B. III 288. M. 1020

XIII [O] quales ego mane rosas procedere uidi!

Nascebantur adhuc neque erat par omnibus aetas.

Prima papillatos ducebat — corymbos,

Altera puniceos apices umbone leuabat,

Tertia non totum calathi patefecerat orbem,

Quarta simul nituit nudato tegmine floris.

Dum leuat una caput dumque explicat altera nodum,

Ac dum uirgineus pudor exsinuatur amictu,

Ne pereant, lege mane rosas: [cito] virgo senescit.

5

85

EIVSDEM

De rosa

B. III 289. M. 1021

Aut hoc risit Amor aut hoc de pectine traxit

Purpureis Aurora comis, aut sentibus haesit

Cypris et hic spinis insedit sanguis acutis!

86

EIVSDEM

De rosis

B. III 290. M. 1022

Hortus erat Veneris, roseis circumdatus herbis,

Gratus ager dominae, quem qui uidisset amaret.

Dum puer hic passim properat decerpere flores

Et uelare comas, spina libauit acuta

Marmoreos digitos: mox ut dolor adtigit artus

5

84. Poetae nomen excidit A. cf. Hieronymus epp. 26 'Quis parturientem rosam et papillatum corymbum, antequam in calathum fundatur orbis et tota rubentium foliorum pandatur ambitio, inmature demessum aequis oculis marcescere uideat?' ante u. 1 XIII rubrum A 1 O add. Scriuerius aequales α 2 estas A 3 fronte add. Burm. tecta Oud. corimbos A 4 apces A lebabat A 5 tertiam A galat. A 6 mutato A, corr. Cannegieter germine A, corr. Scriu. 7 dum lebet A 8 ac scripsi sic A huic Scriu. extenuatur A, corr. Salmas. 9 Nec A cito add. a sic α 85. 2 purporeis A 3 anguis A, corr. a 86. 2 quē^{qui} A m. pr. 3 Hic puer dum A, corr. a 5 marmoreus A

Sanguineamque manum, tinxit sua lumina gutta;
 Peruenit ad matrem frendens defertque querellas:
 'Vnde rosae, mater, cooperunt esse nocentes?
 Vnde tui flores pugnare latentibus armis?
 10 Bella gerunt mecum. floris color et crux unum'

• • • • • • • • • • • •

87

p. 74

F L O R I

B. III 291. M. 221

Venerunt aliquando rosae. pro neris amoeni
 Ingenium! una dies ostendit spicula florum,
 Altera pyramidas nodo maiore tumentes,
 Tertia iam calathos; totum lux quarta peregit
 5 Floris opus. pereunt hodie, nisi mane legantur.

88

De Musis

B. I 73. M. 616

Clio saecla retro memorat sermone soluto.
 Euterpe geminis loquitur caua tibia uentis.
 Voce Thalia cluens soccis dea comica gaudet.
 Melpomene reboans tragicis feruescit iambis.
 5 Aurea Terpsichorae totam lyra personat aethram.
 Fila premens digitis Erato modulamina fingit.
 Flectitur in faciles uariosque Polymnia motus.
 Vranie numeris scrutatur sidera mundi.
 Calliope doctis dat laurea sera poetis.

6 sanguineaque manū *A*, sed incertum, an lineolae a m. pr. sint
 8 ceperunt *A* pugnant *A*, corr. a pungunt latitantibus *Scriu.*
 10 gerant *A* floris est color *A*. num flori est color? *Re-*
sponsum Veneris desidero 87. *Flori] De floribus Riuinus,*
fort. recte 1 amoenę *A* 2 dię *A*, corr. α 3 pirami-
 das *A* maiora *A*, corr. a 4 tertiam iā gallatos *A* tertia
 lux calathis α 88. 1 seq̄ claretrome · memorat *A* soluto *A*
 latino *C* 2 Euterpe *A* eutpe *C* tiuia *A* caua tib. uent. om.
C cauen tiania cod. *Petauii auenis Heinsius* 3 talia *A* so-
 ciis *AC* cod. *Pet.* 4 melfomene *A* feruiscet *A* 5 terpsi-
 core *AC* lira *C* qtrā *A* 6 premes *C* eratho *C* 7 polim-
 nia *A* 8 urania *AC* scrudatur *A* sid.] munera *Pithoeus*
 9 caliope *A* callipe *C*

89

EIVSDEM

B. I 131. M. 660

Stat duplex nullo completus corpore Chiron.

90

Praefatio

B. Luxor. init.
M. 298

Paruola quod lusit, sensit quod iunior aetas,
 Quod sale Pierio garrula lingua sonat,
 Hoc opus inclusit. tu, lector, corde perito
 Omnia perpendens delige quod placeat.

91

De uelo ecclesiae

B. M. —

Omnia quae poscis dominum, si credis, habebis.
 Quae bona uota petunt, recipit alma fides.

92

De christiano infante mortuo

B. M. —

Nobilis atque insons occassu inpubes acerbo
 Decessit, lacrimas omnibus incutiens.
 Sed quia regna patent semper caelestia iustis
 Atque animus caelos inmaculatus adit,
 Damnantes fletus casum laudemus ephebi,
 Qui sine peccato raptus ad astra uiget.
 Felix morte sua est, celeri quem funere constat
 Non liquisse patrem, sed placuisse deo.

p. 75

5

93

De iudicio Salomonis

B. M. —

Inuenta est ferro pietas prolemque necando
 Conseruat mater contemto pignore uictrix.

89. Eiusdem *A* (*num Flori?*) Chiron *edd.* duplex et nullus
A, corr. *a* 90. 1 paruola *A* 2 garula *A* 91. uelo] uoto
Burn. in mg. apogr. Heinsiani 1 dñm *A* habeuis *A* 2 num
 accipit? 92. xpiano *A* 1 adq; *A* 4 adq; *A* celos *A* 5
 effoebi *A* 8 dō *A* 93. solomonis *cod. Leid. s. XVI* 1 ne-
 gando *A* 2 conserua matrem *A*, corr. *a* pignora *A*, corr. *a*

94

De cereo

B. V 188. M. 1118

Lenta paludigenam uestiuit cera papyrus,
Lumini ut accenso dent alimenta simul.

95

Aliter

B. V 189. M. 1119

Vt deuota piis clarescant lumina templis,
Niliacam texit cerea lamna budam.
Congrua uotiferae submittit pabula flammae,
Quae castis apibus praebuit ante domus.

96

De magistro ludi neglegenti

B. II 268. M. 854

Inductus teneram suscepit calculo pubem,
Quam cogat primas discere litterulas.
Sed cum discipulos nullo terrore coerctet
Et ferulis culpas tollere cessat iners,
5 Proiectis pueri tabulis Floralia ludunt.
Iam nomen ludi rite magister habet.

97

De Bellerophonte

B. I 123. M. 653

Bellerophon superans incendia dira Chimaerae
Victor Gorgoneo nubila tangit equo.

94. 1 papirū *A*   95. 1 lumina *a* limina *A*, *fort. recte*
 2 'buda, storea' *Isidori glossae*   4 domos *a*   96. necle-
 gente *B*. De magistro nudi neglegentia *V*   1 cauculo *A*
canculo B caualo V 'Calculo, magister ludi' *Isidori glossae*
bubem A pulem V   2 coga *A t add. a* primus *V* litteralas
V, corr. m. sec.   3 discipulo *A, corr. a* nulla *B* coercit *A*
cohercet B coarceat V   4 certat *B* inhers *V*   5 proiectus
B pueris A floraria A, corr. a   6 lude re·te *A, corr. a*
luri dite (corr. ex date) V ^bcobet *V*   97. De bellerefonte
A   1 Belleropons *A* dire₂ *A, corr. A¹* cymere₂ *A*

98

B. V 165. M. 1095

De Chimaera

Ore leo tergoque caper postremaque serpens
Bellua tergemino mittit ab ore faces.

p. 76

99

B. I 110. M. 644

De Lauconte

Laucontem gemini distendunt nexibus angues
Cumque suis genitis sors habet una patrem.
Quod tamen iligni uiolarit terga caballi,
Hinc †tolerasse ferunt saeuia uenena uirum.
Quid sperare datur superum iam numine laeso,
Cum sic irasci ligneus audet ecus?

5

100

**De templo Veneris, quod ad muros [extruendos
dirutum est]**

B. I 71. M. 615

Caeduntur r̄astris ueteris miracula templi
Inque usum belli tecta sacrata ruunt.
Nam qua deiectis uoluuntur saxa cateruis,
Hac sunt murorum mox relocanda minis.
Delati Mauors conpendia cepit Amoris:
Per muros quaerit iam sua templa Venus!

5

101

B. III 183. M. 958

De basterna

Aurea matronas claudit basterna pudicas,
Quae radians †patulum gestat utrumque latus.

98. De cymera *A* de cimera *B*. *Falsa de A narrat Burm.*
ad hoc ep. et ad V 152 (infra 106) 2 belua *B* 99. 3 num
Nam quod il.? ligni *A*, corr. α abiegni *Burm.* 4 tollerasse *A*.
Inde tulisse *Burm.* num celerasse? an onerasse? 5 lessō, sed
eraso, *A* 100. qui ad *A* extruendos sqq. om. *A*, add. α 1
rutris *Oud.* 2 usu *A* 3 qua *A* quae *Oud.* uoluuntur *A*, corr.
*A*¹ cathedris *Oud.* 4 haec *A* hac *Meyerus* 5 dilati *A*, cor-
rexī mabors *A* 6 querit *A* 101. De uasterna *B*. cf. *Ser-*
uius ad Aen. VIII 666. 1 aureaſ *A* 2 palatū *A* patulum
B latum *Burm.* num pactum? utrimque *Schefferus*

Hanc geminus portat duplici sub robore burdo,
 Prouehit et modico pendula septa gradu.
 5 Prouisum est caute, ne per loca publica pergens
 Fucetur uisis casta marita uiris.

102

De Medea cum filiis suis

B. I 128. M. 657

Opprimit insontes infidi causa parentis,
 Iasonis et nati crimina morte luunt.
 Sed quamuis mater uiuo uiduata marito
 Coniugis in poenam pignora cara metat,
 5 Sacra tamen pietas insanae mitigat ausus:
 Hunc furiata premit, hunc miserata leuat.

103

p. 77 De homine qui per se molebat

B. III 185. M. 960

Cum possis paruo sumptu conducere asellum,
 Qui soleat teretes uoluere rite molas,
 Cur nummi cupidus sic te contemnis, amice,
 Vt cupias duro subdere colla iugo?
 5 Linque precor gyros! poteris pistore ministro
 Cudentis quadrae munus habere sedens.
 Per te namque terens Cererem patiere labores,
 Quos quaerens natam pertulit ipsa Ceres.

104

De formica

B. V 168. M. 1098

Verrit tetra boum gratos formica labores
 Et caueis fruges turba nigella locat,

3 dublici *A* 4 proibit *A* prouehit *B* 5 nec per *B*
 6 fugetur *A* fuscetur *B* fucetur (i. e. erubescat) *Salmasius*
 102. 4 necat *Oud.* 6 hinc.. hinc *Wakkerus* hunc.. hunc *A*
 lebat *A* 103. omine *V* molunt *B* molat *V* 1 posis *B* sumtu
AV conduce *BV* re sup. scr. *V* 3 siic *V* contempnis *B* 4
 Et *A* 5 cuiros *A* guirios *BV* 6 cadentis *B* cum dentis *V*
 habeniſre *A* habe *B* 7 naq; *B* cerere *B* terere patierere *V*
 8 pertullit *A* ceret *V* 104. 2 cabeis *A*, corr. *alia manus*
non ita recens.

Quamlibet exiguo uideatur pectore, sollers,
 Quo legat hibernae commoda grana fami.
 Hanc iuste famulam nigri iam dixeris Orci,
 Quam color et factum composuit domino.
 Namque ut Plutonis rapta est Proserpina curru,
 Sic formicarum uerritur ore Ceres.

5

105

B. I 161. M. 683

De Hecuba

Prole uiro regnoque carens Priameia coniunx
 Dura sorte uenit sub iuga nunc Ithaci.
 Quae cupiens tantos lacrimis aequare dolores
 Perpetuo planctu transit in ora canis.
 Quid ualeat, uariis monstrat Fortuna figuris:
 Post regnum in uico saucia latrat anus.

5

106

B. V 152. M. 1086

De ansere

Aedibus in nostris uolitans argenteus anser
 Dulcisono strepitu colla canora leuat.
 Ales grata bono duplici; nam fercula mensae
 Conplet et adseruat nocte silente domum.
 Solus Tarpeia canibus in rupe quietis
 Eripuit Gallis Romula tecta uigil.

p. 78

5

107

B. V 173. M. 1103

De sepia

Femineo geminum designat nomine sexum
 Et candens piceum sepia claudit onus.

3 quamlibet *scripti* quae licet *A* pectore] corpore α solers *A*
 4 quod *A*, *correxi* ibernę .comodat *A*, *corr. a* 6 furtum
L. Muell. 7 pludonis *A* curro *A* 8 uertitur *A*, *corr.*
Burm. 105. De ecuba *A* 1 primeia *A* 2 itaci *A* 4
 ore *A* 6 inuita fauce latrauit *Oud. num* rauca latrauit?
 106. 2 dulcissono strepido *A* canore lebat *A* 3 dublici
A 4 silentem *A*. *haec corr. a* 5 tarpeia *A*, e *add. a* ut
 uidetur in rupisse quietis *A*.

Vtilior nullus piscis per caerula oberrat,
 Cui pretium capto debuit esse duplum.
 5 Praestat carne cibos, apicum dat felle figuras,
 +Et breui specie usum ad utrumque facit.
 Hanc potius doctos adsumere conuenit escam,
 Quae sapit in morsu et probat articulos.

108

De eunucho

B. III 175. M. 952

Quem natura marem dederat, fit femina ferro;
 Nam tener in pube uiribus exuitur.
 Hinc iuuenem cernis tanto sub robore mollem
 Et dubii pulcher corporis extat homo.
 5 Coniugibus cautis placita est monstrosa uoluptas;
 Fidus enim est custos, qui sine teste datur.

109

Aliter

B. III 176. M. 953

Incertum ex certo sexum fert pube recisa,
 Quem tenerum secuit mercis auara manus.
 Namque ita femineo eunuchus crure mouetur,
 Ut dubites quid sit, uir [magis] an mulier.
 5 Omnem grammaticam castrator sustulit artem,
 Qui docuit neutri esse hominem generis.

110

De balneis

B. III 31. M. 894

Hic ubi Baiarum surrexit grata uoluptas
 Et rudibus splendens molibus extat opus,

107. 4 dublum *A* 5 cybos *A* 6 et *A* atque *Meyerus*
 7 doctus *A*, corr. *A¹* 108. De eunuco *A* 1 matrem *A*,
corr. A¹ 2 inpube *A* inpubes *a* teneri pubes *L. Muell.* 3
 tantos *A* 4 pulcer *A* erat *A*, corr. *a* errat *Burm.* 109.
 3 fimeneo eunucos *A* clune *Oud. fort. recte. an more?* 4 magis *om. A*, add. *a* 5 grammaticā *A* sustullit *A* 110. 1 grada
A 2 mollib; *A*

Rura prius, nullum domino praestantia quaestum,
Nullaque tecta tulit glebula frugis inops.

Haec nunc Bellator multo sublimis honore
Vestiuit cameris balnea pulcra locans.

Prospera facta uiri naturae munera mutant,
Cum salsum salubri litus abundat aqua.

Alpheum fama est dulcem per Tethyos arua
Currere nec laedi gurgitibus pelagi.

Dant simile exemplum nostri miracula fontis:
Vicinum patitur nec sapit unda salum.

111

B. III 178. M. 954

De pantomimo

Mascula femineo deriuans pectora flexu
Atque aptans lentum sexum ad utrumque latus
Ingressus scenam populum saltator adorat;

Sollerti spondet prodere uerba manu.

Nam cum grata chorus diffundit cantica dulcis,
Quae resonat cantor, motibus ipse probat.

Pugnat ludit amat bacchatur uertitur adstat,
Inlustrat uerum, cuncta decore replet.

Tot linguae quot membra viro. mirabilis ars est,
Quae facit articulos ore silente loqui.

112

B. III 179. M. 956

De funambulo

Stuppea suppositis tenduntur uincula lignis,
Quae fido ascendit docta iuuenta gradu.

3 rura *Heins.* pura *A* 4 tectum *A* glibula *A* 7 fata *A*
facta *ego* mutans *A*, corr. *α* 8 Nunc *Oud.* Nam *Meyerus.* an
Iam? habundat *A* 9 Alfeum *A* tetidos *A*, corr. *Heins.* 10
gurgidib; *A* 111. 1 fimeneo diribans *A* deribans *B* sexu *B*
declinans *Klotzius* 2 adq; *A* lectū *B* 4 solerti spondit
A solertis pendet *B* et sp. *Heinsius* spondens *Mercerus* 5
graia *A* difundat *B*. num diffudit? 6 modib; *A* 7 pugna
A baccatur *B* asta *B* 9 quod *AB* mirabili *A* artem, om.
est, *B* 10 silenti *AB* 112. Funabulum *V* 1 stupea
B subpositis *BV* ligna *V*, ligni *m. sec.* 2 quem *ABV* dota
iubenta *B* iubente *A*

Quae super aërius protendit crura uiator
 Vixque auibus facilis tramite currit homo.
 Brachia distendens gressum per inane gubernat,
 Ne lapsa gracili planta rudente cadat.
 Daedalus adstruitur terras mutasse uolatu
 Et medium pinnis persecuisse diem. p 80
 Praesenti exemplo firmatur fabula mendax:
 Ecce hominis cursus funis et aura ferunt.

113

De citharoedo

B. III 181. M. 955

Musica contingens subtili stamina pulsu
 Ingreditur, uulgi auribus ut placeat.
 Stat tactu cantuque potens, cui brachia linguae
 Concordant sensu conciliata pari.
 Nam sic aequali ambo moderamine librat
 Atque oris socias temperat arte manus,
 Ut dubium tibi sit gemina dulcedine capto,
 Vox utrumque canat an lyra sola sonet.

114

Aliter

B. III 182. M. 957

Doctus Apollineo disponere carmina plectro
 Gaudet multifidam pectore ferre chelyn,
 Quam mox linguato decurrens pollice cogit,
 Humanum ut possit chorda canora loqui.

3 quam *ABV* aérius] ius *A* c'ura *A* uiatur *A* 4 abib;
A 6 labsa facilis *A* e gracili *Pith.* fort. recte panta *V* 7
 terra *V* 8 pennis *V* 9 extipllo *V* mendas *A* m'dax *V*
 10 funus *B* ferant *A*, corr. *a* fer*V* 113. De citharedo *A*
 De eitmaredo *B*. *Decastichon* suisse puto. 1 pulso *A*, corr. *a*
 2 uulgu *B* 3 iactu *A* lactu *B*, qui cantu om. 5 nam sic
 scripsi namq; ita *A*; recte, si duplex hiatus tolerandus. nam lira
B iura et amborum *Pith.* modoramine *A* libram *AB* 6 adq;
 ori^s *A*. num ori? socia as *B* 7 dulcedine *A* 8 que] *A*, ne
Pith. atrum, om. que, *B* an lyraque *B* sola om. *A* 114. 2
 celyn *A* pectine *Heinsius* 3 police *A* percurrens *a* 4 pos-
 set *A*, corr. *a* corda *A*

Amphion cithara Thebarum moenia sepsit,
Aurita ad muros currere saxa docens.
Nec minus hoc ualuit reparator coniugis Orpheus,
Impia cum flexit Tartara dulcis amor.
Ars laudanda nimis, cuius moderamine sacro
Vnum ex diuersis uox digitique canunt!

B. III 184. M. 959

115

De pyrricha

In spatio Veneris simulantur proelia Martis,
Cum sese aduersum sexus uterque uenit,
Femineam maribus nam confert pyrricha classem
Et uelut in morem militis arma mouet.
Quae tamen haut ullo chalybis sunt tecta rigore,
Sed solum reddunt buxea tela sonum.
Sic alterna petunt iaculis clipeisque teguntur
Nec sibi congressu uir nocet aut mulier.
Lusus habet pugnam, sed dant certamina pacem;
Nam remeare iubent organa blanda pares.

B. V 66. M. 1035

116

Laus temporum quattuor

Carpit blanda suis uer alnium dona rosetis.
Torrida collectis exultat frugibus aestas.
Indicat autumnum redimito palmite uertex.
Frigore pallet hiems designans alite tempus.

5 amphion cithara A menia sepsit A 6 decens A, corr.
a 7 hoc ego hac A orfeus A 8 con flexit A, corr. a 115.
De pirrica A 3 fimeam A pirica A 4 molet A 5
aut A, corr. Salm. hist. Aug. p. 51 calibis A 6 sola A,
corr. Salm. 8 he sibi congressi A, corr. Salm. an A aut
Salm. 9 sed habent Salm. 116. inscr. om. V. Singuli uersus,
ut 117 singula disticha, picturis inscripti erant. 1 suis uis
uer A, corr. a resetis (sic) V 2 torrita A torpida V colectis
B 3 redimito AV redimito B 4 hiemps BV aliit] ali B

117

Laus omnium mensium

B. V 84. M. 1050

- Fulget honorifico indutus mensis amictu,
 Signans Romuleis tempora consulibus.
 Rustica Bacchigenis intentans arma nouellis
 Hic meruit Februī nomen habere dei.
 5 Martius in campis ludens simulacra duelli
 Dicit Cinyphii lactea dona gregis.
 Sacra Dioneae referens sollemnia matri
 Lasciuus crotalis plaudit Aprilis ouans.
 Maius Atlantis natae ditatus honore [est],
 10 Expolit et pulcris florea serta rosis.
 Sanguineis ornans aestiuā prandia moris
 Iunius: huic nomen fausta iuuenta dedit.
 Quintilis mensis Cereali germine gaudet;
 Iulius a magno Caesare nomen habet.
 15 Augustum penitus torret Phaethontius ardor,
 Quem recreant fessum gillo flabella melo. p. 82
 Aequalis Librae September digerit horas,
 Cum botrui captum rure ferens leporem.
 Conterit October lasciuis calcibus uuas
 20 Et spumant pleno dulcia musta lacu.

117. ominū *V* mensuum *ABV*, cf. e. c. *Buecheler lat. dekl. p.*
 42. 1 honorificos *a* indoctus iam̄mis *B* amictus *A* comictu
B 2 rumoleis *A* consolib; *A* 3 bacciginis *A* baccigenis
B bachigenis *V* nobellis *A* 4 februī inomnē *A* diei *A* dī *V*
 5 martias *V* 6 duc̄ *V* dicit cinifi *B* cynifi *AV* iatea *B*
 lactea lactea *V*, corr. m. sec. 7 solemnia *AV* matris *A*
 8 lascib; *A* lasciuus *B* grotalis *A* claudit *B* 9 adblantis
B dicatus *ABV*, correxi. dignatus *Pithoeus* honori *V* est *ad-*
didi 10 expolit at *Tollius* ex poliat, *om. et*, *ABV* pulchris
BV senta *ABV*, corr. *Scal.*, *a* 11 urnanstiba *A*. num ornat?
 12. 14 nom̄ *V* 12 iubenta *A* inuenta *V* 13 messis *Heins.*
caereali (r corr. excl) *B* 15 fedontius *A* fetontius *BV* 16
 num Quo? gello *B*, sed corr. m. pr. fabilla *A*, corr. *Heins.*
fabella *B* faula *V* facella *Scal.* 17 aequales *BV* degerit
B 18 botris *B* rure ex rore *V* rete *Scal.* 19 conteret
 octuber lascib; *A* hoctōb *V* ubas *A*

Arua Nouember arat secundo numine Vestae,
 Cum teretes sentit pinguis oliua molas.
 Pigra suum cunctis commendat bruma Decembrem,
 Cum sollers famulis tessera iungit eros.

118

B. I 90. M. 184

De Thetide

Cauta quidem genetrix, noceant ne uulnera nato,
 Confirmat Stygio fonte puerperium.
 Sed quia fas nulli est humanam uincere sortem,
 In membris tincti dant sibi fata locum.

119

B. III 42. M. 897

De balneis

Adspice fulgentis tectis et gurgite Baias,
 Dant quibus haut paruum pictor et unda decus.
 Namque gerunt pulcras splendentia culmina formas,
 Blandaque perspicuo fonte fluenta cadunt.
 Gaudia qui gemino gestit decerpere fructu
 Et uita nouit praetereunte frui,
 Hic lauet: hic corpus reparans mentemque relaxans
 Lumina picturis, membra fouebit aquis.

5

120

B. III 43. M. 899

Aliter

Fausta nouum domini condens Fortuna lauacrum
 Inuitat fessos buc properare uiae.
 Laude operis fundi capiet sua gaudia praesul,
 Ospes dulciflua dum recreatur aqua.

21 nobember *A* arans *BV* nomine *ABV*, corr. *Scal.* ue-
 stit *A* bestię *A¹BV* Vestae *Scal.* 22 teret et *V* terit et *B*
pinguis *B* oliba *A* 23 comendat *A* cōm̄da *V* decebrē *B*
 24 solers *ABV* tessera *unguit* *B* heros *BV* heras *A*

118. De tetide *AB* 1 noc̄ant *B* uulnere *A* 2 stigio
AB 3 *uncere* *B* 4 menbris *B* sib///ata (*in lacuna* *ſ*) *B*,
in quo *Peruigilium Veneris* sequitur. 119. 1 gurgites *A* 2
 aut *A* 7 labet *A* 8 fobit *A*, corr. *a* 120. furtuna *A*
 2 uitę *A* uiae *Heinsius* uiros *a*. *num* *uiam?* 3 operis *A* 4
 hospis *A* ospes *L. Müllerus* propter acrostichon (*cf. u. 5 sq.*)
 'Filocali'.

5 Condentis monstrant uersus primordia nomen
 Auctoremque facit littera prima legi.
 Lustrent pontiuagi Cumani litoris antra:
 Indigenae placeant plus mihi deliciae.

p. 53

121

Aliter

B. III 44. M. 900

Quisquis Cumani lustrauit litoris antra
 Atque hospes calidis saepe natauit aquis,
 Hic lauet, insani uitans discrimina ponti;
 Baiarum superant balnea nostra decus.

122

Aliter

B. III 45. M. 901

Flammea perspicuis coeunt hic lumina lymphis
 Dantque nouum mixti Phoebus et unda diem.
 Denique succedit nostris lux tanta lauacris,
 Vt cernas nudos erubuisse sibi.

123

Aliter

B. III 46. M. 902

Infundit nostris Titan sua lumina Bais
 Inclusumque tenet splendida cella iubar.
 Subiectis caleant aliorum balnea flammis:
 Haec †reddi poterunt, Phoebe, uapore tuo.

124

De thermis

B. III 39. M. 895

Delectat uariis infundere corpora lymphis
 Et mutare maris saepe fluenta libet.

5 monstrat *A*, corr. *a* uersos *A* 7 cumanni *A* 8 di-
 licie *A*, corr. *A*¹ 121. 2 adque hospis callidis *A* 3 labit
A discrimine *A* 122. 1 ceunt *A*, corr. *a* līphis *A* 2 foeb;
A 4 erubiisse *A*. num Vt credas? 123. 1 titans *A* Baiis *edd.*
 2 q̄e *A* 4 potuerunt. foebi *A* calore *a* suo *A* Haec radiis
 . . . calere tuis *Oud.* Incendi *Burm.* 124. De termis *A* 1
 lymphis *A* 2 ut *A* magis *A* et . . . maris *scripsi*

Nam ne consuetae pariant fastidia thermae,
Hinc iuuat alterno tingere membra lacu.

125

Aliter*Deest*

B. III 40. M. 896

126

[*De bibliotheca in triclinium mutata*]

Tecta nouem Phoebi nuper [†]dicata Camenis
Nunc retinet Bacchus et sua tecta uocat.

Namque ubi tot ueterum manserunt scripta uirorum,
Hic potat laeta dulcia uina Cypriſ. p. 85

Cognato semper lustrantur numine sedes: (p. 84 uacua est)
Quas coluit Phoebus, has colit et Bromius. 6

127

B. III 168. M. 947

De lenone uxoris suae

Graecule, consueta lenandi callidus arte,
Coepisti adductor coniugis esse tuae,
Et quem forte procax penitus conroserat uxor,
Consueras propria praecipitare domo.
Sed praetensa catus derisit retia quidam,
Conuersa statuens sorte manere domo:
Nam semel admissus [tenuit mox omnia felix]
Teque tuis miserum depulit e laribus. 5

*

3 termē *A* 4 iubat *A* tinguere *edd.* 125. Aliter *A*.
Hoc carmen de thermis cum inseguente inscriptione uelut ea quam posui uel 'De conuiuio in bibliotheca instituto' intercidisse puto.
126. 1 foebi *A* foebō *a* nuperque *Heins.* num decorata? 4 fortasse laete. 6 feb; *A* 127. leone *B* 1 gregule *A* grecula *B* consuetam *A*, corr. *a* calidus *A*. *an* consuetam . . artem? 2 cepisti *A* cepisti *B* 4 patria *B* domū *A* 5 actus *B* retiā *A* 6 quuruerastatuens *A* curuarastauens *B* ho (hoc *B*) remanere *AB*, corr. *Burm.* 7 admisus *B* derisit retia quidam *add.* *AB ex u.* 5. *ipse lacunam suppleui.* tenuit bona credita seruans *Burm.* 8 Neque *A*

Solus uera probas iucundi uerba poetae:

¹⁰ 'Dum iugulas hircum, factus es ipse caper'.

128

Ad lenonem comitiacum

B. III 169. M. 948

Militiae cultus et nigri tegmina panni

Cur magis exoptes, dissere leno mihi.

Exiguone tibi crescebat cellula quaestu?

Non grauis adducta uirgine saccus erat?

⁵ An nescis populi pastum sibi tollere paucos,

Vnde miser fisco paupere miles eget?

Effuge uitandos, si qua potes arte, labores,

Vt ualeas tenso uiuere, leno, pede.

Nam si formosas redeas lenare puellas

¹⁰ Et dederit quaestus quotidiana Venus,

Non iam miles eris humilis, sed divate nummo

Fies militiae mox utriusque conies.

129

De Marte cinaedo

B. III 170. M. 949

Quid prodest Martis nomen de nomine dictum,

Pruriat infami cum tibi clune Venus?

Sors fuerat melior, Cypridos ut nomen haberet

Et natura daret Martia membra tibi.

⁵ Nunc utroque carens, ignoti fabula sexus,

Femina cum non sis, uir tamen esse nequis.

9 iocundi uerbera *A*   10 *Martialis III 24, 14. cum AB*

dum *Mart.*   128. comitia*ijū A m. pr.*   1 negri *A*   2
 desidere *A*, corr. *a*   3 ne *a* nec *A*   4 Non scripsi Cum *A*
 uirgines *A* eras *A*   6 egit *A*   8 caleas *A*, corr. *a*   9
 formonas *A*   10 cottidiana *A*   11 diuide *A*   12 milicie
A utriisq; *A*   129. In Martium cinaedum *Burm.*   1 nomen
A, om. *B* nomine] me *B*   2 pluriad *A* pluriat *B* dune *B*
 3 fors *a* melior *A*, om. *B* ut] si *Burm.*   4 aut *Oud.*   5
 utrumque *B* ignoti *A* (^g fort. non *a m. pr.*)

130

B. III 171. M. 950

De Caballina meretrice

Caballina furens amanda nulli
 Excessis modo calcibus fremebat,
 Quae quamuis facie micet rubenti
 Et uibret Parium nitens colore,
 Hirsutis tamen est petenda mulis,
 Qui possint pariles citare iunctas.

5

131

B. III 167. M. 946

De Arzugitano uate

Praecisae silicis cautibus edite,
 Siluestri iuuenis durior arbuto,
 Trunco cum stupeas horridior, cupis
 Formare [e] propriis carmina uersibus
 Et metri uariis ludere legibus?
 Sed quis te docilem iudicet artium,
 Quas natura dedit, cordis acutior?
 Solus ligna dolans fortibus asciis
 Et duri resecans robora pectoris
 Vatem te poterat reddere ligneum,
 Qui uaccam trabibus lusit adulteris
 Vel qui struxit ecum fraudis Achaiae.

5

10

10

132

B. V 150. M. 260

De capone phasianario

Candida Phoebeo praefulgunt ora rubore,
 Crista riget radiis, ignea barba micat.

p. 8

130 merice *B*, in quo uersus male distinguuntur. 3 quauis *B* 4 bibret *A* biberet *B* pariēns *A* paruum *B* colore *B* 5 mullis *B* 6 qui (sic) *AB* possent *A* possuit *B* ci-
 thare *A* 131 De arzucitanoe *A* uete *A* fuetae *B*. In *B*
uersus male distinguuntur. . 1 p̄cisse *B* 2 arbuste *B* 3
 tunc cocum iubeas tupeas *B* 4 e add. *Heins.* 7 cordas
 auctior *B*. dedi ex *A* 8 solis *B* ascibus *A*, corr. *A¹* asceis
B 9 duris *AB* 10 uadē *A* 11 baccā *A* trauib; *B* 12
 equum *edd.* acaice *AB* 132 caupone *B* fassanatio *A* fassa-
 nario *BV* phasianu *Burm.* 1 f̄ebeo *A* foefeo *B* 2 crusta *V*
 ridet *B* igne ab arua *A*

Alae colla comae pectus femur inguina cauda
 Paestanis lucent floridiora rosis.
 5 Flammea sic rutilum distinguit pinna colorem,
 Vt uibrare putes plumea membra faces.

133

De malis Matianis

B. III 208. M. 980

Haec poterant celeres pretio tardare puellas,
 Haec fuerant Veneri iudice danda Phryge.
 Nam sic ingenuo flauescunt mala colore,
 Vt superent auro uera metalla suo.

134

Aliter. Laus

B. III 209. M. 981

His constat Veneri praelatae gratia formae,
 Haec moriente sacrum perdidit angue nemus.

135

Aliter. Vituperatio

B. III 210. M. 982

His contempta deum tenuit Discordia mensam,
 Prodidit atque urbem his Briseida suam.

136

De gillone

B. V 130. M. 1070

Gillo uomit gelidum uastis singultibus amnem,
 Vis aliena cui frigoris addit opem.
 Nam tepidum laticem curamus claudere testa,
 Vt mersa imbrigenis unda niuescat aquis.

3 femor *V* incunia *A* unguia *V* 4 pestaniis *ABV* roris
B 5 flaminea *B* rudilū *A* calore *A* 6 potes *B* pōtes ^u*V*
 menbra *B* 133. 1 pretio *om.* *A* tio *B* p̄cio *V* 2 uenire
B iudici *A* frige *A* friga *BV* 3 ingenio *ABV* flascunt *V*,
corr. m. sec. 4 metallo *A* 134. 1 furinę *B* 2 perdedit
A nem *AB* 135. 1 contemta *A* dñ *AB* genuit *B* mensa
B 2 prouidit *B* prodedit adq; *A* breseida *A* 136. De
 gillone *om.* *B* 1 nouit *V* uouit *m. sec.* 2 frigoras *B*
 adit *V*, *corr. m. sec.* spem *B* 3 cladere *AV* 4 indigenis *BV*

137

B. V 198. M. 1127

De theo

Inguine suspensam gestas [sub uentre] lagenam,
 Quae tibi fit turgens amphora flante Noto.
 Vectigal poteras figulorum reddere fisco,
 Quorum tam tereti ramice uincis opus.

p. 88

138

B. V 199. M. 1128

Aliter

Moles tanta tibi pendet sub uentre †siringi,
 Vt te non dubitem dicere bicipitem.
 Nam te si addictum mittat sententia campo,
 Vispillo ignorat, quod secet ense caput.

139

B. I 7. M. 562

De Ioue in pluteo

Flexilis obliquo sinuatur circulus orbe
 Inclusumque gerit machina sacra Iouem.
 Vana sub aspectum duxit mendacia pictor:
 Orbis rectorem quis probat orbe tegi?

140

Aliter*Deest*

141

B. I 9. M. 565

[De Ioue et Leda]

Cycneas Genitor gestans post fulmina pinnas
 Dulcia diffundit carmina virginibus,
 Quem retinens Leda, prenso cum gaudet olore,
 Amissa agnouit virginitate Iouem.

137. 1 sub uentre add. *Heinsius* agunam *A*, corr. α 2
 urgens amfora *A*   3 fiscos *A*   4 terit irā mice uincēs *A*

138. 1 Sirugi (*nom. propri.*) *Lessingius* syringis *Burm.* tu-
 menti uel simile quid statuo.   2 dicire *A*   4 quod secedens
 se *A*   139. iobe *A*   2 macina sacro iobem *A*   3 aspecto *A*,
corr. *Oud.* mendatia *A* fictor *Meyerus*   4 qui *L. Müll.* probet
Oud.   140. Post Aliter excidit ut puto carmen et inscriptio De
 Ioue et Leda.   141. 1 gigneas *A* genitor *edd.*   3 dum *Mey.*

142

De ouo Ledae

B. I 11. M. 567

Ledaei partus ouo monstrantur aperto,
 In cyenum uerso a Ioue quos tenuit.
 Vna tribus genetrix, sed sors diuersa creatis:
 Sidera pars faciet, pars fera bella Phrygum.

143

De Europa

B. I 12. M. 568

Terga bouis credens Europa ascendit alumni
 Inseditque Ioui non reuisura patrem.
 Fraude suos genitor celat uel compleat amores,
 Nam deus in tauri corpore praedo latet.

144

Aliter

B. I 13. M. 569

p. 89 Mentitus taurum Europam Iuppiter aufert,
 Virgineos ardens pandere fraude sinus.
 Humani tandem uenia donentur amores,
 Si tibi, summe deum, dulcia surta placent.

145

De Narcisso

B. I 140. M. 243

Inuenit proprios mediis in fontibus ignes
 Et sua deceptum urit imago uirum.

146

Aliter

B. I 144. M. 667.

Ardet amore sui flagrans Narcissus in undis,
 Cum modo perspicua se speculatur aqua.

142. obo *A* 1 obo *A* 2 cignū *AB* 3 genitrix *a*
 4 faciat *B*, corr. m. sec. frigū *AB* 143 Deeuropam *A* 1
 bobis *A* boui *Tollius* 2 redditura patri *Burm. prosodia ne-*
glegitur 3 uel pro et, ut saepius in his carmm. 144. 1 tauro
A, corr. *a*. Europam taurum mentitus *Oud.* 2 uirgineo *A*,
corr. A² 3 humanī *A* ueniam *A* amori *A*, corr. *α* 4 dñm *A*
 145. De narciso *V* m. pr. 1 os medi om. *V* ingens *B* 2
 torret *edd.* urī~~ma~~ uirū *V*, corr. m. sec. 146. 1 fraglans
 narciss in *A*, corr. *a* 2 perspicuas se *A*

147

B. I 145. M. 668

Aliter

Suspirat propriae Narcissus gaudia formae,
Quem scrutata suis uultibus unda domat.

148

De equa Philagri aduocati.

B. III 186. M. 961

Insultatio pro concubitu

Causidicus pauper media sub nocte lucubrans
Cornipedis uoluit terga fricare suae.
Sed cum corpus equae dextra famulante titillat,
Inuasit iuuenem prodigiosa Venus.
Nam qua longa solet tet quadrupia carpere sessor,
Subducens durae pendula crura uiae,
Hanc fouet amplexu molli cunnumque caballae
Adterit adsidue pene fututor hebes.
Concubitus Cressa legitur quae sisse iuuenci,
Quam grauis ira deae iussit amare pecus.
Par crimen flammea nostris fors intulit annis:
Pasiphae tauro, Philager arsit equa.

5

10

p. 90

B. III 187. M. 962

Aliter

Defensor probe tristium reorum,
Cuius uoce sacrum tonat tribunal,
Et palmas capiunt lares Vitenses:
Cur post athla fori togaeque pomparam
Gaudens monstrifero calere luxu
Vectricis propriae furens in usus

5

147. 1 'probrię A 2 scrudata A lustrata Oud. concubito A concubito A¹ 148. filagri A 1 causiticus A 2 frigare A 4 iunem A 7 amplexum mollitur dumque A molitor Oud. cunnumque scripsi 8 adsiduo Oud. 9 gressa A Cresse Heins. 11 flammis A, corr. Burm. ñris A 12 passifeq; A filager A 149. 1 probet A 2 uoces A 3 uirentes α 4 atla forit. ogeq; A /R A m. pr. in marg. 6 probrię A

10 Fessae cornipedis fricas †meatum
 Verso et munere dignitatis optas
 Admissarius esse quam patronus?
 Expellas animo nimis, rogamus,
 Mores inlicite libidinantes.
 Horrendum uitium est in aduocato,
 Orando solitum mouere caulas
 Subantis pecudis tenere gambas.

150

De tabula picta

B. III 80. M. 918

Hunc, quem nigra gerit tabella uultu,
 Clarum linea quem breuis notauit,
 Mox pictor uarios domans colores
 Callenti nimium peritus arte
 Formauit similem, probante uero.
 Ludentem propriis fidem figuris!
 Vt quoscumque manus repingat artus,
 Credas corporeos habere sensus.

151

De Galatea

B. I 85. M. 626

Defugiens pontum siluas Galatea peragrat,
 Custodem ut pecorum cernere possit Aci.
 Nam teneros gressus infigit sentibus ardens,
 Nec tamen alta pedum uulnera sentit amor.
 5 Ipsa Cupidineae cedunt elementa pharetræ,
 Cuius et in mediis flamma suburit aquis.

p. 91

7 fricans A 10 animös A 11 inlici. teleuidinantes
 A 13 sonitum A causas α 14 susantis A, corr. α 150.
 1 gerit *scripsi* gerens A 2 quae moreuis A (quem more
 uos α). quem breuis *scripsi* 4 callente A 5 uiro A Vero
Burm. uerus est ipse ille qui *depictus est* 6 ludentam pro-
 briis A 7 manu A, correxi 151. 1 Diffugiens A, corr.
Muell. per agrat A 2 posit A R_y A m. pr. in marg. 3 Iam
Oud. gressos A 5 telementa faredre A

152

B. I 86. M. 627 **Aliter. De Galatea in uase**

Fulget et in patinis ludit pulcherrima Nais,
 Prandentum inflammans ora decore suo.
 Congrua non tardus diffundat iura minister,
 Vt lateat positis tecta libido cibis.

153

B. I 87. M. 630

Aliter

Ludere sueta uadis priuato nympha natatu
 Exornat mensas membra uenusta mouens.
 Comtas nolo dapes; uacuum mihi pone boletar:
 Quod placet aspiciam, renuo quod saturat!

154

B. I 88. M. 631

Aliter

In medio generata salo nunc arte magistra
 Perueni ad mensam. hic quoque nuda nato.
 Si prandere cupis, differ spectare figuram,
 Ne tibi ieiunus lumina tendat amor.
 Quae sim ne dubites: ludens sine nomine nympha;
 Quod Galatea uocer, lactea massa probat.

5

155

B. II 21. M. 712

De Scaeuela

Lictorem pro rege necans nunc Mucius ultro
 Sacrifico propriam concremat igne manum.
 Miratur Porsenna uirum poenamque relaxans
 Maxima cum obsensis foedera uictor init.

152. 1 patenis *A*, num recte? ludens *AB* pulcerrima *A*
 3 difundat *A* 4 possitis *B* cibi *B* 153. 1 suetabais.
 pribato nifa *A* uagis et nimfa *B* 2 exurnat *A* 3 come-
 tis *B* 4 placeat *A* rennuo *B* quod saturat renuo *Heinsius*
 154. 2 mensas *Heins.* 3 difers *A* 4 tentet *Burm.* 5
lipha A, corr. Burm. 155. 1 licturem *V* (liturem *m. pr.?*)
 negans *A* mutius *A* 2 manu *V* 3 penamq; *A* 4 cum
 obsessiis *corr. ex possessis* *V* fædera *A* init *V*

5 Plus flammis patriae confert, quam uouerat armis,
Vna domans bellum funere dextra suo.

156

p. 92

De uiro quem mulier caedebatur

B. III 172. M. 951

Cum te Barbati referas de sanguine cretum,
Vt tibi cognatus sit Varitinha ferox,
Cur tua femineo caeduntur tempora socco
Infamique manu barbula uulsa cadit?
5 Desine iam tibimet auctores fingere fortes
Vimque tuis membris stirpis inesse ferae.
Illa Salautensi magis est de stirpe creata,
Audet quae proprium sternere calce uirum.

157

De die frigido

B. III 277. M. 1012

Sint tibi deliciae, sint ditis prandia mensae,
Munera post Bacchi sit tibi pulcra Venus,
Vincere nec libeat uillosa ueste rigorem,
Sed iungat calidum feruida uirgo latus.

158

De imagine Vergilii

B. II 200 sq.
M. 529 sq.

Subduxit morti uiuax pictura Maronem
Et quem Parca tulit, reddit imago uirum.
Lucis damna nihil tanto ualuere poetae,
Quem praesentat honos carminis et plutei.

5 patre *A* armis] maris *A* quam foruesaturis *V* 156.
quae *B* quæ *V* (~ m. sec.) 1 barbatae *V* referans *BV* 3
cedunctur *B* pectora *BV* tergora *L. Müll.* 4 infirmaque
Muell. 5 desinet *B* auctores *A* 6 fores *A* fore *BV* 7
saulautensis *B* salautensis *AV* esse de *B* reata *V*, corr. m. 2
8 q; *B* quem probrium *A* stnere *V* 157. 1 dilicie *A* diti^s
A 4 callidū *A* 158. Virgili *A.* Hilasio in ed. Verg. Aldina,
quæ in duo iam carmina diuidit, tribui falso narrat Burmannus
3 nocuere edd. 4 honus *A*

159

De discipulo medici

B. III 188. M. 963

Discipulum medicus quidam suscepit adultum,
 Traderet ut iuueni dogma salutiferum.
 Qui primo, ut iussum nosset tolerare magistri,
 Publica selliferum per loca duxit ecum.
 5 Artis prolixae breuiauit tempora doctor:
 Incepto puerum reddidit *Ιπποκράτην*.

160

De uenatore qui cum aprum exceptit serpentem
 calcauit imprudensB. —
M. 871—873

Sus iuuenis serpens casum uenere sub unum   p. 93
Sus iacet extinctus, serpens pede uirque ueneno
Anguis aper iuuenis pereunt ui uulnere morsu
 Hic fremit, ille gemit, sibilat hic moriens.

5 *Sus serpens iuuenis pariter periere uicissim;*
Dente perit iuuenis, pede serpens, porcus ab ictu.

159. 4 equum *edd.*   6 in coepito *Burm.* ‘incepto’ *i. e.*
statim. rededit ipograten *A.* *Respicit ad Catull.* 74, 4 ‘pa-
 triuum reddidit Harpocratem’; sed lusus est in uoce *Ιππο-
 κράτης*.   160. *ABV* u. 1 et 4, genuinum epigramma, continent.
 excipit *B* cum — exc. et inp. om. *V*   1 serpens om. *V* casu
^u *V* unōm *V*   4 hic moriens] hic om. *A* ille gemens *V*. — Ver-
 suss Virgilii cum uiderat t̄ audierat iuuenem aprum inter-
 ficientes ac tune improvisus calcantes serpentem *C* (*Paris.*
 8069). *In Vergiliu uersiculis etiam cod. Par.* 8093 *s. IX—X* habet.
u. 1. 2. 3. 4 *C.*   1 unun *C*   2 ex ictu *edd.*   ille *C*   *u* 1.
 4. 3. 2 *Sangall.* 899 *s. IX* (?) *p.* 45 *sine inscr.*, ubi 4 hic sibilat
 3 uolnere. — De iuene qui aprum occidit et ipse a ser-
 pente percussus est *ib.* *p.* 11, *ubi u.* 3. 2 (3 uolnre 2 ille),
addito c. 31, 2. — *u.* 1. 2. 5. 6. 3. 4 *cod. Rehdiger.* *s. XIV*
— XV, *ubi* 1 casu — uno 2 extinctus — et ille 4 mories. —
Ex simili epigrammate uersus in cod. Bern. fol. 207 *s. X* uidetur
seruatus (*cf. Isidor. or. I* 16):

Anguis pressa perit, fera telo, uirque ueneno.

161

EIVSDEM

In Achillem

B. I 93. M. 635

Inprobe distractor, pretium si poscere nosses,
Non traheres quod pondus erat . . . . .

162

De Troia

B. — M. —

Desine, Troia, tuos animo deflere labores.
Romam capta creas; merito tua postuma regnat.

163

De iudicio Paridis

B. I 121. M. 652

Conubii bellique deas superauit amorum,
Cum pastor pulcram iudicat esse Cyprian.

164

[Aliter]

B. ib. M. ib.

Verticis et thalami pignus sublime Tonantis
Exuperat Paridis laude probata Venus.

165

[Aliter]

B. ib. M. ib.

Extat causa mali, malum cessisse Dionae,
Cum ruerent Graia Pergama pulsa manu.

166

[Aliter]

B. ib. M. ib.

Dat Veneri malum formae pro munere pastor;
Cum Iunone dolens uicta Minerua reddit.

161. Eiusdem in achilen A. *Vergili igitur putabatur, cf. adnot. praeced.* 1 prēcium A 2 traeres A pundus A funus Burn. 162. Ennius satur. u. 20 Vahl. ‘Desine Roma tuos hostis . .’ 2 regnant A 163 sqq. Aliter ter addidi, L. Muell. mus. rh. XX 635 secutus. 164. 1 thonantis A 165. 1 dionē A dionae & 2 ruerit A. num Quo ruerent? an barbare rueret? Cur ruerint Oud. 163. 166. in A recte se habent.

167

B. I 155. M. 675

De Hyacintho

Discrimen uitae, ludit dum forte Hyacinthus,
 Incurrit, disco tempora fissa gerens.
 Non potuit Phoebus fato subducere amatum,
 Sed crux exticti florea rura replet.

168

B. ib. M. ib.

[Aliter]

Dispersit remeans ludentis tempora discus
 Et dira pulcher morte Hyacinthus obit.
 Gratia magna tamen solatur morte peremptum:
 Semper Apollineus flore resurget amor.

169

E. V 184. M. 1114

De citro

Septa micant spinis felicis munera mali,
 Quae tulit ut circi aureus ora tumor.
 Hippomenes tali uicit certamina malo,
 Talia poma nemus protulit Hesperidum.

p. 94

170

B. V 185. M. 1115

Aliter

Stat similis auro citri mirabilis arbos,
 Omnibus autumni anteferenda bonis.
 Haec ornant mensas, haec praestant poma medellam,
 Cum quatit incuruos tussis anhela senes.

167. De laquinto *A* 1 ludit de sorte iaquintus *A*, corr.
a in *mg.* 2 temporo *A* 3 febus *A* 168. segregauit
Burm *mannus patruus*. Aliter addidi 2 pulcer *A* iaquintus
 ouit *A* 3 peremti *A*, corr. *Burm. patr.* 169. De citrio
A 1 migant *A* 2 num Quae colit? 3 Ippomenes *A*
 certamine *Emmenesius* 4 protullit esperidum *A* 170. 1
 arbors *A* 3 H_e *A* hec *A* 4 incurbos tus sis anelasse-
 nes *A*

171

Aliter

B. V 186. M. 1116

Omne genus mali dignum est adsurgere citro,
 Vis cui multa subest corticis et medii.
 Vnumquemque suum referunt pomuscula sucum:
 Ternus ab hoc semper carpitur ore sapor.

172

De Daphne

B. I 159. M. 681

Frondibus et membris seruauit dextera sollers,
 Congruus ut sculptis posset inesse color.
 Dant mirum iunctae ars et pictura decorem,
 Ostendit uarius cum duo signa lapis.

173

[De Marsya]

B. I 138. M. 665

Aërio uictus dependet Marsya ramo
 Natiuusque probat pectora tensa rubor.
 Docta manus uarios lapidem limauit in artus;
 Arboris atque hominis fulget ab arte fides.

174

De Philocteta

B. I 125. M. 654

Prodentem ducibus Tirynthia tela Pelasgis
 Laesa Philoctetam uulnere planta domat.
 Docta manus uiuos duxit de marmore sensus;
 Sentit adhuc poenam, tristis et in lapide [est].

171. 1 adsurgure *A*   172. De dafne *A*   1 seruabit
A, corr. α 173. De Marsya *om.* *A*, add. *Heins.*   1 Erio
A Pierio α , corr. *Heins.* ^de pendit marsia *A*   2 natibusq; *A*
 4 adq; *A* figis *A* fides *Cannegieter* fulgor ab artifice est *Pier-*
son. an 'effigies' inest?   174. De filoeteta *A*   1 tyrintia *A*
 2 filoetetam *A*   4 Sentit adhuc ^señus pñā *A* lapide *A*,
 lapide α est *addidi*.

175

B. III 49. M. 905

De balneis

Vna salus homini est calidum captare lauacrum,
Ne tepidus reddat morbida membra uapor.

p. 95.

176

De ansere, qui intra se capit copiam
prandii

B. V 153. M. 1087

Eminet impletus pullorum carnibus anser
Et uarias mensae turgidus ambit opes.
Inguinibus nam portat olus uentrisque soluti
Truditur e medio esitiata nitens.
Fulcit utrumque latus turdus cum turture pinguis
[†]Multaque perniferum corpore pandit opus.
Quis non credat ecum Graiam celasse phalangem,
Si paruuus tantas anser habet latebras?
Plura saginato conclusit fercula capso
Aucupia et pulpas ducere docta manus.
Intus inest quodcumque placet; crescitque uoluptas,
Cum scisso multas pectore prodit opes.
Cedat Cecropii lasciuans bucula fabri,
Qua consuerat amor claudere Pasiphaen;
Cedat et ille, dolo sollers quem struxit Epeus,
Qui grauidus bellis Pergama soluit ecus.
Maiores in paruo haec monstrat fabrica technam;
Vna capit totas anseris arca dapes.

5

10

15

175. 1 cf. Catull. 76, 15. 2 tepidibus A uabor A 176.
cupia A copiam scripsi cupedia Burm. 2 mens e A tor-
ridus A, corr. L. Müller. ann. philol. 1866 p. 556 addit id.
4 midio esitiata A. isiciata Gronouius 5 fulgit A 6
penniferum edd. num condit? 7 falangem A 10 Ho-
cupiat pulpas A, corr. Toll. doctas A 12 apes A aues
Burm. 13 lascibans A 14 passimfaem A 15 dolos A
efeos A 17 maiorem Toll. maiora A paruu A, corr. A¹
parua a tegnā A 18 tota · sanseris A

177

De Pyrrho

B. I 101. M. 639

Placat busta patris iugulata uirgine Pyrrhus
 Dilectasque litat Manibus inferias.
 Sors noua: nymphigenae uotum post fata † meretur;
 Quam pepigit thalamis, hanc habet in tumulis.

178

De balneis cuiusdam pauperis

B. III 47. M. 903

Vita opibus tenuis, sed paruo in cespite sollers
 Fundauit gemino munere delicias.
 Nam noua [in] angusto erexit balnea campo,
 Edulibusque uirens fetibus hortus olet.
 5 Quae natura negat, confert industria paucis:
 Vix sunt diuitibus, quae bona pauper habet.

179

Aliter

B. III 48. M. 904

Paruula succinctis ornauit iugera Bais
 Vrbanos callens fundere Vita locos.
 Hic quoque pomiferum coniunxit sedulus hortum,
 Qui uario auctorem gramine diues alat.
 5 Rus gratum domino duplici iam munere constat:
 Hinc capitur uictus, sumitur inde salus.

177. De pirro *A* 1 pirrus *A* 3 nim fige. ne *A* 4
 pepigi *A* 178. pauperi *A* 1 Vita est nom. propri. (cf. 179, 2)
 cespide *A* 3 noua congusto *A*; corr. & congesto *L. Muell.*
 4 fedib; sortus *A* 5 cf. *Iuuenal. I* 79 'Si natura negat' sqq.
Corippus Iohann. praef. 29: 'quos doctrina negat, confert
 uictoria uersus.' paruis *L. Muellerus*, fort. recte paucis *AC.*
an parcis? u. 5—6 in *C* sol. 1 u. *Martiali tribuuntur* 179.
 1 parbula subcinctis *A* Baiis edd. 2 urbanus *A*, corr. *Heins.*
locus A, corr. *A¹* lacus *Heins.* 3 Num His? ortū *A* 4
germiae Schrader 5 dño dublici *A*

180

B. V 166. M. 1096

De sphinga

Ales uirgo leo creuit de sanguine Lai,
 Thebano nascens et peritura malo.
 Haec fecit thalamos Edipum concendere matris,
 Vt prolem incestam mutua dextra necet.

181

De catto qui comedens picam mortuus

B. V 162. M. 1093

est

Mordaces morsu solitus consumere mures
 Inuisum et domibus perdere dente genus
 Cattus in obscuro cepit pro sorice picam
 Multiloquumque uorax sorbuit ore caput.
 Poena tamen praesens praedonem plectit edacem,
 Nam claudunt rabidam cornea labra gulam.
 Faucibus obssesis uitalis semita cessit
 Et satur escali uulnere raptor obit.
 Non habet exemplum uolucris uindicta peremtae:
 Hostem pica suum mortua discruciat.

5

10

B. III 163. M. 943

De Aegyptio

Exoriente die noctis processit alumnus.
 Sub radiis Phoebi solus habet tenebras.

p. 97

180. De sfinga *A* De spKinga *B* 1 lea *A* deuit *B* de
om. *B* Laii *edd.* 2theuano *A* 3 thalamo s. idippū *A* thala-
 mus sidippū *B* Oedipum *uulgo* concedere *B* 4 dextrā *A*
 necit *A*, corr. *A¹* 181. cattu *AB* catto *A¹(a?)V* spica *A* co-
 medit piccā *sqq.* *V* 1 murdaces *A*, corr. *A¹* (*a?*) 3 coepit
BV surice *A* sórice *V* pigā *A*. u. 3 *in cod. cuiusdam Lei-*
densis glossario ut 'Sophoclis' laudatur (ubi catus in obscu-
ris). cf. praef. 4 multilocumq; *A* uerax *V*, corr. *m. sec.*
 5 pena *AB* edacim *V*, corr. *m. sec.* 6 rauidā *A* rapidam
B guilā *AV* 7 ce^ssit *B*. num cessat? 8 captor *B* obi *V*
 9 uolucres uendicta *B* pemit *A* parente *B* phente *V* perenne
Binetus 10 mortuū *A* discruciat *V* 182. De aegypto *B*
 De egyptio *A* 1 noctis noctis *B* alūnis *ABV*, corr. *V m. sec.*
 2 fēbi *A* foebi *BV* ha&b& *B*

Coruus carbo cinis: concordant [†]multa colori.
Quod legeris nomen, conuenit: Aethiopis.

183

Aliter

B. III 162. M. 942

Faex Garamantarum nostrum processit ad axem
Et piceo gaudet corpore uerna niger,
Quem nisi uox hominem labris emissa sonaret,
Terrorerent uisos horrida labra uiros.

5 Dira, Adrumeta, tuum rapiant sibi Tartara monstrum;
Custodem hunc Ditis debet habere domus.

184

De Telepho

B. I 99. M. 185

Telephus, excellens Alcidis pignus et Augae,
Externae sortis bella inopina tulit.
Nam Grai Troiam peterent cum mille carinis
Tangeret et classis litus adacta suum,
5 Occurrens Danais forti dum pugnat Achilli,
Scyria pugnanti perculit hasta femur.
Pro cuius cura consultus dixit Apollo,
Hostica quod salubrem cuspis haberet opem.
Mox precibus flexi Pelidae robore raso,
10 Iniecto membris puluere plaga fugit.
Monstrant fata uiri uario miracula casu:
Vnde datum est uulnus, contigit inde salus.

3 corb' *A* carbo] corbu *B* earuo *V*, corr. m. sec. [†]cordant
A (['] ab a additum puto) colore a 4 nom̄ *V* etiopi *A* ethiopi
B ethiopis *V*

183. Fex garamentarū *A* Fen caramentarū *B* 2 pigeo
A corpora *B* 3 emisa *B* sonareñ *A*, Verg. Aen. I 328
'nec nox hominem sonat.' 5 atramenta *A* adramenta *B*
tū *AB* siui *A* 6 costode *A* 184. De Telefo *AB* 1 Telefus
AB Alcidae Heins. auge *A* 2 sorsis *A* inoppina *A* 3 Graii
edd. pederent *A* 4 glassis *A* clasise *B* suum] nouum? 5 occurreret *A*, corr. *A*¹ occurrit *B* pugna acilli *B* 6 syria *AB*
pugnata *B*, sed corr. asta *AB* 8 quo *A* 9 flexi *A* sato *B*
sacro uulgo 10 et membris Heins. pl.] membra *A* fuit *B*
11 monstrans *B*, sed corr. eas' *B* 12 uultus *B*, sed corr.
contingit *A*

185

B. V 187. M. 1117

De cicindelo

Igniculus tenuis pingui fulcitur oliuo,
Vt frangat tenebras luminis igne sui.

186

B. V 169. M. 1099

De capris

p. 98

Lenaeos latices hircorum tergora gestant,
Fitque caper Bromio, fuerat qui uictima, carcer.

187

B. V 170. M. 1100

Aliter

Barbati pecoris uulgus per rura uagatur,
Pampineum gaudens laedere dente nemus.
Omnibus hinc aris Baccho caper hostia fertur
Puniturque sacro munere culpa gregis.

188

B. V 171. M. 1101

Aliter

Sanguine Cinyphio placantur templa Lyaei,
Caprigenum cui fit uictima iusta pecus.
Sed licet ulcisci nequeant animalia diuos
Nec possit reddi talio numinibus,
Est uindicta capris: cassatur nomine Liber,
Cum hircino aduersus clauditur utre deus.

5

189

B. I 107. M. 641

De Memnone

Filius Aurorae, Phoebi nascentis alumnus,
Producit gentis milia tetra sua.
Succurrens fessis fausto non omine Teucris
Pergit Pelidae protinus ense mori.

185. *Num De cicindela?* 1 tenui A 186. 1 gestans
A 2 qui] quae *edd.* 187. 3 cf. *Verg. Georg. II* 378 sqq.
bacco A 188. 1 ciniſio A liei A 4 possint reddit. alio
A 189. *De mennone A* 1 foebi A 3 homine A, corr.
A¹ (*an a?*) 4 prodiñus sense A

Iam tunc monstratur, maneat qui Pergama casus,
Cum nigrum Priamus suscipit auxilium.

190

De Bumbulo

B. V 195. M. 1124

Nominis et formae pariter ludibria gestans
Conuentus nostros, Bumbule, paruuus adis.
Sed ratio est mixtus longis Pygmaeus in armis,
Ne te deprensum grus peregrina uoret.
5 Nec frustra ostendis proprio placuisse parenti,
Quod turpis nomen sumpseris heniochi.
Ille habuit doctas circi prostare puellas;
Te duce lasciuiae nocte fricantur anus.

191

Aliter

B. V 196. M. 1125

Dum sis patris heres teneas et, Bumbule, censum   p. 99
Vtile nec tibi sit, pietas si laesa probetur,
Das operam proprio auctori aduersus haberis.
Discordat multum contra suscepta uoluntas;
5 Dilexit genitor prasinum, te russeus intrat.

192

De tabula

B. III 76. M. 914

Discolor ancipiti sub iactu calculus adstat
Decertantque simul candidus atque rubens.
Qui quamuis parili scriptorum tramite currant,
Is capiet palmam, quem bona fata iuuant.

5 nunc *Burm.*   190. De būbolo *A* (bumbalo *α*, *et sic infra*). *Nomen proprium puto.* 2 bumbule (*sic*) parb; *A* 3 pigmeus *A* 5 probrio *A* 6 enioci *A* 7 aluit *et* circo *Burm.* prostrare *A* 191. 1 sensū *A*, corr. *Heins.* 3 probrio auctori *A* aberi *A* 4 uolūtas *A* 192. 1 ancipitis *AB* calculus *A* astat *AB* 2 adq; *A* rubens *A*, *sed* robens *A¹* prouens *B* 3 parilis *AB* tramide currat *A* 4 his *AB fort.* recte capiet *A* capiat *B* iubant *AB*

193

B. III 77. M. 915

Aliter

In parte alueoli pyrgus uelut urna resedit,
 Qui uomit internis tesserulas gradibus,
 Sub quarum iactu discordans calculus exit
 Certantesque fouet sors uariata duos.
 Hic proprium faciunt [ars] et fortuna periculum:
     Haec cauet aduersis casibus, illa fauet.
 Composita est tabulae nunc talis formula belli,
     Cuius missa facit tessera principium.
 Ludentes uario exercent proelia talo,
     Russeus an nitidus praemia sorte ferat.
 Pascitur a multis auide damnosa uoluptas,
     Ne foedet gliscens otia segnities,
 Hoc opus inuentor nimie Palamedes amauit
     Et parili excellens Mucius ingenio.

5

10

10

194

B. III 78. M. 931

Aliter

Indica materies blandum certamen amicis
 Offert, sed bell'i fert simulacra tamen.
 Namque acie aequali concurrit russeus albo,
     Vt graibus damnis se domet alteruter,
 Contorquet uarios alternans tessera missus
     Fataque ludentum collis et ima probant.
 Pax ac pugna simul ludo iunguntur in unum,
     Cum uicti spoliis uictor amicus ouat.

p. 100

5

193. 1 pirgus *A* 3 caeulus *A* 4 fouit·sor *A* 5
 ars add. *a* furtuna *A* (*sic*) 6 abet aduersus *A* fouet *A*.
A u. 7 nouum carmen incipit *Scriuerius* 7 malis formola
 bellis *A* 9 Exercent uario ludentes *Oud.* praelia *edd.* fato
Salm. 10 nitidus *A* 11 auida *A* 12 nec fedet *A* 13
 nimium *Salmas.* 194 2 sed *Scriuer.* se *A* 3 russeos
A 5 tesera *A* 6 ludensum *A*, corr. *A¹* colus et urna
Salmas. probat *A* 7 ac] et *edd.* 8 con uicti *A* obat ex
 ouat *A*

195

De elephanto

B. V 145. M. 1081

Horrida cornuto procedit belua rostro,
 Quam diues nostris India misit oris.
 Sed licet inmani pugnet proboscide barrus
 Spondeat et saeuis dentibus interitum,
 5 Fert tamen edomitus residentis iussa magistri,
 Quoque uelit monitor, cogitur ire ferus.
 Vis humana potest rabiem mutare ferinam:
 Ecce hominem paruum belua magna timet.

196

Aliter

B. V 144. M. 1080

Monstrorum princeps elefans proboscide saeuus
 Horret mole nigra, dente micat niueo.
 Sed uario fugienda malo cum belua gliscat,
 Est tamen expertis mors pretiosa feri.
 5 Nam quae conspicimus montani roboris ossa,
 Humanis ueniunt usibus apta satis.
 Consulibus sceptrum, mensis decus, arma tablistis,
 Discolor et tabulae calculus inde datur.
 Haec est humanae semper mutatio sortis:
 10 Fit moriens ludus, qui sicut ante pauor.

197

De circensibus

B. III 15. M. 891

Circus imago poli, formam cui docta uetustas
 Condidit et numeros limitis aetherei.

195. De elephanto *A* 1 Orrida cornudo *A* uelua *A* 2 oris *A*
 (horis *a*) 3 inmanib; pugnet prouoscide uarrus *A* 5 etdomitus
 residenti *A* 7 rauie *A*. num mitigare? (cf. öris u. 2) 196. De
 e(aeV)lefanto *BV* 1 Monstrum *B* elefans *ABV* prouoscide sęb;
A phoscide seuum *B* pmucide s, om. aeuus, *V* 2 orret *A* hor-
 ret et *B* nigra, mole *BV* nigram modo *A* lente *A* niueño *A*
 3 uelua *A* bellua *V* 4 ex certis *ABV*, corr. *Burm. senior*
 mons *A* preciosa *ABV* 5 q; *ABV* conspicimus *B* montanis
 roboreis *A* 7. 8 om. *V* 7 consilib; exceptrum *B* 8
 cauculus *A* 9 mutacio *A* motatio *V* mortis *BV* 197.
 De circ.] pderit ex paruis acinos potare sabucis add. m. sec.
 in mg. ima *B* 2 condedit *A* et] ad *Barthius* etherei *A*

Nam duodenigenas ostendunt ostia menses
 Quaeque meat cursim aureus astra iubar. p. 101
 Tempora cornipedes referunt, elementa colores;
 Auriga, ut Phoebus, quattuor †aptat equos.
 Cardinibus propriis includunt septa quadrigas,
 Ianus uexillum quas iubet ire leuans.
 Ast ubi panduntur funduntque repagula currus
 Vnus et ante omnes cogitat ire prius, 10
 Metarum tendunt circumdare cursibus orbes;
 Namque axes gemini ortum obitumque †docent.
 Iamque his Euripus quasi magnum interiacet aequor
 Et medius centri summus obliscus adest.
 Septem etiam gyris claudunt certamina palmae,
 Quot caelum stringunt cingula sorte pari. 15
 Lunae biga datur semper Solique quadriga,
 Castoribus simpli rite dicantur equi.
 Diuinis constant nostra spectacula rebus,
 Gratia magna quibus creuit honore deum. 20

198

Verba Achillis in parthenone, cum tubam

B. I 89. M. 695

Diomedis audisset

Vana uelut cautae surgens formido parenti
 Femineos iuuensem iussit me sumere cultus
 Et celare uirum falso per tegmina sexu.
 Vnde ego lanificas temptaui inglorius artes

3 duodecim annis genas *AB*, corr. *Heins.* hostea *A* hostia
B 4 mea *A* atra *AB* 5 cornipites referunt † *A* reseř *B*
 6 febus *A* foebus *B* habet *A* aptet *B* 7 probriis *A* qua-
 drigis *AB* 8 ianis *B* qua *Heins.* iubat uie lebans *B* 9
 recula *A* cursus *AB* 10 cogitur *AB*, corr. *Schrader* prior
B 11 condunt *B* orues *A* orbis *B* 12 gemin *A* hortum *B*
 ducunt *A* 13 Namque *AB*, corr. *Pithoeus* Atque *Salm.* inter-
 iuu& *B* 14 sumus oboliseus *B* adit *AB*, correxi. 15 septe
B guiris *AB*. num gyri? planę *B* 16 Quod *AB* 17 biga]
 iugu *B* 19 nostra *B* nostra haec *Pith.* 20 grata *B* creuit
 om. *A* dñm *A*, om. *B* 198. in partenona dū tuba diomedis
A 2 fimeneos *A* 3 falsos *A* sexus *A*, corr. *Duebner. ed.*
Stat. II p. 357. falsi *Burm.* 4 temtaui *A*

- 5 Virgineisque toris carpenda ad uellera inhaesi.
 Nunc autem proprium seruans natura uigorem
 Conpellit fluxos umeris depellere amictus.
 Dum nos bella uocent rauco clangore tubarum,
 Mens quatitur saeuusque fouet praecordia Mauors.
 10 Rumpe moras omnes, feruens in prelia uirtus,
 Nec fuerit latuisse meum! si classica temno, p. 102
 Dilexi latebras neque ulla est culpa parentis.
 Nam cum respicio quo sim de semine cretus
 Semiferique animo recolo paecepta magistri,
 15 Nec puerum decuit muliebri pectora peplo
 Induere et teneram gressu simulare puellam.
 Nunc igitur crescens annis sapientior aetas
 Deuouit Marti tenuit quae corda Cupido,
 Belligerumque deum cum mens tum membra secuntur.
 20 Stamina linquentes currant ad spicula palmae
 Terrificumque caput praefixa casside mitram
 Pellat et ^t in gracili decorentur tempora ferro;
 Arma tegant nostrum potius quam suppura corpus.
 A telis ad tela decet transire inuentam
 25 Atque hostes gladio quam lanas fundere fuso.
 [Ten]uia loricae cedant multicia fortis
 Splendeat et raptus projecto pectine mucro;
 Contemtis radiis onerentur brachia pilis,
 Clusa diu thalamo reddamus pectora campo.
 30 Praesumit certam uirtus sibi conscientia palmam
 Ac dubios gaudet perferre interrita casus:
 Nil metuit, qui magna cupit. constantia mentis
 Fata domat, nec iam potis est Fortuna nocere

5 inesi *A*   6 probriū *A*. num legendum reserans?   8
 uocant *α*   10 prelia *A*   12 neque enim ulla *Heinsius*. num
 neque culpa est ulla?   14 animi *A*, corr. *α* animis *Duebn.*
 15 peplo *A*   18 q; *A*   19 dīm *A* tum] nunc *A*, corr. *α*
 20 liquentes *A*   21 mitra *A*   22 in] hinc *Schrad.* num in-
 gracili? *an* et ipsa graui? decurentur *A*   23 sipara *A*, corr.
Burm.   24 decit *A*   25 adq; *A* fusa *A*   26 Uia lori-
 ceendant *A*, corr. *α* et *α* *Licia Heins.*   27 mugro *A*   28
 bracia *A*   29 talamo *A*   31 Hac dubius *A*   32 metuat
A, corr. *Schraderus*   33 domant *A* iam] enim *Burm.* furtuna *A*

Securo mortis, cui non sunt bella timori.

Fortibus una uiris parilisque per omnia sors est,

35

Aut palmae aut leti pugnando adquirere laudem.

Cernere iam uideor, quanta mercede cruoris

Constatib[us] raptus Paridi crimenque iacenti,

Obuia cristatus cum sparserit agmina uertex

p. 103

Et solo aspectu claudentur Pergama nostro;

41

Cumque nouus uisos bellator fudero Teucros,

Multa trahet Xanthi Troiana cadauera gurges

Maioremque feret cultorum sanguine cursum. —

Sed mihi quis referat: 'Tu, quem praesaga creatrix

Subducens fatis alieni schemate sexus

45

Ad Lycomedeos fecit transire penates

Depositumque suum maluit committere blandis

Virginibus, ne, te rapiat si Martius ardor,

Orbatam crucies non uiso funere matrem:

Vadis in arma ferox thalamum natumque relinquens

50

Nec uenit in mentem, quantum mereatur amorem,

Quae te prima uirum conlato pectore fecit?

Is ad bella libens, ubi quaeritur alea mortis,

Nec spondet certam tristis Bellona salutem!'

Sed Danais comes esse placet sociumque pericli

55

Pro famae titulis meliori adiungere causae.

'Scilicet ut coniunx uiduo reddatur Atridi,

Procumbat uilis Teucrorum uictima Achilles!'

Aufer, iners monitor, turpis fomenta medellae

Meque sine proprio sectari praelia sensu.

60

Non ita me genitor praeclarus nomine Peleus

38 constauit *A* iacent *A* 89 obbia et consparserit
haemina *A*, corr. *α* 41 nouū *A* nouū *A*¹ uisos *Wakkerus*

fusos *A* cum nouus effusos *α* fessos *Higtius* 42 trait scī *A*,
corr. *Heins.* 43 caesorum *Burm.* num pulsorum? 44 tu que

presaga creatoris *A* quum te *Schraderus* 45 seematis *A*
46 licomedeos *A* 47 uoluit *Schrad.* 48 nec te *A* si *Duebn.*
sic *A* 49 ut crucies *α* non uiso *A*. num inuiso? 50 ta-

lamū *A* 51 amore *A* 54 spondit *A* tristris *A* 55 Danai
A comitem *Burm.* placit *A* socium *A* m. pr. 57 ut con-

suiduo *A* atriti *A*, corr. *A*¹ *Atridae Meyerus* 60 probrio *A*

Aut dilecta Ioui fudit Thetis alma sub auras,
 Degener ut lateam primaeuo in flore iuuentae
 Maior et ignauo tantum mibi torpeat aetas
 65 Abstrudamque toris iam debita pectora castris,
 Cum manus Argium ultricia iuret in arma.
 Denique cum promtum ruat in certamina uulgas,
 Solus ego in cunctis infami carcere clausus
 Subducar pugnae? quanto tolerabo pudore   p. 104
 70 Me non ferre pedem, quo fert Thersites, in omni
 Parte miser, forma breuior menteque fugaci?
 Absit ab ingenio ac uiribus Aeacidarum,
 Vt dubitem pro laude mori metuamque supremum
 Quem dat Parca diem. mihi nam lux amplior illa est,
 75 Quae uirtute cluit, quae nescit claustra sepulchri.
 Namque hominis semper meritorum lege perenni,
 Quain breuiat fatum, propagat gloria uitam.
 Ergo animus fidens in Dardana saeuiat arma
 Nec mihi iam gemini dilectus pigneris obstet:
 80 Deidamiam Pyrrhumque meos nunc Scyros habebit
 Visuros nostrum redditum celeremque triumphum.
 Me pudor hortatur rapere in certamina gressus:
 'Ferre potes, quaecumque labans successibus aetas
 Exigit'. obseruans matris praecepta uerendae
 85 Induxi molles habitus uelut edita uirgo;
 Lusimus et tactis modulantes carmina chordis.
 Virtuti adsurgat, fuerat quaecumque uoluptas;
 Succedat ferrum citharae. quod nutrit amores,
 Depensum est Veneri; reddamus cetera Marti.

62 fudit tetis *A*   63 iuuent̄ *A*   64 turpeat *A*   65
 abstrutamq; *A* deuita *A*   66 uictoria *Burm.* luderet n̄arma *A*,
 corr. *Duebn.* ducat *Schrad.* ludat *α.* num uadat?   67 prumtū *A*
 70 tersites *A*   72 hac *A* q̄acitarum *A*   73 Vt diuitem *A*
 'dubitem uel uitem' *a* Deuitem *Heins.* supremū *A*   74
 illa *Burm.* ulla *A*   75 fluēt *A* cluit *Higtius* sepulchri sic *A*
 77 quem *A* uitum *A*   80 pirrumq; *A* sciros *A*   81 red-
 ditum *A.* num celebremque? triumfū *A*   82 ortatur *A*   83
 potes *A*, corr. *Burm.* potis *id.* q; cumq; *A*   84 exigi *A*
 exigua *α* exigit *Duebn.*   85 moles *A*, corr. *a*   86 cordis *A*
 88 citare *A*

199

B. M. —

VESPAE

Iudicium coci et pistoris iudice Vulcano

Ter ternae, uarias cunctae quae traditis artes,
 Linquite Pierios colles et scribite mecum.
 Ille ego Vespa precor, cui diuae saepe dedistis
 Per multas urbes populo spectante fauorem.
 Scribere maius opus et dulcia carmina quaero,
 Nec mel erit solum: aliquid quoque iuris habebit.

Contendit pistor, cocus est contrarius illi,
 His est Vulcanus iudex, qui nouit utrosque.
 Ad causam pistor procedit primus agendum,
 Canitiem capiti toti praebente farina:

'Numina per Cereris iuro, per Apollinis arcus!
 Miror enim (fateor), et iam uix credere possum,
 Quod cocus iste mihi sit respondere paratus,
 De cuius manibus semper fit panis †sadullus,
 Quisue sit utilior, audet contendere mecum.
 Sunt testes anni faustae Ianique kalendae,
 Quique meum studium per Saturnalia norunt.
 Quorum epulas semper rerum commendo paratu.
 Sis memor, o Saturne, tuis quod praesto diebus,
 Et me piae studio trepidum tu numine firma,
 Aurea coeperunt sub te quod saecula farre.
 Denique si Cereris non tu pia dona dedisses,
 Roderet adsidue cocus iste sub ilice glandes.

199. Incipit (*om. A*) iudiciū coci et pistoris uespe iudici
 (iudice *B*) uulgano *AB*. 1 terrenae *B* cuncta (cunctae *a*)
q; A cunete *q*; tradidit *B* 2 pieros *B* 3 eu *A* dedisti *B*
 8 uulganns *AB* 10 toto *AB* 11 par cereris *B* apullinis
A, corr. a areu *B* areum *Pith.* 12 Moror *B* 12 *sq.* pos-
 sum — respondere *om. B, edd.* 14 sat (sad *A¹*) ullus *A* aut
 ullus *B* an ullus *Pith.* adustus? 15 quisue *A* quie *B* meum
B 16 fausteq; iani *A* fauste Ianique kalende *B* 18 com-
 medo *B* comendo paratū *A* 19 Saturno *A, corr. A¹* saturnie
B 20 tuo *B* nomine *A* 21 ceperunt *A* quoque *B* quoq;
 secula ferre *A* ferre *B, corr. Barth.* 22 pica *B* dona *B, om. A*
 (iura *a*) 23 adsiduae *B* illice *A*

Nempe opus est cunctis panis, quem nemo recusat;

25 Quo sine quas possunt mortales ponere cenas?

Qui uires tribuit, qui primum poscitur, hic est,

Quem serit agricola, quem maximus educat aether.

Hunc pater Aeneas Troianis uexit ab oris,

Nil sine quo tua iura ualent, ingrate cumine.

30 Prouocor ut dicam: mihi panem tu, coce, temptas,

Quem docuit notus Cerealis singere panes

Vrbe Placentinus, cunctas qui tradidit artes.

Pythagoras populo nescis quae suaserit olim?

Mandere ne uellent mixto cum sanguine carnes.

35 'Si iugulatis oues, quid erit quod uestiat?' inquit,

'Mactentur uituli: nec erit iam uomeris usus

p. 106

Nec segetum secunda dabit sua munera tellus.'

Set temere facio, si te, coce, comparo nobis,

Cum possim, numen quodcumque potest superorum.

40 Iuppiter ipse tonat: tono, cum molo, sic ego pistor.

Mars subigit bello multas cum sanguine gentes:

Pistor ego macto flauas sine sanguine messes.

Tympana habet Cybele: sunt et mihi tympana cribri;

Thyrsides Satyros: facio et saturos ego plures;

45 Illum praecedunt Panes: facio mihi panes.

Quidque etiam manibus nostris non dulce paratur?

Nos facimus populo studiose coptoplacentas,

Nos adipata damus, nos grata canopica uobis,

Crustula nos Iano; sponsae mustacia mitto.

50 Nouerunt omnes pistorum dulcia facta:

Nouerunt multi crudelia facta cocorum.

25 quos in equas *A* mortale *B* 26 primus *B* 27 agri-
 cula *A*, corr. *A¹* uel *a* 29 Nil *ego* tu *A* te *B* me *Pith.* co-
 mina *A* cumina *B* 30 dicam militonem tu roso temtas *AB*
 (temptas *B*), correxi 31 cereales *a* 32 tradedit *A* 33
 pitagoras *AB* suaserat *B* 35 quid] quod *B* inquid *A* 37
 facunda *B* 38 Et *AB* cocci *A*, corr. *A¹* comparo *B* 39
 posun *B* quocumq; *A* 40 ulo *A* illo *a* molo *B*. num uolo?
 41 subit *B* 43 timpana *bis* *A* ciuile *A* cibile *B* 44 tyrsi-
 den *A* tirsit ten satiros *B* ficio et *A* saturo *AB* 46 quidue
AB etia *B* 47 populos *B* copto *Wernsd.* comte *A* compto
B 48 adipada *A* 49 Caio *Barth.* mittu *A*, corr. *A¹*

Tu facis in tenebris miserum prandere Thyestem;
 Nescius ut Tereus cenet, facis, improbe, natum;
 Tu facis, in lucis ut cantet tristis aēdon
 Maestaque sub tecto sua murmuret acta chelidon.
 Talia si numquam feci nec talia suasi,
 Ordine primus ero, dignus quem palma sequatur.'

Conticuit pistor. coepit cocus ordine fari,

Ora niger studio, faciem mutante fauilla:

'Si uerbis pistor damnauit iura cocorum,

Qui semper multis dicit se uendere fumum,

Illi ne credas aliquid, quia fingere nouit,

Stat qui sub saxo quasi Sisyphus atque laborat,

Denique qui tantum de melle et polline fingit

Has quas iactat opes. nobis quae copia, dicam.

Silua feras tribuit, pisces mare et aura uolucres,

Dat uinum Bromius, Pallas mihi praestat oliuam

Datque sues Calydonia et saepe ego condio damas,

Saepe etiam perdix iacet et Iunonius ales,

Gemmatam pinnis solitus producere caudam.

Certe quem extollit, quem laudat saepius ille,

Ille tuus panis sine nobis, crede, placere

Solus non poterit, nec si sit melleus ipse.

Quis me non laudet sternentem pisce patellas,

Cum positus madeat deceptus ab aequore rombus?

Sed similem superis ego me magis esse docebo.

Est Bromio Pentheus: est et mihi de boue Pentheus.

52 tiestē A uertem B   53 ut erius cenet B cenit A,
corr. a improbe B   54 canēt B ēdon A edon B   55 mur-
 moret A celidon A caeliedon B   56 nunquam B   58
 cepit A   59 Hora A faciam B fabilla A   60 si ueruer-
 bis A, *corr. a* dampnauit B   61 si B uindere A   63 sis-
 fus AB liborēt A   64 denuce AB, correxi   65 q; AB
 cupia A   66 silluas A, *corr. a* fera^s A auras A, *corr. a*
 uolocres A   67 promius A pellas A olibā A   68 cali-
 dona A calidon B et om. B condicio B dāmrs A R, A in
 marg.   70 gemmantem B   72 sq. om. B, *edd.*   72 num
 nobis sine carne placere?   73 si] sic A   75^m adeat A
 76 Sed scripsi Si AB simelem A   77 penteus AB de bobe
 A penteus AB pantix Wernsd.

Vritur Alcides flammis: conburor ad illas.
 Sicut Neptuno, feruent in caccabo fluctus.
 80 Nouit Apollo suas studiose tangere chordas:
 Et mihi per digitos texuntur quam bene chordae!
 Exseco sic gallos, quasi Berecynthia Gallos.
 Partes quisque suas tollit, qui cenat aput me.
 Vngellam ^tYdippi, sycotum pono Promethei,
 85 Pentheo pono caput, ficatum do Tityoni;
 Solus aqualiculum reddi sibi Tantalus orat.
 Ceruinam Actaeon tollit, Meleager aprinam,
 Agninam Pelias, taurinam lingulus Ajax.
 Orpheu, tu tollis chordas, Leandre lacertos;
 90 Me sterilem Niobe, linguam Philomela rogant me.
 Pluma Philocteta ^tmeruit; rogar Icarus alas;
 Bubula Pasiphae, Europe bubula poscit.
 Auratam Danaae, cycnum bene condio Ledae.
 Iam finem pugnae faciat sententia nobis.' p. 108

95 Vtque cocus pressit uocem, sic Mulciber infit:
 'Es, coce, suavis homo; dulcis sed tu quoque, pistor.
 Aequales dimitto deus, qui uos bene noui.
 Consentite, boni (sine rixa uiuere dulce est),
 Ne frigus faciam, si me subduxero uobis.'

78 <i>b</i> <i>A</i> in marg. commuror <i>B</i> ad ollas <i>B</i> <i>B</i> 80 sua <i>A</i> cordas <i>AB</i> Et seco <i>AB</i> , corr. Barth. quas <i>B</i> cum add. <i>Riuinus</i> uere quintia <i>A</i> (chinthia <i>a</i>) uero quintia galles <i>B</i> <i>B</i> tollet <i>AB</i> cenat <i>A</i> apud <i>B</i> <i>B</i> psico · tum <i>A</i> prometei (t sup. o erasa) <i>A</i> <i>B</i> do titioni <i>AB</i> sycotum uel ficatum est $\eta\pi\alpha\rho$ <i>cukwτόν</i> <i>B</i> aqualiculum <i>A</i> tanta uel orat <i>B</i> <i>B</i> aprimam <i>B</i> aprunam <i>Pith.</i> 89 Orfeu <i>AB</i> tolle <i>A</i> cordas <i>AB</i> <i>AB</i> rogat <i>B</i> <i>A</i> , corr. <i>A'</i> alia <i>B</i> 93 danegcygnem <i>B</i> cignum <i>A</i> <i>B</i> praesit <i>B</i> mulcifer <i>A</i> <i>A m. pr.</i>	79 cacauos 81 corde <i>A</i> corde <i>B</i> 82 <i>Riuinus</i> uere quinta <i>B</i> 83 isque su om. <i>B</i> 84 unguellam hydippi <i>B</i> <i>B</i> 85 penteo <i>AB</i> <i>B</i> 86 <i>B</i> 87 tullit <i>A</i> , corr. <i>A'</i> <i>B</i> 88 peleas <i>B</i> . num limulus? 90 nioue <i>AB</i> filomela <i>AB</i> 91 filocteta <i>AB</i> . num Ph-am reficit? itarus <i>A</i> <i>B</i> 92 bulbula <i>B</i> passife <i>AB</i> nubula <i>AB</i> <i>B</i> 94 fiat <i>B</i> 95 presit <i>A</i> <i>B</i> 96 homo] a <i>B</i> 97 nobi ex noui <i>B</i> 98 boni ego uobis <i>AB</i> bonis Barth. Conueniat <i>uobis Wernsd.</i> rexa <i>A</i> .
--	--

200

[XVII] B. M. —

Peruigilium Veneris

Cras amet qui numquam amauit quique amauit cras amet!	
Ver nouum, uer iam canorum. uere natus orbis est,	
Vere concordant amores, uere nubunt alites	
Et nemus comam resolut de maritis imbris	4
Et recentibus uirentes ducit umbras floribus.	58
Cras amorum copulatrix inter umbras arborum	5
Inplicat gazas uirentis de flagello myrteo,	
Cras Dione iura dicit fulta sublimi throno.	
Cras amet qui numquam amauit quique amauit cras amet!	8
Ipsa gemmis purpurantem pingit annum floridis,	13
Ipsa surgentes papillas de fauoni spiritu	
Vrget in toros patentes; ipsa roris lucidi,	15
Noctis aura quem relinquit, spargit umentis aquas.	
Gutta paeceps orbe paruo sustinet casus suos	18
Et micant lacrimae trementes de caduco pondere.	17

200. LIBER GRAMATON|EX PLI CIT | XVI: INCIPIT.

PER · UIRGILIU · UENERIS | TROCAICO · METRO sunt
nero|uersus. XXII A. *Inscr. om. B, sine interstitio post c. 118.*
XVII in mg. addidi. Catullo Aldus et Erasmus (cf. praef.),
Catullo Vrbicario Scal., Senecae Barthius ex ms. fictitio, Floro
Wernsdorfus tribuerunt. u. 2—8. 59—61. 9—12. 63—80.
13—39. 58. 40—57. 81—93 Buechelerus (ed. L. 1859) posuit,
1. 62. 72 *deleuit, intercalarem post 16 et 21 addidit.* u. 1—12.,
40. 59—80. 13—27. 37—58 (exc. 40). 28—36. 81—93 Bergkius,
lacunis sex innectis. Meum ordinem secutus sum. 59—62 inter
8 et 9 pos. Otto Muellerus. 1 nūquā amabit A.am. cr.] cras
amauit B 2 uere] uer B iouis est A. cf. Verg. Georg. II
336 sqq. 3 amaiores B nubent B 4 conam resolut B
58 *huc pos.* Maehly (phil. XXIII 356 sqq.) rigidentibus AB, corr.
Pith. uergentes B ducat B duo ad umbra A 5 amorem B
6 gaza A casas Pith. uirentes B mirteo A 7 fultas sublime
A trono AB 8 amat^e B quinq; B 13 gemmas B florib;
AB, corr. Rigler. 14 surgentis B faboni AB sp̄ritu B
15 urguit B toros Lips. notos penates A totos pentes B, em.
Ribbeck mus. rh. XIV 324 nodos tepentes ed. Lips. 1852 ipsas.
A 16 relinquid B tumentis A tuñtis B 18 urbe A sustine
A 17 mecanat B micanat lacrimas tr̄mentes A Emicant
O. Muell. cadū B

En pudorem florulentae prodiderunt purpurae!
 20 Vmor ille, quem serenis astra rorant noctibus,
 Mane uirginea papillas soluet umenti peplo.
 Ipsa iussit, mane totae uirgines nubant rosae:
 Facta Cypris de crvore deque Amoris osculis
 Deque gemmis deque flammis deque solis purpuris
 25 Cras ruborem, qui latebat ueste tectus, igneum
 Vnica marita nocte non pudebit soluere.

Cras amet qui numquam amauit quique amauit cras amet!

Ipsa Nymphas, diua luco iussit ire myrteo:
 31 'Ite Nymphae, posuit arma, feriatus est Amor.'
 29 It puer comes puellis; nec tamen credi potest,
 30 Esse Amorem feriatum, si sagittas uexerit.
 'Iussus est inermis ire, nudus ire iussus est,
 Neu quid arcu neu sagitta neu quid igne laederet.'
 Sed tamen Nymphae cauete, quod Cupido pulcher est:
 35 Totus est in armis idem quando nudus est Amor.

Cras amet qui numquam amauit quique amauit cras amet!

Conpari Venus pudore mittit ad te uirgines. p. 110
 Vna res est quam rogamus: cede virgo Delia,
 Vt nemus sit incruentum de ferinis stragibus.

19 In AB, em. Schulze Hinc Salmas. pudore A purpore A
 pupure B 19 sq. cf. Fulgentius myth. I p. 11 Munck. 'Vbi
 guttas florulentas mane rorant purpurae; Vm. algens, q. s. a.
 sudant n.' humor A astra sic B notibus B 21 uirgines Lips.
 papilla (i ex e) B soluit AB tumenti A umti B undanti Ribb.
 urgenti Maehly 22 ip B manet tute A tue B, em. Orell.
~~ri~~rose B 23 fusta B prius AB Cypris pro Cypridis Scriu.
 detque B oculis B 24 purporis A pupuris B 25 rupo-
 rem sed corr. B ignea AB, correxi 26 unico Pith. marito
 B nocte ego noto A nodo B pudent B 28 nimfas AB
 loco B u. 31 ante 29 pos. Maehly 31 In te nimphe A
 nymfe B (sic 34) 29 Et AB comis B potē A 32 nudos
 A durus B 33 acuneo B digne B 34 nimfe A puleer A
 35 inermis AB si§dē A Est in a. totus idem Scriuer. 36
 que om. B amit B post 37 uersum cum Diana inuocatione
 excidisse puto. 38 unam A re B 39 nenus sit incruen-
 dum de feriniis B tragib; A post 39 pos. ed. Lips. a. 1852
 uersum 58

Ipsa uellet te rogare, si pudicam flecteret,
Ipsa uellet ut uenires, si deceret uirginem.
Iam tribus choros uideres feriatis noctibus
Congreges inter cateruas ire per saltus tuos
Floreas inter coronas, myrteas inter casas.
Nec Ceres nec Bacchus absunt nec poetarum deus.
Detinenda tota nox est, peruigilanda canticis.
Regnet in siluis Dione, tu recede Delia.

Cras amet qui numquam amauit quique amauit eras amet!

Iussit Hyblaeis tribunal stare diua floribus:
Praeses ipsa iura dicet, adsidebunt Gratiae.
Hybla totos funde flores, quidquid annus adtulit,
Hybla florum subde uestem, quantus Ennae campus est!
Ruris hic erunt puellae uel puellae montium
Quaeque siluas quae[que] lucos quaeque fontes incolunt.
Iussit omnes adsidere pueri mater alitis,
Iussit et nudo puellas nil Amori credere.

Cras amet qui numquam amauit quique amauit eras amet!
Cras erit, cum primus Aether copulauit nuptias.
Ut pater totis crearet uernis annum nubibus,
In sinum maritus imber fluxit almae coniugis,
Vnde fetus mixtus omnis aleret magno corpore.
Tunc cruore de superno spumeo pontus globo

40 om. B uelli te A erogare Schulze   41 uellit A ue-
niret sed corr. B diceret B   42 chorus A coros B feriatos
Pith.   44 myrteo A mysteas B   45 teres B baccus A
baccas B potearum A deas B   46 detinente A detinent
et B Detine te: Orell. peruiclanda A peruigila B   48 nūq
B   49 hyblei A ybleis B   50 praesens AB dicit adsede-
runt AB   51. 52 hibla AB   51 totus fundet, om. flores, A
quiequid annis B annos adtullit A   52 superestem A rum-
pereste B sume Crusius subde Scriu. messem Scriu. quant' B
ethne B et nec A Ennae Lipsius Aetnae Schulz.   54 q;
locos B quae locus A montes AB, corr. Scriuer.   55 om̄s B
alitas B mater alitis dei Buech.   56 nullo B amoti B   59
quom Buech. quo A qui B copolauit A   60 Iouis Maehtly
creauit A ueris Sanadon   61 aimber, a erasa, A fluctus
alma et B   62 cf. Verg. Georg. II 327. ut B fletus A fletus
B alteret A   9 tuno quiuore B superbo A, corr. Dousa super-
huc B pont' de glouo B

- 10 Caerulas inter cateruas inter et bipedes equos
 Fecit undantem Dionen †de maritis imbribus. p. 109
- 12 Cras amet qui numquam amauit quique amauit cras amet!
 13 Ipsa uenas atque mentem permeanti spiritu
 Intus occultis gubernat procreatrix uiribus, p. 111
- 65 Perque caelum perque terras perque pontum subditum
 Peruim sui tenorem seminali tramite
 Inbuit iussitque mundum nosse nascendi uias.
 Cras amet qui numquam amauit quique amauit cras amet!
 Ilsa Troianos nepotes in Latinos transtulit,
- 70 Ilsa Laurentem puellam coniugem nato dedit
 Moxque Marti de sacello dat pudicam uirginem
- 74 Romuli matrem, crearet ut nepotem Caesarem.
- 73 . . . . . proque prole posterum
- 72 Romuleas ipsa fecit cum Sabinis nuptias,
- 73 Vnde Ramnes et Quirites . . . . .
- 75 Cras amet qui numquam amauit quique amauit cras amet!
 Rura fecundat uoluptas, rura Venerem sentiunt;
 Ipse Amor puer Dionae rure natus dicitur.
 Hunc ager cum parturiret ipsa suscepit sinu,
 Ilsa florum delicatis educauit osculis.
- 80 Cras amet qui numquam amauit quique amauit cras amet!
 Ecce iam super genestas explicant tauri latus,
 Quisque tutus quo tenetur coniugali foedere.
 Subter umbras cum maritis ecce balantum greges

10 uipedes *B* 11 dionem *A* dione *B* de m. imb. *del.*
Buech. marinis *Riuinus* 12 amat qui *B* 63 uernas *B*
 adque *A* permeante *sū B* 64 occultis *AB* gobernat pro-
 creatis *A* 65 que] quem *A bis pq;* pontū subdsubditum,
 subd *eras.*, *A* 66 tenderē *A* 67 nosce *B* 69 nec potes
B penates *Scriuer.* latino *B* transtulit est mutauit, uertit 70
ipa A 71 sqq. ipsam rem spectans sic ordinaui. 74 Ro-
 moli *AB* patrem *Lips.* Romulum patrem *Buech.* ut ego et *AB*
 72 rumuleas *B* Romulares *Rigler* ipsas *A* sauinis *B* 73 sam-
 nes *A* rames *B* 76 facundat *B* 77 natu *A* 78 pturiret
B sinum *A* 79 diligatis *A* 80 iqq; amat *B* 81 subter
Schrader, sed cf. *Calp.* *Sic.* *ecl.* 1, 5. explicat aonii *AB*, em.
Pith. 82 tuus *B* cum iugali federe *B* federe *A* 83 s.
 ulmos *Maehly* ualantū *B* gregis *A* gregum *B* uersum deesse puto

Et canoras non tacere diua iussit alites.

Iam loquaces ore rauco stagna cycni perstrepunt,
Adsonat Terci puella subter umbram populi,

Vt putes motus amoris ore dici musico

Et neges queri sororem de marito barbaro.

Illa cantat, nos tacemus. quando uer uenit meum?

Quando † siam ut chelidon, ut tacere desinam? p. 112

Perdidi Musam tacendo nec me Phoebus respicit. 91

Sic Amyclas cum tacerent perdidit silentium.

Cras amet qui numquam amauit quique amauit eras amet!

201

B. I 91. M. 632

De Thetide

Pande manum, genetrix; totus tingatur Achilles!

Tu facies natum mortis habere locum.

202

B. III 52. M. 928

De luco amoeno

Hic, Cytherea, tuo poteras cum Marte iacere:

Vulcanus prohibetur aquis, Sol pellitur umbris.

203

B. III 27. M. 383

LVXORII

In antas, in salutatorium domini regis

Hildirici regis fulget mirabile factum

Arte opere ingenio diuitiis pretio.

84 canores *B* 85 stagna quinni *A* cigni *B* 86 adsono
nante aerei puelle // super *B* (*p. in ras.*) popoli *B* 87 putas *B*
mussico *A* musioco, *sed corr.*, *B* 88 Eet *B* queris *A*
89 quan uir *A* 90 faciam *B* uti *Riuinus. sed elisio uitanda*
in hoc e. (est in intercal. 23.30.77). Num Q. fimus (cf. u. 89) ut
ch.? *Q. ego siam ut ch. Salm. ceu ed. Lips. ce(cq *A*)lidon *AB**
*et Bouhier tacere† *B* 91 perdiđi *A* musan *B* ne^c *B* foebus*
*AB Apollo Thomasius 92 amiclas *A* amidas *B* taceret *AB**
*perdedit *A*. Explicit pernigilium Veneris *B*; om. *A**

201. De tetti *A* 1 achillis *A* 2 facis *A*, *corr. a* 202. De
lucameno *A* 2 uulganus proibetur *A*. *cf. 272,3.* 203. Lu-
xuri *BV*, *om. A* anclas *ABV* antas *ego. del. L. Muell.* *cf. c. 215.*
salutatoriū *A* dñ *A* doñ *B* dicunt *B* 1 Hildirigi *A* Hildirici
B Hildirici *V* tectum *Burm.* 2 precio *B*

Hinc radios sol ipse capit, quos huc dare possit:
 Altera marmoribus creditur esse dies. —
 5 Hic sine nube solum, nix iuncta et sparsa putatur;
 Dum steterint, credas mergere posse pedes.

204

De Seruando medico

B. V 204. M. 1133

Seruandum spurcum medicum nostrumque medeumur,
 Qui se Tartareo missum de carcere finxit,
 Auctoritate tumens Orci, cui corpora mittit
 Imperitus iners, haustu terrae repetendus!
 5 Cum staret in medio, mox illi uoce superba
 Burdonum ductor (paleas nam forte gerebat)
 'Seruande infamis, Seruande zabule, pestis'
 Aibat, 'Seruande canis, seruande catenis,
 [O] Seruande meis semper seruande flagellis,
 10 Seruande in parte misera nabrastanos aesis
 Vitualas ualmam uitiduis tanda uitritam
 Capia feis gibatos enim transire uolebat.

205

De castellano

B. V 205. M. 1134

Castellane sorex cluaceae, pressura tuorum
 Horrida, caeca fames! cenum tibi bullit in ore,
 Putredo et cancer triuit dentesque †molasque.
 Accipe, nariputens oris latrina, Philippe:

3 qd huic *V* 5. 6 om. *A.* fortasse nouum epigramma efficiunt. 5 sine] si *B.* num sine labe? uincta *Heins.* 6 steteris *Pith.* 204—209. multa obscura sunt. 1 num notumque? 2 tartareum *A*, corr. *A*¹ 3 autoritate *A* tempora *Burm. ex apogr. Leid.* 4 ausus terre repetendus *A*, correxi. terrae i. e. *Orci.* 5 superua *A* 7 zabulus est diabolus. 8 aiebat *edd.* seruante catenis *A.* 9 O om. *A* 10—12 sic (nisi quod q̄sis) *A.* num in partem miseram? 12 gibatos, o ex a corr. m. pr., *A* gibatus *Burm.* 205. De castelliano *B* 1 duat epraesura *B* 2 horrita *A* bore *B* 3 putreto *A* tribit *A* mālasque *Mey.*, fort. recte 4 accipi *B* nariputrens *Burm. fort. recte* horis *A* patrina *B* felippe *A* filippe *B*

Liuidus in rubro color est tibi, [†]cepula uultus,
Obscenitas frontem mortis sulcauit aratro,
Fistula sunt oculi, polypus de naribus horret
Inmanis, patitur putrido sub coniuge coniunx
Ac uiduam simul facit fortuna suorum.

Qua te cumque moues, os colum porrigis ultro;
Nam turpe est fetore graui, si forte loquaris;
Si taceas, fassis secessum naribus efflas.
Lasanus es plenus, guttur tibi grande fusorius est.

5

10

206

B. V 200. M. 1129

De Perpetuo

Parce, rapax epulis uehemens Perpetue glutto
Mensarumque uorax, omnis cui Cuiculi cessit
[†]Stultia qui maragas furto subducis ofellas.

207

B. V 202. M. 1131

De Crescituero

Cresciture ferox, ne quid tibi dorsa flagellis
Conscindat coniunx, iunctis tu pedibus adstas.

208

B. V 201. M. 1130

De Tautano

Tautane, infamem nulla quem coniuge captum
Spiritus inmundus subito praecordia torsit,
Vendere mancipium pulcrum commune theatro
• • • • • • • • • •

5 libidus *A* luridus α calor *B* es *A* 6 frontem *ex* frontes
corr. *A* 7 polipus *B* filippus de narrib; *A* 8 Eu manes *A*
Haemanes *B*, correxi. putido *B* coniuna *A* coniux *B* 9 Hac
B similem fecit Burm. furtuna *A* 10 mobes obsculū *A* tu
porrigis *B* 11 turpes *A* torpes *B* turpe est scripsi fedore
grabi *A* 12 bissis *A* iussis sicessum moribus *B* fassis ego
binis *edd.* 13 grand *B* è *A*, scribe fusorius est tibi grandis,
ut iustus saltem fiat heptameter.

206. 1 neqmens *A* perpetuo *AB* glutto *A* gloto *B* 2 cui
cicula *A* ciuicla *B* cui Sicula α cui Cuiculi (*urbs Africæ: Cyprian. sent. episc. 71*) ego 3 dedi *ex A.* dulcia qui emaratas *B* madidas α subduces *A*, corr. *A¹* 207. De Crescen-
tino α 1 Cresciture *A* 2 astas *A* 208. 1 Tautano *A* 2
percordia *A* 3 uenderē *A* comonet *A.* finem deesse puto.

209

De Abcare seruo dominico

B. V 203. M. 1132

Regius est Abcar seruus, †palus hispidus ursus
 Rana nanus strobilus palmus zelocea cylindrus.
 Piperis exigui formam uix corpore couples.
 Pulicis e corio uestit te gunna profusa.

5 Ad maratros dabitur grandis formica caballus.

p. 114

Polueris ut pilula breuis es, ut glomus hic erras.
 Ast ubi dormieris, caueat castissima coniunx,
 Erres ne subito mistus sub nocte tomento.
 Lendis forma tibi, statu non transilis oua,
 10 Aequalis piperi, par est tibi forma cumini,
 Fasciarii pondus, longi pars summa telonis.
 Sic sepiam pelagus crispanti uertice gestat,
 Sic niger impellit pilulas de stercore zinzar
 Araneosque leues digitis pendens in stamine bulla.

210

FELICIS

B. III 34. M. 291

De thermis Alianarum

Hic ubi conspicuis radiant nunc signa metallis
 Et nitido clarum marmore fulget opus,
 Arida puluereo squalebat cespite tellus
 Litoreique soli uilis harena fuit.
 5 Pulcra sed inmenso qui duxit culmina caelo,
 Ostendens pronis currere saxa iugis,
 Publica rex populis Thrasamundus gaudia uouit,
 Prospera continuans numine saecla suo.

209. obcaro *B* sermo *A* 1 Abgar *Burm.* serb; *A* 2
 natus *B* stropilus *A* cilindrus *AB* 3 compleſ *B* 4 ex orio
B 5 maradros *B* formusca cauallus *B* 6 polueris *A¹* (pul-
 ueris *A*) uolueris *B* brebis *A* est *B* 7 Ads ubi dormieri
 cueat *B* ebeat *A* 9 saltu *Burm.* oba *AB* 10 comini *A*
 11 num fasciculi? 12 pelacus *A* 13 impellit *B* pilulos *edd.*
zinzo *B* 14 lebes *A* digitis *om. α*, *sed cf. 205, 13* 210. De
 terminis alianarū felicis *uc.* *A* 2 claro *A*, corr. *A¹* 3 ces-
 pide *A* 4 litureq; *A*, corr. *Oud.* arena *A* 5 num eduxit?
 6 num uiis? 7 thramundo *A* 8 nomina *A*, corr. *Schrader*
 omnia *Ruhnken suis A*, corr. *Schrader*

Paruit imperiis mutato lympha sapore
 Et dulcis fontes proluit unda nous.
 Expauit subitas Vulcanus surgere thermas
 Et trepida flamas subdidit ipse manu.

10

B. III 35. M. 292

211 EIVSDEM

Aliter

Nobilis insultat Baiarum fabrica thermis
 Et duplicat radios fontibus aucta dies.
 Hoc uno rex fecit opus Thrasamundus in anno,
 Inclita dans populis munera temporibus.
 Hic senibus florens uirtus renouatur anhelis,
 Hic fessos artus uiua lauacra fouent.
 Miscentur pariter sociis incendia lymphis
 Et gelidos imbr̄es proximus ignis habet.
 Vtilis hic flamma est et nulos pascitur artus
 Optaturque magis per noua uota calor.
 Longior hic aegros morborum cura relinquit
 Nec lauat in uitreis hic moriturus aquis.

5
p. 115

B. III 36. M. 293

212 EIVSDEM

Aliter

Regia praeclaras erexit iussio moles,
 Sensit et imperium calx lapis unda focus.
 Inclusus Vulcanus aquis algentibus hic est
 Et pacem liquidis fontibus ignis habet.
 Cum lymphis gelidis extat concordia flammae
 Ac stupet ardentes frigida nympha lacus.

5

9 limfas *A* 10 dulces *A* undas nobos *A* 11 termas
A 12 flamas *A* 211. Aliter eiusdem *A*. sic 212. 213. 214.
 1 balarū *A* termis *A* 2 dublicat *A* 3 hic *A* hoc *Vossius*
 unus *A*, corr. *id.* trasamundus *A* 4 num paruis? paucis? 5
 anelis *A* 6 labacra *A* 7 lymphis *A* 9 flammeſt et nulos
 (corr. ex nullis) *A* 12 labat *A* 212. 2 calz *A* 5 limfis
A gestat cumcordia *A*. hic stat *a* in *mg.* extat scripsi constat
Schrader 6 hac *A* nifa *A*

Vritur hic semper gaudens neque laeditur hospes
 Et uegetat medicus pectora fota uapor.
 Maxima sed quisquis patitur fastidia solis
 10 Aut grauibus madido corpore torpet aquis,
 His Thrasamundiaca properet se tinguere thermis:
 Protinus effugiet tristis uterque labor.

213
EIVSDEM
Aliter

B. III 37. M. 294

Publica qui celsis educit moenia tectis,
 Hic pia rex populis Thrasamundus uota dicauit,
 Per quem cuncta suis consurgunt pulchra ruinis
 Et noua transcendunt priscas fastigia sedes.
 5 Hic quoque post sacram meritis altaribus aedem
 Egregiasque aulas, quas grato erexit amore,
 Condidit ingentes proprio sub nomine thermas.
 Hic bonus inriguis decertat fontibus ignis,
 Hic etiam ardentis [nemo] timet ora camini,   p. 116
 10 Plurimus hic imber gelidas adcommodat undas,
 Hic aestus leuis est, hic nullum frigora terrent,
 Hic geminata dies per candida marmora fulget.

214
EIVSDEM
Aliter

B. III 33. M. 892

Tranquillo nymfae deCurrite fluminis ortV.
 Hic proba flagranti sVccedite numina FoebO

7 hostes *A*, corr. *A¹* 8 uegitat *A* tepidus α tota *Burm.*
 9 proxima *L. Muell.* fastigia *id.* 10 turpet *A* 11 Hic α
 th^j t *A* propere *A* termis *A* 12 prodinus *A* 213. 2 tra-
 samundus *A* dicabit *A* 5 sacra *A.* meritis corruptum? 7 con-
 dedit *A* termas *A* 8 dertat *A* 9 post ardentis lacuna quat-
 tuor litterarum in *A* α nemo *Oud.* 11 torrent *van Kooten* 12
 gemina *A* marmore *A* 214. De termi alianarum *B.* Arti-
 ficium *Porfiri* more institutum: primarum litterarum acrostichon,
 undeuicesimiarum mesostichon et tricesimiarum septimiarum telesti-
 chon, rubris in *A* litteris distincta (nisi quod 1 DEcurrite 2 Suc-
 cedite; in *B* solum acrost. distinguitur), haec uerba formant:
 Thrasamundus cunta innouat uota serenans. Maius inserr.

Rupibus ex celsis, ubi Nunc fastigia surgunt
 Aequanturque polo totis praecelsa lauacra
 Sedibus. hic magnis ex Ardent marmora signis,
 Ardua sublimes praeuincunt culmina termae,
 Muneraque eximius tantus dat liminis auctor
 Vnica continuae praeoscens praemia famae.
 Non hic flamma nocet. uotum dinoscite carmen,
 Discite uel quanto uirat sub gurgite lympha.
 Vandalicum hic renouat caro de semine nome,
 Sub cuius titulo meritis stat gratia factis.

5

10

215

B. V 182. M. 1112

In antas

Vandalirice potens, gemini diadematis heres,
 Ornasti proprium per facta ingentia nomen.
 Belligeras acies domuit Theodosius ulti,
 Captiuas facili reddens certamine gentes.
 Aduersos placidis subiecit Honorius armis,
 Cuius prosperitas melior fortissima fecit.
 Ampla Valentiniani virtus cognita mundo
 Hostibus addictis ostenditur arce nepotis.

5

216

B. III 156. M. 940

Postulatio muneris

p. 211

Sic tibi florentes aequaeuo germine nati
 Indolis aeternae sidera celsa petant,

p. 212

christian. p. 350 satis corrupte ex Pithoeo ut puto exhibet. 1
 Tranquillū nimfę A nimfe B hortu B 2 hue Oud. succeditu-
 mine flebo B numine fēbō A lumine Heins. lumina L. Muell.
 4 Aequanturque A lauagrā A 5 Sedibus A 6 sublimes
 B sic uel sidereae a sedibus A praecingunt Schrader thermae
 B 7 eximius B dant B luminis AB, corr. Heins. 8 Vni B
 9 fama noce B bo(O A) tum AB dinuſcītē A dentiscite B
 10 quantiſſ A quanta B uiuat A uiuat B limfa A 11 renobat A
 claro A clarum B, em. L. Muell. 215. In antas ego, cf. 203.
 In anclas A 1 Vand. est Hildiricus rex. 2 probriū A 3
 domoit A ultro L. Muell. 4 facile A certamina A, corr. A¹
 5 placitis A. num rapidis? 7 ualentiani A 8 nepotes A
 216. In BV ante 217 extat. postulatio A 1 tibi] ſ V, om. B
 equebo A queuo B aqueum V 2 aetheriae Schrader fort.
 recte sidere A patent B, corr. m. sec.

Sic pricos uincant atauos clarosque parentes
 Exuperent meritis saeclaue longa gerant,
 5 Sic subolis numerum transcendat turba nepotum
 Nobilibusque iuges gaudia tanta toris:
 Ne sterilem praestes indigno munere Musam,
 Vtque soles, largus carmina nostra foue,
 Imperiis ut nostra tuis seruire Thalia
 10 Possit et in melius personet icta chelys!

217

p. 116

Epistula. Amans amanti

B. III 253. M. 183

Candida sidereis ardescunt lumina flammis,
 Fundunt colla ⁺rosas et cedit crinibus aurum, p. 117
 Mollia purpureum depromunt ora ruborem
 Lacteaque admixtus sublimat pectora sanguis,
 5 Ac totus tibi seruit honos formaque dearum
 Fulges et Venerem caelesti corpore uincis.
 Argento stat facta manus digitisque tenellis
 Serica fila trahens pretioso in stamine ludis.
 Planta decens nescit modicos calcare lapillos
 10 Et dura laedi scelus est uestigia terra;
 Ipsa tuos cum ferre uelis per lilia gressus,
 Nullos interimes leuiori pondere flores.
 Guttura nunc aliae magnis[ue] monilibus ornent

3 uincan *V* umcanatabo *B* atabos *AV* u. 3. 4 cf. *infra c.*
 254 u. 37. 36. 4 seclauq; *A* seglouce *BV* longarant *A* 5
 sobolis *BV* 6 nobiliſbusq; *A* nobilisque *V* riges *BV* gaudea
V, corr. m. sec. 8 largos *A* fouet *A* 9 talia *AB* taetalis
V possit ad u. 9 *A* 10 pessit *V*, corr. m. sec. iota *B* hicta
V celis *ABV* Explicit *A* 217. Incipit epist^t (aepistola *V*)
 sqq. *BV* 2 fundant *B* rosas] potius niues! cedunt *A* caedit
 criuib; *V* 3 Mellea *Binet.* purpureum *AV* roborem *A* 4
 lacteaque *B* amixtus sublimina *A* 5 honor *V* 6 fulgens et
 in Venerem (*sed corr.*) *B* uinges *A* uinces *BV* 7 firniā *A*
m. pr. digitūſque *A* 8 sirica *B* silica *V* traens *A* precioso
B in om. *BV*. post 8 linea uacua *V*. 9 nesc *V* capillos *A*
 10 laedis caelum *V* 11 cum *A* con *BV* 12 nulliſ. herimes
V nullos int erismes *B* 13 guttula *B* ue add. *Dousa* mollibus *B*
 .acta

Aut gemmas aptent capiti: tu sola placere
 Vel spoliata potes. nulli laudabile totum est:
 In te cuncta probat, si quisquam cernere possit.
 Sirenum cantus et dulcia plectra Thaliae
 Ad uocem tacuisse rear, qua mella propagas
 Dulcia et in miseros telum iacularis amoris.
 Langueo deficio marcesco punior uror
 Aestuo suspiro pereo debellor anhelo
 Et graue uulnus alo nullo sanabile ferro.
 Sed tua labra meo saeuum de corde dolorem
 Depellant morbumque animae medicaminis huius
 Cura fuget, ne tanta putres violentia neruos
 Dissecet atque tuae moriar pro criniine causae.
 Sed si hoc grande putas, saltem concede precanti,
 Vt iam defunctum niaeis ambire lacertis
 Digneris uitamque mihi post fata reducas.

B. III 207. M. 979
Buech. Petron.
fg. 43

218
[PETRONII]

De malis aureis amatori ab amata missis.
 Aurea mala mihi, dulcis mea Martia, mittis,
 Mittis et hirsutae munera castaneae.
 Omnia grata putem; sed si magis ipsa uenires,
 Ornares donum, pulcra puella, tuum.
 Tu licet adportes stringentia mala palatum,
 Tristia mandenti est melleus ore sapor.

15 laudare *A* 16 probent *B* probet *Boissonadius* possit
B 17 Sirenum *A* (Syr. *A^t* uel *potius a*) cantas *V* taliae *ABV*
 18 reas *B* reor *V* quam *B* melle *V* 19 misero *BV* 20. 21
 delet *Binet.* 20 punir *A* o sup. scr. *A^t* 21 depellor *A* debellor
BV anelo *A* 22 alo *scripti* alit *BV* aut *A* Cor. . alit *a* sanabile
V 23 meu *A*, corr. *A^t* 25 fugit *A* fulget *B* nec *V* pudres *A*
 nerbos *A* 26 dissecit adq; *A* causo sed corr. *V* 27 saltim
BV 28 nibeis *A* amuire *V*, corr. *m. sec.* 218. Petronii *S*
 (cod. *Bellouac. Bineti*), om. *ABV* amator *A* amatori — missis om.
V. cf. Buecheleri ed. Petr. p. 222 sq. qui de *A* falsa refert.
 De . missis om. *S* 1 Marcia *V* 2 irsute *B* 4 hornares *B*
 domum *BV* pulchra *BVS* 5 exportes *BV* 6 tristis *Heins.*
 tristia *V* Stristicia *A* (cidel. *a*) tristitia *B* meleus *B* sabor *B*, corr. *B^t*

At si dissimulas, multum mihi cara, uenire,
Oscula cum ponis mitte: uorabo libens.

219

De Narcisso

B. I 142. M. 246

Se Narcissus amat captus lenonibus undis.
Cui si tollis aquas, non est ubi saeuiat ignis.

220

De Perdicca

B. II 11 et V 193.
M. 706

Eximus Perdicca fuit, qui corpore eburno
Fulgebat roseisque genis, cui lumina blandas
Fundebant flammas, crocei per colla capilli
Pendebant uariosque dabant sibi saepe colores.
5 Fuluus poples erat, nitidus pes. omnia rident,
Quidquid habet iuuenis. solus uincebat Adonem.

221

De Cupidine

B. I 28. M. 586

Sol calet igne meo. flagrat Neptunus in undis.
Pensa dedi Alcidae. Bacchum seruire coegi,
Quamuis Liber erat. feci mugire Tonantem.

7 Ad A Et si forte dissimulas B chara Binet. 8 Osque ledis
morsummittite (siue mitate B; mitte V) borauo (uorabo, b ex u, V)
libens BV. In a omnia recte. os quali compremis multe S
219. Pentadio tribuit Scaliger. Dæ nasciuo V 1 norcissus B

narcisus V 2 n̄ V 220. De pdica B De gillone de perdica
V 1 pdica V 2 blanda A blandus V 3 fulgebant BV pcella B
4 siui sepe A 5 fuuluns A fulbos B fulnuus V (fuluidus m. 2)
pople A erant B niditus A p V omnia habebat ridens A 6
quid habit A quicquid habent B cullus B enis cullus u erasa
in V adone BV 221. cf. quae dixi ephem. gymnas. Austr. 1867 p. 393
sqq. 1 Mars Petau. et Voss. Claudiani meū A Nept. fl. Pet. Voss.
2 pensa redi tandem Cyriacus Anconitanus ex inscr. 'super
statuam Veneris'; ex eo Apianus et Gruterus ('Romae in B. Mariae
Maioris' Ap. Gr. et, puto, Cyr.) aleidi BV baccū AB bachum
V 3 quauis A u. 3 om. V erat liber Cyr. feci m. Ton.
Cyriacus, Pet. Voss.; om. AB feci mug. T. ad u. 2, Bacch. seru.
coegi ad 3 trahunt Pet. Voss. u. 4 'Quam liber erat; Martem
sine Marte sub egī' add. Cyr. ex alteraut puto poetae recensione

222

B. II 183. M. 835 **De libris Vergilii ab asino comedistis**

Carminis Iliaci libros consumpsit asellus.

O fatum Troiae! aut equus aut asinus!

223

B. I 176. M. 549

CORONATI

Locus Vergilianus:

‘Viuo equidem uitamque extrema per omnia duco.’

XX Aspera diuerso laxatur uita dolore
 Et morti uicinus eo uiuitque dolori
 Aegra salus. nostras cruciant dum flamina mentes, p. 119
 Vitae fatus abit. quantos post Pergama casus
 (Vedit enim praeclara manus), quos saepe dolores   5
 Pertulit atque iterum quas sensit Troia ruinas!
 Plus cecidit post fata Phrygum: nunc ipsa cremata est .
 In natis incensa suis recidiuaque morti
 Iuncta est et caesum meruit miseranda maritum.
 Traditur infestis semper noua nupta procellis   10
 Et flammas habet ipsa suas taedasque ministrat
 Sola sibi. non †lucis eget, non ignibus umquam:
 De facibus micat ipsa suis lumenque nigellum
 Possidet infelix semper. quas aequoris iras,
 Quas caeli terraeque lues miserabile uulgus   15
 Pertulit, errantes saeuis Tritonis in undis!
 Atque domus mihi pontus erat Phrygiique penates

222. uirgili *A* uergili *B* comesti *A* sino comedistis De
 li|bris uergilii ab a sic *V* 1 illiaci *AB* comsumpsit *B* ēsūpsis
 sed corr. *V* 2 ecus *A*   223. Thēma (Tema *A*) incip̄ locus
 ne(ui *A*)rgilianus. uiuo sqq. uiri clarissimi (uc *B*) coronati *AB*
 ursus XXIII *A* XX *A* rubro colore in mg. Viuo sqq. *Aen. III* 315
 1 lassatur *Bur.* luxata est *α*   2 moriti *B* sed corr. uiuique
B 3 nras *A*   4 abiit *AB* quantus *A*   5 em *A* idem *B*
 quos om. *B*   6 pertullit adq; *A* qua *B*   7 facta *A* frigū *A*
 frigoco *B*   8 ignatis *AB*   9 est est et *A* casū *AB*   10.
 nouā *A*, corr. *A*   12 egit *A*   15 que om. *B* uulnus *B*   16
 pertullit *A* sepius *AB* eritonis *B*   17 Ad *A* Adq; *a* frigiq;
A frugumq; *B*

Et quasi iam pirata fui, lacrimisque profusis
Inter aquas siccabat homo nostrasque profecto
20 Fluctibus addebat; fluctus crescebat in astra
Et mihi naufragium nostri fecere liquores.
Iam mulier sibi nauta fuit, iam Virginis astri
Vidit uirgo potens fortis torquere rudentes
Et remis aptare manus, curaque uigente
25 Nocte uigil fuerat. non norat femina somnum;
Sideribus iam docta poli (labor ipse magistrum
Fecerat astrorum) norat uenientia fata.
Non uer tranquillum fuerat, non mollior aestas;
Sideribus tempus requiem non denique norat.

224

De electione coniugii

B. III 190, M. 925

Moribus et uultu coniunx quaeratur habenda.
Horrida nam facies nullo celatur ab auro.
Si quis erit sponsus, talem qui ducat, auarus,
Horret et ipse suam: feditas dissoluet amorem.
5 Sequitur illa calens, dorsum dabit ille calenti;
Cogetur feruore suo clunem submittere asello,
Concubitu turpi monstrum paritura biforme,
Mater quem ipsa suum timeat contingere natum.
Discite, formosas aurum superare puellas.

18 p̄erata B lacrimique B 19 aquas] meas lacrimas. se-
cabat B homo] Aeneas. humus Oud. nostroque AB, corr. Oud.
20 addebat A, corr. Oud. fluctus] fluctibus B astris AB, corr.
Oud. 22 astrum A 27 fecerit B n̄ erat B uenientiū A
u. 29 non intellego. finem deesse puto. 224. Conlugii de
electione V. carmen pessimum. 1 E uultu maribus L. Muell.
uultus B coniux V abenda A abenda BV 2 orrida A multa
B multo AV nullo Schrader celeratur A 3 qui] si ABV
4 horrit A feritas Binetus dissoluit AB, corr. A¹ 5 dedi ex
ABV. dorsum om. B davit A 6 heptameter. an, deleto suo,
clūnem? lacunam statuit Muell. crura V suras Bin. submitteret sed
corr. V 7 concubito A c̄cubitū V biformem AB biformę V
8 Quem mater ABV. num recte? ipsā A 9 formonasas AB

225

B. V 154. M. 1088

De esiciata

Amisit proprias uacuato corpore carnes
 Accepitque nouas. dedit ac tulit et graue lucrum
 Perdendo adquirit. damno bene creuit in illo.

226

B. V 155. M. 550

CORONATI**Aliter unde supra**

Mortua fit praedo, pullorum turgida membris
 Ex aliis crescit nec sese repperit in se.

227

B. V 156. M. 552

DONATI**De ouata**

Ouorum copiosa phalanx in uentre tumentis
 Conditur et membris crescit gallina repletis.
 Mortua concepit, quantum nec uiua creauit.

228

B. I 177. V 157.
M. 551**CORONATI****Vnde supra**

Medeam fertur natos Procnenque necasse;
 Haec natis atauisque simul uel caede sororum
 Crescit plus moriens: sumpsit de prole tumorem.

229

B. V 158. M. 1089

De pressa

Turgida sum moriens sollertique arte refixa.
 Crescens decresco, nomine pressa uocor.

225. 1 probrias *A* 2 accipitq; *A* tollet *A* lucro *A* 3 illa *A* 226. Aliter unde supra *uc* Coronati *A* 2 reperit *A* 227. De obata Donati *A* 1 oborum *A* fallax *A* (phalanx *a*) 2 crescit *A* 228. Vnde *sūp.* *uc*. Coronati *A* 1 prognemq; negasse *A* 2 haec *ego* en *A* ex Meyer. atabisq; *A* sorum *A*, corr. Muell. 3 prole] caede *a* 229. 1 Turgita *A* solertisq; *A* defixa *A*. num referta?

230

De missuassu

B. V 159. M. 1090

Perna, lepus, turtur, perdix, Iunonius ales,
 Agnus, porcellus iunguntur, candidus anser.
 Aethera quod pontusque, altrix quod terra creauit, p. 121
 Cernimus esciferum paulatim sumere uentrem.

231

†De pastillu cocten

B. V 160. M. 1091

Blandum mellis opus sollerti fingitur arte.
 Faucibus hoc dulce est, dentibus interitus.

232

SENECAE

B. III 95. M. 131

De qualitate temporis

Omnia tempus edax depascitur, omnia carpit,
 Omnia sede mouet, nil sinit esse diu.
 Flumina deficiunt, profugum mare litora siccant,
 Subsidunt montes et iuga celsa ruunt.
 5 Quid tam parua loquor? moles pulcherrima caeli
 Ardebit flammis tota repente suis.
 Omnia mors poscit. lex est, non poena, perire:
 Hic aliquo mundus tempore nullus erit.

233

[ALCIMI]

B. II 230. M. 554

De libris Lucani

Mantua da ueniam, fama sacrata perenni:
 Sit fas Thessaliam post Simoenta legi.

230. De misouossu (*sic!*) *α* 3 Etera *A* aethra *Duebn.*
 231. De pastilli coetu *Meermannus* 1 solerti *A* 2 interitus
A 232. *Inscr. ex ABS dedi* 2 mouit *A* sinet *AB* 3
 litura *A*, corr. *A¹* siccatur *ABS*, corr. *Heins.* 5 Qui dam *B*
 locor *B* pulcerima *A* 6 repenta *B* 233. Cesaris (*Cesar C*)
 de *sqq. ACS* Distichum Alcimii cod. *Probi comment. Vergil. Paris.*
 8209, cf. *Keilii ed. Prob. p. 68.* 1 mandata uenia *A* famae
Dousa 2 tessaliū *A*, corr. *A¹* û in ā. thessaliū *C*, cod. *Petau.*
pharsalia cod. Par. 8209 pos *A* p *C* simenta *A*

234

B. III 105. M. 251

PENTADI

De fortuna

Res eadem adsidue momento uoluitur uno

Atque redit dispar res eadem adsidue.

Vindice functa manu Progne pia dicta sorori,

Impia sed nato vindice functa mauu.

Carmine nisa suo Colchis fuit ulta maritum,

Sed scelerata fuit carmine nisa suo.

Coniugis Eurydice precibus remeabat ad auras,

Rursus abit uitio coniugis Eurydice.

Sanguine poma rubent Thisbae nece tincta repente:

Candida quae fuerant, sanguine poma rubent.

Daedalus arte sua fugit Minoia regna,

Amisit natum Daedalus arte sua.

Munere Palladio laeti qua nocte fuere,

Hac periere Phryges munere Palladio.

Nate, quod alter adest caelo, sunt gaudia Ledae;

Sed maeret mater, nate, quod alter adest.

Hostia †saepe fuit diri Busiridis hospes

Busirisque aris hostia †saepe fuit.

Theseus Hippolyto uitam per uota rogauit,

Optauit mortem Theseus Hippolyto.

5

10

p. 122

15

20

234. Pintati de furtuna *A* ~~P~~^{entadi} *B* fortuna *B* Pintadie
 fortuna *V* 1 adsuo *B* adsiduo *V* 2 adq; *A* res] es *A* adsiduo
V 3. 4 facta *ABV* functa *L. Muellerus* dicti *V* 4 undice *V*,
corr. m. 2 5. 6 crimine *Schrader*. carmina_y *B* nisa *ego* uisa
ABV 5 cholchis *V* ultra *BV* 7 euridici *A* (*y m. pr.?*)
 7. 8 euridice *V* 7 at *V* *m. pr.* 8 Rur *A* habit *B* habet *V*
 9 rubrent *V* *Thysbaeo Heins.* Thisbae *L. Muellerus* tristi *ABV*
 10 que *B* fuerant *A* 11 sua om. *A* minonia *B* 13 quam *B*
 loeti quia *V* 14 ac *BV* friges *ABV* 15 adē *V* ades *Pith.*
 16 *V* gaudio *A* gaudi *V* lēte *V*, d *supr. t scr.* 16 meret *ABV*
 abes *Pith.* 17. 18 saepe] et ipse *Heins.* saeuia *L. Muell.*
 num scaeuia? 17 hostias *A* b; irib; *A* b; hiridis *B* b; iridis
V ospes *V* 18 busritis aris hostias *A* busridis horis *B*
 busridis oris *V* 19 hyppollito *A* Thereus yppolito *V* 19.
 20 hippolito *B* 20 obtauit *A* hyppolito *A* yppolito *V*

- Stipite fatifero iuste quae fratribus usa est,
 Mater saeva fuit stipite fatifero.
 Sola relicta toris fleuisti [in] litore, Gnosis;
 Laetatur caelo sola relicta toris.
 25 Aurea lana fuit, Phrixum quae per mare uexit;
 Helle qua lapsa est, aurea lana fuit.
 Tantalis est numero natorum facta superba,
 Natorum adflicta Tantalis est numero.
 Pelias hasta fuit, uulnus graue quae dedit hosti;
 30 Hoc quae sanauit, Pelias hasta fuit.
 Per mare iacta ratis pleno subit ostia uelo,
 In portu uersa est per mare iacta ratis.
 Lux cito summa datur natusque extinguitur infans
 Atque animae prima lux cito summa datur.
 35 Sunt mala laetitiae diuersa lege creata,
 Iuncta autem adsiduae sunt mala laetitiae.

235

EIVSDEM
De aduentu ueris

B. V 69. M. 252

- Sentio, fugit hiems; Zephyrisque animantibus orbem
 Iam tepet Eurus aquis. sentio, fugit hiems. p. 123
 Parturit omnis ager, persentit terra calores
 Germinibusque nouis parturit omnis ager.
 5 Laeta uireta tument, foliis sese induit arbor,
 Vallibus apricis laeta uireta tument.

21 q; B ausa ABV, corr. Heins. num in fratribus? 23
 in om. ABV Gnosti B 24 celos A thoris A 25 frixū
 q; BV uixit BV 26 helles ABV (cf. c. 21, 204) 27 est
 om. A superua A 28 afflcta A 29. 30 asta A 29 asta
 B hostis AV b̄sti B 30. 31 om. BV 30 Hoc quoq; A 31
 Post A uela A 32 mersa Heins. post AB p̄ V per Pith.
 33 extinguit B 34 adq; A primae Oud. 35 creati ABV
 36 autem scripsi tam AV m B an tamen nimiae? s̄ V leticie
 A 235. Pintadi V ueneris V 1 hiemps zephirisq; B ze-
 pherisq; A amantib; V 2 equis ABV fuit B hiens A hiemps
 BV 3 persenti B cera ABV 4 nobis V oms V 5. 6
 uirecta ABV 5 foliis Pith. folio ABV 6 apriscis BV
 tunent B, corr. B¹

Iam Philomela gemit modulis, Ityn impia mater
 Oblatum mensis iam Philomela gemit.
 Monte tumultus aquae properat per laeui saxa   10
 Et late resonat monte tumultus aquae.
 Floribus innumeris pingit sola flatus Eoi
 Tempeaque exhalant floribus innumeris.
 Per caua saxa sonat pecudum mugitibus Echo
 Bisque repulsa iugis per caua saxa sonat.
 Vitea musta tument uicinas iuncta per ulmos;   15
 Fronde maritata uitea musta tument.
 Nota tigilla linit iam garrula luce chelidon;
 Dum recolit nidos, nota tigilla linit.
 Sub platano uiridi iucunda somnus in umbra [est],
 Sertaque texuntur sub platano uiridi.   20
 Tunc quoque dulce mori, tunc fila recurrite fusis,
 Inter et amplexus tunc quoque dulce mori.

236

B. III 12. M. 129

SENECAE

Corsica Phocaico tellus habitata colono,
 Corsica quae patrio nomine Cyrnos eras,
 Corsica Sardinia breuior, porrectior Ilua,
 Corsica piscosis peruia fluminibus,
 Corsica terribilis, cum primum incanduit aestas,   5
 Saeuior, ostendit cum ferus ora Canis:

7. 8 filomella *A* philomella *V* 7 modolis sytin *A* ityn]
 tot *B* itin *V* 9. 10 aq; *A* 9 pes *B* leuia *AV*   10 rosonat
A resonat *B* rore sonat *V* 11 patus *B* pat̄ *V* (pat̄' m. sec.)
 12 temporeaque *V* exalant *BV* 13 pecodū *AV* 14 uisque
B usque *V* uoxque *a* 15 uidea *A* iunctas *A* uincta Heins.
 17 garula *A* garulla *B* lucem *A* uoce Meyer celidon *ABV*
 19 sup *V* iucundus Burm. sumnus *A*, corr. *A¹* summimus *B*
 ubra *A*. est addo.   20 su *V* pladano *A* uiri *B* 21 dulce *V*
 recurrite *B* fusis *A* fisis *V* 22 intr *B* duce *B*   236. De
 Corsica, om. Senecae nomine, *V* 1 focaico *ABV* 2 pario
AB, corr. *a* graio *V*. an proprio? cirnos *B* cyrus *V* cyrnōs
 (u add. *a*, ut uid.) *A* 3 sardinię *A* cordanie *B* silua *B* illa
V 4 flaminibus *B* 5 terri ibilis *B* 6 cum *V*] ec *AB*
ianis *A*, corr. *A¹* nis *B*

Parce relegatis, hoc est: iam parce solutis.

Viuorum cineri sit tua terra leuis!

p. 124

237

[EIVSDEM]

B. III 13. M. 130

Barbara praeruptis inclusa est Corsica saxis,
Horrida, desertis undique uasta locis.

Non poena autumnus, segetes non educat aestas
Canaque Palladio munere bruma caret.

5 Imbriferum nullo uer est laetabile fetu
Nullaque in infasto nascitur herba solo.

Non panis, non haustus aquae, non ultimus ignis;
Hic sola haec duo sunt: exul et exilium.

238

De [die] occiduo

B. V 14. M. 1026

Iam nitidum tumidis Phoebus iubar intulit undis,
Emeritam renouans Tethyos amne facem.

Astra subit niueis Phoebe subiecta iuuencis,
Mitis et aetherio labitur axe sopor.

5 Adludunt pauidi tremulis conatibus agni
Lacteolasque animas lacteus umor alit.

239

Laus Xerxis

B. II 12. M. 186

Xerxes magnus adest. totus comitatur euntem
Orbis. quid dubitas, Graecia, ferre iugum?

7 religatis *AB* sepultis *V* 8 cineris *V* 237. Eiusdem add.
edd. nullum interuallum in ABV 2 horrita *A* unq; *B* horride, corr.
m. sec. in mg., *V* 3 segites non ducat *A* 4 callidio *B* (*sic*)
5 imbrifero *B* umbroru nōllo uere ē *V* feto *B* foetu *V* 6
nulloq; *V* ut uid. infauto *V* erba *A* 7 austus *A* haustōs *B*
utilis *Barthius* 8 Hē *A* Haec *B* Hic *V* 238. De ouidio
A, correxi. De ouili *L. Muellerus* 1 mitidum *A* febur *A*
intullit *A* 2 renobans theidis amnē *A*, corr. *Heins. num*
Thētidis? 3 foebes *A* 5 cum matribus *a* 239. Xersis
A (*cf. Corssen ausspr. I 125*). *cf. simile carmen* De monte Atho
in *V* fol. 96 v. 1 Xersis *A* Perses *edd.* comitatus *A*

Tellus iussa facit, caelum texere sagittae,
 Abscondunt clarum Persica tela diem.
 Classes fossus Athos intra sua uiscera uidit,
 Phryxeae peditem ferre iubentur aquae. 5
 Quis nouus hic hominum terramque diemque fretumque
 Permutat? certe sub Ioue mundus erat.

240

B. I 30. M. 588

Cupido amans

Quis me feruor agit? noua sunt suspiria menti.
 Anne aliquis deus est nostro uehementior arcu?
 Quem mihi germanum fato fraudante creauit p. 125
 Dina parens? [satis] an [mea] spicula fusa per orbem
 Vexauere polum laesusque in tempore mundus 5
 Inuenit poenam? sed si mea uulnera noui,
 Hic meus est ignis; meus est, qui parcere nescit.
 In furias ignesque trahor! licet orbe superno
 Iuppiter, ex altis undis Neptune tegaris,
 Abdita poenarum te cingant Tartara, Pluton, 10
 Inpositum rumpemus onus: uolitabo per axem
 Mundigerum caelique plagas pontique procellas
 Vmbriferumque Chaos; pateant adamantina regna,
 Torua uenenatis cedat Bellona flagellis!
 Poenam mundus amet, stupeat, tuix maior, anhelet! 15
 In se saeuus Amor fraudemque in uulnere quaerat!

241

B. — M. —

De rore

Cumque serenifluo sudat nox umida caelo,

6 eryxee pedidem A 7 nouum A, corr. a dominus Dor-
 uillius terraq; A fretuq; A 8 iouem A 240. 1 ferauorgit
 A mentis A, corr. α 2 ueaémentior A 3 germano A furto
Wakkerus 4 satis et mea add. *Wakkerus* 5 mundū A 6
 mündū pēnā A 8 traor A 9 et salsis *Wakkerus* 10 penarū
 est ingum A, corr. Oud. 13 caos A adamantica A 14 turba
 A. num sagittis? 15 pena A uix (uis α) maior A uratur uel
 simile quid (violeetur?) legendum. anhelat A, correxi 16 Inde
 α quaerit α 241. carminis fragmentum. 1 humida A

Mane rigent herbae uitreaque adspergine lucent
Gramina et in gemmis stabiles tenet aura liquores

242

Vnde supra

B. II 176. M. 869

Temporibus laetis tristamur, maxime Caesar,

Hoc uno: amissum, quod gemo, Vergilium.

Et uetus relegi, si tu patiere, libellos,

In quibus Aenean condidit ore sacro.

5 Roma roget, precibusque eisdem tibi supplicat orbis,

Ne pereant flammis tot monumenta ducum.

Anne iterum Troiam, sed maior, flamma cremabit?

Fac laudes Italum, fac tua gesta legi,

Aeneidemque suam fac maior nuntius ornet:

p. 126

10 Plus fatis possunt Caesaris ora dei.

243

De equis aeneis

B. V 175. M. 1105

Quae manus hos animauit equos, quibus aere rigente

Currere uelle dedit et in aethere quaerere cursus?

Spirant aerias inuoluere cursibus auras,

Arte citi sed mole graues, properante metallo.

244

Thema [Vergilianum]:

B. I 175. M. 1612

'Turne, in te suprema salus'.

Turne, spes Italum, custos fortissime regni,

Si properes! muros arces ciuesque Latinos

2 erbe uitreοq; aspargine *A* 3 gramineq; *t A* stabilem *A*
 auras ligores *A* 242. 'Vnde supra' *A*, quae inscr. ad carmen
aliquod in A omissum respicit, fortasse ad B. II 184. M. 858?
Supplicatio Cornelii Galli ad Augustum Caesarem cod. Florent.
39, 9 a. 1464 scriptus: Gallo etiam edd. Vergil. antiquissimae tribuunt.
2 quod] quem y (libri Burmanni recentissimi) fleo y uirgilium A
3 et scripsi sed Ay relegis si A 4 condeconcedit A, corr. A¹
5 que isdem A] totus uel etenim y 6 ducunt A 7 Adq; A,
corr. Barthius. Atque uel Nempe y cremauit A 8 tua facta y
9 Aeneanque suum ed. Venet. a. 1480, all. mincius A nuncius y
10 diei A, corr. ay 243. 1 quis sere A, corr. a rigenti A. an quis in
aere? 2 uellit dedit A 3 erias A 244. Tema A Vergiliānum
addidi subrema A, corr. A¹. Verg. Aen. XII 653. 1 fortissimi A

Non solitis urget Troianus uiribus hostis.
 Sed potiora premunt; † quare nunc ignosce fugaci.
 Nec pugnae inferior nec belli (crede) relictor
 Adserar. armatus timendo fulmina miles
 Nec culpam nec crimen habet; nam bella mutatus
 Nunc gerit Aeneas: reuerendo fragor Olympi
 Ex umbone tonat, caelestes concita flamas
 Hasta iacit oculis, elatus ingerit ensis
 Fulgura progeniesque dei testata uigorem
 Numinis antiqui spoliauit fulmine caelum
 Et tulit arma Ioui. quod felix turba deorum
 In saeuos quandam potuit conferre Gigantes,
 Aeneas nunc solus habet urbisque ruinam
 Saeuo Marte parat Italasque euertere turres.
 Non ariete graui, non torti turbine saxi
 Disponit, spernit belli tormenta magister;
 Et memor exitii, Troiam sic esse sepultam,
 Ille faces, non tela iacit. scit quippe tyrannus,
 Iliacas sine face domus stetisse per aeuum.
 Heia age, curre precor; te mater rexque Latinus,
 Turba senum, lacrimans Lauinia uirgo requirit.

245—252

FLORI

De qualitate uitae

B. 1 20. M. 213

245

Bacche, uitium repertor, plenus adsis uitibus,
 Effluas dulcem liquorem comparandum nectari;

3 urg^uet homanus *A*, corr. *α*   4 quae *Burm.* nun ignusce
 fucaci *A*   5 caede *α* bello — relicto *Burm.*   7 abet *A* nam]
 iam? minatus *Burm.*   8 Dum *α* olimpi *A m. pr.*   9 concida *A*
 10 flatus *A*, corr. *Burm.* ingerēt *A m. pr.*   11 fulgora *A*
 13 tullit *A*   14 sequus *A*   16 sequu *A*, corr. *A¹* uertere *A*
 17 dissponit *A*   18 turmenta *A*   20 Ille ego Iam *A* tyrran-
 nus *A*   21 Iliacas *A*   22 precor] puer *α* rēq^ue *A m. pr.*
 23 labinia *A*   245. Flori *A* Floridi *B.* De qual. uini (*ad*
solum c. 245) *Otto Muellerus*   245—252 *in AB sine interuallis*
cohaerent.   1 uitum *B*   2 comparandum *B*

Conditumque fac uetustum, nec malignis uenulis
Asperum ducat saudem uersum in usus alteros.

246

B. III 114. M. 214

Omnis mulier intra pectus celat virus pestilens.
Dulce de labris locuntur, corde uiuunt noxio.

247

B. I 17. M. 215

Sic Apollo, deinde Liber sic uidetur ignifer:
Ambo sunt flammis creati prosatique ex ignibus;
Ambo de comis calorem, uite et radio, conferunt;
Noctis hic rumpit tenebras, hic tenebras pectoris.

248

B. III 265. M. 216

Quando ponebam nouellas arbores mali et piri,
Cortici summae notaui nomen ardoris mei.
Nulla fit exinde finis uel quies cupidinis:
Crescit arbor, gliscit ardor. ramus implet litteras.

249

B. III 113. M. 217

Qui mali sunt, non fuere matris ab aluo mali,
Sed malos faciunt malorum falsa contubernia.

250

B. III 111. M. 218

‘Sperne mores transmarinos, mille habent officias.
Ciue Romano per orbem nemo uiuit rectius.
Quippe malim unum Catoneūn quam trecentos Socratas.
Nemo non haec uera dicit: nemo non contra facit.

¹¹ 3 nec] ne *B* uenulis *A* suenulis *B* 4 dicat *B* uersum usus uin
alteros *A* uersus usum in altero *B* 246. 1 uiros *A*, corr. *A*¹
2 loquuntur *edd.* 247. 2 sun *A* 3 uitę *A*, om. *B* conserunt *B*
248. arboris *B* pyri *A* 2 corticeⁱ *A* sume *B* 3 fuit Schra-
der 4 ardor] arbor *B* 249. 1 abs uel ex *Pithoeus. Theog-*
nis 305 sq. «Τοὶ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς τετό-
ναν, Ἀλλ᾽ ἄνδρεσσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίην.» 250. 1
sperneš more *A* officia *A*, corr. a offugia *B* 2 urbem *AB*
3 malum *B* socrates *A* (. . tas a) CCC socreteas *B*. u. 4,
sequentī carmini in *AB edd. adiunctum*, huc transposui. Otto Muelle-
rus non prorsus recte anth. gr. X 116 «Οὐκ ἔστι γῆμας, δοτις
οὐ χειμάζεται.» | Λέγουσι πάντες καὶ γαμοῦσιν εἰδότες *confert.*

B. III 112. M. 219

251

Tam malum est habere nummos, non habere quam
malum est.

Tam malum est audere semper, quam malum est semper
pudor.

Tam malum est tacere multum, quam malum est multum
loqui.

Tam malum est foris amica, quam malum est uxor domi. p. 128

B. III 115. M. 220

252

Consules fiunt quotannis et noui proconsules:
Solus aut rex aut poeta non quotannis nascitur.

253

REPOSIANI

De concubitu Martis et Veneris

Discite securos non umquam credere amores.

Ipsa Venus, cui flamma potens, cui militat ardor,
Quae tuto posset custode Cupidine amare,
Quae docet et fraudes et amorum furta tuetur,
Nec sibi securas ualuit praebere latebras.

Inprobe dure puer, crudelis criminis matris,
Pompam ducis, Amor nullo satiate triumpho!

Quid conuersa Iouis laetaris fulmina semper?

Vt mage flammantes possis laudare sagittas!

Iunge puer teretes Veneris Martisque catenas,
Gestet amans Mauors titulos et uincula portet
Captiuus, quem bella timent! utque ipse ueharis,
Iam roseis fera colla iugis submittit amator;
Post uulnus, post bella potens Gradiuus anhelat
In castris modo tiro tuis semperque timendus

5

10

15

251. 1 habere habere nummos *B* 2 est p pudor *A* est
semper pauere *B* pauor *Lipsius* 3. 4 quam] tam *A* 252.
1 quodani *B* 2 quodannis *AB* 253. Neptiani *Wernsdorfius* de *om.* *A* 1 securus nonnumquam *A* 3 costode *A*
5 secura *A* 8 quid *Burm.* quod *A* quo *Oud.* 12 timet *A*
(timet a) uearis *A* 13 submittat *Burm.* 14 gradib; *A* 15
tyro *A*

- Te timet et sequitur qua ducunt uincla mariti.
 Ite precor Musae; dum Mars, dum blanda Cythere
 Imis ducta trahunt suspiria crebra medullis
 Dumque intermixti captatur spiritus oris,
 20 Carmine doctiloquo Vulcani uincla parate,
 Quae Martem nectant Veneris nec brachia laedant
 Inter delicias roseo prope liuida serto.
 Namque ferunt Paphien, Vulcani et Martis amorem,
 Inter adulterium uel iusti iura mariti
 25 Indice sub Phoebo captam gessisse catenas. p. 129
- Illa manus duros nexus tulit, illa mariti
 Ferrea uincla sui. quae uis fuit ista doloris?
 An fortem faciebat amor? quid, saeue, laboras?
 Cur nodos Veneri Cyclopia flamma paravit?
 30 De roseis conete manus, Vulcane, catenis!
 Nec tu deinde liges, sed blandus uincla Cupido,
 Ne palmas duro ^{tco} nodus uulnere laedat.
- Lucus erat Marti gratus, post uulnera Adonis
 Pictus amore deae, si Phoebi lumina desint
 35 Tutus adulterio, dignus quem Cypris amaret,
 Quem Byblos coleret, dignus quem Gratia seruet.
 Vilia non illo surgebant gramina luco;
 Pingunt purpureos cendentia lilia flores,
 Ornat terra nemus. nunc lucos uitis inumbrat,
 40 Nunc laurus nunc myrtus. habent sua munera rami.
 Namque hic per frondes redolentia lilia splendent,
 Hic rosa cum uiolis, hic omnis gratia florum,

16 qua di-cunt *A* marita *Oud.* num maritae? 17 eithere
A cyt. *a* 18 traunt *A* 19 spiritus] sp̄s *A* 20 uulgani *A*
 21 bracia *A* 22 diuitias *A*, corr. *Burm.* 23 feruin pa-fien
A (*m. pr.*) 25 foebu *A* gesisse *A* 26 manu *Schrād.* 29
 ueneris cielocea *A* cyc. *a* parabit *A* 30 uulgane *A* 32
 comodus *A* commotus *cod. Leid. in mg.* connodans *Oud.* nodus
 modo α 33 gradus *A* donis *A* 34 dictus *Wernsdorf* se febi
A 35 adulterii *A*, corr. *A¹* 36 biblos colerit *A* q; *A* seruit
A 38 cingunt *Oud.* purpureus *A* 39 locus *A* locos *A¹*
 40 rami] lauri α 41 pendent *A.* correxi. 42 rosas *A*
 flor $\times$ *A*

Hic inter uiolas coma mollis laeta hyacinthi.
 Dignus amore locus, cui tot sint munera rerum.
 Non tamen in lucis aurum, non purpura fulget:
 Flos lectus, flos uincula toris, substramina flores;
 Deliciis Veneris diues natura laborat. 45
 Texerat hic liquidos fontes non uilis arundo,
 Sed qua saeuia puer conponat tela Cupido.
 Hunc solum Paphie puto lucum fecit amori.
 Hic Martem expectare solet. 'quid Gratia cessit,
 Quid Charites? cur saeue puer, non lilia nectis? p. 130
 Tu lectum consterne rosis, tu serta parato
 Et roseis crinem nodis subnecte decenter!
 Haec modo purpureum decerpens pollice florem 55
 Cum delibuto suspiria ducat odore.
 Ast tibi blanda manus [flores] sub pectore condat;
 Tunc, [ne] purpurei laedat te spina roseti,
 Destrictis teneras foliis constringe papillas.
 Sic decet in Veneris luco gaudere puellas,
 Ut tamen inlaesos Paphiae seruetis amores. 60
 Vincula sic mixtis caute constringite ramis,
 Ne diffusa ferat per frondes lumina Titan.'
 His igitur lucis Paphie, dum praelia Mauors
 Horrida, dum populos diro terrore fatigat,
 Ludebat teneris Bybli permixta puellis. 65
 Nunc uarios cantu diuum referebat amores
 Inque modum uocis nunc motus forte decentes
 Corpore laeta dabat, nunc miscens denique plantas,
 Nunc alterna mouens suspenso pollice crura,
 Molliter inflexo subnitens poplite sidit. 70

43 comas A, corr. A¹ iacinti A 44 sunt Burm. rex A.
 num florum? 46 substramine A 50 Hun A pafie A lu-
 erum A 51 Hinc A, corr. A¹ cessat Burm. 52 carites A
 licia edd. 54 notis A deſcenter A (d in rasura) 55 pur-
 poreum A decerpit Burm. 56 delibuto et odore scripsi dilig-
 gatum et odorem A 57 telum add. Burm. penito Oud. flores
 ego 58 Hinc α ne add. Burm. purporei A 60 decit A
 lucos A 61 pafie A 63 difusa A serat Wakefield 64
 igitur A pafie A 65 duroš A 66 permyxta A 68 motus]
 modus A 69 corpora leda A 71 sidet A

Saepe comam pulcro collectam flore ligabat,
Ornans ambrosios diuino pectine crines.

Dum ludos sic blanda Venus, dum gaudia miscet,

⁷⁶ Dum flet, quod sero ueniat sibi grata uoluptas,

⁷⁵ Et dum suspenso solatia quaerit amori:

Ecce furens post bella deus, post praelia uictor
Victus amore uenit. cur gestas ferrea tela?

Ne metuat Cypris, comtum decet ire rosetis.

⁸⁰ A quotiens Paphie uultum mentita furentis

Lumine conuerso serum incusauit amantem!

p. 131

Verbera saepe dolens mentita est dulcia serto,

Aut ut forte magis succenso Marte placeret,

Admouit teneris suspendens oscula labris,

⁸⁵ Nec totum effundens medio blanditur amore.

Decidit aut posita est deuictis lancea palmis

Et dum forte cadit, myrto retinente pependit.

Ensem tolle, puer, galeam tu, Gratia, solue;

Haec laxet nodos, haec ferrea uincula demat;

⁹⁰ Solute, Bybliades, praeduri pectora Martis

Loricaeque moras, uos scuta et tela tenete.

Nunc uiolas tractare decet. laetare, Cupido,

Terribilem diuum tuo solo numine uictum:

Pro telis flores, pro scutis myrtlea sera

⁹⁵ Et rosa! forte nocet, gladii quem iure tremescunt?

Iuerat ad lectum Mauors et pondere duro

Floribus incumbens totum turbarat honorem.

Ibat pulcra Venus uix presso pollice cauta,

Florea ne teneras uiolarent spicula plantas,

¹⁰⁰ Et nunc innectens, ne rumpant oscula, crinem,

Nunc uestes fluitare sinens, uix laxa retentat,

^s 73 ornañ ambrosius *A* 74 miscit *A*. u. 76 ante 75 posuit *Oud.* 76 flit *A* sera *A* uenit *A*, corr. *Schrad.* gratula *A* 78 redit *Burm.* 80 pafiens. uultu *A* 81 conuersu *A*, corr. *A¹* 84 atmouet *A* obseula *A* 87 ed dum *A* 88 ense *A* tollet *A*, corr. *A¹* 89 uinc. ferr. α tēplet *A* (rumpat α), correxi. an temptet? 90 bibliates *A* byb. α 92 uiolas *A* decit *A* 93 solu *A* solo *A¹* 97 incumbeñs *A* 100 osc] uincula α 101 sinū *A*, corr. *Oudend.*

Cum nec tota latet, nec tota renudat amorem.
 Ille inter flores furti uelamine tectus
 Spectat hians Venerem totusque ardore tremescit.
 Incubuit lectis Paphie. pro sancte Cupido,
 Quam blandas uoces, quae tunc ibi murmura fundunt!
 Oscula permixtis quae tunc fixere labellis!
 Quam bene consertis haeserunt artibus artus!
 Stringebat Paphiae Mauors tunc pectore dextram p. 132
 Et collo innexam ne laedant pondera laeuam,
 Lilia cum roseis supponit candida sertis.
 Saepe leui cruris tactu conmouit amantem
 In flamas, quas diua mouet. iam languida fessos
 Forte quies Martis tandem compresserat artus;
 Non tamen omnis amor, non omnis pectore cessit 115
 Flamma dei, trahit in medio suspiria somno
 Et Venerem totis pulmonibus ardor anhelat.
 Ipsa Venus tunc tunc calidis succensa uenenis
 Vritur ardescens, nec somnia parta quieta.
 O quam blanda quies! o quam bene presserat artus 120
 Nudos forte sopor! niueis suffulta lacertis
 Colla nitent, pectus gemino quasi sidere turget.
 Non omnis resupina iacet, sed corpore flexo
 Molliter, et laterum † qua se confinia iungunt.
 Martem respiciens deponit lumina somno,
 Sed gratiosa, decens. pro lucis forte Cupido 125
 Martis tela gerit; quae postquam singula [sumpsit],
 Loricam clipeum gladium galeaeque minacis
 Cristas, flore ligat. tunc hastae pondera temptat

102 nudat A, corr. Oud. 103 uolumine A, corr. α 104
 spectans thians A totoque A, corr. Wakefield 105 pafie A scē A
 saene Burm. 106 q; tunc A 107 q; tun A 108 artibus
 artus A 109 pafie A 111 candita A 112 leue A comouit
 A 113 flamma A 114 artus] arte A 116 trait A 118
 suspensa A, corr. Burm. 119 parte A, corr. Oud. 121
 nudus A. 124 pro qua adiectuum ponatur. aut post 124 uersus
 deest? 126 proludit Oud. fortis A 127 gerit scripsi regens
 A q; A uidit add. α, sumpsit ego 128 clypeum gladius ca-
 leeq; minaces A 129 flores A aste A tētat A

130 Miraturque suis tantum licuisse sagittis.

Iam medium Phoebus radiis possederat orbem,
Iam tumidis calidum spatium librauerat horis.
Flammantes retinebat equos. pro conscientia facti
Inuida lux! Veneris qui nunc produntur amores
135 Lumine, Phoebe, tuo! stant capti iudice tanto
Mars Amor et Paphie ramisque inserta tremescunt
Lumina nec crimen possunt te teste negare.
Viderat effusis Gradiuum Phoebus habenis
In gremio Paphiae spirantem incendia amoris.

p. 133

140 O rerum male tuta fides! o gaudia et ipsis
Vix secura deis! quis non, cum Cypris amaret,
Praeside sub tanto tutum speraret amorem?
Criminis exemplum si iam de numine habemus,
Quid speret mortalis amor? quo uota ferenda?

145 Quod numen poscat, quo sit securus, adulter?
Cypris amat, nec tua tam
compressit habenas
Phoebus et ad lucos tantummodo lumina uertit
Et sic pauca refert: 'nunc tela sparge, Cupido,
Nunc nunc, diua Venus, nati deuicta sagittis

150 Da mihi solamen; sub te securus amauit.
Fabula, non crimen, nostri dicentur amores.'
Haec ait et dictis Vulcanum instigat amaris:
'Dic ubi sit Cytherea decens, secure marite!
Te spectat lacrimans, tibi castum seruat amorem?

155 Vel si forte tuae Veneris fera crimina nescis,
155 Quaere simul Martem, cui tu modo tela parasti.
Dixit et infuso radiabat lumine lucus

130 liguisse *A* 131 foebis *A* possedera (*d super t eraso*)
132 Dimidiis conieci calidus spatiis et horas *Burm.* 134 quid

Oud. amore^s *A* 135 foeb*e* *A* 136 pafie^s *A* incerta *Burm.*
138 infusis *A* foeb; *A* 139 pafie spirante *A* 142 presside *A*

amare·t *A* 144 quo uota *Higtius* qua uoce *A* 146 habena^s *A*
147 foeb; *A* tantum puto *A*, corr. *Oud.* 148 sparge tela
A, corr. *Higtius* 149 natis diuumue *A*, corr. *Oud.* 150 das
id. sub] sine? 151 *ū̄ri A* 152 He ait *A* 153 cytherea *A*
156. 155 transpos. *Wakkerus*

Inque fidem sceleris totos demiserat ignes.
 Haeserat Ignipotens stupefactus crimine tanto.
 Iam quasi torpescens (uix sufficit ira dolori) 160
 Ore fremit maesto[que] modo gemit, ultima pulsans
 Ilia et indignans suspiria pressa fatigat.
 Antra furens Aetnaea petit. uix iusserat, omnes
 Incubuere manus, multum dolor addidit arti.
 Quam cito cuncta gerunt ars numen flamma maritus 165
 Ira dolor! nam uix causam tunc forte iubendo p. 134
 Dixerat, et uindex coniunx iam uincla ferebat.
 Peruenit ad lucos, non ipsi uisus Amori,
 Non Chariti: totas arti mandauerat iras.
 Vineula tunc manibus suspenso molliter ictu 170
 Inligat et teneris conectit brachia palmis.
 Executitur somno Mauors et pulcra Cythere.
 Posset Gradiuus ualidos disrumpere nexus,
 Sed retinebat amor, Veneris ne brachia laedat.
 Tunc tu sub galea, tunc inter tela latebas,
 Saeue Cupido timens. stat Mauors lumine toruo
 Atque indignatur, quod sit deprensus adulter.
 At Paphie conuersa dolet non crimina facti;
 Sed quae sit uindicta sibi dum singula uoluens
 Cogitat, hanc poenam sentit, si Phoebus amaret. 180
 Iamque dolos properans decorabat cornua tauri,
 Pasiphæe crimen mixtique cupidinis iram.

160 turpescens *A* 161 mestus *A*, mestu *A¹* que add.
Burm. num intima? 163 aetnea *A* 164 addedit *A* 165
 cunta *A* nomen *A*, corr. *Oud.* 166 causa *A* 168 Venerat
 α ipsis uisos *A* 169 cariti *A* 170 suspensus *A*, corr. *A¹*
 ictio *A* 172 citere *A* y sup. scr. *A¹* ut uid. 173 gradib; *A*
 174 ledant *A* 175 iacebas *A*, correxi 176 stat *Burm.* stans
A turbo *A* torbo *A¹* 177 adq; *A* 178 ad pafie *A* confessa
Higtius 179 siui *A* dum] tum *Boissonadius* 180 hanc uel
 en ego et *A* pena *A* foeb; *A* 181 dolo preparans *A*, corr.
Burm. 182 passifę *A*. cf. *Serv.* in *Aen.* VI 14.

254

FLAVII FELICIS

B. ad Lux. 86.
M. 295

Postulatio honoris apud Victorinianum

[XI] Aspera dum quaterent humanas praelia mentes

Aut raperet uastum nigra procella fretum,

Cum dubiis fortuna suis penderet habenis

Torqueretque uagus stolida corda metus,

5 Anxia Phoebeis sanabant pectora templis

Et sacros tripodas nosse salubre fuit.

p. 135

Nunc etiam saeuis agitat quos cura periclis

Atque inopi uexat dura labore fames,

Altera Parnasi currunt ad numina montis

10 Castalioque lacu uiscera maesta fouent.

Te nudi tristesque rogant, tibi flebile plangit

Auxilium poscens paupera turba tuum.

Tu mihi numen eris, Phoebeo munere plenus

Qui potes infirmos morte leuare manu.

17 Erige languentem, morbos depelle meroris

Et miserum melior factus Apollo iuua,

15 Quaeque meos domus est proauos miserata patremque,

Haec eadem natis praemia nota ferat.

19 Non ego litigeros cupio cognoscere fasces,

20 Nec mihi reddantur iura superba precor;

Triste forum nolo, uexat quod praemia pacis

Fraternisque odiis alea caeca subit;

Conflictus audire piget rixasque togarum,

Quas inter fictus concrepat ore furor,

254. Fl. Felicis · uiri · clarissimi · postulatio honori · apud ·

ni

Victorianū · ū iñl · et primiseriniarium :: sunt ūr XXXII A XXI
in mg. addidi 1 dum] cum? gentes L. Muell. 3 furtuna^{suis} A.
num leuis? 4 mtus A 5 foebis A 6 sacro A 8 adq; A labores
A, corr. a 10 foebunt A, corr. α 12 tuum] an forte melos?
13 foebeo numenereplenus A, corr. Burm. numine α 14 in-
formes A, corr. Burm. labare A u. 15. 16. 17. 18 A; trans-
posui. 15 merores A m. pr. 19 cognoscere A 21 num
uxant quod praelia?

Iustitiam calcat seductus faenore praedae
Et quas defendit partibus, arma parat;
Nec mihi qui pereant ulli poscuntur honores
Aut audius pompa maxima lucra peto:
Sit mihi fas audire sacros et cernere cultus,
Ecclesiae spectans dona uenire mea.
Sic tibi Phoenicis transcendere congruat annos
Incolumique aeuum coniuge laetus agas,
Sic thalamis prolem socies uideasque nepotes
Prudentis gremio ludere semper aui,
Inclita sic celsi prouectus fata parentis
Exsuperes meritis saeclaque longa geras;
Sic priscos uincas atauos clarosque parentes
Et placido regi nuntius orsa feras:
Adnue poscenti, miserum sustolle ruinae;
Clericus ut siam, dum uelis ipse, potes.

25

30

p. 136

36

40

255

B. I 174. M. 1611

Thema Vergilianum

‘Nec tibi, diua parens’.

Dedecus o iuuenum turpisque infamia Teucrum,
Qui segnis per bella fores, ^tgens perfida et amens,
Non uirtute potens, non belli maximus auctor,
Ignauus tu semper eris semperque fuisti,
Naufragus atque miser segnisque in praelia ductor!
Nec non est aliud, quod maius crimen obibis.
Iamque tuo generi quia semper perfidus extas,
Non equidem miror. non est ex tempore natum;

5

25 iusticiam *A* seductos *A* praedo *α* in mg. 26 num defendat?
28 auitus *A* 29 cultos, aut ex aut in cultus corr. *A* 30 mihi?
meae? 31—40: cf. Ouid. Trist. II 159—182. 31 fenicis *A*
32 coniuige letu *A* 34 prudentis *A* 36 seclaq; *A* u.
37. 36 cf. c. 216, 3. 4. 39 ruinas *A*, corr. Burm.

255. Tema *A* uirgilianū *A*. Verg. Aen. IV 365 sqq. ‘Nec
t. d. p. generis nec Dardanus auctor, Perfide’ sqq. 2 signis
A fores] num foues an furis an fugis? mens Oud. 3 uelli *A*
4 ignab; tus *A* 5 adq; *A* signisq; *A* 6 obibit *A*, corr. Oud.
7 quia *A* quod *α*

Antiquos imitaris auos, periuria patrum.

- 10 Nec non haut Veneris pulcra de stirpe crearis
 Nec pater Anchises uestraeque aut Dardanus auctor
 Gentis, sed durae tigres lapidesque sinistri
 Te genuere uirum, siluae montesque profani.
 Vberaque tibi iam potum admouere malignum,
 15 Quae tibi perfidiam mixto cum lacte dederunt.

256

VERGILI

B. II 68. M. 88

Nocte pluit tota, redeunt at mane serena.

Commune imperium cum Ioue, Caesar, agis.

257

EIVSDEM

B. II 69. M. 88

Hos ego uersiculos feci. tulit alter honorem.

Sic uos non uobis mellificatis apes.

258

EIVSDEM

B. III 270. M. 96

Pars tibi, Nise, datur Bacchi, pars deinde negatur: *p. 137*

Esse potes liber, non potes esse pater.

9 abos *A* 10 haut *scripsi* aut *A* et *α* 11 ancises *A*.
num uestrae est? 12 sed daret *A* lapidisq; *A* 14 que] quae
A an quin? iam *scripsi*] et *A* 15 perfidia myxto (o ex u corr.)
A dederant *A*

256—264 extant in *A*; in *BV* quibus 258 262 264 desunt;
 in *C* fol. 2 et 121; 256, 160, 261, 257 in Paris. 8093 s. IX
 fol. 60 r. 261 et 264 in *Donati uita Verg.*, in cuius uulgata
 etiam 256 et 257. 256. Vergilii *V* Ipsius (*sc. Verg.*) ad
 augustum *C* 1 ad *AB* mane] me *B* redeunt spectacula mane
VC *Donatus uulg.* 2 cū(com *B*)munem *AB* Diuisum *VC* *Don.*
uulg. habes *C* habet *V* *Don.* 257. Item eiusdem *C*, om. *V*.
Distichon recte exhibent ABV. honores *Scal.* Ex 'Virgilio in
 tetrastichis theatricalibus' *u. 2 affert Aldhelmus p. 309 ed. Gil.* 1
 fecit talit *C*, qui post 2 addit: Sic uos non uobis uellera fertis
 ones. *Donat. uulg. habet:* *u. 1*; Sic uos non uobis nidificatis
 aues; *u. 3 ex C; u. 2*; Sic uos non uobis fertis aratra boues.
 258. Versus Virgilii *C* 1 ubi *C* bacci *A* necatur *A*

12*

259

B. III 142. M. 91

EIVSDEM

Arretine calix, mensis decor ante paternis,
Ante manus medici quam bene sanus eras!

260

B. III 143. M. 99

EIVSDEM

Vmor alit segetem; segeti contrarius umor.
Quod iuuat, [hoc] dulce est; quod cogitur, altera mors est.

261

B. — M. 97

EIVSDEM

Monte sub hoc lapidum premitur Ballista sepultus:
Nocte die tutum carpe uiator iter.

262

B. — M. —

EIVSDEM

Si quotiens peccant homines, sua fulmina mittat
Iuppiter, exiguo tempore inermis erit.

Ouid.
Trist.
II 33 sq.

263

B. III 268. M. 95

EIVSDEM

Dum dubitat natura, marem faceretne pueram,
Natus es, o pulcher, paene puer.

259. Item eiusdem *C* 1 Ab(Au *V*)ietine *ABV* Abtetine *C*, corr. *Scal.* decorate libri, corr. *Scal.* patentis *A* 2 manū *V*

260. Item eiusdem *C, om. V* 1 Humor (*ex Humur A*) libri ale segitem segiti *A* humor libri 2 iubat *AV* hoc add. edd. est dulce *C* alter *B* alta *C* est *om. AV* 261. Eiusdem *V* Disticon uirgilii factū in basilitas latrones *C* Epitafion balliste latronii *Sangall.* 899 s. *IX.* 1 Montes *A* tegitur *C* *Don.* uallista *B* ballista *V* *CDon.* balliste *Sang.* 2 carpet *A* uiatur *A*, corr. *A'* 262. Eiusdem *C, om. A.* 1 homines peccant *A* 263. Item *C.* Versus Virgilii *V* 1 natura marem dubitat *V* 2 es *om. B* pulcer *A* pene *BVC*

264

SEXTI PROPERTI

B. — M. —

De Vergilio

Cedite Romani scriptores, cedite Grai:
Nescio quid maius nascitur Iliade.

Propert.
III 32,
65 sq.

265

PENTADI

B. I 139. M. 242

Cui pater amnis erat, fontes puer ille colebat
Laudabatque undas, cui pater amnis erat.

Se puer ipse uidet, patrem dum quaerit in amne,
Perspicuoque lacu se puer ipse uidet.

5 Quod Dryas igne calet, puer hunc inridet amorem
Nec putat esse decus, quod Dryas igne calet.

Stat stupet haeret amat rogat innuit aspicit ardet
Blanditur queritur stat stupet haeret amat.

Quodque amat, ipse facit uultu prece lumine fletu;
10 Oscula dat fonti, quodque amat ipse facit.

p. 138

266

EIVSDEM

B. I 141. M. 244

Hic est ille, suis nimium qui credidit undis,
Narcissus uero dignus amore puer.

Cernis ab inriguo repetentem gramine ripas,
Vt per quas perit crescere possit aquas.

264. ppertii C uirgilio AC 1 Cedula A grai AC, *Donati Regin. s. XI.* graii *Don. Bern. s. X.* 265. Pintadi B Explicit (*post Martial. XIV 223*) Pintadi V 1 annis V erat om. A 3 patre ~~ā~~dū V querat B ānē AV 4 laus se B 5 Quo a drias A (y add. a) 6 Ne A drysas A igni V, corr. m. sec. 7 stat] flet *Heins.* herit A, corr. a inuitat picit A, corr. a 8 herit A 10 quoque A 266. 1 Hoc V illa, corr. m. sec., V suis A creditur ABV 2 narcisus V m. pr. B 3 ripam BV uitam *Higtius* 4 puer B perit V poscit B posset V

267

B. I 165. M. 248

EIVSDEM

Chrysocome gladium fugiens stringente marito
Texit adulterium iudice casta reo.

268

B. III 88. M. 245

EIVSDEM

Crede ratem uentis, animum ne crede puellis;
Namque est feminea tutior unda fide.
Femina nulla bona [est], uel, si bona contigit una,
Nescio quo fato res mala facta bona est.

269

B. — M. —

OVIDI

De aetate

Vtendum est aetate; cito pede labitur aetas, *Ouid.*
Nec bona tam sequitur, quam bona prima fuit.... *art. am.*
Heu me nunc miserum! laxantur corpora rugis *III 65 sq.*
Et perit, in nitido qui fuit ore, color! *73 sq.*

270

B. III 38. M. 537

REGIANI

Quis deus has incendit aquas? quis fontibus ignes
Miscuit et madidas fecit decurrere flamas?
In regnis, Neptune, tuis Vulcanus anhelat!

271

B. III 28. M. 536

EIVSDEM

Ante bonam Venerem gelidae per litora Baiae.
Illa natare lacus cum lampade iussit Amorem.

267. 1 Crisoconte *A* y sup. scr. a (an *A¹*?) trigente *A* 2
caste *A*, corr. *A¹* 268. Eiud *V* Pentade *C* fol. 2 r. 'Cicer-
ronis' codex *Bosii*, 'multi' *Scaligeri codices* 3 est add. *Scal-*
ulla Ca una *ABV* 4 est *C*, om. *ABV* 269. Ouidius de scda
estate *C*. Ouidi de aetate *AB*. 3 Quam cito, me miserum! *Oui-*
dius 4 periit initido *B* ora *C* 270. 1 dñs *A* 2 discurrere α
3 hanelat *A* 271. Regiani *V*. 1 Ante corruptum litorara *A*
2 natarae *V* lacu a lapade *V*

Dum natat, algentes cecidit scintilla per undas;
Hinc uapor ussit aquas: quicumque natauit, amauit.

272

EIVSDEM

B. III 53. M. 538

Bellipotens Mauors, Veneri gratissime, furtum
Hic securus ama. locus hic amplexibus aptus. p. 139
Vulcanus prohibetur aquis, Sol pellitur umbra.

273

MODESTINI

B. I 31. M. 231

Forte iacebat Amor uictus puer alite somno
Myrti inter frutices pallentis roris in herba.
Hunc procul emissae tenebrosa Ditis ab aula
Circueunt animae, saeuia face quas cruciarat.

- 5 'Ecce meus uenator', ait 'hunc' Phaedra 'ligemus!'
Crudelis 'crinem' clamabat Scylla 'metamus!'
Colchis et orba Procne numerosa caede: 'necemus!'
Dido et Canace: 'saeuo gladio perimamus!'
Myrrha: 'meis ramis', Euadne: 'igne crememus!'
10 'Hunc' Arethusa 'in aquis', Byblis 'in fonte necemus!' —
Ast Amor euigilans dixit: 'mea pinna, uolemus'.

274

PONNANI

B. II 71. M. 539

Picta fuit quondam Pharii regina Canopi
Artifici formata manu. nam uiuere serpens

3 natata gentes *A*, corr. α algentens *V* scintillaſ *A* 4
hunc *A* usit, corr. *m. sec.*, *V*

272. 1 Veneris *edd.* furto *Muell.* 2 ama securus *A* 3
prohibit̄ *A*. cf. c. 202, 2. 273. *Inscr. et u.* 1 *om.* *B* 1
aside *A*, corr. α 2 fructices *B* erba *A* 4 sacra α facent *B*
5 alt *B* fedra *AB* 6 scillā etamus *A* squilla *B* 7 Cholchis
A erba *B* progne *AB* 8 ait et *Oud.* per in manus *B* 9
Myrra *A* euhadnes *A* ramus eucha dñe signe *B* 10 arethus
inquit biblis *B* aredusa in quit blibis *A* aq'lis α que add. *Oud.*
274. 1 farii *A* 2 artificis *A*, corr. α

Creditur et morsu gaudens dare fata papillae.
O quam uiuit opus, quam paene figura dolorem
Sentit et ex ipso moritur pictura ueneno!

5

275

B. III 261. M. —

MARTIALIS

Qualem, Flacce, uelim quaeris nolimue puellam? *Martial.*
Nolo nimis facilem difficilemque nimis. *I 57*
Illud quod medium est atque inter utrumque, probatur:
Nec uolo quod satiet nec uolo quod cruciet.

276

B. — M. 200

EIVSDEM

Nec uolo me summis Fortuna neque adipicet imis, *In Martiale*
Sed medium uitae temperet illa gradum. *non extat*
Inuidia excelsos, inopes iniuria uexat: *p. 140*
Quam felix uiuit, quisquis utraque caret!

277

B. III 281. M. 545

TVCCIANI

Cantica gignit amor et amorem cantica gignunt.
Cantandum est, ut ametur, et ut cantetur, amandum.

278

B. III 282. M. 546

EIVSDEM

Pallas tota Iouis patrio de uertice nata
In caelum cecidit . . . . .

3 morsa *a* gaudens *A*, corr. *A¹* papilla *A*, corr. *Oud.* 4
poene *A* poenae, om. quam, *Burm.*

275. *Martialis A Marcial C fol. 1 u. 1 Quam A qualem C, Marcialis 2 difficilēq; A 3 adq; A 4 saciet C quod cruciat . . quod satiat Marcialis 276. Item Marcialis C. Eiusdem A 1 Non C furtuna A, corr. *A¹* applies C 3 excelsus C uexit A, corr. *A¹* 4 utroque AC, corr. *Schneidewin* (*Mart. supposit. 10, 6*). Post u. 4 add. C c. 178, 5, 6 ('Item'). 277. Lucanus C Tucciani A 2 cantetur amandum om. C 278. fragmentum*

279

VINCENTI

B. I 154. M 548.

Phaedra

- Victe pudor, compone preces! secreta duorum
 Tertius ignoret; sit tantum littera testis
 Inmensum locutura nefas. metus unicus urget,
 Ne speret iuuenis lacrimas fixisse nouercam.
 5 Hinc tamen incipiam. caeli regnator amauit
 Et thalamos tenet una soror; nec criminē dignum est,
 Quod mundus cum lege facit. Telluris alumnus
 Vnus in orbe fuit: nulla est cognatio plebis?
 Venimus ex uno mixti patre, matre, sorore.
 10 Ne metuas facinus! 'non uult hoc scire Cupido.'
 Pignus habes tabulas: rea sum semper, rea sola.
 Sed si uirgineum suffundunt ora ruborem,
 Vel negature ueni. liceat spectare negantem
 Et fastus tolerare tuos. sequar ora superbi,
 15 Oscula suspensis desigam singula plantis.
 Me cruciet captiuus amor, nemus omne resultet
 Hippolytum, secumque ferat uox ultima nomen.
 Testor amoris onus Venerisque insignia nostrae:
 Dum uolo, dum nolo, dum uincor scribo repugno,
 20 Suspensos collo laqueos rogatura resolui. p. 141

280

BONOSI

B. — M. —

Vnde supra

- Incestum si promiseris, petii;
 Si negaueris, tu petisti.

279. fedra *A* 2 litera *A* 3 doctura *Oud.* medus *A*
 6 talamos *A* una] num ipsa? è *A* 7 rege et 8 multa *L. Muell.*
ann. philol. 1867 *p.* 501. ? addidi. 11 semp et rea *A* sem-
 per rea sum et r. s. *L. Muell.* 13 sperare rogantem *A*,
corr. Muell. 17 hyppolitum *A* 18 opus *Burm.* nre *A* 19
 scriuo *A* 20 suspensus *A* laqueo *A*, *corr. a* 280. Honori
L. Muell. 1 peti *A* petii *a*. 280 sq. uersuum fines consonant,
 numeri nulli sunt.

281

B. III 156. M. 924

De funambulo

Vidi hominem pendere cum uia,
Cui latior erat planta quam semita.

282

De ursa aenea, in qua serpens fuit, ubi
B. V 176. M. 1106   **in sciis puer manum misit**

Aere cauo falsam serpens impleuerat ursam,
Addidit et morsum et iubet esse feram
• • • • • • • • • • • • •
†Inpleuit serpens quod minus artis erat.

283

B. V 183. M. 1113

De pectine

Crinibus ambrosiis Veneris decus addidit, ut se
Pulcram iactarent Pallas uel pronuba Iuno.

284

B. V 181. M. 1111

De ancla

Fundit et haurit aquas, pendentes euomit undas,
Et fluum uomitura bibt. mirabile factum!
Portat aquas, portatur aquis. sic unda per undas
Voluitur et ueteres haurit noua machina lymphas.

281. De funambulo *A.* *Talia 'Enigmata uulgaria', uersuum consonantium arte ut nostrum partim composita Schenklus ber. d. k. akad. d. wiss. 1863 p. 18 profert e cod. Sangall. 196 s. X; e. c. Vidi mulierem flentem Et cum quinque filiis currentem, Cuius semita erat uia Et pergebat ualde plana campestria. 282. inmisit *Burm.* 1 cabo *A.* num factam? 2 addedit *A* morsus *a* post 2 nullum spatium *A*; Cumque puer dextram committeret insciis ursae *Burm.* 4 num mūnus? 283. 1 ad didū se *A*, corr. *Burm.* 2 pulceras *A* 284. De antlia *a*, fort recte 1 Pendit et aurit *A*, corr. *a* 2 uomitur · au uit *A* 3 per undis *A*, corr. *A¹* 4 aurit *A* macina lim fas *A**

285

De conuiuiis barbaris

B. V 161. M. 1092

Inter eils gothicum scapia matzia ia drincan
 Non audet quisquam dignos edicere uersus.
 Calliope madido trepidat se iungere Baccho,
 Ne pedibus non stet ebria Musa suis.

286

SYMPHOSII

B. — M. —

Aenigmata

Praefatio

[XXII] Haec quoque Symphosius de carmine lusit inepto.
 Sic tu, Sexte, doces; sic te deliro magistro.
 Annua Saturni dum tempora festa redirent,
 Perpetuo semper nobis sollemnia ludo.

285. conuiuis *A* 1 *edidi ut est in A* citz α madria ja-drincam α . *Massmannus* in *Hauptii diario antiqu. german.* I p. 379 sqq. eils salutem, skapja procuratorem peni uel skap ‘procura, praebe’, jah matjan jah drigkan ‘et cibum et potum’ interpretatur. 2 audit *A* educere α uersos *A* 3 bacco *A* u. 3—4 aliud carmen, 4 sobria *L. Müller* 286. *B* = prior, *D* = altera *Sympbosii* recensio (cf. *ephem. gymn. Austr.* 1868 p. 483 seqq.) *Vbi* differunt, *D* in contextu, *B* sub eo affero. *Ad B* pertinent hi libri: β (*cod. Sangall.* 196 s. X, cont. *Schenktius* ber. d. kais. akad. d. wiss. 1863 p. 11 sqq.). *c* (*cod. Anglicanus* s. XV, cont. *Heumannus*). *Ad D* pertinent: *d* = *Vossianus* q. 106 s. IX—X (cont. *Muellerus ann. philol.* 1866 p. 266 sqq.), α = *Sangall.* 273 s. IX (ct. *Schenkt.*) *p* est ed. pr. *Perionii*; *fluxit ex B*, *sed passim libere mutata* *h* = *cod. Westmonaster.* E 593 s. X (*Heumann A*). *w* = *ibid.* E 919 s. X (*eiusdem B*) *inde a u. 141.* *h* et *Pithoeus* cum *D*, *w* cum *B* plerunque ubi taceo consentiunt. *A* = *Salmasianus*. *s* = *Parisinus* 4808 s. IX (u. 1—74), cont. *Kleinius* nus. rh. XXIII p. 526 sq.; multa in eo euantuere. *Vbi* $c\beta d\alpha p$ cum sua quique recensione congruant, eos non nomino. Accurate describam solos *A d \alpha \beta*. De ordine aenigm. cf. *Schenkl* p. 20; *dedi*, ubi taceo, ex *A*. Incipiunt (*om. \alpha*) enigmata *Sympbosii D h c s* (*simposii s*), *om. A* Incipit praefatio enigmatum *Sympbosii \beta*. Caelium *Sympbosium Pithoeus* dicit. *Symposium primus Castalio* (ed. a. 1581) nominavit. XXII in mg. addidi. u. 1—2 *om. BA* *simposius s* ineptos s 2 delere *\alpha m. pr.* diliro *sm. pr.* 3 *Aurea annua s* cum *Schenkl* rederent *A* 4 nec semp, *om. nobis*, *A* solemnia *Ad sollempnia s*

Post epulas laetas, post pocula dulcia mensae 5
 Deliras inter uetulas puerosque loquaces,
 Cum streperet late madidae facundia linguae, . p. 142
 Tum uerbosa cohors studio sermonis inepti
 Nescio quas passim magno de nomine nugas
 Est meditata diu; sed friuola multa locuta est. 10
 Nec mediocre fuit, magni certaminis instar
 Ponere diuerse uel soluere quaeque uicissim.
 Ast ego, ne solus foede tacuisse uiderer,
 Qui nihil adtulerim mecum, quod dicere possim,
 Hos uersus feci subito de carmine uocis. 15
 Insanos inter sanum non esse necesse est.
 Da ueniam, lector, quod non sapit ebria Musa.

I Graphium

De summo planus, sed non ego planus in imo.
 Versor utrimque manu. diuerso munere fungor.
 Altera pars reuocat, quidquid pars altera fecit. 20

II Harundo

Dulcis amica dei, ripae uicina profunda e,
 Suaue canens Musis, nigro perfusa colore,
 Nuntia sum linguae digitis signata magistris.

B: 1. 2 desunt. 14 adtuleram 21 amica ripae, semper
 vicina profundis 23 magistri

5 leticias A pucula s dulcia pocula A 6 deleras β 7
 l. m.] latea madideuide A faecundia d 8 chors A inepto A
 9 magnae β 10 fribula s 12 diuersos p diuersae libri praeter d quique uicissem d 13 Est d foeda β fedet. hacuisset
 A foedi tecuisse s 14 adtulleriam s A = B possim (possum
 α m. pr.) libri, possem edd. 15 hoc β uersos A de] e A dis-
 crimine Buenemann Enigmata Symfosi scolastici. grafius A
 Incipiunt quidam uersus obscuri sensus. De graffio β. titulorum
 diuersitates ex solo A uniuersas enotabo. 19 utrimque Aβs
 utraque αp utrumque dhc et mun. α, Pithoeus diuersa et mu-
 nera ds 20 quicquid αβs facit A Arundo β 21 As = B
 dei] de α 22 canis A ds praefusa s 23 sunt bilingue A
 lingua β digito signante Schenkl magistris Ads magistri B,
 sed et α

III Anulus cum gemma

Corporis extremi non magnum pondus adhaesi.

²⁵ Ingenitum dicas; ita pondere nemo grauatur.

Vna tamen facies plures habitura figuras.

III Clavis

Virtutes magnas de uiribus affero paruis.

Pando domos clausas, iterum sed claudio patentes.

Seruo domum domino, sed rursus seruor ab ipso. ^{p. 143}

V Catena

³⁰ Nexa ligor ferro, multos habitura ligatos.

Vincior ipsa prius, sed uincio uincta uicissim.

Et solui multos, nec sum tamen ipsa soluta.

VI Tegula

Terra mihi corpus, uires mihi praestitit ignis.

[†]Est domus in alto, sedes est semper in imo.

³⁵ Et me perfundit, qui me cito deserit, humor.

VII Fumus

Sunt mihi, sunt lacrimae, sed non est causa doloris.

Est iter ad caelum, sed me grauis impedit aer,

Et qui me genuit, sine me non nascitur ipse.

III cum gemma desunt	24 inhaesi	27 diuitibus
offer o parua	35 Et ego perfundor, sed me	

cū gemma (*ut in D*) add. A, sed ad u. 24: Cū gemma corporis extremi digito. n̄ magno pondus adhesi | Corporeo digito extremo non pondus inhēsi A Corporis extremi non digito corporeo digito extremo s. s=B 25 ingenuum a dicas grauatum (grauatus s) pondere tali As nemo grauatus β 26 figuris s 27 affero etiam β deuiribus diuitibus adoffero A diui..... dffero paruas s 28 domus ds sed claudio B (q; claudio c) As sed cludo α (concludo m. sec.) recludo dh 29 Seruor A, corr. a 30 legatos A 31 uincior et uicissim s 32 Set αβ Ad s Sed rell. Et p per sum nec tamen s Tegulae β 33 mihi] m β mihi uires s prestetit A 34 De terra nascor, sedes est semper in alto As fort. recte. Dedi ex libris rell. omnibus (sedes est sed s. h). Alta domus quaero p. Estque domus tecto Heum. 35 As=B (praefundor s) sed sqq. euanida in s humor αβ 36 sunt post mihi om. α

VIII Nebula

Nox ego sum facie, sed non sum nigra colore
 Inque die media tenebras tamen affero mecum.
 Nec mihi dant stellae lucem nec Cynthia lumen.

40

VIII Pluua

Ex alto uenio, longa delapsa ruina.
 De caelo cecidi medias transmissa per auras:
 Sed sinus excepit, qui me simul ipse recepit.

X Glacies

Vnda fui quondam, quod me cito credo futuram.
 Nunc rigidi caeli duris conexa catenis
 Nec calcata pati possum nec nuda teneri.

45

XI Flumen et piscis

p. 144

Est domus in terris, clara quae uoce resultat.
 Ipsa domus resonat, tacitus sed non sonat hospes.
 Ambo tamen currunt, hospes simul et domus una.

50

XII Nix

p. 143

Puluis aquae tenuis modico cum pondere lapsus,
 Sole madens, aestate fluens, in frigore siccus,
 Flumina facturus totas prius occupo terras.

XIII Nauis

p. 144

Longa feror uelox formosae filia siluae,
 In numeris pariter comitum stipata cateruis.
 Curro uias multas, uestigia nulla relinquens.

55

41 lumen n. C. lucem   43 dimissa   XI Fluminei
 pisces   55 Innumera . . . stipante caterua (*ex Aen. IV 136*)

40 inqua s diq A adfero $\alpha \beta s$ 41 $A = B$. $s = D$. cyntia A cinctia β 42 ueni Schenkl   43 dimissas A de-
 missa s 44 Et sinu A excepit As simul] prius Heum. re-
 cipit Asd Glaties β 46 frigidi A connexa d 47 uel
 nuda s XII ante XI ABPith. Pisci(s) s 48 domis s q;
 uocis A 49 hospis s 50 tamen ambo s hospis ds 51
 aqua α con ponere β (composita β m. sec., quam raro affero)
 52 madens d pluens pc rigore s 54—56 om. s 54 formunsae
 D 55 $A = D$, nisi quod innumerar. Hist. Ap. Tyr. = B
 56 multa α m. pr. d XIII De pullo in oue α Pulli β

XIII Pullus in ouo

Mira tibi referam nostrae primordia uitae.
Nondum natus eram nec eram iam matris in aluo.
Iam posito partu natum me nemo uidebat.

XV Vipera

60 Non possum nasci, si non occidero matrem.
Occidi matrem, sed me manet exitus idem.
Id mea mors patitur, quod iam mea fecit origo.

XVI Tinea

Littera me pauit nec quid sit littera noui.
In libris uixi nec sum studiosior inde.
65 Exedi Musas nec adhuc tamen ipsa profeci.

XVII Aranea

Pallas me docuit texendi nosse laborem.
Nec pepli radios poscunt nec licia telae.
Nulla mihi manus est, pedibus tamen omnia fiunt.

XVIII Cochlea

Porto domum mecum, semper migrare parata,
70 Mutatoque solo non sum miserabilis exul,
Sed mihi concilium de caelo nascitur ipso.

XVIII Rana

Raucisonans ego sum media uocalis in unda, p. 145
Sed uox laude sonat, quasi se quoque laudet et ipsa.
Cumque canam semper, nullus mea carmina laudat.

Pullus 67 Nec telae 72 Rauca sonans

57 refferam α Pulleus siue anim// s 58 Nondum natus
fueram. nec fuerā matris dānatus in aluo A. // ram fueram
damnatu// in aluo s iam (*sic c, om. $\alpha\beta$, dā A*) matris] gene-
tricis dh 59 positu A 60 posso A 61 mane A 62
mea iā A 63 ne quid A litera s 65 mus s profici A
Araneus A 66 labore A 67 s, Aldhelmus = D. Nec tela
radio A. tela h poscho α tela s 68 est om. α Coclea libri
(et h?) 69 seper marina per mirare parata A 70 exui s
71 consilium s cp conchylium Castalio 72 Raucae s Rauca
sunans A 73 uelox α Sed non l. s. uox, quae se Schenkl,
fort. recte. semper] hic s desinit. laudat in ipsa d

XX Testudo

Tarda, gradu lento, specioso praedita dorso;
Docta quidem studio, sed saeuo prodita fato
Viua nihil dixi, quae sic modo mortua canto.

XXI Talpa

Caecia mihi facies atris obscura tenebris.
Nox est ipse dies nec sol mihi cernitur ullus.
Malo tegi terra: sic me quoque nemo uidebit.

XXII Formica

Prouida sum uitae, duro non pigra labori,
Ipsa ferens umeris securae praemia brumae.
Nec gero magno simul, sed congero multa uicissim.

XXIII Musca

Inproba sum, fateor. quid enim gula turpe ueretur?
Frigora uitabam, quae nunc aestate reuertor;
Sed cito submoueor falso conterrata uento.

XXIV Curculio

Non bonus agricolis, non frugibus utilis hospes,
Non magnus forma, non recto nomine dictus,
Non gratus Cereri non paruam sumo saginam.

XXV Mus

Parua mihi domus est, sed ianua semper aperta.
Exiguo sumptu furtiuia uiuo sagina.

76 duro   79 ipsa   82 pro duro mense brumali   86
commoueor   88 Nec—nec   89 Nec—sed multa uiuo sagina.

75 grado lentu^o A   u. 77. 76 Schenkl   76 seu duro A
seua d praedita d? h (sed non α) perdita Heum.   79 Non est
ad A = D   80 mallo A β terra om. A uidebat α β   81
dura β m. pr. labore A   82 humeris D β umeris uel secure
pr. br. A   83 multa cuncta uicissim A   84 improba α
gylla A   85 reuertar d   86 submouear α d submoueor A
Gurgulio α β   87 bonis α agriculis β d frugibus non D β
(an recte?) non om. A utelis A hospis Ad   88 A = B non
recto β nomina A   89 Ne gradus A sagenam α. A = B.   90
parum A est om. A   91 sumpto A sagaena α. Aldhelmus = D

Quod mihi nomen inest, Troiae quoque consul habebat.

XXVI Grus

Littera sum caeli penna perscripta uolantis,
Bella cruenta gerens uolucri discrimine Martis.
95 Nec uereor pugnas, dum non sit longior hostis.

p. 146

XXVII Cornix

Viuo nouem uitas, si me non Graecia fallit,
Atraque sum semper nullo compulsa dolore,
Et non irascens ultro conuitia dico.

XXVIII Vespertilio

Nox mihi dat nomen primo de tempore noctis.
100 Pluma mihi non est, cum sit mihi penna uolantis;
Sed redeo in tenebris nec me committo diebus.

XXVIII Ericius

Plena domus spinis, parui sed corporis hospes.
Incolumi dorso telis completus acutis
Sustinet armatas sedes habitator inermis.

XXX Peduculus

105 Est noua nostrarum cunctis capture ferarum,
Vt si quid capias, id tu tibi ferre recuses,
Et quod non capias, tecum tamen ipse reportes.

92 Romae	97 Nomen habens atrum	101 non	103
confixus	104 segetes	XXX Peducla	

92 michi *A A=D. h=B Gruis Ad Crus β 93 pinnas A uolanti Heumannus 94 uolucris A discrimina β 95 pugnans β longius A 96 fellit β 97 Vtraque DA. A=B+D. complexa β, Castalio 98 ultō conuitia A. 99 Non d 100 dum sint mihi pinne A pinna d 101 sedeo Pith. pro-deo Schenkl me in tebris *A* nec] non β *p* nec mitto bies *A* 103 incolomi *A* αβ *Ah=B* complectus *d* completur α complectus *Cast.* 104 *A=D* caedes *a* De peduculus *A* Pedu-clū *d* 105 notarum *Heum.* cunctas β *m. pr.* captiuia *A* 106 id] sed *AD* et *p* set β, corr. *Pith.* tu tibi] ubi *A* recusas *A*, corr. *A¹*; α 107 quod *om. A* capies *d* reportas α*

XXXI Phoenix

Vita mihi mors est; morior si coepero nasci.
Sed prius est fatum leti, quam lucis origo.
Sic solus Manes ipsos mihi dico parentes.

110

XXXII Taurus

Moechus eram regis, sed lignea membra sequebar.
Et Cilicum mons sum, sed mons sum nomine solo.
Et uehor in caelis et in ipsis ambulo terris.

XXXIII Lupus

Dentibus insanis ego sum, qui uinco bidentes,
Sanguineas praedas quaerens uictusque cruentos.
Multa cum rabie uocem quoque tollere possum.

p. 147

116

XXXIV Vulpes

Exiguum corpus, sed cor mihi corpore maius.
Sum uersuta dolis, arguto callida sensu,
Et fera sum sapiens, sapiens fera si qua uocatur.

XXXV Capra

Alma Iouis nutrix, longo uestita capillo,
Culmina difficulti peragrans super ardua gressu,
Custodi pecoris tremula respondeo lingua.

120

XXXVI Porcus

Setigerae matris secunda natus in alio
Desuper ex alto uirides expecto saginas,

110 solos   116 mixtaque   122 pecorum

Fenix *Ad Phenix* β 108 cepero $\alpha\beta$ cepero *A*   109
factum *d* loeti β 110 *h*, β *m. pr.* = *D*. *A* $\alpha\beta$ *m. 2 Pith.* = *B*
duco *Pith*   111 meatus *A* mechus α 112 caelicum *d* sed
mons sum] mons sum sunt non sum β *m. pr.*   113 neor *A*
caelis et *A hec* caelo sed αd caelum sed β ambolo *A*   114
insanguis *d* nedentes *A*   116 multaq; *A d* multoque α cu-
raui *A* Vulpis *A*   117 corporis exigui *glossa in h* corpore
A   118 arguinfo *A* arguta α 119 fera rum *A*   121
deficile *A* (de facili *a*) difficili *d* nam facili *glossa in h* per.
sup.] superagrangs β saepe *Heynaziūs*   122 costodi pecori
tremola *A* peccorum β lingua] uoce *d*, *Pith.*   123 foecunda
 β 124 exspecto sagenas α

125 Nomine numen habens, si littera prima periret.

XXXVII Mula

Dissimilis patri, matri diuersa figura.

Confusi generis, generi non apta propago.

Ex aliis nascor nec quisquam nascitur ex me.

XXXVIII Tigris

A fluuiio dicor, fluuius uel dicitur ex me.

130 Iunctaque sum uento, uento uelocior ipso.

Et mihi dat uentus natos nec quaero maritos.

XXXIX Centaurus

Quattuor insignis pedibus manibusque duabus

Dissimilis mihi sum, quia non sum unus et unus.

Et uehor et gradior, qua me mea corpora portant.

XL Papauer

135 Grande mihi caput est, intus sunt membra minuta.

Pes unus solus, sed pes longissimus unus.

Et me somnus amat, proprio nec dormio somno. p. 148

XLI Malua

Anseris esse pedes similes mihi, nolo negare.

Nec duo sunt tantum, sed plures ordine cernis;

140 Et tamen hos ipsos omnes ego porto supinos.

XLII Beta

Tota uocor graece, sed non sum tota latine.

126 matri, patri   128 quidquam   131 maritum   141

Beta . . beta

126 patri matris *d* patri matri *α* patris matri *h* matri patri
Ap matris patri *β* figurae *d*   127 confusa *A* generi *om. A*
 128 *A=B* quicquam (*ut cp*) *α*, quisquam (*ut dh*) *β*, nisi errat
 Schenkl. Tygris *β*   130 uento uel.] uentoque uel. *β* que
 sum uel. *Ah*   131 natus *A* non *β* *Ah=B*   133 dissimilis
A sum non unus et unum *A*   134 neor *A* qua *Pith.* que *A*
 (quo *a*) quia *d β m. sec.* cum *β hp* mea] duo *α β hp* Papaber *A*
 135 capud *d* est *om. α* sunt] sed *hp*   136 unus est solus *A*
 137 probrio *A* non *β*   Malba *A*   138 anseres *α* similis *A*
 mihi *om. d*   140 supinus *A* subpinos *α*   141 Beta uocor *A*
 sum tobeta *A.* *hw Castilio = B*

Ante tamen medium cauponis scripta tabernam
In terra nascor, lympha lauor, ungur oliuo.

XLIII Cucurbita

Pendeo, dum nascor; rursus, dum pendeo, nascor.
Pendens commoueor uentis et nutrior undis. 145
Pendula si non sim, non sum iam iamque futura.

XLIII Cepa

Mordeo mordentes, ultro non mordeo quemquam;
Sed sunt mordentem multi mordere parati.
Nemo timet morsum, dentes qui non habet ullos.

XLV Rosa

Purpura sum terrae, pulcro perfusa rubore 150
Saepaque, ne uioler, telis defendor acutis.
O felix, longo si possim uiuere fato!

XLVI Viola

Magna quidem non sum, sed inest mihi maxima uirtus.
Spiritus est magnus, quamuis e corpore paruo.
Nec mihi german habet noxam nec culpa ruborem. 155

XLVII Tus

Dulcis odor nemoris flamma fumoque fatigor,
Sed placet hoc superis, medios quod mitor in ignes:

142 Pauperibus semper proponor namque tabernis	143
terris 144 pendo, tumesco. 149 quia	150 colore 154
e] in 157 Et	

142 Aw = B. h, β m. 2, Pith. = D. Cast. = B + D.	143
A hw = B limfa A limpha αβ labor A unguor Aα oliua β	
144 rursum d. Pith. Cast. = D. h w = B dum pendeo teresco A	
(cresco a) 145 cummoueor A mentis α et] qui d 146	
si non sum d 147 mordentem α 148 mordentes Aα Sed	
multi sunt mordentem β 149 time A. A = B habeo α,	
Pith. ullus A 150 pulero A pulchra β. pulchro rell. A h w	
= B β m. 2 = D 152 si] sim A possem hc u. 150. 151.	
155; 153. 154. 152 Heumannus 153 sed est β 154 e D	
in B h Pith. sim A Cast. magno d? 155 robore A Thus β	
156 flammaque fumore α 157 set β. A = B hic d superhis	
A mitor α m. pr. igne A	

Nec mihi poena datur, sed habetur gratia
dandi. p. 149

XLVIII Sucinum

De lacrimis et pro lacrimis mea coepit origo.

¹⁶⁰ Ex oculis fluxi, sed nunc ex arbore nascor.

Laetus honor frondis, tristis sed imago doloris.

XLVIII Ebur

Dens ego sum magnus populis cognatus Eois.

Nunc ego per partes in corpora multa recessi.

Nec remanent uires, sed formae gratia mansit.

L Fenum

¹⁶⁵ Herba sui quondam uiridi de gramine terrae;

Sed chalybis saeui duro praecisa me atu

Mole premor propria, tecto conclusa sub alto.

(LI Mola

Ambo sumus lapides, una sumus, ambo iacemus.

Quam piger est unus, tantum non est piger alter:

¹⁷⁰ Hic manet inmotus, non desinit ille moueri.)

LII Farina

Inter saxa fui, quae me contrita premebant,

Vix tamen effugi totis collisa medullis.

158 Cum mihi peccandi meritum natura negauit. XLVIII
Murra 161 frondi 166 duro mollis . . . metallo

158 *A*, *Cast.* = *B + D* *h = D* *w Pith.* = *B.* mihi] in *A* pena *A* α habetuir *A* danti *Cast.* uitium natura negarit *Pith.* *Sucinus d. h = D. w Pith.* = *B.* *A in inscr.* = *B*, sed *sueinū post De lacrimis u.* 159 *irrepsit in A.* *Myrra β* 159 per lacrimas *Cast.* coepit *A* 160 oculis *β* 161 fr^ondi *A. h = B* magno *d dolores A* 163 corpore *A* 164 Non *h* *Foenum α β* 165 Uerba α uirides *A* uiridis *a* 166 Sed] Seu α *d calybis A chalibis α calibus D* *saeui scripti seu D.* sum add. *d. Ahw Pith.* = *B* 167 molle *A* proprio *d* *tecta α conclausa β inclusa A* 168—170 *om. D* 169 unus. unus est non piger et alter *A* non piger et *β* sed non piger *h* tam uelox non piger *c* 170 desinet *A* *moberi A* 172 effugio *d* *collisa α*

Et iam forma mihi minor est, sed copia maior.

LIII Vitis

Nolo toro iungi, quamuis placet esse maritam.

Nolo uirum thalamo: per me mea nata propago est. 175

Nolo sepulera pati; scio me submergere terrae.

LIII Amus

Exiguum munus ferri, mucronis adunci

Fallaces escas medio circumfero fluctu.

Blandior, ut noceam; morti praemitto saginam.

LV Acus

p. 150

Longa sed exilis, tenui producta metallo,

Mollia duco leui comitantia uincula ferro,

Et faciem laesis et nexum reddo solutis.

LVI Caliga

Maior eram longe quondam, dum uita manebat.

Sed nunc exanimis lacerata ligata reuulsa

Dedita sum terrae, tumulo sed condita non sum. 185

LVII Clauus caligaris

In caput ingredior, quia de pede pendeo solo.

Vertice tango solum, capitis uestigia signo;

Sed multi comites casum patiuntur eundem.

173 nunc 177 corpus, flexi LV Acula LVII Clauus

173 Et iam mihi nunc forma *A.* *h.*, *Pith.* = *B* miror d
cupia *A* 174 thoro α marita *A* marito α 175 uiro *A* α
thalatum α δ *A*, *om.* α 176 sepulchra $\alpha\beta$ socio α Ha-
mus α 177 munus, corpus flexi mugronis *A.* *hw* *Pith.* = *B*.
ferri fluxu α flexi *A* *hw* *Pith.* = *D*. flexu α ferronis β *m.* 2 *d*
178 fallacis *A* fallices β fero *om.* *A* flauum β *m.* *pr.* 179
morte *d* sagina *A* sagenam α Cocla *A* (cicula *a*) Acicula
p Acula *c*, *sed* Acus β 181 leni β 182 inlaesis α *sed*
plerique et *A* (*hw?*) Callica *A* Caligo α 184 Ad *A*
At *w* β *Pith.* reuulsa *A* β *m.* 2 refulsa *d* Claus callicarius
A. *w* *Pith.* = *B* 186 qui *h* α β *m.* 2 *p* que β *m.* *pr.* 187 ca-
piti *A* 188 casus *A* paciuntur α

LVIII Capillus

Findere me nulli possunt, praecidere multi.

190 Sed sum uersicolor, albus quandoque futurus.

Malo manere niger: minus ultima fata uerebor.

LVIII Pila

Non sum cincta comis et non sum ^tcincta capillis.

Intus enim crines mihi sunt, quos non uidet ullus.

Meque manus mittunt manibusque remittor in auras.

LX Serra

195 Dentibus innumeris in toto corpore plena

Frondicomam subolem morsu depascor acuto.

Mando tamen frustra, quia respuo praemia dentis.

LXI Ancora

Mucro mihi geminus ferro coniungitur unc o.

Cum uento luctor, cum gurgite pugno profundo.

200 Scrutor aquas medias, ipsas quoque mordeo terras.

LXII Pons

p. 151

Stat nemus in lymphis, stat in alto gurgite silua

Et manet in mediis undis immobile robur.

Terra tamen mittit, quod terrae munera praestat.

LVIII Capilli   192 comta   195 sum   197 quae
198 uno   201 domus

Capillos *A* Capilli *βp*   189 Fendere *A* possunt sed *d*
190 uersicolores. albos *A*   191 mallo *Aβ* multima facta,
om. uerebor, *A*   192 comta comis *A*. *AhwPith.* = *B* nuda
capillis *hist.* *Apoll.* *Tyr.*, *fort.* *recte*   193 crines ⁱⁿ *A*
mihi crines sunt *β* mihi sunt crines *p* mihi] mei *d* uidit *A*
194 remittar *d*   Serras *A*   195 *Ah=B*   196 frondicolas
subules *A* sobolem *αβ* depaco *A*   197 *h=B* Mando tamen
focis quod spernunt dentes acuti *A*   Anchora *Dβ*. *Hoc*
aen. in ABPith. *hic, in D edd. post u. 317 positum est.*   198
minus *A*, *corr. a.* *APith.* = *B*. *hw=D*   199. 201 iurgite *d*
200 scrudor *A* ipsos *α*   201 *A=D* nemo *α* limfis *A* lim-
phis *αβ* siluas *α*   202 robor *Aβ*   203 munere *A* prae-
stet *α*

LXIII Spongia

Ipsa grauis non sum, sed aquae mihi pondus inhaeret.
 Viscera tota tument patulis diffusa cauernis. 205
 Intus lympha latet, sed non se sponte profundit.

LXIII Tridens

Tres mihi sunt dentes, unus quos continet ordo.
 Vnus praeterea dens est et solus in imo.
 Meque tenet numen, uentus timet, aequora curant.

LXV Sagitta

Saepta graui ferro, leibus circumdata pinnis 210
 Aëra per medium uolucri contendo meatu,
 Missaque discdens nullo mittente reuertor.

LXVI Flagellum

De pecudis dorso pecudes ego terreo cunctas,
 Obsequio cogens moderati lege doloris. 215
 Nec uolo contemni sed contra nolo nocere.

LXVII Lanterna

Cornibus apta cauis, tereti perlucida gyro,
 Lumen habens intus, diuini sideris instar,
 Noctibus in mediis faciem non perdo dierum.

207 quos unus   212 descendens   214 obsequium red-
 dens memorata

204 aqua *A* inherat α 205 tamen *d?*, *Cast.* patulis . . latet
om. α patullis *A* cabernis *A*   206 limfa *A* sed se non $\alpha\beta$
 profundet *d*   207 quos *om.* *A*   209 numen *om.* *A* uentos
A uetus α adurant *d*   210 Secta *A* Tecta α pennis α poen-
 nis β 211 uolocri tendo *A*   212 uisaque *d* . *Aw = B*
 (descendens β *m. pr. A*) *h Pith. = D.* num nullo nitente? re-
 uerta *D*   213 pecudis *A* peccudes β cuncta *d*   214 *Ahw*
Pith. = B moderate *d* moderanti *Schenkl.* *A Pith. = B* oloris
A   215 contempni $\alpha\beta$ *d* comtempi nec *A* noceri α *d*
Lanterna A, *cod. Paris.* 8440 s. X *Laterna relt.* ut uidetur
 216 apti α cabis *A* perlugita *A* giro *A* $\alpha\beta$ 217 sy-
 deris *A*

LXVIII Specular

Perspicior penitus nec luminis arceo uisus,

²²⁰ Transmittens oculos intra mea membra meantes.

Nec me transit hiems, sed sol tamen emicat in me. *p. 152*

LXVIII Speculum

Nulla mihi certa est, nulla est peregrina figura.

Fulgor inest intus radianti luce coruscans,

Qui nihil ostendit, nisi quod [se] uiderit ante.

LXX Clepsydra

²²⁵ Lex bona dicendi, lex sum quoque dura tacendi,

Ius auidae linguae, finis sine fine loquendi,

Ipsa fluens, dum uerba fluunt, ut lingua quiescat.

LXXI Puteus

Mersa procul terris in cespite lympha profundo

Non nisi perfossis possum procedere rimis,

²³⁰ Et trahor ad superos alieno ducta labore.

LXXII Tubus

Truncum terra tegit, latitant in cespite lymphae.

Alueus est medicus, qui ripas non habet ullas.

In ligno uehitur medio, quod ligna uehebat.

LXVIII Vitreum 224 quid 229 profusis . . uenis 233 quae

LXVIII Uttriū *A*, qui = *B* + *D*, ita ut Specular u. 219

post perspicio (sic *A*) irreperitur. *h* = *B* + *D*. In *A* se-

quuntur u. 219. 223. 224. 220. 221. 220 ocellos *β* me *α*

meantis *β* sed corr. 221 hiemps *α* *β* *d* hiem *A* Speculum]

deinde u. 222. 225. 227 *A* 222 certe nulla *α* nulla per.

h w d 223 radientia *A* radiata *β* radiante *d* corruscus *A*,

Pith. 224 se om. *codd.*, add. *hist. Apoll. Tyr.* *A* = *B*.

uel quod qnid *β* si quid *c* si quod *w* LXX inscr. et

numerum om. *A*, quare hinc ad LXXVI uno minores quam ego

numeros exhibet. Clepsidra *β* 225 lex sum bona *A* 226

^h om. *A* 227 fluant *α* aut *β* lingua *A* Puteus *d* 228

mensa *d* cispite limfa *A* limpha *αβ* 229 perfossis et uenis

A riuis *Cast.* 230 Est *d* Et labor *Aadh*; ortum ex labore

eod. uersu Labor et *Cast.* Tubus ligneus *A* 231 cispide

limphæ *A*. sed cf. u. 228. 233 modico uehitur *q*; *A*

LXXIII Vter

Non ego continuo morior, dum spiritus exit:
Nam redit adsidue, quamuis et saepe recedit. 235
Nunc[que] mihi magna est animae, nunc nulla facultas.

LXXIII Lapis

Deucalion ego sum crudeli sospes ab unda;
Affinis terrae, sed longe durior illa.
Littera decedat: uolucrum quoque nomen habebo.

LXXV Calx

Euasi flamas, ignis tormenta profugi. 240
Ipsa medella meo pugnat contraria fato:
Ardeo; de lymphis mediis incendor ad ignes.

LXXVI Silex

Semper inest intus, sed raro cernitur ignis.
Intus enim latitat, sed solos prodit ad ictus.
Nec lignis ut uiuat eget, nec ut occidat undis. 245

LXXIII Follis 236 Et mihi nunc 239 uolueris 242
Infrigidor . . . calidis . . ab undis. LXXVI Silex. Virtus
magna mihi duro mollitur ab igne, | Cessantique foco intus
mihi uirtus adhaeret. | Semper inest in me, sed raro cernitur
ignis.

Vter follis *A* Vtrus *d* 234 sp̄s *A* 235 et] qui *d*, om.
 β , in *c* recedat α edd. *h?* 236 que om. *AD*, add. *Cameras-*
rius h w Pith. = B est om. β non nulla facult̄s α 237
 crudelis *codd.* hospis *Ad* hospes *rell. corr. Heumann.* ab] in
hw habundans α 238 afines *A* adfines βd 239 recedat
A decedit d *A hw Pith. = B* quoque post nomen α , om. *d*
Calix Ad 240 turmenta *A* praefugi α 241 meoppugnant
A mea α fatu *d* 242 *A* (qui Infrigator) *w Pith. = B*. Fri-
 gesco ut *p. h = D* limfis *A* msis *d* lymphis β nimphis α me-
 dios *d. h = D*. ab ignis α ab igne *h* ad ignes *d. Aw Pith. = B*
 LXXVI: *A = D + B. h w Pith. = D. Silex*] Aliter (*sic, quam-*
quam ante recensionem alteram) *A* Silice α 243 in me *Pith.*
 244 latidat sed solo *A* et *Schenkl* ictos *d* 245 nec occ. *d*
Aliter] *Silex AB. tristichon, quod BA* (*p. 153 init.*) *habent,*
om. D igni cessanteq; *A* β cernitus *A*

LXXVII Rotae

p. 153

Quattuor aequales currunt ex arte sorores
 Sic quasi certantes, cum sit labor omnibus unus.
 Et prope sunt pariter nec se contingere possunt.

LXXVIII Scalae

Nos sumus, ad caelum quae tendimus, alta petentes,
 250 Concordi fabrica, quas unus continet ordo,
 Vt simul haerentes per nos †comitentur ad auras.

LXXVIII Scopa

Mundi magna parens, laqueo conexa tenaci,
 Vincta solo plano, manibus compressa duabus
 Ducor ubique sequens et me quoque cuncta sequuntur.

LXXX Tintinnabulum

255 Aere rigens curuo patulum conponor in orbem.
 Mobilis est intus linguae crepitantis imago.
 Non resono positus, sed motus saepe resulto.

LXXXI Lagena

Mater erat Tellus, genitor est ipse Prometheus
 Auriculae[que] regunt redimito uentre cauato.
 260 Dum cecidi subito, mater mea me laniauit.

246 parte   249 scandimus   252 In siluis genita et
 255 patulo .. orbe   260 misere cecidi .. diuisit.

Scalę ante Rotę A Rotae IV α Rota Cast.   246 h = B
 247 si A Scala βp   249 AhwPith. = B   251 Et βp nitantur
Bünemann. nos connitamur Schenkl   250 tenet,   251 com-
 mittuntur hist. Ap. Tyr.   post 251: Quicumque alta petunt,
 per nos mittentur ad auras hist. Ap. Tyr.   252 et om. β
 w Pith. = B. A h = D connexa d complexa w   253 iuncta
 libri praeter A d complexa pressa d comprensa h   254 et
 om. d conta secuntur β sequuntur A sequentur βm. 2d 'LXXX'
 om. A LXXXI Tintinabulus A, qui hinc ad LXXXV uno
 maiores quam ego numeros exhibet. Tintinabulum α   255 reges β
 curbo patulos A urbem A orbem A¹. w = B   256 mouilis A
 crepitatis α   257—259 om. d & h   257 resonat (resonant β) et
 resultat libri B, non A sed motus Schenkl motus quoque libri
 saepe B longe A   Laguena β. incertum e a n o in A. In Aβ hoc
 est loco; in e deest; in D est u. 3 hoc loco.   258 prometeus A   259
 que om. Aβ redimita β. cauata A. w libere, ut saepe, mutat.   260

LXXXII Conditum

Tres olim fuimus, qui nomine iungimur uno.
Ex tribus est unus, et tres miscentur in uno.
Quisque bonus per se; melior, qui continet omnes.

LXXXIII Vinum in acetum conuersum

Sublatum nihil est, nihil est extrinsecus auctum; p. 154
Nec tamen inueni, quicquid prius ipse reliqui. 265
Quod fuerat, non est; coepit, quod non erat,
esse.

LXXXIV Malum

Nomen ouis graece, contentio magna dearum,
Fraus iuuenis functi, multarum cura sororum.
Hoc uolo, ne breuiter mihi syllaba prima
legatur.

LXXXV Perna

Nobile duco genus magni de gente Catonis. 270
Vna mihi soror est, plures licet esse putentur.
De fumo facies, sapientia de mare nata est.

LXXXII Conditus potus 265 inuenio 266 Quod
fueram, non sum; coepi, quod non eram, esse. 269 Ex-
cidium Troiae, [dum] bella cruenta peregi. 272 †de mari
mibi sapor inhaesit.

gaudii *d* gaudiis *α* misera *A β h w* cœcedit *A* mea mater *β*
laniabit d liniavit α A h w = B

Conditus *d* Conditum *A α*, *Pith. β w = B* 262 trebus
A et om. β 263 quisquis *A*, corr. *A¹* in se *d* Vinum
uersum in acetum *β*, Vinum amarum *d*, *dedi ex A α p Pith.*
264 est *om. β* actū *A*, *deletum in d u.* 266. 265 libri, transp.
Heumann. 265 *A w = B* cuiquid *A* relinqu *A re/// d* 266
A w = B. h = D cœpi *A* quia *β esse* non erat *α* 267
Nomen] Est mihi nomen *β p nouis β N. habens graecum Cast.*
268 functi · pulerà *A* functi rell. *omnes pulcri Cast.* furtim
Schenkl 269 *A = D + B. h = B + D w Cast. Pith. = B.*
Aldhelmus = D. briuer *d lega.. d lagatur α* Exidium *A dum*
hw om. A β 271 est *om. β esse* uidentur *A* 272 *A w Pith.*
= B de mari om. A. p libere mutat.

LXXXVI Malleus

Non ego de toto mihi corpore vindico uires,
Sed capitum pugna nulli certare recuso.

275 Grande tamen caput est, totum quoque corpus in
illo.

LXXXVII Pistillus

Contero cuncta simul uirtutis robore magno.
Vna mihi ceruix, capitum sed forma duorum.
Pro pedibus caput est: nam cetera corpore non sunt.

LXXXVIII Strigilis aenea

Rubida curua capax alienis umida guttis,
280 Luminibus falsis auri mentita colore, m,
Dedita sudori, modico subcumbo labori.

LXXXVIII Balneum

Per totas aedes innoxius introit ignis.
Est calor in medio magnus, quem nemo ueretur.
Non est nuda domus, sed nudus conuenit hospes.

LXXXX Tessera

p. 155

285 Dedita sum semper fato non certa futuro.

Iactor in ancipites uaria uertigine casus

Non ego maesta malis, non rebus laeta secundis.

275 mihi ..... pondus in ipso est. LXXXVIII Strigilis. 279 Rubea 280 simulata metallo 285 uoto
287 Nunc..nunc

Malleum β 273 Non mihi de totū corpus ego. non ego
de toto sqq. A 274 pugnum d 275 $h = D$, $AwPith = B$,
nisi quod A Pith. in illo, quod in d euanuit Pistulum β 278
corpora libri (corporis absunt w), corr. Schenkl aenea $A\alpha$
aerea d . Strigillae β . 279 $h = D$. $AwPith. = B$ curba A
humida libri 280 fluminib; A aureo β . $A = B + D$ colore α
281 que sucumbo β Balineum d 282 sedes dw 283 ueret d
284 nudus om. A nudus sed β hospis d post 284: Si luctum
ponas, insons intrabis in ignes add. hist. Ap. Tyr. 285
 $A = B$ uoto et α fato dh futura β 286 ancipitis $A\alpha d$ an-
cipates $\beta m pr.$ 287 $A = B$ Pith. = D secundus α . Num u.
287. 286. transponendi?

LXXXI Pecunia

Terra fui primo, latebris abscondita terrae;
Nunc aliud pretium flamiae nomenque dederunt,
Nec iam terra uocor, licet ex me terra paretur.

290

LXXXII Mulier quae geminos pariebat

Plus ego sustinui, quam corpus debuit unum.
Tres animas habui, quas omnes intus habebam:
Discessere duae, sed tertia paene secuta est.

LXXXIII Miles podagricus

Bellipotens olim saeuis metuendus in armis
Quinque pedes habui, quod numquam nemo negauit. 295
Nunc mihi uix duo sunt; inopem me copia fecit.

LXXXIV Lucus alium tenens

Cernere iam fas est, quod uix tibi credere fas est.
Vnus inest oculus, capitum sed milia multa.
Qui quod habet uendit, quod non habet unde parabit?

LXXXV Funambulus

Inter lucificum caelum terrasque iacentes
Aera per medium docta meat arte uiator.
Searna sed breuis est pedibus nec sufficit ipsis.

300

288 primum.... diris 293 peregit LXXXIII Miles.
295 Sex... quos 296 reddit LXXXIII Lucus alios
uendens

288 primo *A* diris *A* 289 alio *A*, corr. *A¹* precium
 $\alpha\beta$ dederant *A* dedere *dw* 291 Mulier, *d* Geminos mulier
 quae cum gemitu parit *a*. *Dedi ex A¹* (paribat *A*) 292
 animus *a* inter *a* 293 discere *d* tercia *a* pena *A* poene *a*
 pena *B* *A=B* Miles, potager *A* Eques podagricus ad
 sententiam recte *Pith.* *hw=B* 294 saeuis] semper *A*
 295 *Cast.* *Pith.=D.* *A h w=B.* Sexque *p.* 296 cupia *A*
 $A w=B$ alium tenens *a*, *nescio quid d* uindens *A*. *A w*
 $=B$ alium uendens *Pith.* 298 capit is *B m. pr.* 299 Quid-
 quid *A* Qui id quod *a* uindit *Ad* parauit *A ad* Funeam-
 bulus *A¹* 300 luciferum *A*, glossa *in w* luciflum *h* iacen-
 tem *a* 301 doct*a*. eat *A*

LXXXVII

Nunc mibi iam credas, fieri quod posse negatur.
 Octo tenes manibus, sed me monstrante magistro
 Sublatis septem reliqui tibi sex remanebunt.

LXXXVIII Vmbra

Insidias nullas uereor de fraude latenti;
 Nam deus attribuit nobis haec munera formae,
 Quod me nemo mouet, nisi qui prius ipse mouetur.

LXXXIX Echo

Virgo modesta nimis legem bene seruo pudoris. p. 156
 Ore procax non sum nec sum temeraria lingua e.
 Vltro nolo loqui, sed do responsa loquenti.

LXXXVIII Somnus

Sponte mea ueniens uarias ostendo figuras.
 Fingo metus uanos nullo discrimine uero.
 Sed me nemo uidet, nisi qui sua lumina claudit.

C Monumentum

15 Nomen habens hominis post ultima fata remansi.
 Nomen inane manet, sed dulcis uita profugit.
 Vita tamen superest morti post tempora uitae.

LXXXVI Aenigma deest. 310 lingua 313 ueri

VII et remanent VI de VIII ut tollas α in mg. D/// VII
 ut tollas VII ex III remanent d. *Hoc loco est in d, ap. Cast.;*
no. 49 in α , 100 ap. Pith.; deest AB Quaternio cod. Scaligeri.
 303 credis α credes h Pith. nagatur α 304 tenens libri 306
 latentis A Pith. 307 adtribuit β . mura A (ne m. sec.?)
 308 me om. β qui om. α quid A quod β si Schenk! mobetur
 A 309 regem β m. pr. podoris, corr., α 310 nec] non
 d? A = D. h, Aldhelmus = B 311 loquendi d Somnium
 Muellerus 313 A = B. h = D 314 claudet Ad Sepul-
 chrum d Monimentum α Monumatum β . 315 facta reman-
 sit α remanens d relinquor A relinququo Cast. 317 semper-
 est α mortis A Nix. Candida supernis dilabor nubibus
 atris Paulatim ad crescens aceruos congero magnos Tacens
 terris cado ullo nec murmure reddo add. α Expl. enigmata
 sinfosi A, u. p. 208. Finiunt enigmata simphosii philosophia m α

LVXORII

EPIGRAMMATON LIBER

287

Ad Faustum

- [XXIV] Ausus post ueteres tuis, amice,
Etsi iam temere est, placere iussis,
Nostro Fauste animo probate conpar,
Tantus grammaticae magister artis,
Quos olim puer in foro paraui
Versus ex uariis locis deductos
(Illos scilicet, unde me poetam
Insulsum puto quam magis legendum),
Nostri temporis ut amauit aetas,
In paruum tibi conditos libellum
Transmisi memori, tuo probandos
Primum pectore; dehinc, si libebit,
Discretos titulis, quibus tenentur,
Per nostri similes dato sodales.
Nam si doctiloquis nimisque magnis
Haec tu credideris uiris legenda,
Culpae nos socios notabit index:
Tam te, talia qui bonis recenses,

Expl. enigmata sinfosi. | incip. liber. epi. gramaton. uiri.
clari | luxori. et spectabilis. sunt ūr' | LXXXVII A. In re
prosodiaca poeta nimium quantum neglegens est. XXIV addidi.

287. Metro falecio. ad faustum A 2 tam A iam α 5
paui A, corr. Heins. num u. 5. 6 transponendi? 6 reductos
Burm. 8 magis quam α 9 aestimauit Burm. 12 deince si
libebit A dehinc α deinde Heins. 13 discretos A 14 suda-
les A 16 credederis A 17 notauit A 18 tam te Mey.
tantae A recensis A

Quam me, qui tua duriora iussa
 Feci nescius, inmemor futuri.
 Nec me paeniteat iocos secutum,
 Quos uerbis epigrammaton facetis
 Diuerso et facili pudore lusit
 Frigens ingenium, laboris expers.
 Causam carminis, unde sit uoluptas,
 Edet ridiculum sequens poema.

288

Ad lectorem operis sui

Priscos cum haberes, quos probares, indices,
 Lector, placere qui bonis possent modis,
 Nostri libelli cur retexis paginam
 Nugis refertam friuolisque sensibus,
 Et quam tenello tiro lusi uiscere?
 An forte doctis illa cara est uersibus,
 Sonat pusilli quae laboris schemate,
 Nullo decoris, ambitus, sententiae?
 Hanc iure quaeris et libenter inchoas,
 Velut iocosa si theatra pernotes.

289

Ad librum suum

Paruuſ nobilium cum liber ad domos
 Pomposique fori scrinia publica
 Cinctus multifido ueneris agmine,
 Nostri defugiens pauperiem laris,

p. 158

21 peniteat ocos securum *A*   22 quod *A*, corr. Mey.
 epigramathon facitis *A*   23 Deuerſo?   26 Edet *ego* Egit
A rediculū *A*   288. Iam uici ad *sqq.* *A* operi sui *A*   1
 probare *A*   3 num retexti?   4 tribulisque *A*, corr. Mey.   5
tiro A biscere *A*   6 An *ego* Et *A* si illa *A*   7 sona *A* q; *A*
 comutae *A* schemate *ego*   8 sententia *A*   9 Haec puto lure
A luce & incoas *A*   10 teatra *A*   289. Asclepiadei ad *sqq.*
A   1 parbus *A*   2 ponposique *A* publici *A*   3 hacminerue
A, corr. α   4 diffugieus *A*

Quo dudum modico sordidus angulo
Squalebas, tineis iam prope deditus:
Si te despiciet turba legentium
Inter Romulidas et Tyrias manus,
Isto pro exequiis claudere disticho:
Contentos propriis esse decet locis,
Quos laudis facile est inuidiam pati.

5

10

290

**Epigrammata parua quod in hoc libro
scripserit.**

Si quis hoc nostro detrahit ingenio,
Adtendat modicis condi [de] 'mensibus annum,
Et faciles hiemis, ueris et esse dies;
Nouerit [in] breuibus magnum deprendier usum. 5
Ulta mensuram gratia nulla datur.
Hic mea concinno si pagina displicet actu,
Finito citius carmina clausa silent.
Nam si constarent libris longissima multis,
Fastidita forent plurima uel uitio. 10

10

291

**De piscibus, qui ab hominibus cibos
capiebant**

Verna clausas inter undas et lacunas regias
Postulat cibos diurnos ore piscis paruulo,

5 sordidos A 6 saualebas A, corr. Meyer. deditos A.
an delitus? 7 dispiciet A 9 exequiis A, corr. A¹ elaudere
distico A 10 probriis A debit A 11 ludi L. Mueller

290. De epigramata *sqq.* A De eo, quod ep. α 1 Parua
quod exiguo sint scripta epigrammata libro *suppl. Burm.* 2
in hoc *Burm.* detrahit A 3 de *add. Burm.* concludi Meyer.
mensibus A 4 graciles Meyer. uiris et esset A, corr. α 5
in *add.* α brebib; A dependere A, corr. Meyer. 6 altra A,
corr. α 7 num Huic? 8 fenito A silet A licet α 9 con-
staret A, correxi 10 uel merito? 291. Trocaicū de *sqq.*
A cybos A 2 postula A pisē A paruulu A, corr. A¹

Nec manum fugit nocatus nec pauescit regiam.
 Roscidi sed amnis errans hinc et inde margine
 5 Odit ardui procellas et dolosi gurgitis,
 Ac suum, quo liber esse, transnatat, solet, mare.
 Sic famem gestu loquaci et mitiori uertice
 Discit ille quam sit aptum uentris arte uincere.

292

De apro [†] missum in triclinio nutritio

Martis aper genitus iugis inesse montium, p. 159
 Frangere horrisonum nemus ferocius solens,
 Pabula porticibus capit libenter aureis
 Et posito famulas furore temperat minas;
 5 Nec Parios lapides reuelliit ore spumeo
 Atria nec rapidis decora foedat ungulis,
 Sed domini placidam manum quietus appetens
 Fit, magis ut Veneris dicatus ille sit sacris.

293

De auriga Aegyptio qui semper uincebat

Quamuis ab Aurora fuerit genetrice creatus
 Memnon, Pelidae conruit ille manu.
 At te Nocte satum ni fallor matre parauit
 Aeolus et Zephyri es natus in antra puer.
 5 Nec quisquam qui te superet nascetur Achilles:
 Dum Memnon facie es, non tamen es genio.

3 Hęci *A* pupescit regia *A*, corr. *Dübnerus* pudescit
Meyer. 4 roscidis ed *A* margines *A* 5 num arduum?
 gurgites *A* 6 esset et colit *Duebn.* transnatans *A*, corr.
Meyer. 7 num e mit. latice? 8 discos ille quem *A*, corr.
 α aptus *Mey.* 292. Arcilociū de sqq. *A* missū *A*. num
 mitissimo? sed cf. c. 230. 2 Fr. et *Mey.* et orrisonum contio.
 ferotius *A* 4 fam.] num fremitus? 6 rapitis *A* rabidis
Muell. fędat *A* 293. aurica *A* 1 ab *del. Mey.* 2 pellide
A 3 at *Mey.* ut *A* 4 eołos *A* 5 nec] ne *A* nequiquam
L. Muell. 6 Tu idem facies *A* facie es *Mey.* es *Burm.* et *A*

294

In grammaticum furiosum

Carminum interpres meritique uatum,
 Cum leues artem pueros docere
 Diceris uel te iuuenes magistrum
 Audiunt uerbis ueluti disertum,
 Cur in horrendam furiam recedis
 Et manu et telo raperis cruentus?
 Non es, in quantum furor hic probatur,
 Dignus inter grammaticos uocari,
 Sed malos inter sociari Orestas.

5

295

In aduocatum effeminatum

Execti species uiri,
 Naturae graue dedecus,
 Vsu femineo Paris,
 Foedae cura libidinis:
 Cum sis ore facundior,
 Cur causas steriles agis
 Aut corrupta negotia
 Et perdenda magis locas?
 Agnoui: ut uideo, tuo
 Ori quid bene credier
 Non nis, sed puto podici.

p. 160

5

10

296

B. III 164 M. 944 In clamosum Pygmaeum corpore et furiosum

Corpore par querulis es uel clamore cicadis:
 Hinc potior, quod te tempora nulla uetant.

294. Safficū in sqq. A 1 uadum A 4 audeant A audiunt *scripsi* 5 quur in orendā A descendis α 6 cruidos A 8 grammaticos A 9 sociarios orestas A 295. Gliconium in sqq. A 2 grabe A 3 uso A pares A 4 fere A foedae Heins. 6 quur A 9 ut] et Mey. 11 bis sed puro A, corr. a

296. pigmeum ABV corpore om. BV 1 per BV quaerēlis V es uel] et par *Scriu.* cicauis A 2 patior B potius V 2 uedant A

Dum loqueris, quaerunt cuncti, uox cuius oberret,

Atque sonum alterius corporis esse putant.

5 Miramur, tantum capiant quae membra furorem,
Cum sit forma leuis, clamor et ira grauis.

297

In moechum, quod ebriatus plorabat, cum
coitum inplere non posset

Saepius futuis nimisque semper,
Nec parcis, nisi forte †ebriatus
Effundis lacrimas, quod esse moechus
Multo non ualeas mero subactus.

5 Plura ne futuas, peto, Lucine;
Aut semper bibe taediumque plange,
Aut, numquam ut futuas, uenena sume.

298

In spadonem regium, qui mitellam sumebat

Rutilo decens capillo
Roseoque crine ephebus
Spado regius mitellam
Capitis uelo †capit;
Proprii memor pudoris,
Bene conscientius quid esset,
Posuit cogente nullo,
Fuerat minus quod illi.

p. 161

299

In magum medicum
Tibi cum non sit diei panis,
Magicas artes inscius inplies.

3 quaeſ V cui obirent B aborret V 4 adq; A somnū B
5 cupiant B quē A que B quae V 6 Cum A Vt BV
297. Falletium inme · cum quod debriatus A possit A 1
Iaeius A, corr. cod. Leid. in mg. 2 ne parces A debriatus A,
inebr. Burm. 3 megus A 4 multa A 5 plura scripsi plora A
fuduas A 6 et A aut Mey. uiuit odiuq; plangit A, corr. Mey.

298. 1 Ratio A Rutilo ego Raro Heins. 2 crines effoeb; A.
num effetus? 4 uolo A uelo α. num capessit uel recepit?
5 probrii A 299. Anapesticum in magnū medicum A

Ire per umbras atque sepultra
 Pectore egeno titubans gestis
 Nec tua Manes carmina sumunt.
 Fame dum pulsus Tartara cantu
 Omnia turbas, aliquid credis
 Dare quod possit super his Pluton,
 Pauperibus quae puto quod †petus.
 Egeas totum semper in orbem,
 Mage, si poscis membra perempta.

5

10

300

In acceptorarium obesum et infelicem

Pondere detracto miseras, Martine, fatigas
 Pressura crudelis aues. pinguedine tanta
 Vt tu sis, frustra maciem patiuntur iniquam.
 Debuerant (fateor) magis has tua pascere membra,
 Vt numquam possent iejuna morte perire.

5

301

In uetulam uirginem nubentem

Virgo, quam Phlegethon uocat sororem,
 Saturni potior parens senecta,
 Quam Nox atque Erebus tulit Chaosque,
 Cui rugae totidem graues, quot anni,
 Cui uultus elephans dedit cutemque,
 Mater simia quam creauit aruis
 Grandaeua in Libycis nouo sub orbe,
 Olim quam decuit marito Diti
 Pro nata Cereris dari per umbras:
 Quis te tam petulans suburit ardor,

5

p. 162

10

3 adq; 7 credis Mey. crederis A 9 quae ego q; A
 petus A petas α. num dentur? 300. 1 detracto Dübnerus
 uel facto A 2 haues A aues cod. Leid. 3 frustrā aciem
 A 5 Vt unumquam A periret A 301. 1 flegeton A Phae-
 thon uocet L. Muell. 2 senecte A senecta ego 3 tullit
 caosq; A 4 ruget A 5 elefans A 7 libicis A nouo non
 intellego 8 marto A, corr. α 10 pedulans A

Nunc cum iam exitium tibi supersit?
 An hoc pro titulo cupis sepulcri,
 Vt te cognita fama sic loquatur,
 Quod stuprata uiro est anus nocenti?

302

In medicolenonem

Quod te pallidulum, Marine noster,
 Cuncti post totidem dies salutant,
 Credebam medicum uelut peritum
 Curam febribus et manum pudicam
 De factis logicae parare sectae
 Aut de methodicis probare libris.
 At tu fornice turpius uacabas,
 Exercens aliis, quod ipse possis
 Lenatis melius tibi puellis
 Scortandi solito labore ferre.
 Noui, quid libeat tuum, chirurge,
 Conspectos animum uidere cunno:
 Vis ostendere te minus uirum esse,
 Arrectos satis est mares uidere.

303

In diaconum festinantem ad prandium cauponis
 Quo festinus abis gula inpellente, sacerdos?
 An tibi pro psalmis pocula corde sedent?
 Pulpita templorum, ne pulpita quaere tabernae,
 Numina quo laudes, non phialas referas.

i

12 cupid sepulchri A 14 stubrata A nocente A m. pr.

302. Num In medicum lenonem? 2 toditem A 5 fastis

Mey. 6 metodicis A 7 aüt A tur. plus A, corr. a 11

nobi A. num cur? liberat A, corr. Burm. cirurge A 12 con-

nno: A, corr. A¹ 13 R_y A in mg. 14 ularrectos A, corr.

Heins. 303. De diacono festinante V In diconum festiu-

tatem B caponis B 1 Quid A abhis A guila A, V in quo

corr. cuila B inpelente V m. pr. B 2 spalmis B procula

sed corr. V codae B 3 palpita V palpita q̄re V 4 Almina

A, om. BV, corr. a quod B ex corr., V celi laudes BV ñ quae

V fialas A filas BV reseras A referas B referes V

304

**De turre in uiridiario posita, ubi se Fridamal
aprum | pinxit occidere**

p. 163

Extollit celsas nemoralis Aricia sedes,
Sternit ubi famulas casta Diana feras;
Frondosis Tempe cinguntur Thessala siluis
Pinguaque Nemeae lustra Molorchus habet;
Haec uero aetherias exit quae turris in auras,
Consessum domino deliciosa parans,
Omnibus in medium lucis ornata refulget
Obtinuitque nouo praemia cuncta loco.

Hinc nemus, hinc fontes exstructa cubilia cingunt
Statque uelut propriis ipsa Diana iugis.

Clausa sed in tanto cum sit splendore uoluptas

Artibus ac uariis atria pulcra micent,
Admiranda tuae tamen est uirtutis imago,
Fridamal, et stratae gloria magna ferae,
Qui solitae accendens mentem uirtutis amore

Aptasti digno pingere facta loco.
Hinc spumantis apri iaculo pos terga retorto

Frontem et cum geminis naribus ora feris.
Ante ictum subita prostrata est bellua morte,

Cui prius extingui quam cecidisse fuit.

Inssit fata manus telo nec uulnera sensit
Exerrans anima iam pereunte crux.

305

**De auibus marinis, quae post uolatum ad domum
remeabant**

Felix marinis alitibus Fridamal,
Felix iuuenta, prosperior genio,

304. uiridiario *edd. abR, A* 2 fabulas *A, corr. a* pauidas *a* fe-
res *A* 3 cincuntur tesala *A* 4 pinquia bene nutulus · tramū-
lorcus *A, correxi* Benuenti *N. Heins.* bernuta *a* 5 aetherias *A*
6 dño. *A* 9 et structa *A, correxi* ciuilia *A* 10 probriis *A*
14 e statue *A, corr. a* 16 optasti *Mey.* facia *A* 17 pos *A*
post *a* retorta *A* 19 prostrate · sibellua *A* 20 prius prius *A,*
corr. a 305. ad *om. edd.* dominum *a*

Quem sponte poscunt aequoreae uolucre; 5
 Nec stagna grato frigida concilio
 Pigris strepentes gurgitibus retinent; p. 164
 Sed quo tuorum temperiem nemorum
 Monstrent, uolatu praememores famulo
 Pro te relictam non repetunt patriam.

306

In aurigam senem uictum crimina in populo
iactantem

Te quotiens uictum circus, Cyriace, resultat,
 Crimine uictores polluis et populos.
 5 Sed quod in alterius diuulgas crimina nomen,
 Cur non illa magis credis inesse tibi?
 3 Non uisum quereris senio languente perisse,
 Castigasque tuae tarda flagella manus!
 7 Es meritis inpar, uirtute, aetate relictus:
 Haec cum habeant alii, crimina uera putas.
 Sola tamen falsis surgat tibi poena loquellis,
 10 Vt uictus semper nil nisi crimen agas.

307

In podagrum uenationi studentem

Apros et capreas leuesque ceruos
 Incuruuus rapidis equis fatigat.
 Tantum nec sequitur capitque quicquam.
 Esse inter iuuenes cupid, uocari
 5 Baudus, dum misero gemat dolore
 Et nil proualeat. quid ergo gestit?
 Mori praecipiti furit caballo,
 Cum lecto melius perire possit.

3 egore *A* 4 grado frigiga *A*, corr. α Phrygica Burm. con-
 silio α 6 numerum *A*, corr. Schrader 8 pro te Mey. prope
A 306. 1 Cyriace Burm. quiriacae *A* 2 set *A* u. 5. 6. 3. 4
 sic puto ponendos. 6 quur *A* 3 Non ego Tunc *A*. fortasse
 Tune usum? 4 casticasq; *A* que] ue? 307. In potagrum
 uenatione studente *A* 1 lebesq; *A* 2 incurb; *A* 3 tan-
 tam *A* 6 praeualeat Burm. 7 precepiti *A* 8 posset *A*

308

In supra scriptum, quod multa scorta habuit et
eas custodiebat

Zelo [agit] plures, Incuruus, clune puellas,

Sed nulla est, quae te sentiat esse uirum.

Custodis clausas, tamquam sis omnibus aptus.

Est tamen internus Iuppiter ex famulis.

Si nihil ergo uales, uacua cur arrigis orche

Et facis ignauus mentis adulterium?

p. 165

5

309

In medicum inpotentem, qui ter uiduam duxit
uxorem

Post tot repleta busta

Et funerum cateruas

Ac dispares maritos,

Rugosa quos peremit

Fatis anus sinistris,

Tu nunc, chirurge, quartus

Coniunx uocate plaudis.

Sed uiuus es sepultus,

Dum parte qua decebat

Nil contines mariti.

Iam nosco, cui uidetur

Nupsisse Paula rursus.

Nulli! quid ergo fecit?

Mutare mox lugubrem

Quam sumpserat cupiuit

Vxor nefanda uestem,

Vt quartus atque quintus

Possit uenire coniunx.

5

10

15

10

308. In ss quod multas scortos A supra scriptum ego sacerdotem Burm. num multas seortas? costodiebat A 1 Zelo A agitas addidi zelotypus a incurbas A, correxi ex 307, 2. plune A 3 costodis A partus A, corr. a 5 uacuo A uana Muell. arrigis oge A orge Heins. arte Burm. orche (Ὥρχις) ego 6 ignarus A, em. Muell. 309. Anagretium in sqq. A uxuorem A 1 buta A 2 catebas A 3 hac A 4 rogosa A 6 cireurge A 11 cur Burm. errore ut uidetur 14 lucubrē A 15 cupibit A 17 adq; A

310

In pantomimam pygmaeam, quae Andromachae
 fabulam frequenter saltabat et raptum Helenae
 Andromacham atque Helenam saltat Macedonia semper,
 Et quibus excelsa corpore forma fuit.
 Haec tamen aut brevior Pygmaea uirgine surgit
 Ipsius aut quantum pes erat Andromachae.
 5 Sed putat illarum fieri se nomine talem, p. 166
 Motibus et falsis crescere membra cupit.
 Hac spe, crede, tuos incassum decipis artus:
 Thersiten potius finge, quod esse soles!

311

In ebriosum nihil comedentem, sed solum
 bibentem

Dum bibis solus, poterant quod omnes,
 Saepe nec totis satiaris horis
 Et tibi munus Cereris resordet
 Ac nihil curas nisi ferre Bacchum,
 Nerfa, iam te non hominem uocabo,
 Sed nimis plenam et patulam lagenam.

312

De Fama picta in stabulo circi

Qualem te pictor stabulis formauit equorum,
 Talem te nostris blanda referto iugis.
 Semper et adsiduo uincendi munera porta
 His, quorum limen fortis amica sedes.

310. pantominā pigmēi *B* pigmēā quę andromace *A*
 andromache *B* ἑλη *A* hele *B* 1 Andromace adq; *A* An-
 dromachem *B* 3 pigmea *AB* uirginē *A* 4 andromace *A*
 5 illam *B* 6 montibus *AB* membr||||| *B* 7 credi *A*
 incasum *A* arte/// *B* 8 tersiten *AB* 311. 1 Dum bibet
 solos poteram *A* 4 curus *A* ferret *A* 5 Nerse *edd.* uocauo
A 6 lacunam *A* ex lucunam 312. 4 sedis *A* tenes *Mey.*

313

Aliter

Verum, Fama, tibi uultum pictura notauit,
 Dum uiuos oculos iuncea forma gerit.
 Tu quamuis totum uelox rapiaris in orbem,
 Pulcrior hoc uno limine clausa sedes.

314

In uicinum inuidum

Zeleris nimium cur mea, Marcie,
 Tamquam si pereas, limina, nescio,
 Cum sis proximior, una uelut domus,
 Et nostros paries dimidiet lares.
 Sed gratum ferimus: talis es omnibus,
 Nec quemquam nisi te [uis] miser aspici.
 Contingat (quesumus, numina) quod cupis,
 Te solum ut uideas, Marcie, dum uiuīs!

p. 167

315

In gibberosum, qui se generosum iactabat

Fingis superbū quod tibi patrum genus,
 Nunc Iuliorum prole te satuin tumens,
 Nunc Memmiorum Martiique Romuli,
 Prodesse gibbo forte quid putas tuo?
 Nil ista falso uerba prosunt ambitu.
 Tace parentes, ne quietos moueas:
 Natura nobis unde sis natus docet.

5

313. 1 notabit *A* 2 dum uigiles *Burm.* 3 totū sed u
in o mutato A 4 sedis *A* 314. 1 quur *A* marcię *A* 2
nescio A 3 sit *A*, corr. α une *L. Muell.* domu *A* domus
Mey. 5 feremus *A* 6 Ne *A* uis add. a 7 quesumus
nomina A, corr. *Mey.* 8 uiuīs *A*, fort. recte cum uilio pro
sodiae. bibis a 315. gibberosum *A* genero subiactabat *A*
(sic) 4 prodeesse *A* quod *Burm.* 5 ambito *A* 7 doces,
s super t eraso, A

316

De eo qui se poetam dicebat quod in triuiis
cantaretur et a pueris laudaretur

Conponis fatuis dum pueris melos,
Zenobi, et triuio carmine perstrepis
Indoctaque malis uerba facis locis,
Credis tete aliquid laudibus indere
Famamque ad teneros ducere posteros?
Hoc nostrae faciunt semper et alites:
Ni rite [†]incapies, sibila tum canunt.

317

In puellam hermaphroditam

Monstrum feminei bimembre sexus,
Quam coacta uirum facit libido,
Quae gaudes futui furente cunno,
Cur te [†]ceperit inpotens uoluptas?
Non das, quod pateris, [†] facisque cunnum.
Illam, qua mulier probaris esse,
Partem cum dederis, puella tunc sis.

318

Ad eum qui per diem dormiens nocte uigilabat

Stertis anhelanti fessus quod corde, Lycaon,
Exhorrens lucis munera parta dei,
Et tibi uigilias semper nox tetra ministrat,

p. 168

Iam scio te nostro uiuere nolle die.

At si tale tibi studium natura parauit,
Viuas ad antipodas: sic uelut inde redis.

316. tribiis *A* 2 tribio *A* carmina *Burm.* 3 indocta atque
Mey. puto indoctusque. iocis *L. Muell.* 5 fanamq; *A* 6 huc *A*
rostro *Burm.* aliter *A* 7 Nih rite *A* Si *Mey.* institues *conieci*
317. ermafroditam *A* 1 Nostrum *A*, corr. *a* 4 quur te cepit *A*
cum *Burm.* 5 des quo *A* 6 quam *A* 7 tuncis *A* 318. noctu
BV que uigilat *V* 1 anelanti *AB* licaon *A* licaoni *B* licaom' *V*
2 exorrens *AV*, corr. *V m. sec.* exorent *B.* num die? dei *ABV*
diei *Mey.* 3 uigilius, sed corr., *V* trita *A* 4 scio] sua *V* nole *B*
5 [¶]at *V* aut *AB* at *Mey.* studiū *A* parabit *A* 6 Viuas *A* ui

319

De sarcophago, ubi turpia sculpta fuerant
Turpia tot tumulo defixit crimina Balbus,
Post superos spurco Tartara more premens.
Pro facinus! finita nihil modo uita retraxit,
Luxuriam ad Manes moecha sepulcra gerunt.

320

Item unde supra scriptum: ubi equi circi bibebant
Creuit ad ornatum stabuli circique decorem
Purior egregio reddita nympha loco,
Quam cingunt uariis insignia clara metallis
Crispatoque super scinditur unda gradu.
Excipit hanc patuli moles miranda sepulcri,
Corporibus uiuis pocula blanda parans.
Nec clam sarcophagus tristissima funera claudit,
Sed laetus dulci flumine conplet equos.
Fundit aquas duro signatum marmore flumen,
Falsa tamen species uera fluenta uomit.
Plaudite uos Musae diuersaque plaudite signa,
Quae circum docili continet arte decor;
Et dum palmiferis post praemia tanta quadrigis
Garrula uictores turba resoluit equos,
Praebete innocuos potus potusque salubres,
Vt domino proprius gaudia circus agat.

321

In cinaedum bona sua corruptoribus dantem
Divitias grandesque epulas et munera multa,
Quod proavi atque atua quodque reliquit auus,

BV uiuus *a* antipotas *A* astipodas *V* sic *Burm.* sis *ABV*
uelud BV redi *ego redi ABV*

319. sarcofaco *A* sculpea *A* 4 luxoriam *A* mecum *A*
moecha *a* 320. unde *ss A* supra *Bur.* scriptum *ego* (*supra*
i. e. c. 312 sq.) 1 crebit *A* 2 nimfa *A* 4 crispatumque *A*
gradu *A* gelu *Burm.* 5 oles *A* 7 Nec] Ne *A* sarcofatus *A*
funere *A* 10 speciesueqs. uera *A* 12 qua *uel qui Mey.* circum
est aduerbium 14 garula *A* 16 dño probrius *A* agit *A* 321.
2 adq; atabi *A* relinquid ab; *A* 4 num ille cupit?

Des licet in cunctos et spargas, Becca, maritos: p. 169

Plus tamen ille capit, cui dare saepe cupis.

5 Nescio quid miserum est, quod celas, Becca: talento
Vendere debueras, si bona membra dares.

322

De eo qui uxorem suam prostare faciebat pro
filiis habendis

Stirpe negata patrium nomen
Non pater audis; castus adulter
Coniugis caraे uiscera damnas,
Pariat spurios ut tibi natos
Inscios, quo sint semine creti.
Fuerant forsitan ista ferenda
Foeda, Proconi, uota parumper,
‡ Scire uel ipsam si tuus umquam
Posset adultus dicere matrem.

323

De aleatore in pretio lenocinii ludente

Ludis, nec superas uictor ad aleam,
Nec quicquam in tabulam das, nisi virginem,
Spondens blanditias et coitus simul.
Hoc cur das aliis, quod poteras tibi?
An tali melius praemia grata sunt,
Aut prodest uitium tale, quod impetras?
Si vincas, ego te non puto uirginem
In luxum cupere, sed mage uendere.

322. suam om. α filios A 2 carus, 3 castae A; mutauit.
4 spurcos A spurios α 5 inscius quod A 7 fēda A progenii L. Muell. 8 ipsa A ipsam Burm. s̄tus A filius Burm. ipse si tuus L. Muell. 323. ludentē A 1 ultor A, correxi superat alter Muell. de r. m. p. 165 2 tabula A, corr. Muell. uirginum A, corr. id. 3 coitu A 5 grada A An tabulæ A, corr. L. Muell. 6 prodeest A imperas A, em. Muell. 7 reproto A, corr. a 8 se·din agine uindere A, corr. Burm. in agmine α

324

In nomen Aegyptii, quo equi circi infortunium
capiebant

Icarus et Phaethon Veneto nolente uocaris

Atque agilis, pigro cum pede cuncta premas.

Sed tamen et Phaethon cecidit super aethera flammis,

Dum cupid insolitis nescius ire plagis; p. 170

Tu quoque confractis defectus in aequore pinnis, 5

Icare, Phoebeo uictus ab igne cadis.

Dignis ergo tibi praebentur nomina fatis,

Per te iterum ut pereant, qui periere prius.

325

De Romulo picto, ubi in muris fratrem occidit

Disce pium facinus: percusso, Romule, fratre

Sic tibi Roma datur. huius iam nomine culpet

Nemo te caedis, murorum si decet omen.

326

De eo qui amicos ad prandium clamabat, ut plura
exposceret xenia

Gaudeo quod me nimis ac frequenter

Ambitu pascis, Blumarit, superbo.

Vnde sed pascor? mea sunt per omnes

Sparsa conuiuas bona. nec volebam,

Pasceres quemquam peteresque mecum, 5

Ne tibi quicquam detur, unde pascas.

Hoc tamen sed si uitio teneris,

Me precor numquam iubeas uocari.

324. infurtuniū *A*, corr. *A¹* 1 feton beneto *A* 2 adq;
acilis *A* - 3 feton *A* 4 insolitis *A* 6 foebuo *A* 8 perire
A, corr. *a* 325. ubil] qui? 2 culpet *scripsi* culpa *A* cul-
pat *Burm.* 3 si] sed *Muell.* num si accipit? 326 senia *A*
1 qod *A* 4 sparsas *A* 7 si tu *α*

327

De auriga elato frequenter cadente

Pascasium aurigam populi fortē esse fatentur,
 Ast ego non aliud quam turgida membra notabo
 Inflatumque caput populis et amica ruinis
 Brachia, quae numquam recto moderamine frenant.
 5 Mox cadit et cadit [et] rursum cadit, inde resurgit
 Et cadit, ut miseris frangantur crura caballis.
 Non iste humano dicatur nomine natus:
 Hunc potius gryphum proprium uocet Africa circo.

328

De laude aurigae prasini

Iectofian prasino felix auriga colore,
 Priscorum compar, ars quibus ipsa fuit.
 Suetus equos regere, metas lustrare quadrigis
 Et quocumque uelis ducere frena manu.
 5 Non sic Tantalides umero stat uictor eburno;
 Vna illi palma est, at tibi multa manet.

p. 171

329

In eum qui foedas amabat

Diligit informes et foedas Myrro pueras;
 Quas aliter pulcro uiderit ore, timet.
 Iudicium hoc quale est oculorum, Myrro, fateri,
 Ut tibi non placeat Pontica, sed Garamas!
 5 Iam tamen agnosco, cur tales quaeris amicas:
 Pulcra tibi numquam, sed dare foeda potes.

327. aurigilato *A* lato uel inflato *Burm.* elato *ego* 1
 fortasse *A*, *correxi* 2 turbida *A*, corr. *Burm.* 3 poc(u)lis
Dübner plagis *Mey.* pronis puto uel propriis 4 quae *Duebner*
 quem *A* re^{to} *A* 5 et add. *Mey.* 8 grifum probriū *A* uocat α
 328. 1 Iectofiant *A* m. pr. 2 comparar. squib; *A* 3 equus
A et add. α 5 humero *A* (sic) 6 palme st *A* stat α 329.
 fēdas ex fedas corr. *A* 1 pelas *A* 2 alitet *A* uident *A*,
 corr. α 3 indicium *A* hoc om. edd. fatere *A*, *correxi* 5 quur
A 6 sed *A* se *Burm.* potest α

330

De simiis canum dorso inpositis

Reddit a post longum Tyriis est mira uoluptas,
 Quem pauet ut sedeat simia blanda canem.
 Quantum magna parant felici tempora regno,
 Discant ut legem pacis habere ferae!

331

De partu ursae

Lambere nascentis fertur primordia prolis
 Vrsa ferox, placido cum facit ore genus.
 Expolit informes labris parentibus artus
 Et pietas subolem rursus amore creat.
 Attrito truncum formatur corpore pignus,
 Dum sculpendo facit crescere membra faber.
 Officium natura suum permisit amanti:
 Formam post uterum lingua magistra parit.

332

De laude horti Eugeti

Hortus, quo faciles fluunt Napaeae,
 Quo ludunt Dryades uirente choro,
 Quo subit teneras Diana Nymphas,
 Quo Venus roseos recondit artus,
 Quo fessus teretes Cupido flamas
 Suspensis reficit liber pharetris,
 Quo se ^tlaconides ferunt puellae,

p. 17

5

330. dorsum *A* 1 tiriis *A* 2 pauit *A* 3 quanto *A*,
corr. Mey. felice ⁱ *A* (i *A*¹? *a*?) 331. 2 num placidum? 3
 parentib; *A*, *corr. a* 5 atrito *A* 8 pos *A* pauit *A* 332. ort-
 tus *A* Euageti Burm. Euangeli *a*, cf. Oageis *infr. c.* 345. napeq *A* 2 driades *A* uiretque Chloris *α*, Leid. *mg.* 3 sobit *A*
 fouet Heins. nimfas *A* 4 quo *A*, *corr. A*¹ 5 teredes *A* 6
 suspensus *A* liber *A* puer *α*, Leid. *mg.* faretris *A* 7 quos
 elacôdes (es *ex* is *corr.*) *A* quo sese Aonides Burm. ferunt se
 Heliconides *L. Muell. d. re metr.* 163. *Musarum locus hic nullus.*

Cui numquam minus est amoena frondis,
Cui semper redolent amoena uerni,
Cui fons perspicuis tener fluentis
Muscoso riguum parit meatu,
Quo dulcis auium canor resultat,
Quidquid per uarias resertur urbes,
Hoc uno famulans loco subaptat.

333

De tablista furioso quasi tesseris imperante
Ludit cum multis Vatanans, sed ludere nescit,
Et putat imperio currere puncta suo.
Sed male dum numeros contraria tessera mittit,
Clamat et irato pallidus ore fremit.

5 Tum verbis manibusque furens miserandus anhelat,
    De solitis faciens proelia uera iocis.
Effundit tabulam mensam subsellia pyrgum
    Perditaque Harpyacis aera rapit manibus.
Hic si forte unam tabulam non arte sed errans
10 Vicerit aut aliam, nil bene dante manu,
Mox inflat uenas et † pallida guttura tendit
    Plusque furit uincens, quam superatus erat.
Non iam huic ludum sapientum calculus aptet

334

De uenatore picto in manibus oculos habente
Docta manus saevis quotiens se praebuit ursis, p. 173
Numquam fallentem tela dedere necem.

10 fros $\overset{n}{A}$ m. pr. fons α 11 riguus A , correxi salit
Burm. prurit α 12 resultans A 13 per urias referret A ,
corr a 14 num Huic uni? ministrat a , subaptat A

333. inperatē *A* 1 Vatanas *Salmasius* 2 pudat *A*
num cuncta? 3 mitte *A* 4 et) pt *A* 5 tuum *A* anelat *A*
7 effandit *A* mensa subselia pirgū *A* 8 arpia · cisera rapit
A (cf. *Vetus Long.* p. 2220. *Ribbeck proll.* *Verg.* p. 428) 13
huic cludum *A* post 13 nullum interstitium in *A* 334.
habentem *A* 1 sebis quoties *A* 2 telatedē *A m. pr.*

Hinc etiam digitis oculos pictura locauit,
Quod uisum frontis prouida dextra tulit.

335

Aliter unde supra

Venatori oculos manibus pictura locauit
Et geminum egregia lumen ab arte manet.
Hic quocumque modo uenabula fulgida pressit,
Signatum ueluti contulit exitium.
Naturae lucem uicerunt fortia facta:
Iam uisus proprios coepit habere manus.

5

336

In aurigam effeminatum numquam uincentem
Praecedis, Vico, nec tamen procedis,
Et quam debueras tenere partem,
Hac mollis misero teneris usu.
Vmquam uincere possis ut quadrigis,
Corruptor tibi sit retro ponendus.

5

337

De paranympno delatore, qui se ad hoc officium
omnibus ingerebat
Hermes cunctorum thalamos et uota pererrat
Omnibus ac sponsis pronibus esse cupit.
Hunc quisquam [si] forte uelit contemnere diues,
Mox eius famam rodit iniqua ferens.
Nec purum obsequium: notis famulatur amicis,
Indicit ut potius, quae uidet, ille uolens.
Non sua sortitur, te qui facit auspice uota,
Sed tua; cui multum conferet, ut taceas.

5

4 tullit A 335. ude supra A 2 num nitet? 4 con-
tullit exidiū A excidium α, correxi 5 nuture A 6 proprius
cepit A 336. 1 Procedis Mey. tamen precedis A, correxi
3 hac α ac A misera A, corr. Burm. 337. paranymfo A
2 ponsis A 3 si add. α, Heins. 6 uidit A 7 te Heins.
ε A 8 taces A

338

**De funere mulieris formosae, quae litigiosa
fuit**

Gorgoneos uultus habuit Catucia coniunx:

Haec dum pulera foret, iurgia saepe dabat.

p. 174

Fecerat atque [suum] semper rixando maritum,

Esset ut insano stultius ore tacens.

5 Et quotiens illam trepido cernebat amore,

Haerebat, tamquam uera Medusa foret.

Defuncta est tandem, haec iurgia ferre per umbras

Cumque ipsa litem reddere Persephone.

339

**De duobus qui se conpedibus, quibus uincti
erant, ceciderunt**

Conpedibus nEXi quidam duo forte sedebant

Criminis ob causam carceris ante fores.

Hi secum subitae mouerunt iurgia rixae;

Ebrietatis opus gessit iniqua fames.

5 Nec caudem pugnis aut calcibus egit uterque:

Vincla illis telum, uincla fuere manus.

Nemo truces posthac debet pauitare catenas,

Si reus e poenis ingerit arma suis.

340

**De causidico turpi, qui concubam suam Charitem
uocabat**

Esset causidici si par facundia neruo,

Impleret cuncti uiscera negotii.

At tamen inuigilat causis, quae crimina pandunt,

Dum Veneris famulam iure Priapus agit.

338. 1 Gorgoneus *A* coniux *A* 3 adq; *A* suum add. α
rixandū mantū *A* 5 quoties *A* illa *A* 6 metusa *A* 8
persenecem *A* (necem e glossa syllabarum φονη ortum puto),
corr. Heins. - 339. 1 forti *A* 4 Et uirtutis opus a 5 ere-
git *A* 7 trucis *A* debit *A* 8 e penis *A*. num inuenit?
340. caritē *A* 1 causitici *A* 2 implere *A* 3 at α ut *A*
4 fabulā *A*, famulum *Burm.* -am ego priab; *A*

341

In ministrum regis, qui alienas facultates ui
extorquebat

Bella die noctuque suis facit Eutychus armis
Divitias cunctis e domibus rapiens.

Huic si forte aliquis nolit dare siue repugnet,
Vim facit et clamat, regis habenda, nimis.

Quid grauius hostis, fur aut latrunculus implet,
Talia si dominus atque minister agit?

5

342

De eodem aliter

p. 175

Cum famulis telisque furens penetralia cuncta
Eutychus inrumpit diuitiasque rapit.

Hunc nullus uetat ire parens, non forsan amicus;
Deterior precibus redditus ille manet.

Quae sunt ergo manus aut ferrea tela ferenda,
Quisue aries talem quodue repellat opus?

Huic si nemo potest ulla^s opponere uires,
Obuia sint illi fulmina sola dei!

5

343

In eum qui, quod senior dici nollet, multas sibi
concubas faciebat

Accusas proprios cur longo ex tempore canos,
Cum sis phoenicis grandior a senio,

Et quotiens tardam quaeris celare senectam,
Pellicibus multis te facis esse uirum?

Incassum reparare putas hac fraude iuuentam;
Harum luxus agit, sis grauis ut senior.

5

341. 1 nocteq; *A* eutieus *A* 2 cuncti sed omnib; *A* 3
sibiu*e* *A*, corr. *a* ut uidetur 4 minis *a* nimis *A* 5 hostes

fura . ut *A* 6 sic *A* adq; *A* 342. 2 euticius *A* diuias *A* m. pr.
7 nēo poest *A* 343. quod *ego* ut *A* faciebat et orrebait

senex uocari *A* 1 probrius quur *A* 2 fenicis *A*. num phoe-

nice? 4 pelicib; *A* 5 iubentā *A* 6 aut senior *A* ut *L. Muell.*

344

Item in supra scriptum, quod se mori numquam diceret

Quantum tres Priami potuisserunt uiuere mundo
 Aut quantum cornix atque elephans superest,
 Tantam dum numeres longaeua aetate senectam,
 Te numquam firmas Tartara posse pati
 Et credis Lachesim numquam tua rumpere fata
 Aeternoque putas stamine fila trahi.
 Quamuis tarda tibi ueniet mors ultima tandem,
 Cum magis oblitus cooperis esse tui.
 Nam poena est potius morbis producere uitam;
 Quod non semper habes, tristius, esse diu, est.

345

Epitaphion de filia Oageis infantula

Heu dolor et magnis semper mors inuida fatis, p. 176
 Quae teneros artus inimico sidere mergit!
 Damira hic tumulo regalis clauditur infans,
 Cui uita innocua est quarto dirupta sub anno.
 Quam facile offuscant iucundum tristia lumen!
 Nemo rosam albentem, fuerit nisi quae bona, carpit.
 Haec parvam aetatem cuncta cum laude ferebat.
 Grata nimis specie, uerecundo garrula uultu
 Naturae ingenio modicos superauerat annos.
 Dulce loquebatur, quidquid praesumpserat ore,
 Linguaque diuersum fundebat mellea murmur,
 Tamquam auium uernare solet per tempora cantus.
 Huius puram animam stellantis regia caeli
 Possidet et iustis inter uidet esse cateruis.
 At pater Oageis, Libyam dum protegit armis,

344. Item iss^o quod sqq. A; correxi (cf. c. 343) 2 adq; helefans A 3 longeba A 4 formas A, corr. a 5 lacessim A 6 stamina A trai A 8 ceperis A 10 tritius A 345. Epitafion A. cf. Eugeti *supr.* c. 332. 1 *num* dolor! est m.? 1 inuita A 2 artos A 3 Demira Burm. errore hoc α 5 tristicia A 8 car^rula A 9. 8 *puto transponendos.* 15 libiam A

Audiuit subito defunctam funere natam.
 Nuntius hic grauior cunctis fuit hostibus illi,
 Ipsaque sub tali fleuit Victoria casu.

346

**De amphitheatro in uilla uicina mari
fabricato**

B. III 14. M. 916

Amphitheatrales mirantur rura triumphos
 Et nemus indigenas cernit adesse feras.
 Spectat arando nouos agrestis turba labores
 Nautaque de pelago gaudia mixta uidet.
 Fecundus nil perdit ager, plus germina crescent,
 Dum metuunt omnes hic sua fata ferae.

347

B. I 29.
 M. 587

De sigillo Cupidinis aquas fundentis
 Igne salutifero Veneris puer omnia flammans
 Pro facibus properas arte ministrat aquas.

348

B. I 16. M. 571

**De Neptuno in marmore calidas aquas
fundente**
 Quam melior Neptune tuo sors ista tridente est:
 Post pelagus dulces hic tibi dantur aquae!

p. 177

349

B. III 25. M. 176

De puteo cauato in monte arido
 Hunc quis non credit ipsis dare Syrtibus amnes,
 Qui dedit ignotas uiscere montis aquas?

346. anfiteatro *A* De amphitheatro uicino mari *S*, *rell.*
omissis. *Petronio vindicant c. 346—349 edd. Bineto posteriores*.
 1 Anfiteatrales *A* triumphos *A* 2 igneas *A* insignes *S* ingenitas
Heins. indigenas uel ignotas *Burm.* 3 nobos *A* labore *A* 4
 iuxta *S*, *recte?* iusta *Pith.* uidit *A* 5 foec. *Bin.* 347. 1 solu-
 tifero *A* 2 proprias *S* probrias artes *A*. *corr. Heins.* propriis
Mey. 348. calido *A*, correxi in marm. cal.] marmoreo *S*
 1 tuos *A* tridenti *A* est om. *S* 2 heic *Bin.* (*S?*) 349. De
 puteo excauato in montis iugō *S* 1 Quis hunc *A* sirtib; *A*
 2 uisere *S* uisceri *A*

350

De aquis calidis Cernensibus (B. etiam III 32)

Ardua montanos inter splendentia lucos
 Culmina et indigenis nunc metuenda feris,
 Cum deserta prius solum nemus alta tenebat
 Tetraque inaccessam sederat umbra uiam:
 5 Qua uos laude canam quantoque in carmine tollam,
 In quibus extracta est atque locata salus?
 Hic etiam ignota stupet ad praetoria feruor,
 Plenior et calidas terra ministrat aquas.
 Quis sterilem non credit humum? fumantia uernant
 10 Pascua, luxuriat gramine cocta silex.
 Innocuos fatus membris parit intima tellus
 Naturamque pio temperat igne calor,
 Et cum sic rigidae cautes feruore liquecant,
 Contemtis audax ignibus herba uiret.

351

De sententiis septem philosophorum

Solon, praecipuis fertur qui natus Athenis,
 Finem prolixae dixit te cernere uitiae.
 Chilon, quem patria egregium Lacedaemonia misit,
 Hoc prudenter ait, te ipsum ut cognoscere possis.
 5 Ex Mitylenaeis fuerat qui Pittacus oris,
 Te, ne quid nimis ut cupias, exquirere dxit.
 Thales ingenio sapiens Milesius acri

350. Cernensibus *A*, corr. *Meermannus* 3 cum *ego* quo *A* qua
Burm. solo nemos *A* alta uel arua *ego* tutra *A* nemo lustra α
 antra tenebant *Burm.* 4 fecerat *Burm.* uiam *Burm.* uem *A*
 num inaccessa.. uia? 5 quas uos *A* 6 extruco est adq; *A*
 7 haec *Oud.* ferbor *A* 8 et *a* ex *A* 9 qui *A* 10 culta α
 11 potus α 13 rigite *A* ferbore *A* 14 erba *A* 351. sentenciis
C, in quo fol. 2 et 114 extat. *Inscr. om. C* 114. philosoforū *A*
 distici add. *A, om. C* 2. 1 praecipuus *C* fol. 2. 2 te] se *C bis*
 3 cilon *A* ciло *C* 2 chilo *C* 114 patri. et egregiū lacetemona
A lacedemonia *C* 114 4 cognucere *A* 5 De *C* 114 miti-
 lenaeis *AC bis* fueerat *A* pittagus *A* pitacus *C* 114 6 Tu ne
Burm. 7 Tales *AC* 2 agri *AC* 2 agro *C* 114

Errorem in terris firmat non caelitus esse.

Inde Prienaea Bias tellure creatus

p. 178

Plures esse malos diuina uoce probauit.

10

Vrbe Periander genitus, cui fama Corintho est,
Omnia constituit tecum ut meditando reuoluas.

Cleobolus, proprium clamat quem Lindia ciuem,
Omne, inquit, magnum est, quod mensura optima librat.

352

De Ianuario mense

Lucifer annorum et saecli, Sol, Iane, secundus

Tu rota certa tui tecum sine fine laboris;

Itque reditque tibi, quidquid in orbe uenit.

Omnia perpetuis praecedis frontibus ora;

5

Quae necdum uenient quaeque fuere uides.

353

De Olympio uenatore Aegyptio

Grata uoluptatis species et causa fauoris,

Fortior innumeris uenator Olympie palmis,

Tu uero nomen membrorum robore signas,

Alcides collo scapulis ceruice lacertis,

Admirande audax uelox animose parate.

10

Nil tibi forma nocet nigro fuscata colore.

Sic ebenum pretio †sasue natura creauit,

Purpura sic †magno depressa in murice fulget,

8 terrorem C bis terris A   9 pirinea AC 2 prianea C
 114 10 pluris C 114 malus A   11 periandres AC 2 per-
 iander C 114 chorinto C 2 corinto A   12 meditanda C 114
 13 Cleubulus Muell. Clēbōlus Luxorius! probriū A lidia AC 2
 cepem A Lydia edd. eidem C 114   14 omnem A inquit A
 C 2 msura C 2 obtima A   352. 1 saecli ego seclis A lane
 A nate & secundis Burm. post 1 nullum spatium in A   3 Tu]
 puto Est. 4 idq; A   6 queue A   353. olimpo A   1 grada A et]
 num est? faboris A   2 olimpię A   5 admirandi A   6 nihil A
 fugata A, corr. L. Muell. fucata &   7 ibenū · prēciosas . uenatura
 creabit A pretiosa sibi & pretio carum? R A in mg.   8 madido

10 Sic nigrae uiolae per mollia gramina uernant,
 Sic tetras quaedam commendat gratia gemmas,
 Sic placet obscuros elephans inmanis in artus,
 Sic turis piperisque Indi nigredo placescit.
 Postremum tanto populi pulcrescis amore,
 Foedior est quantum pulcher sine uiribus alter.

354

In epitaphion supra scripti Olympii

Venator iucunde nimis atque arte ferarum
 Saepe placens, agilis gratus fortissimus audax,
 Qui puer ad iuuenes dum non adiunxeris annos,
 Omnia maturo complebas facta labore.

p. 179

5 Qui licet ex propria populis bene laude placeres,
 Praestabas aliis, ut tecum uincere possent.
 Tantaque miranda fuerant tibi praemia formae,
 Vt te post fatum timeant laudentque sodales.
 Heu nunc tam subito mortis liuore peremtum
 10 Iste capit tumulus, quem non Karthaginis arces
 Amphitheatrali potuerunt ferre triumpho !
 Sed nihil ad Manes hoc funere perdis acerbo:
 Viuet fama tui post te longaeua decoris
 Atque tuum nomen semper Karthago loquetur.

355

De Chimaera aenea

Aeris fulgiduli nitens metallo
 Ignes pertulit arte, quos mouebat,²
 Et facta est melior Chimaera flammis.

9 grauia A 10 commendat A 11 elefans A in] an A
 12 indigni credo placent A, corr. a 13 pulcresc A 14
 fedior A pulcer A 354. In epitaphion ss olimpi A 1 adq;
 A arti A apte L. Muell. 2 sagillis gradus A 3 iubenes A
 adunxeris A. num adiungeris? 5 que A populis om. A, add.
 in mg. manu saec. fere XII ('manu semiantiqua' mg. cod. Leid.)
 8 laudesq; A 9 libore A 10 tumulos A harthagini A
 11 anfiteatrali A 13 uiuit A longeba A 14 adq; A car-
 thago A 355. cymera A 1 fulgidi A, corr. Burm. 2
 pertullit artes A ante Burm., fort. recte 3 cymera A

356

**De statua Veneris, in cuius capite uiolae sunt
natae**

Cypris † carenti reddita marmore
Veram se exanimis corpore praebuit:
Infudit propriis membra caloribus,
Per florem in statuam uiueret ut suam.
Nec mendax locus est; cui uiolae florent,
Seruabit famulas inguinibus rosas.

5

357

In caecum, qui pulcras mulieres tactu noscebat

Lucis egenus, uiduae frontis,
Iter amittens, caecus amator
Corpora tactu mollia palpat
Et muliebres iudicat artus,
Niuei cui sit forma decoris.
Credo quod ille nolit habere
Oculos, per quos cernere possit,
Cui dedit plures docta libido.

p. 180

5

358

**In philosophum hirsutum, nocte tantum cum
puellis concubentem**

Hispidus tota facie atque membris,
Crine non tonso, capitis uerendi,
Omnibus clares stoicus magister.
Te uiris tantum simulas modestum
Nec die quaeris coitum patrare,
Ne capi possis lateasque semper;
Feruidus sed cum petulante lumbo
Nocte formosas subigis puellas.

5

356. 1 candidulo *a* 3 probriis *A* coloribus *A*, corr. *L.*
Muell. 4 *num* in statua .. sua? 5 qui uiole forent *A*
 357. nuscebat *A* 1 eginus *A* 2 cęco *A* 6 illos *Mey.* 7
 posset *A* 8 cui dat? 358. filosofum *A* 1 Ispidus *A* facię
 adq; *A* 4 te] de *A* modetū *A* 6 Nec capi *A* 7 feruitus *A*

10 Incubus fies subito per actus,

Qui Cato dudum fueras per artes.

359

De catula sua breuissima, ad domini sui nutum
currente

Forma meae catulae breuis [est], sed amabilis inde,

Hanc totam ut possit concava ferre manus.

Ad domini uocem famulans et garrula currit,

Humanis tamquam motibus exiliens.

5 Nec monstrosum aliquid membris gerit illa decoris,

Omnibus exiguo corpore uisa placet.

Mollior huic cibus est somnusque in stramine molli,

Muribus infensa est, saeuior atque catis.

Vincit membra leuis latratu fortia toruo;

10 Si natura daret, posset ab arte loqui.

360

De pardis mansuetis, qui cum canibus uenationem
faciebant

Cessit Lyaei sacra fama nominis,

p. 181

Lynces ab oris qui subegit Indicis.

Curru pauentes duxit ille bestias.

Mero grauatas ac minari nescias

5 Et quas domarent uincla coetu garrulo.

Sed mira nostri forma constat saeculi,

Pardos feroce saeuiores tigribus

Praedam sagaci nare mites quaerere

Canum inter agmen et, famem doctos pati,

9 actū A, corr. Burm. 10 artus A, corr. Burm. actus α

359. dñi A cañentē A (sic fere: CAÑENꝝ), corr. Burm. 1

est α, om. A 2 concaba A 3 dñi A 4 montib; A 7

cyb; A 8 adq; cattis A 9 leuis ego animis Duebn. nimis

Mey. imis A forceia turba A Phocida toruo Duebn. 10 dare

A possit A, corr. A¹ 360. uenatione faciebat A 1 liei A

2 linceis A 3 curra pabentes A 4 grabatas A agminari

A ac min. Mey. 5 domaret A cetu gaꝝrulo A 6 num fama?

7 seuiore A 8 Qui praedam A 9 famen A

Quidquid capessunt, ore ferre baiulo.
 O quod magister terror est mortalium,
 Diros ferarum qui retundit impetus,
 Morsus repertis ut cibis non ageant!

10

361

In psaltriam foedam

Cum saltas misero, Gattula, corpore
 Nec cuiquam libido est, horrida, quod facis,
 Insanam potius te probo psaltriam,
 Quae foedam faciem motibus ingraues
 Et, dum displiceas, quosque feras iocos.
 Credis, quod populos cymbala mulceant,
 Nemo iudicium tale animi gerit,
 Pro te ut non etiam gaudia deserant?

5

362

Item de ea quod ut amaretur praemia
 promittebat

Quid facis, ut pretium promittens, Gattula, ameris?
 Da pretium, ne te oderis ipsa simul!
 Praemia cur perdis? cur spondes munera tanta?
 Accipe tu pretium, ne mihi dona feras!
 Non est tam petulans pariterque insanus amator,
 Qui te non credit prodigiale malum.
 Sed si forte aliquis moechus surrexit ab umbris,
 Cui talis placeas, huic tua dona dato.

5

p. 182

10 capessent *A* 11 O quam uel quis *Mey. num.*, His quod?
 13 morsu repertis et cibis non audeant *A*, correxi repertos
 ut cibos non adpetant *Burm. uersum deesse putat Mey.*

361. In spaltriam fedam *A* 1 cattula *Duebn.* garrula *α*
 2 libitum *Burm.* 3 spaltriā *A* 4 faciem · que *A* ingrabas
A ingrauas *edd.* 5 displices *A* 6 populo *A* populum *α*
 7 talem *A* 8 ut *om. Burm.* 362. 1 Cui *L. Muell. num.*
 Qui? prēcium *A* promitts *A*, corr. *A¹* poscendo garrula *α*
 amens *A*, corr. *a* 2 uiderit ille *L. Muell.* 3 spondis *A*
 tantis *A*, correxi 4 prēcium *A* 5 pedulans *A* amat *A* or
add. a 6 prodiale *A* (gi add. *a*) 7 mecus *A*

363

In ebriosam et satis meientem

Quod bibis [et] totum dimittis ab inguine Bacchum,

Pars tibi superior debuit esse femur.

Potabis recto (poteris, Fullonia!) Baccho,

Si parte horridius inferiore bibas.

364

(B. etiam III 222)

In mulierem pulcram castitati studentem

Pulcrior et niuei cum sit tibi forma coloris,

Cuncta pudicitiae iura tenere cupis.

Mirandum est, quali naturam laude gubernes,

Moribus ut Pallas, corpore Cypris eas.

5 Te neque coniugii libet excepsisse leuamen,

Saepius exoptas nolle uidere mares.

Haec tamen est animo quamuis exosa uoluptas:

Numquid non mulier, cum paris, esse potes?

365

De eo qui cum Burdo diceretur filiae suae Pasiphæae nomen inposuit

Disciplinarum esse hominem risusque capacem,

Quod nulli est pecudi, dixit Aristoteles.

Sed [cum] Burdo homo sit, uersum est sophismate uerum,

Nam et ridere solet uel ratione uiget.

5 Surrexit duplex nostro sub tempore monstrum,

Quod pater est burdo Pasiphaeque redit.

363. ebriosas *A* 1 et add. *a* demittis *Burm.* 2 supernor *A* 3 potaris *A* potabis *ego* potari *Mey.* potare ast *Burm.* Fullonia *α* 4 inferius horridiore *α* 364. castitatis *A* Item *inscr. S* (*post 984—986 Mey.*); *inscr. om. Petron. ed. Patisson* p. 164. 1 pulchrior *Bin.* 3 lege *Pat.* gobernes *A* 4 corporeas *A* corpore Cypris eas *S*, *man. recentior in mg.* *A* 5 excipisse *A* 6 exoptans *AS*, *em. Burm.* 8 cum *S* con*A* 365. passife *A* 2 es pecodus *A* 3 cum *a*, *om. A* sophismate uerus *A* 4 uel *A* et *Mey.* 6 passifeq; *A*

366

De laude rosae centumfoliae

Hanc puto de proprio tinxit Sol aureus ortu
 Aut unum ex radiis maluit esse suis.
 Sed si etiam centum foliis rosa Cypridis extat,
 Fluxit in hac omni sanguine tota Venus.
 Haec florum sidus, haec Lucifer almus in agris,   p. 183
 Huic odor et color est dignus honore poli.   6

367

**De statua Hectoris in Ilio, quae uidet Achillem
et sudat**

Ilion in medium Pario de marmore facti
 Stant contra Phrygius Hector uel Graius Achilles.
 Priamidis statuam sed uerus sudor inundat
 Et falsum fictus Hector formidat Achillem.
 Nescio quid mirum gesserunt Tartara saeclo: 5
 Credo quod aut superi animas post funera reddunt
 Aut ars mira potest legem mutare barathri.
 Sed si horum nihil est, certus stat marmoris Hector
 Testaturque suam uiua formidine mortem.

368

De muliere Marina uocabulo

Quidam concubitu futuit feruente Marinam.
 Fluctibus in salsis fecit adulterium.
 Non hic culpandus, potius sed laude ferendus,
 Qui memor est Veneris, quod mare nata foret.

366. 1 orto *A* ortu *a.* num horto? 2 unam *A* malluit *A*
 3 centu *A* centum etiam *α*, *sort. recte* 4 hanc *Mey.* omnis *A* omni
Boissonade 5 almū *A* 367. Illio *A* achillē *A* 2 frigius
A 3 priamites *A*, *corr. a* 4 finctus *A* *m. pr.* 5 sello *A*,
corr. a 6 superis *A*, *corr. Muell.* 7 potest *corr. ex* possit
A *m. pr.* uaratri *A* 8 orum nichil *A*. num est certum,? mar-
 moreos lectos *A*, *corr. a* 368. 1 concubito *A* ferbente *A*
 2 insulsis *A*, *corr. a*

369

**De horto domni Oageis, ubi omnes herbae
medicinales plantatae sunt**

Constructas inter moles parietibus altis

Hortus amoenus inest aptior et domino.

Hic uariae frondes uitali semine crescunt,

In quibus est Genio praemedicante salus.

⁵ Nil Phoebi Asclepique tenet doctrina parandum:

Omnibus hinc morbis cura sequenda placet.

Iam puto, quod caeli locus est, ubi numina regnant,

Cum datur his herbis uincere mortis onus.

370

De pica, quae humanas uoces imitabatur

Pica hominum uoces cunctaque animalia monstrat

Et docto externum perstrepit ore melos. p. 184

Nec nunc oblita est, quidnam prius esset in orbe:

Aut haec Picus erat aut homo rursus inest.

371

**De rustica in disco facta, quae spinam tollit de
planta Satyri**

Cauta nimis spinam Satyri pede rustica tollit,

Luminibus certis uulneris alta notans.

Illam panduri solatur uoce Cupido,

Inridens, parili teste ^tcarere uirum.

⁵ Nil falsum credas artem lusisse figuris:

Viua minus speciem reddere membra solent.

369. De orto *A* erbe *A* 2 ortus *A* 3 uarios frondis
A. num uario . . uitales? 5 Pro Nil desidero Quod. febi *A*
 6 secunda patet *L. Muell.* 7 celicolus est (o ex u corr.) *A*,
 corr. Mey. regnat *A* 8 erbis *A* 370. piga *A* 2 doctas
 ternum *A*, correxi docto *Burm.* tenerum *L. Muell.* 3 orbē *A*

371. saturi *A* 1 spina saturi *A* 3 illum pandorii soletur *A*,
 corr. *Burm.* num pandurae? 4 parili et carere *Burm.* pariete
 et gemere *A* 5 figuras *A*, corr. *Burm.* 6 reddere *A* solet *A*

372

De colocasia herba in tecto populante

Nilus quam riguis parit fluentis,
 Extendens colocasia teorum
 Ramos, per spatium uirens amoenum,
 Haec nostris laribus creata frondet.
 Naturam famulans opaca uertit,
 Plus tecto ut uigeat, solet quam horto.

5

373

De eo qui podium amphitheatri saliebat

Amphitheatralem podium transcendere saltu
 Velocem audiui iuuenem, nec credere quiui
 Hunc hominem, potius sed auem, si talia gessit.
 Et posui huic, fateor, me Dorica uina daturum,
 Conspicere ut possim tanti noua facta laboris.
 Aspexi uictusque dedi promissa petenti
 Atque meo grauior leuis exsttit ille periclo.
 Non iam mirabor sumtis te, Daedale, pannis
 Isse per aetherios natura errante meatus:
 Hunc magis obstipui, coram qui plebe uidenti
 Corpore, non pannis, fastigia summa uolauit.

5

10
p. 185

374

De Diogene picto, ubi lasciuienti meretrix
 barbam uellit et Cupido mingit in podice eius
 Diogenem meretrix derisum Laida monstrat
 Barbatamque comam frangit amica Venus.

372. erba *A.* num pullulante? 1 quam *Burm.* quod *A*
 2 colocas eorum *A* ampliores *Burm.* puto illa florum 4 frondit
A 5 num opella? 6 pluc *A* quam in *Burm.* orto *A* 373.
 Deo *A* potium amphiteatri *A* 1 Amphiteatralem *A* 3 podiū sed abem *A* geret *A* gessit ego gerat α uera *L. Muell.*
 Et] Sed *A* 5 possem *Mey.* 6 aspexit *A* 7 adq; *A* 8
 mirabar *edd.* 9 hise per eterios *A* 10 pleue uidenti *A*
 11 non α cum *A* 374. cui α lascibienti menetris *A* euellit
A mingenti in codice *A*, corr. α 1 Diogene *A* densū *A*

Nec uirtus animi nec castae semita uitae
 Philosophum reuocat, turpiter esse uirum.
 5 Hoc agit infelix, alios quo saepe notauit.
 Quodque nimis miserum est: mingitur artis opus.

375

De catto qui, cum soricem maiorem deuorasset,
apoplexiam passus occubuit

B. V 163. M. 1094

Inmensi soricis cattus dum membra uorasset,
 Deliciis periit crudior ille suis.
 Pertulit adsuetae damnum per uiscera praedae;
 Per uitam moriens concipit ore necem.

376

FLORENTINI**In laudem regis**B. ad Lux. 85.
M. 290

Regia festa canam sollemnibus annua uotis.
 Imperiale decus Thrasamundi gloria mundi,
 Regnantis Libya; toto sed clarior orbe
 Sed radiante micans cunctis super enitet astris.
 5 In quo concordant pietas prudentia mores
 Virtus forma decus animus sensusque uirilis
 Inuigilans animo sollers super omnia ^tsensus.
 Sed quid plura moror? uel quo me ad deuia ducam?
 Solus habet, toto quidquid praefertur in orbe.
 10 Parthia quod radiat sublimibus ardua gemmis,

4 filosofū *A* turpe iter isse *L. Muell.* 5 quod *A* uocauit
A, corr. Muell. 6 miseru *A, corr. a* pingitur *Muell.*

375. gatto *A* aplescia *A* occupuit *A* 1 gattus *A* 3
 pertullit *A* 4 nece *A, corr. a*

376. Hi sunt uersus a florentino in laudē regis facto *A*
 (facti *a*) 1 solemnibus *A* 3 libiq *A* 4 puto Et (Vel) radiante
 (*i. e. sole*). supereminet *a* 6 formā *A* norma *a* 7 solus *a*
 sensus] celsus? 8 miror *A, corr. a.* fortasse 8 post 18 pertinet.
 10 partia *A*

Lydia Pactoli rutilas quod sulcat harenas,
 Vellera quod Seres tingunt uariata colore,
 Regnantum meritis pretiosa praemia dantes,
 Tegmine quod fulgent admisto murice uestes,   p. 186
 Africa quod fundit fructus splendentis oliui,   15
 Et si quid tellus gignit laudata per orbem,
 In regnis uenere suis, cui maximus auctor
 Contulit et soli tribuit haec cuncta potiri.

Te regnante diu fulgent Carthaginis arces,
 Filia quam sequitur Alianas inpare gressu,   20
 Nec meritis nec honore minor, cui plurimus ardens
 Regnantis increuit amor, quam surgere fecit
 Dilectisque locis claram [et] uitalibus auris,
 Quae meruit celsum meritis sufferre regentem.
 Hinc freta marmoreo resonant sub gurgite ponti,
 Hinc telluris opes uiridanti cortice surgunt,   25
 Vt maris et terrae dominus splendore fruatur.

Nam Carthago suam retinet per culmina laudem,
 Carthago regimen; uictrix Carthago triumphat,
 Carthago Asdingis genetrix, Carthago coruscat,   30
 Carthago excellens Libycas Carthago per oras,
 Carthago studiis, Carthago ornata magistris,
 Carthago populis pollet, Carthago refulget,
 Carthago in domibus, Carthago in moenibus ampla;
 Carthago et dulcis, Carthago et nectare suavis.   35
 Carthago flores, Thrasamundi nomine regnas,
 Cuius ut imperium maneat per saecula felix,
 Optamus domino multos celebrare per annos
 Annua, dum repetit fulgentia gaudia regni.

11 libia pactuli *A* arenas *A* 12 quo *Cuperus* 13 preciosos^a
A m. pr. 14 tecmine *A* quo *Mey.* murite *A* 15 fundi *A* 16
 si quae *Mey.* telus *A*. *Palaestinamne dicit?* 17 tuis α (suis pro
 eius) 20 inpari *A* 21 meriti *A*, corr. *Burm.* merito *a*
 23 et addidi 24 regentis *A*, correxi 25 marmore·ore
 sonant *A* iurgite *A* 26 num uertice? 27 dñs *A* 28
 charthago (32 cartago ornata; *rell. in locis recte*) *A* 29
 regimen *scripsi* in regem *A* in rege α uitrix *A* 31 libicas
A ora *A* 33 pollit *A* 34 moenib *A* 35 et neptere *A* 36
 num numine? 37 ut *Cuperus* et *A* manet *A*, corr. *a* secula *A*

377

Versus balneorum

B. III 41. M. 384

In paruo magnas fecit manus ardua Baias,
 Culmina distendit niueis suspensa columnis,
 Curuauit cameris uario pro schemate conchas.

p. 187

Marmora resplendent solida compage decora,

5 Vnitus mentita decus sartura magistri [est].

5

Murmure raucisono fornacibus aestuat ardor,

In flammis dominantur aquae, furit ignis amoenus.

Stat tutus lautor multo circumdatus igne!

Innocuas inter flamas (mirabile dictu),

10 Ignibus ut possit feruores uincere solis;

10

Inde petit latices glaciali fonte fluentes.

Hinc calor, inde niues reparant per membra salutem;

Discurrunt nymphae, piscinas flumina replent.

Vitrea crispatur labris refluentibus unda.

15 Haec tibi sunt monumenta; tibi natisque manebunt

Et decorabit auus claros per saecula nepotes.

Tu tamen excelsus per tempora longa fruaris.

378

CALVLI

B. t. II p. 623.
M. —

Versus fontis

A parte episcopi

Crede prius ueniens, Christi te fonte renasci:

Sic poteris mundus regna uidere dei.

Tinctus in hoc sacro mortem non sentiet umquam;

Semp̄ enim uiuit, quem semel unda lauit.

377. Versus ualnearum *A* 3 curbavit *A* pero cemate concas *A*, corr. *a* 4 resplendent *A* solita *A*, corr. *a* 5 mentet *A* mentita *Scriuerius* sartur *A* sarsura *Scriu.* est addidi 6 extuat *A* 7 aq; *A* igne caminus *Scriuerius* 8 statutus *A*, corr. *Burm.* 9 ducto *A* 11 laticis *A*, corr. *A¹* fluentis *A* 12 repara *A* 13 nimfe *A* replent *A* conplet *a* 14 unda *Schrad.* umbra *A* 15 h̄ tibis monumenti tibi *A* 16 Et decoratam a claros *A*, correxi secla *A* 378. Hic sunt uersus fontis facti a calculo gramatico a parte episcopi *A* 1 xp̄i *A* 2 d̄i *A* 4 lauāt *A* m. pr.

Descensio fontis

Descende intrepidus: uitae fomenta perennis
Aeternos homines ista lauacra creant.

Ascensio fontis

Ascende in caelos, animam qui in fonte lauisti,
Idque semel factum sit tibi perpetuum.

Econtra episcopum

Peccato ardentes hoc fonte extinguite culpas.
Currite! quid statis? tempus et hora fugit.

Et in circuitu fontis

Marmoris oblati speciem noua munera supplex
Calbulus exhibuit, fontis memor, unde renatus
Et formam cerui gremium perduxit aquarum.

5

p. 188

9

379

B. ib. M. —

Versus sanctae crucis.

Hinc crux sancta potens caelo successit et astris:
Dum retinet corpus, misit in astra deum.
Qui fugis insidias mundi, crucis utere signis:
Hac armata fides protegit omne malum.

Crux domini mecum, crux est quam semper adoro,
Crux mihi refugium, crux mihi certa salus.
Virtutum genetrix, fons uitae, ianua caeli,
Crux Christi totum destruit hostis opus.

Pax Domini tecum, puro quam pectore quaeris,

5

10

5 uitei omenta A 7 fontē labisti A 8 idqui A 10
ora A 11 noba A 12 exibuit fonti A unda A 13 puto
In formam peluis 379.. Hic sunt uersus sc̄q̄ crucis A 1
sta A sancta α ista α 2 dñi A 5 dñi A 6 salū A m. pr.
8 χρ̄i A distruit A 9 dñi A. post 9 nullum spattum in A

Epigrāmaton · expli. feliciter. | incep. calculus · dionisi · |
episcopi · alexandrini · decem | nouemnalis | c. I A

380

p. 192 DOMNI PETRI REFERENDARII B. ad Lux. 88.
M. 555

Versus in basilica palatii sanctae Mariae

Qualiter intacta processit Virgine partus
Vtque pati uoluit Natus, perquirere noli.
Haec nulli tractare licet, sed credere tantum.

381

[De Dulci]

Felices illos qui te genuere parentes, B. ib. M. ib.
Felicem solem qui te uidet omnibus horis,
Felicem terram quam tu pede candida calcas,
Felices fascias cingentes corpus amatae,
5 Felices[que] toros quibus Dulcis nuda recumbis!
Vt uisco capiuntur aues, ut retibus apri,
Sic ego nunc Dulcis diro sum captus amore.
Vidi nec tetigi: uideo nec tangere possum.
Totus in igne sui: non sum consumptus et arsi.

382

[Ad meretricem]

B. ib. M. ib.

Post mille amplexus, post dulcia suauia penem p. 193
Confiniis laterum retortum suscipe, posco,
Viribus ut propriis mollem tu reddas, ab aluo
In aluum sumptura iterum, quem tempore certo,
5 Aetas si suffert, tertio supplere conabor.
Nec uolo plus cupias; nam me si cogis, iniquum est,
Vt tu uictorem superes. noctisque futurae
Incipient tenebrae, numerum qua spondeo ternum!

380. c II Versus domni sqq. A sc̄e A u. 1—3 rubris litteris
scripti sunt A. 381. *Inscriptionem addidi.* 2 oris A 3 pedē
candido A 4 fasciae A, corr. Mey. 5 que add. Burm. quis
Burm. 6 uisquo A 382. Ad mer. addidi. *Carmen L. Muell.*
a 381 separauit rh. mus. XX 361. 1 sauia edd. poenē A 2
detortum Burm. porro Muell. 3 probris A, corr. Burm. albū
A 5 suffereret A 7 noctesq; A 8 inquipiunt demere A, corr.
Muell. qua uel cui id. que A

[CARMINVM LXX]
DE SINGVLIS CAVSIS p. 273
 [QVAE SVPERSVNT]

383

B. V 172. M. 1102

De alcyonibus

Stat domus exerrans constructa lymphis et ulua.
 Feruet amor lymphis, liquescunt oua tepore.
 Exposito partu natus non cernitur ullus.
 Albus in albo manens rursus succendor ab albo,
 Miraturque nouos foetus consurgere ab undis
 Alcyon, cui totus pelagus sunt paruoli nidus.

p. 274

5

384

B. V 177. M. 1107

De Iuuenale uenatore

Excipit ingentem Iuuenal is fortior aprum.
 Incumbens umero laevo pede pronior instat
 Et spumantis adhuc morsum de vulnere fraudat.

385

B. V 178. M. 1108

Item de apro

Inuadunt post terga suem. stat toruus in ira.
 Creticus excutitur lunato dente rebellis,
 Quem socius morsu auxilians defendit in hostem.

Apulei platonice explicit. de remediis salutarib; feliciter.
XVIII Incipit uersos de singulis causis sunt uer LXX. de
 altionibus *A* 383. 1 limfis et ulba *A* ultra Burm. ulua
Mey. 2 ferbet *A* limfis *A* oba *A* 5 fetus *A* 6 altion
A pelacus *A* 384. In iubenale uenatore *A* 1 excepit *A*
 iubenal is *A* abru *A* 385. Item in apro *A* 1 pos *A* tor-
 bus *A* 2 lutato *A*, corr. *A* 3 in] ab Burm. hoste *A*,
 hostem *scripti*

386

De Mandrite mimo

B. — M. —

Mandris notus olim felix fur, cautus et audax,
 Quattuor in medio dicit peccasse colonas.
 'Siue ego siue lupus', dixit, 'tollatur et anser'.

387

CATONIS

B. — M. —

Rex Hunerix, manifesta fide quem fama perennis
 Incitat, ordinibus spargit memorabile factum,
 Quod uerbo diuisit aquas molemque profundi
 Discidit iussis semel [et] nudata natantum
 5 Iugera calcat homo. pelagus fodisse ligones
 Expauit natura maris. subducitur unda,
 Tortilis anfractu liquidus contergitur imber
 Oceanumque mouent manibus. mare cochlea sorbet.

388

B. I 124. M. 692

De Pegaso Bellerephonte et Chimaera

Vectum Pegaseo uolucri pendente caballo
 Conpita senserunt Bellerephonta deum.
 Cuius iter uacuos et calcans ungula uentos

. . . . .
Reliqua desunt.

386. De] In A 2 quatuor A 387. Carmen catonis A 1 hunc · rix A fides A fide ego 2 inclita A, correxi. num gurgitibus? 4 disceda A, correxi et addidi 5 calcet A pelacus A 7 conteritus A, correxi 8 molent A coela A 388. De pegaso bellerefonte et cymera A 1 bectum A pendenti A pendere Wakkerus 2 bellerefonta A 3 singula A

CARMINA
CODICIS PARISINI 8071
OLIM THVANEI

389

B. V 1.
M. 1024 sq.

In laudem solis

fol. 56 u.

Dum mundum Natura potens terramque dicaret,
Sol dedit ipse diem. horrentia nubila caelo
Dispulit et faciem roseo diffudit in orbe.
Pulcra serenigero fulserunt sidera motu.
Nam chaos est sine sole dies. tum discere lucem   5
Coepimus et croceum caeli sentire teporem.
Gurgite [de]†croceo surgunt ex more iugales:
Naribus elatis efflant e pectore lucem.
Sol rumpit tenebras, rutilo qui fulget ab ortu;
Spargit in aethereos flammantia lumina campos.   10
Hinc homines, armenta simul, e semine rerum,   fol. 57 r.
Alitis hinc pecudum [et] uiuit genus omne natantum,
Quod caelum, quod terra tenet, quod sustinet aequor.
Hinc calor infusus, totum qui continet orbem,   14

389. Incipiunt uersos in laudem solis *B* (*cod. Thuan.*
s. IX—X) 1 num' parens? terramqui *B* 2 dierū *B* 3 et]
e *B* diffundit *B* 4 pulchra *B* 5 chahos *B* 6 roseum *Opitius.*
potius calidum. 7 de om. *B* croreo *B.* num rorifluo? de cano?
ab Oceano *Heins.* 8 narribus *B* 9 fulgit *B* 11 Haec *B*
e ego et semina *B* ceu semine *Heins.* 12 Hinc ausi hinc
Heins. pecudes *B*, corr. *Mey.* et addidi 14 infusus *B*

- 16 Et siluae campique uirent et florea rura.
 19 Hic regit imperium mundi, hic tempora sancit.
 20 Fluctibus hic nitidum tollit caput aethera in altum:
 15 Cuncta patent, quaecumque tacens nox clauerat atra.
 21 Mox tamen alipedum gemmantia lora rigescunt:
 17 Tunc placidum iacet omne mare et uernantibus undis
 18 Flumina: per tremulos currit lux aurea fluctus.
 22 Aureus † aequis inest currus, ardescit ab auro
     S[ol, pro]prio fulgens emittitur lumine Phoebus.
     [Hi]c solus uiget orbe deus, quem cernere nobis
 25 . . . . . per florea rura.
     . . . . . opus quod flamma gubernat.
     [Nec satis:] igne suo praestat cum lumine sensus,
     [Defunctis] hinc uita redit, hinc cuncta reguntur.
     [Id]que docet Phoenix, istis reparata fauillis
 30 [Omni]a Phoebeo uiuescere corpora tactu.
     [Hin]c uitam de morte petit, post fata uigorem,
     [Na]scitur ut pereat, perit ut nascatur ab igni.
     [Vn]a cadit totiens surgitque ac deficit una;
     Rupe sedet, capitur radiis et lumine Phoebi
 35 Suscipit immensum recidiua morte calorem.
     Sol qui purpureo diffundit lumine terras,
     Sol cui uernantem tellus respirat odorem,
     Sol cui picta uirent fecundo gramine prata,
     Sol speculum caeli, divini numinis instar,
 40 Sol semper iuuenis, rapidum qui diuidit axem,

[1025]

16 Et scripsi Mox *B* (*cf. u. 21*) iurent *B*   *u. 15—21 ordini suo reddidi.*   20 hac *B* aether *B*   15 quicumque *B* tamen *B*, correxi. ante *Heins.* clauerit *B*   22 equis *B* axis et curru *Burm.* fortasse *Currus* inest auratus equis. auro ego euro *B*   *u.* 23—33 initia uersuum igne consumpti sunt in *B*. *Vncis inclusa suppleta sunt, typis oblique conscripta Pithoeus legit sed hodie euane-*
runt.   23 *S . . . . 9tio B.* an emitatur *B?* foebi *B*, correxi *Phoebe Heins.*   24 uicit orbē dīs *B*. possis supplere 25 Per montes fluuiosque licet, 26 Quam bene semper cedit opus.   27 sua *Pith.* 28 nc aut ac *B*   29 phenix *B* busti *Heins.*   30 uiuiscere *B*   31 an *Haec?*   32 //escitur *B*   33 surgi atq; defecit *B*   *u. 36—58 nouum carmen Burm. putat.*   36 perfundit *idem*   37 uernantur *B*, corr. *Opitus*   38 grammę *B*   39 nominis *B* 40 num rapidus? diuidis *B*

Sol facies mundi caelique uolubile templum,	
Sol Liber, Sol alma Ceres, Sol Iuppiter ipse,	
Sol † labor et ribice insunt cui nomina mille,	
Sol qui quadriugo diffundit lumina cursu;	
Sol et Hyperboreo fulget matutinus in ortu,	45
Sol reddit cum luce diem, Sol pingit Olympum.	
Sol aestas, autumnus, hiems, Sol uer quoque gratum,	
Sol saeculum mensisque, dies, Sol annus et hora,	49
Sol globus aethereus, Sol est lux aurea mundi.	50
Sol bonus agricolis, nautis quoque prosper in undis,	
Sol repetit, quaecumque potest transcendere, semper.	
Sol cui sereno pallescunt sidera motu,	
Sol cui tranquillo splendescit lumine pontus,	
Sol cui cuncta licet rapido lustrare calore,	55
Sol cui surgenti resonat Libys unda canorem,	57
Sol cui mergenti seruat maris unda teporem,	48
Sol mundi † lucisque decus, Sol omnibus unus,	56
Sol noctis lucisque deus, Sol finis et ortus.	58

42 Liber et sol *B* arma *B* 43 et requies *Burm. fortasse*
 Sol Iuno et Cybele? uel Sol iubar aetherium? insunit *B* 44
 curru *Heins.* 45 et per horeo fulgit *B* hortu *B* 46 conpingit
B sol p. *Heins.* 47 hiemps *B* grat' *B* u. 48 post 57 posui.
 49 annos errora *B* 50 aethereis haec est *B*, correxi 53 terreno
Heins. 54 tranquillos *B* 55 lustra *B* colore *B*, corr. m. pr.
 57 surgente *B* liba blanda *B*; L. u. *ego*, cf. *Catull. 64, 269 sqq.*
 tuba *Opitus* 48 sol cui merentis eruit maris undiq; leporem
B, corr. *Burm.* 56 caelique *Burm., fort. recte.* 58 decus
 ē (i. e. deus) *B*. uersus *ordinaui*. Explicit *B*; sequitur in *B*:

Rara fides hominum: nulli me credere uellis.

Hoc mihi quod oberit, si quis ibi uellit irasci,

Irascar minus ipse mihi ninusque (*sic*) dolebo.

Ad dñm codex nescit redire dimisus.

Nam si me crederis, dic: mihi (*lege mi*) codicelle, uoleto
 (*lege ualetō*). Explicit. cf. *praef.*

390

fol. 58 r.

EVCHERIAE

B. V 133. M. 385

Aurea concordi quae fulgent fila metallo
 Setarum cumulis consociare uolo:
 Sericeum tegmen, gemmantia texta Laconum
 Pellibus hircinis aequiperanda loquor:
 5 Nobilis horribili iungatur purpura burrae,
 Nectatur plumbo fulgida gemma graui:
 Sit captiuua sui nunc margarita nitoris
 Et clausa obscuro fulgeat in chalybe:
 †Lenconico pariter claudatur in aere smaragdus,
 10 Conpar silicibus nunc hyacinthus eat:
 Rupibus atque molis similis dicatur iaspis,
 Eligat infernum iam modo luna chaos:
 Nunc etiam urticis mandemus lilia iungi,
 Purpureamque rosam dira cicuta premat:
 15 Nunc simul optemus despctis piscibus ergo
 Delicias magni nullificare freti:
 Auratam crassantus amet, saxatilis anguem,
 Limacem pariter nunc sibi tructa petat:
 Altaque iungatur uili cum uulpe leaena,
 20 Perspicuam lynxem simius accipiat:

390. *M = cod. Valencen. 387. s. IX ap. Mabillon analect. I p. 367, qui quam curate contulerit nescio. V = Vindob. 277 s. IX (fol. 55) ap. Haupt. ed. Ouid. Halieut. p. VII (u. 21–32). P = Paris. 8440 s. X.; ipse contuli. Inscr. om. M. It P.* Versus

Eucheriae poetrie *B* 1 q: *BP* filā ^o metallā *P* 2 secarūm *B* sectarūm *M* retarūm *P* m. sec. consociare *P* 3 tegmantia *P*, corr. m. sec. tecta libri, em. Heins. lacuum *B* 4 aequiperando *P* loquar *B* 5 horribiliſ *B* m. pr. byrae *M* 6 plumbā *M* 7 fui nunt margareta *B* 8 clauso *P* obscuro *B* calibe *BP* calibe *M* 9 lingonico *P* lenconico *B*, *P* in mg. leuc. *M* zmaragdus *P* 10 compar *M* iac(ch *P*)inctus *BP* hiacynthus *M* (?) ē. *P* m. 2 adest *M* 11 rupibus *M* *P* m. 2 rupiq; *BP* 12 cahos *B* 14 Pre (Per *M*) spicuamque *MP*; recte *B* 15 despctis libri despctis *Mey.* 16 dilicias *BP* diuitias *M* mellificare *M* nullifacere *P*, corr. m. 2 17 craxantus *P* trueca *B* 18 iungantur *B* leema *P* 20 prespicuam *P* m. pr. lin-
 cem *BP*

Iungatur nunc cerua asino, nunc tigris onagro,
 Iungatur fesso concita damma boui:
 Nectareum uitient nunc lasera tetra rosatum
     Mellaque cum fellis sint modo mixta malis:
 Gemmantem sociemus aquam luteumque barathrum,   25
     Stercoribus mixtis fons eat irriguus:
 Praepes funereo cum uulture ludat hirundo,
     Cum bubone graui nunc philomela sonet:
 Tristis perspicua sit cum perdice cauannus
     Iunctaque cum coruo pulcra columba cubet: 30
 Haec monstra incertis mutent sibi tempora fatis:
     Rusticus et seruus sic petat Eucheriam!

B. — M. 874

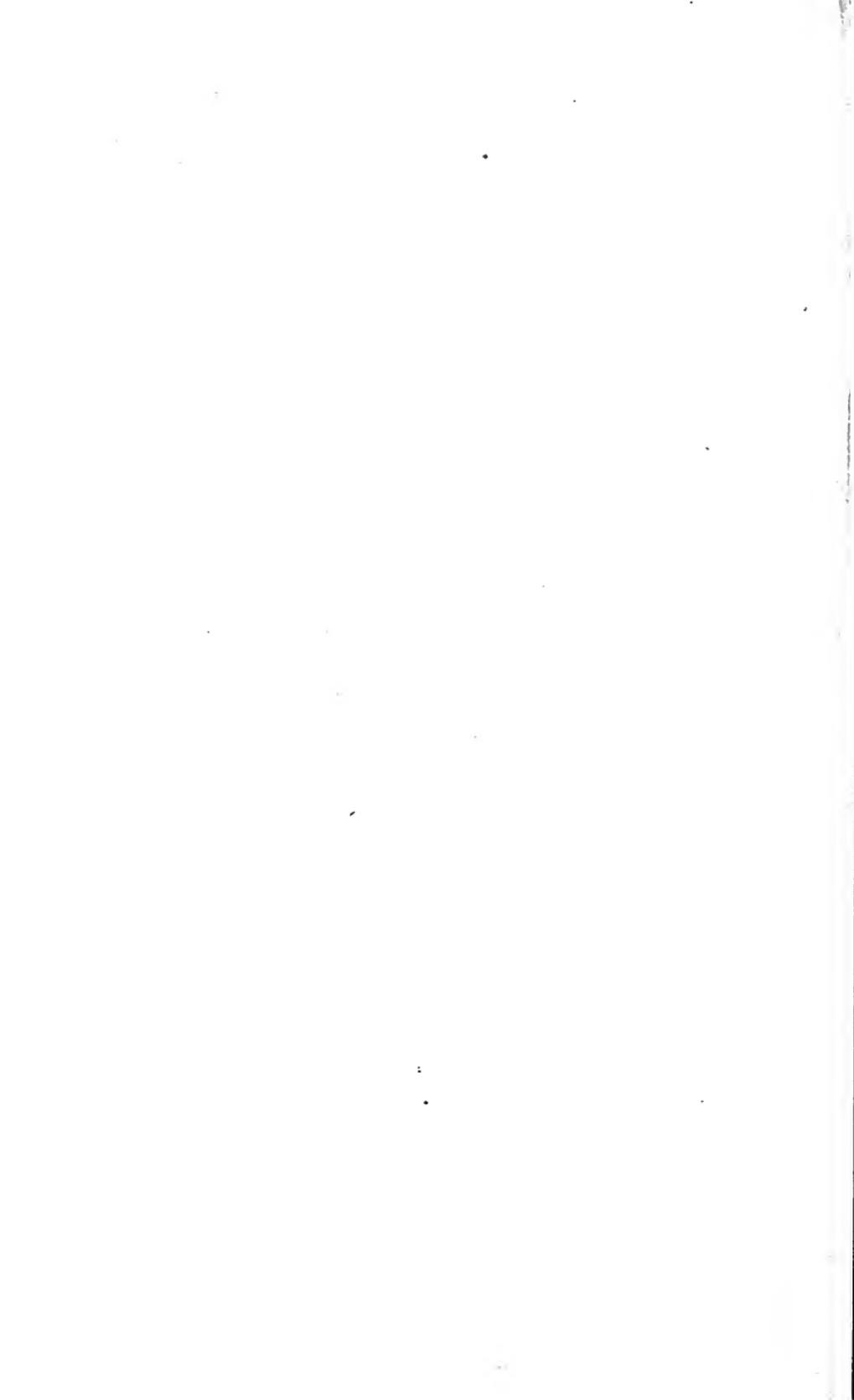
391

Ceruuus aper coluber non cursu dente ueneno
 Vitarunt ictus, Maioriane, tuos.

21 uili cum uulpe iterum post iungatur *B*, sed erasum
 22 dama *MPV* damna noui *B*   23 bouitiet *B* uitiet *M* uiciet
VP lausera libri. corr. *Ducangius*   25 sociamus, sed corr., *V*
 baratrum libri   27 irriguus *M*   28 graui om. *B* filomela *BVP*
 29 cauanus *M*   30 pulchra *BP*   31 incertis *BP* incestis *VM*
 (*dubito*) mutet *B* factis *M*   32 euceriam *BM* enoeriam *V*.
 391. *Sidonio Apollinari a nonnullis sine causa adscriptum.*
In B et Vindob. extat post 390 et Ouidii Halieutica.   2 icetus *B*

CARMINA

CODICIS VOSSIANI Q. 86

TRAIANI IMPERATORIS

*Cod. V
fol. 92 r.*

e bello Parthico uersus decori

B. II 258.
M. 210

Vt belli sonuere tubae, uiolenta peremit
 Hippolyte Teuthranta, Lyce Clonon, Oebalon Alce,
 Oebalon ense, Clonon iaculo, Teuthranta sagitta.
 Oebalus ibat equo, curru Clonus, at pede Teuthras.
 5 Plus puero Teuthras, puer Oebalus, at Clonus heros.
 Figitur ora Clonus, latus Oebalus, ilia Teuthras.

In V post Arianiani fabulas et c. 583. 285 Mey. (Ausonii, cf. praef.) sequitur 392. Carminum 392 sq. imitationes aeuo medio factas uide ap. Burm. II 259. M. 870 et ab Hageno editam ann. philol. 1868 p. 576. 392 exhibeo ex V (saec. IX init.), G (Sangallensi 899 saec. IX; cf. Schenkl. nunt. acad. Vindob. 1863 p. 69), D (Bruxell. 10859 s. IX, contulit Th. Oehler), C (Paris. 8069 s. X-XI). Ex cod. Vatic. 'uetere admodum' ed. Maius class. auctt. V 458. Inscr. om. V dedi ex C. e ego de C Ouidii Nasonis uersus G. De tribus mulieribus atque ab eisdem de totidem uiris interfectis D et fere Maius. Hadriani Paris. 6630 s. XIII teste catalogo, ut et 393 et c. 211 Mey. Adriani Imp. Scaliger. t et th confusa in hoc et seq. omitto. 1 Et C turbe sed corr. V 2 yppolite VGDC (y G) teuthranticolonon, c ex 1 mutato, V lice GDC 3 cf. carmen de figuris uel schematibus 167: Oebalon ense, Lycon ferit hasta, Pedason arcu (ann. phil. 1868 p. 575). donon V u. 6. 4. 5 G u. 6. 5. 4 Burm. 4 cru C adpede~~nt~~tras V 5 ad lonus V eros D 6 thetras V

Iphicli Teuthras, Dorycli Clonus, Oebalus Idae;
Argolicus Teuthras, Moesus Clonus, Oebalus Arcas.

B. II 257. M. 253

393

Almo Theon Thyrsis orti sub colle Pelori
Semine disparili: Laurente Lacone Sabino.
Vite Sabine, Lacon sulco, sue cognite Laurens!
Thyrsis oues, uitulos Theon egerat, Almo capellas,
Almo puer pubesque Theon et Thyrsis ephebus; 5
Canna Almo, Thyrsis stipula, Theon ore melodes.
Nais amat Thyrsin, Glause Almona, Nisa Theonem;
Nisa rosas, Glause uiolas dat, lilia Nais. fol. 92 u.

B. V 71. M. 1037

394

Versus de natura dierum singulorum mensium
Dira patet Iani Romanis ianua bellis.
Vota deo Diti Februa mensis habet.
Incipe, Mars, anni felicia fata reducti.
Tunc Aries Veneri lutea serta legit.

6 thetras *V*   7 Aephycly *V* &epicli *C* Aepicli *D* Epicli
G et fere *Bürmanniani* Aepidii *Mai*. Iphiclis *Scal*. Dorycli —
Teuthras *om*. *C* Doryli *Scal*. dorus *V* doricli *D* toracli *G* Do-
racli *Mai*. et fere *Burm*. Dorycli *ego* īde *D* 8 teuthra *V* mes-
sus *V* mesus *GD* (i. e. *Mysus*) chlonon *V* archas *C*

393. *E codd. eisdem praeter G et Mai. Inscr. om. libri.*
Citerii Sidonii Syracusani *Scaliger*. 1 imo *C* theo *V* lyrsis
C ortei *V* monte *Scal*. polori *C* 2 sabina *VD* sabine *C* 3
    [†] sabina *VD* suelsuae cognita aconita *D* cognita *VC* u. 5. 4
DC 5 teoy. k tērisis efebus *C* at *Scal*. 6 stipulata *D* me-
lodis *V?* melodus *D* (*V?*) u. 8. 7 *DC* 7 ama *V* almon *VD*
Nisa] enna *V* teones *C* 8 Nasa *D* Nisit *D* dat *VD* at *C* olet
Hagenus natis *C* *Sequitur in V c. 1052 M. (Ausonii, cf.*
praef.), *deinde 394:* Item (Iterum *P*) uers̄ dēn dierum sqq.
VP (= *Parisinus 7886 saec. IX olim Puteani*) de numero *m*
(cod. *Meermannii a Burm. adlatus*) de natura *scripti*. Catam-
nosticon interposito distico de mensibus et anni signis *uet.*
cod. *Pithoei* 2 uata *V* faebroa *V* febroa *P* 3 reduci *libri*
reducti *Heins.* reduce *Scal*. 4 lutea *Pm* lintea *V*

5 Dulcia, Maia, tuis ducis hexagona nonis.
 Arce poli Geminos Iunius ecce locat.
 Iulius ardenti diuertit lumina Soli.
 †Aëre flammigero cuncta Leone calent.
 Poma legit Virgo maturi mitia † solis.
 10 Fundit et October uina Falerna † lacis.
 Aret tota soli species ui dura Nepai.
 Vde December, amat te genialis hiems.

395

B. V 72-83.
M. 1038-1049

Tetraстиchon authenticum de singulis mensibus

Januarius

Hic lani mensis sacer est: en aspice ut aris
 Tura micent, sumant ut pia tura Lares.
 Annorum saeclique caput, natalis honorum,
 Purpureos fastis qui numerat proceres.

Februarius

fol. 93 r.

5 At quem caeruleus nodo constringit amictus
 Quique paludicolam prendere gaudet auem,
 Daedala quem iactu pluuiio circumuenit Iris,
 Romuleo ritu Februa mensis habet.

5 maia *VP* maiae *m* Maie *edd.* ducis *m* dulcia *VP* duces
Pithoeus exagona *VP*(*ō*) 7 argenti diuertit *VP* numina *VP*, corr.
Scal. solis *VP* soli *m̄* 8 aerea *P* aerea *V* aera *m.* num Vere uel
 Arida? flamigero *VP* leono *V*, corr. *m. sec.* Post 8 in uet. cod. *Pith.*
haec inserta sunt: Feruet Titanis Augustus caumate mensis,
 September calido prosequiturque polo. 9 uitia, sed corr., *V*
 solis] roris *Heins.* num suci? 10 lacu (*uel lacus*) *Heins.*, fort.
 recte 11 uis *Vinetus* duata libri dura *Scal.* 12 unde *VPm*
 munde *uel ude Scal.* inde *Vinetus* decimber *V* amat *P*, om. *V*
 hiems *V*

395. Tetraстиchon authenticum *sqq. VPm.* — *Versus ad picturas*
spectantes Ausonii esse puto Iañ *V.* inscrr. om. *P* 2 pia
 dona ego laris *VP* 3 sc̄t quae *V* secūtque *P* 4 purpureos
Scal. purpureum *VP* Feb *V* 5 Ad *V* ad *P* 7 iacto *VP* iactu
m cinctu *Scal.* 8 m̄sis *P*

Martius

Cinctum pelle lupae promptum est cognoscere mensem:

Mars olli nomen, Mars dedit exuuias.

Tempus uer[um] aedus petulans et garrula hirundo

Indicat atque sinus lactis et herba uirens.

10

Aprilis

Contectam myrto Venerem ueneratur Aprilis;

Lumen ueris habet, quo nitet alma Ceres.

Cereus et dextra flamas diffundit odoras,

Balsama nec desunt, quis redolet Paphie.

15

Maius

Cunctas ueris opes et picta rosaria gemmis

Liniger in calathis, aspice, Maius habet.

Mensis Atlantigenae dictus cognomine Maiae,

Quem merito multum diligit Vranie.

20

Iunius

Nudus membra dehinc solares respicit horas

Iunius ac Phoebum flectere monstrat iter.

Lampas maturas Cereris designat aristas

Floralisque fugas lilia fusa docent.

Iulius

Ecce coloratos ostentat Iulius artus,

Crines cui rutilos spicae serta ligat.

Morus sanguineos praebet grauidata racemos,

Quae medio Cancri sidere laeta uiret.

25

9—24 *inscr. om. V*   9 promtum *P*   10 exubias *VP*   11
 uer *VP*, corr. *Scal.* garrulo *P*   12 atque *ego* et *VPm* senos *VP*
senus m   13 mirto *V* uenerant *P*   14 uiris *VPm* turis *Vinetus*
ueris Scal., *Puteanus* *Ceres Vinetus*] tetris *V* tetis *P* *thetis m.*
 15 odores *V*, *rell.* dodores *P*   16 deſ *P* papiae *V* papie *P*
 18 calatis *VP*   19 lentigene *VP* lantigenae *m* maius *VP*
 20 uraniae *VP*   21 nuda *VPm*   23 aristis *VP*   24 fugans
VP docens *VPm*   25 Iul *V* coloratus *P*, *sed corr.*, *Vm*   26
rutilus m legat *VP* ligat *m*   27 moros *VP*   28 quem *VPm*
sydera VP

Augustus

Fontanos latices et lucida pocula uitro
 30 Cerne ut demerso torridus ore bibat
 Aeterno regni signatus nomine mensis,
 Latona genitam quo perhibent Hecaten.

September

Turgentes acinos uarias et praesecat uuas
 September, sub quo mitia pomia iacent,
 35 Captiuam filo gaudens religasse lacertam,
 Quae suspensa manu mobile ludit opus.

October

Dat prensum leporem cumque ipso palmito fetus
 October; pinguis dat tibi ruris aues.
 Iam Bromios spumare lacus et musta sonare
 40 Apparet: uino uas calet ecce nouo.

Nouember

Carbaseos postque hunc artus indutus amictus
 Memphis antiquae sacra deamque colit,
 A quo uix audius sisto compescitur anser
 Deuotusque satis incola Memphideis.

December

45 Annua sulcatae †coniecti semina terrae
 Pascit hiems; Pluuiio de Ioue cuncta madent.
 Aurea nunc reuocet Saturno festa December:
 Nunc tibi cum domino ludere, uerna, licet.

u. 29–48 om. VP, habent 5 (codd. Burmanni) 29 fontanas m uino Scriuerius 30 dimerso cod. Scal.; Puteanus, qui in mg. P u. 29–48 adscripsit 32 ecaten Put. 33 surgentes libri, corr. Heins. uarios m 5 36 nobile cod. Scal. ‘mobile ludit opus’ Petron. 80 37 prehensum m 38 pingues m? 39 am bromios Put. ambromius m ambrosios 5. sonare Vinetus manare 5 sanare m 41 Ego m (qui postquam hunc) et Puteanum sequor Carbaseo surgens postque (post Leid.) hunc ind. amictu cod. Scal., Leid. 42 memfidos Put. mensis ab antiquis cod. Scal., Leid. 44 satis ubera fert humidis cod. Scal., Leid.; m ignoratur. sacris et memfideis Put. Memphi, tuis Burm. 45 coniecti Put. coniecta cod. Scal. et add. m. 2, Leid. en add. Heins. m ignoratur. 47 Annua Scal. reuocent m saturni cod. Scal., Leid. saturno m, Put. 48 licent m

396

B. III 151. M. 134

Parcendum misero

Occisi iugulum quisquis scrutaris amici,
 Tu miserum needum me satis esse putas?
 Desere confossum! uictori uulnus iniquo
 Mortiferum impressit mortua saepe manus.

397

B. II 48. M. 744

Mors Catonis

fol. 93 u.

Inuictus uictis in partibus omnia Caesar
 Vincere qui potuit, te Cato non potuit.

398

B. II 49. M. 745

[Item]

Ictu non potuit primo Cato soluere uitam:
 Defecit tanto uulnere uicta manus.
 Altius inseruit digitos; qua spiritus ingens
 Exiret, magnum dextera fecit iter.
 Opposuit Fortuna moram uoluitque, Catonis
 Sciremus ferro plus ualuisse manum.

5

399

B. II 50.51. M. 746

[Item]

Iussa manus sacri pectus uiolare Catonis
 Haesit et incepturn uicta reliquit opus.
 Ille ait infesto contra sua uulnera uultu:
 'Estne aliquid, magnus quod Cato non potuit?
 Dextera, nunc dubitas? durum est, iugulasse Catonem? 5
 Sed [iam] liber erit: iam puto non dubitas!

Sequuntur in V c. 236. 237. — 396. Sencae tribuit Pithoeus.
 1 Occisum $\overset{\circ}{V}$ unamici $\overset{\circ}{V}$ 3 dessere, sed corr., $\overset{\circ}{V}$ 4 pressit
 $\overset{\circ}{V}$ im add. m. sec. 397. 1 Inuictum Burm. 398. inscr. om.
 $\overset{\circ}{V}$ 2 uita $\overset{\circ}{V}$ teste Burm. 3 sp̄s $\overset{\circ}{V}$ 5 inuoluitque $\overset{\circ}{V}$, corr.
Pithoeus 6 scires ut ferro Scal. 399. inscr. om. $\overset{\circ}{V}$ 1 uiolasse $\overset{\circ}{V}$ teste Burm. 2 cf. Ouidius art. am. II 78 'uidit et
 incepturn dextra reliquit opus'. 5—8: Bur. II 51. 5 nunc
 (uel mi) scripsi me $\overset{\circ}{V}$ ne dubites Heins. 6 sed liber $\overset{\circ}{V}$ iam
 addidi modo Scal.

Fas non est uiuo quemquam seruire Catone,
Nedum ipsum: uincit nunc Cato, si moritur'.

400

Epitaphion Pompei[orum]

B. II 26. M. 732

Magne, premis Libyam; fortes tua pignera nati
Europam atque Asiam. nomina tanta iacent!

401

[Item]

B. II 27. M. 733

Quam late uestros duxit Fortuna triumphos,
Tam late sparsit funera, Magne, tua.

402

[Item]

B. II 28sq. M. 734sq.

Pompeius totum uictor lustrauerat orbem;

At rursus toto uictor in orbe iacet:

Membra pater Libyco posuit male tecta sepulcro;

[735]

Filius Hispana est uix adopertus humo;

Sexte, Asiam sortite tenes. diuisa ruina est:

Vno non potuit tanta iacere solo.

403

[Item]

B. II 30. M. 736

Aut Asia aut Europa legit aut Africa Magnum.

Quanta domus, toto quae iacet orbe, †ruit!

404

[Item]

B. II 31. M. 737

Maxima ciuilis belli iactura sub †ipso est:

Quantus quam paruo uix tegeris tumulo!

7 catoni (i ex e. m. sec.) V 8 ne~~ū~~dum V uincit sic V
Ad 400—404 cf. Lucanus VI 817 sqq. et praecipue Martialis V 74.
 Pompei V, corr. Scal. 1 p̄mis lybiam V 2 quanta Scaliger
 401. inscr. om. V, ut in seqq. 402. 2 rursus corr. ex russus
 V 3—6 edd. separant 3 libico V sepulchro V 4 adaptus
 V 5 sexte corr. ut uidetur ex secte V 6 tanto V tota Pithoeus.
 loco Francius 403. 1 magn' V 2 dom' V ruit V fuit Klotz
 404. 2 quantas V. num Magnus?

405

B. III 152. M. 135

Ad amicum optimum

Crispe meae uires laesarumque ancora rerum,
 Crispe uel antiquo conspiciende foro,
 Crispe potens numquam, nisi cum prodesse uolebas,
     Nausfragio litus tutaque terra meo,
 Solus honor nobis, arx et tutissima nobis
     Et nunc afflito sola quies animo,
 Crispe fides, dulcis placidusque, acerrima uirtus,
     Cuius Cecropio pectora melle madent,
 Maxima facundo uel auo uel gloria patri,
     Quo solo careat si quis, in exilio est:
 Antiquis iaceo saxis telluris adhaerens,
     Mens tecum est, nulla quae cohibetur humo.

B. II 35. M. 741

406

De sacris euocantis animas Magnorum

Fata per humanas solitus praenoscere fibras
 Impius infandae religionis tapes
 Pectoris ingenui salientia uiscera flammis
     Imposuit; magico carmine rupit humum,
 Ausus ab Elysiis Pompeium ducere campis.
     Pro pudor! hoc sacrum Magnus ut aspiceret!
 Stulte, quid infernis Pompeium quaeris in umbris?
     Non potuit terris spiritus ille premi!

fol. 94 r.

5

407

B. III 66–68. M. 907–909 **De uita humiliori**

‘Viue et amicitias regum fuge’. pauca monebas:
 Maximus hic scopulus, non tamen unus erat.

405. *Senecae tribuit Pithoeus.* 1 lassarūq; anchora *V* 5
 honora *V* ars *V* 7 placidiq. *V* placidusque ego Latique Burm.
 placideque Duebn. 8 cecropeo *m. sec. V.* cf. *Martialis VII 69, 2*
 ‘cuius Cecropia pectora uoce madent’. 9 facundi *V teste Burm.*
 aui † *V* 11 An tu cui iaceo *V*, correxi. En hic qui iaceo *Pith.*
 12 q. *V* 406. euocatis *V*, correxi. Magni puto. 2 infanda
V relegionis apes *V* sacer *Pith.* Aper aut *Sapor Scal.* ope
 conieci 3 sapientia *V*, corr. *Scal.* flāmas, sed corr., *V* 5 ab
 elybicis *V* 8 sp̄s *V* 407. *Ab editoribus in tria uel quattuo*

- Vive et amicitias nimio splendore nitentes
Et quidquid colitur perspicuum, fugito!
5 Ingentes dominos et famae nomina clarae
Inlustrique graues nobilitate domos [908]
Deuita et longe uiuus fuge; contrahe uela
Et te litoribus cymba propinqua uehat.
In plano semper tua sit fortuna paresque
10 Noueris: ex alto magna ruina uenit.
Non bene cum paruis iunguntur grandia rebus:
Stantia namque premunt, praecipitata ruunt.

408

[Item]

B. III 69. M. 910

- 'Viue et amicitias omnes fuge': uerius hoc est,
Quam 'regum' solas 'effuge amicitias'.
Est mea sors testis: maior me afflixit amicus
Deseruitque minor. turba cauenda simul.
5 Nam quicumque pares fuerant, fugere fragorem
Necdum conlapsam deseruere domum.
[I] nunc et reges tantum fuge! Viuere doctus
Vni uiue tibi; nam moriere tibi.

409

[De se ad patriam]

B. III 11. M. 128

- Corduba, solue comas et tristes indue uultus,
Inlacrimans cineri munera mitte meo.

carmina perperam disceptum. cf. Ouidius Trist. III 4, 4 sqq.

2 maxim' *V* non ten *V* (tam supraser. m. sec.) 4 quicqd
V conspicuum *Heins.* 6 domos *ex domus V* 7 longe
uiuens Scriu. cautus *Cannegieter fuge Burm.* cole *V.* for-
tasse deuita longe et uiles cole? 10 foneris *Heins.* 11
guntur *V*, iun supraser. m. sec. 12 pmunt *V* 408. inser.
om. *V*, add. *Scal.* 1 cole *Scal.* 2 etfuge *V* 3 Et *V*
mors *V*, corr. *Heins.* tetis *V* 5 fuerunt, sed corr., *V* fuge
V 7 I add. *Heins.* Nunc et non *Scal.* 8 moriare *V* 409.
Seneca tribuit *Pithoeus.* 1.3 Corduba ut uid. m. sec. ex Cor-
daba *V* 1 triste *V*, corr. m. sec. 2 et lacrimans *Bardili*

Nunc longinqua tuum deplora, Corduba, uatem,
 Corduba non alio tempore maesta magis:
 Tempore non illo, quo uersis uiribus orbis
 Incubuit belli tota ruina tibi, 5
 Cum geminis oppressa malis utrimque peribas
 Et tibi Pompeius Caesar et hostis erat;
 Tempore non illo, quo ter tibi funera centum
 Heu nox una dedit, quae tibi summa fuit;
 Non, Lusitanus quateret cum moenia latro, 10
 Figeret et portas lancea torta tuas.
 Ille tuus quondam magnus, tua gloria, cuius
 Infigor scopulo! Corduba, solue comas
 Et gratare tibi, quod te natura supremo
 Adluit Oceano: tardius ista doles! 15

410

B. III 153. M. 137

De custodia sepulcri

Quisquis es (et nomen dicam? dolor omnia cogit!),
 Qui nostrum cinerem nunc, inimice, premis
 Et non contentus tantis subitisque ruinis
 Stringis in extinctum tela cruenta caput:
 Crede mihi, uires aliquas natura sepulcris
 Attribuit: tumulos uindicat umbra suos. 5
 Ipsos crede deos hoc nunc tibi dicere, liuor,
 Hoc tibi nunc Manes dicere crede meos:
 Res est sacra miser; noli mea tangere fata:
 Sacrilegæ bustis abstинuere manus! 10

3 longinquua *V* 5. 9 alio *V* illo *Pith.* 5 uersi
Heins. 7 utrūque *V*, corr. *Scal.* 10 uox *V* teste *Burm.*
 tibi] prope? 12 torta *Scal.* porta *V* 13 ciues *V* 14
 infigar *V* m. sec. scupulo, sed corr., *V* Corduba m. sec. ex
 Cordoba *V* 16 adnuit Duebnerus dolus *V* 410. sepulchri
V. Senecæ tribuit *Pithoeus* 1 et] en uel an *Burm.* oñā *V*
 5 sepulcris *V* m. pr. ^h sepultis *Schrad.* fort. recte 9 sacra
Tollius atra *V*

411

De Athenis

B. III 2. M. 877

Quisquis Cecropias hospes cognoscis Athenas,
 Quae ueteris famae uix tibi signa dabunt,
 'Hasne dei' dices 'caelo petiere relicto?
 Regnaque partitis haec fuit una deis?'
 5 Idem Agamemnonias dices cum uideris arces:
 'Heu uictrix uicta uastior urbe iacet!'
 Hae sunt, quas merito quondam est mirata uetustas;
 Magnarum rerum magna sepulcra uides!

412

fol. 94 u. In eum qui maligne iocatur B. III 154. M. 138

Carmina mortifero tua sunt suffusa ueneno
 Et sunt carminibus pectora nigra magis.
 Nemo tuos fugiet, non uir uon femina, dentes;
 Haut puer, haut aetas undique tuta senis.
 5 Vtque furens totas inmittit saxa per urbes
 In populum, sic tu uerba maligna iacis.
 Sed solet insanos populus compescere sanus
 Et repetunt notum saxa remissa caput.
 In te nunc stringit nullus non carmina uates
 10 Inque tuam rabiem publica Musa fuit.
 Dum sua compositus nondum bene concutit arma
 Miles, it e nostra lancea torta manu.
 'Bellus homo es': ualide capitalia crimina ludis
 Deque tuis manant atra uenena iocis!

411. 1 cecropeas *V* m. sec. hospis *V*, corr. m. sec. 2

formae Schrader. 4 Rixaque *Hemsterhusius* ĥ *V* 6 Ĥ *V*
 uictrix, c super rasura, *V* iaces *Scal.* 8 parua *Tollius* sepul-
 chra *V* 412. *Seneca* tribuit *Pithoeus*. 1 ſ *V* 2 at *Fran-*
ciius, fort. recte 3 fagiet, sed corr., *V* 4 aut *V* aut *V.*
 corr. *Scal.* 6 lacis, sed corr., *V* 7 populos *V* teste *Burm.*
 8 reppetunt *V* motum *V* notum *ego* 11 cōpositus īdū *V* 12
 it *Burm.* et *V* et it *Heins.* 13 es *Vonckius* et *V* carmina
Scriuerius ludit *V*

'Sed tu per[que] iocum dicis uinumque'. quid ad rem 15
 Si plorem, risus si tuus ista facit?
 Quare tolle iocos: non est iocus, esse malignum.
 Numquam sunt grati, qui nocuere, sales.

413

B. II 36. M. 742

De inseptulis claris

Litore diuerso Libyae clarissima longe
 Nomina uix ullo condita sunt tumulo,
 Magnus et †hoc homine maior Cato. quam procul a te
 Aspicis heu cineres, Roma, iacere tuos!

B. II 37. M. 77

414

P. TERENTII VARRONIS ATACINI

Marmoreo Licinus tumulo iacet, at Cato nullo,
 Pompeius paruo. credimus esse deos?

415

B. III 82. M. 932

De spe

(queritur per exempla.)

Spes fallax, spes dulce malum, spes una malorum
 Solamen miseris, qua sua fata trahunt,
 Credula res, quam nulla potest fortuna fugare,
 Spes stat in extremis officiosa malis.

15 p totum *V*, corr. *Scal.* 16 ut plorem *Heins.* 17
 iocos] iocus *V* n̄ ē *V* 18 grates *V*
 413. 1 Lytore *V* lybiae *V* 3 hoc homine *V* humano *Scal.*
cf. Ouid. Fast. II 503. hoc magno ego quam *Pith.* q. *V* qui
Scal. 414. Terentii Varronis Attacini *S* Varronis (Ciceronis
cod. Heinsii Tyronis Heins.) schol. Persii 2, 36. *Inscr. om. V* et
schol. Cruq. Hor. A. P. 301. 413—414, 2 *unum Atacini carmen*
est Scaligero p. 185. 1 Lycinus *S* tumulo Licinus *schol. Cruq.*,
ed. pr. Fabricii (Romae p. 216). ad *V* et *S* Cato paruo, Pompeius
 nullo *S*, *schol. Pers.* *pers.* crēdimus *VS* quis putet *schol. Cruq.*,
schol. Pers. (*ubi credimus mss. nonnulli*). *Solus S addit:* Saxa
 premunt Lycinum, leuat altum fama Catonem, | Pompeium
 tituli; cedimus esse deos. 415. queritur per exempla *V*,
delet L. Muell. mus. rh. XXIII 97. cf. Tibullus II 6, 19 sqq.
Ouidius epp. ex Ponto I 6, 29 sqq. 1 una Mey. sūma *V* 2
 quos *Heins.* 3 res] spes? 4 perstat *Heins.*

- 5 Spes uetat aeternis mortis requiescere portis
     Et curas ferro rumpere sollicitas.
 Spes nescit uinci, spes pendet tota futuris;
     Mentitur, credi uult tamen illa [sibi].
 Improba, mentis inops, rebus gratissima laesis,
 10 Quas souet et uerti fata subinde docet.
     Sola tenet miseros in uita, sola moratur,
     Sola perit numquam nec uenit atque redit.
     Saepe bono rursusque malo blandissima saepe [est];
     Et quos decepit, decipit illa tamen.
 15 Instabilis, dubio †deuexa ad tempora motu,
     Audax et clausum quae putet esse nihil.
     Omnia promittit nota leuitate deorum,
     Nil fixum et casus admonet esse leues.
 Naufragus hac cogente natat per feta procellis
 20 Aequora, cum mersas uiderit ante rates;
     Captiuus duras illa solante catenas
     Perfert et uictus uincere posse putat;
     Noxius infami districtus stipite membra
     Sperat et a fixa posse redire cruce.
 25 Spem iussus praebere caput paloque ligatus,
     Cum micat ante oculos stricta securis, habet.
     Sperat et in saeuia uictus gladiator liarena,
     Sit licet infesto pollice turba minax;
     Et cui descendit iugulato in pectora mucro,
 30 Spem, quamuis lecto iam referatur, habet.

5 &ernis *V* aeterno et portu Schrad. 7 tuta *Scioppius* fu-
 turi *V*, corr. *Scal.* 8 sibi add. *Scal.* 9 inobs reb. *V* lessis,
 sed prima s erasa, *V* lassis *Heins.* 11 inuitos *Scal.* inuitans
Muell. 12 uenit *V*] perit *Scal.* 'uenit atque redit' i. e. solat-
 tur, deinde deserit. usque *Francius* 13 saepe est scripsi
 semp *V* 14 decepit] decepit *V* 15 diuexo, ut uidetur ex
 diuexa, *V* diuersa *L. Muell.* 16 clausūs in quae *V* 17 pro-
 mitit, sed corr. m. s., *V* mota *V*, corr. *Pithoeus* 18 nil ex
 nihil *V* admouet *V* breues *L. Muell.* 19 fēda pcellas *V*,
 corr. *Scal.* foeda *Heins.* 21 durus *V* 22 perferret et uictos
V et om. *V* teste *Muell.* uictus *Scal.* 23 destictus *V* 24
 redisse *V* 25 p̄bere *V* ligatos *V* 29 et qui decenti iugulo
 tinctoria moto *V*, corr. *Heinsius* muto *Salmas.* 30 referetur,
 sed corr., *V*

- Spem recipit carcer foribus p^raclusus aenis,
 Spes et in horrendo robore parua manet.
 Spes Marium mouit, turpi se credere limo
     Et tantum furto uiuere uelle uirum;
 Haec illum Libyae penetrare in litora uictae   35
     Iussit; et, o superi, quis fuit ille dies,
 Quo Marium uidit supra Carthago iacentem!
     Tertia par illis nulla ruina fuit.   fol. 95 r.
 Spes Magnum profugum toto discurrere in orbe
     Iusserat et pueri regis adire pedes.   40
 Spes uni numquam potuit dare uerba Catoni
     Mendacisque deae non tulit ille dolos.
 Quid non spes audet? Priamo post Hectora mansit;
     Spes fuit uxori, Protesilae, tuae.
 Orpheus infernas sperauit tollere leges   45
     Tartareum et cantu flectere posse canem.
 Spe duce per medias enauit Daedalus auras
     Et noua mirantes terruit ales aues.
 Pasiphae (quid non homini sperare libebit?)
     Sperauit toruo posse placere boui.   50
 Sperat qui curuo sulcos perrumpit aratro,
     Sperat qui uentis uela ferenda dedit.
 Spes amis pisces, laqueo captare uolucres
     Erudit; haec orbem bella cruenta docet.
 Spes sequitur graibus rastris mala rura domantem,   55
     In noua se nulla cum ratione parat.
 Semper adulatur, semper male fida uagatur
     Et populos urbes totaque regna capit.
 Desertos medicis spes numquam deserit aegros,

31 p^rclusus aeuis *V* 32 spem et *V* 39. 40. 33—38 ponendos
 puto (cf. u. 38) 33 turpis se *V* 34 Et] A Muell. 35 libiae *V*
 uastae Muell. num uictum? 36 et o] io Schrad. qui^s *V* (s m. sec.).
 cf. Ouid. am. III 12,1. 37 sup^b cartago *V*, suppar Burm. superba
 Francius 38 parilis *V* 40 reges *V* 43 p^r *V* 44 prosilea
V 45 Horphaeus *V* 47 dedalus undas *V*, corr. Heins. 48
 ales *V*, alis m. sec. 49 phassiu^e *V* (h m. sec. in ras.) 51
 prumpat *V* 53 hamis *V* 55 dominante *V* u. 59—62. 57.
 58 Muell. 59 nūq *V* egres *V* egros m. sec.

- 60 Confessi numquam spem posuere rei.
 Spes est, quae classes diuerso ex hoste coactas
     Dicit; spes cupidos tollit in arma uiros
     Et dicit 'dura! nec te praesentia tangant:
     Fors uarias mutat mobilitate uices.
 65 Incerto ludit casu Fortuna per orbem
     Et semper contra, quam fuit ante, reddit.'

416

Ad maliuolum

B. III 159. M. 941

- Inuisus tibi sum: peream si, Maxime, miror.
     Odi te et, si uis, accipe cur faciam.
 Famam temptasti nostram sermone maligno
     Laedere fellitis, inuidiose, iocis.
 5 Contra rem nuper pugnasti, liuide, paruam:
     Tu tamen in magna te nocuisse putas.
 Hei peream, nisi sunt animi tibi, Maxime, causae:
     Odi, nec mentem res magis ulla iuuat,
 Inque uicem ut facias curo pereoque timore,
 10 Ne minus inuisus sim tibi quam uideor.

417

Memoria litteras permanere

B. II 261. M. 187

- Haec urbem circa stulti monumenta laboris
     Quasque uides moles, Appia, marmoreas,
 Pyramidasque ausas uicinum attingere caelum,
     Pyramidas, medio quas fugit umbra die,

60 defessi *V*, corr. *Scioppius*   61 classis *V* ex orbe *Heins.*
 coactus *V*   62 pellit uel trudit *Burm.*   63 Et] num *Haec?*
 duro *V* p̄sentia iungant *V*, corr. *I. Dousa* uincant *Heins.* pun-
 gant *Wernsdorf*   64 num uaria? nonuilitate *V*   66 Est
Scal. quae fugit *V*, corr. *Muell.* atque *V* ante *Burm.*

416. 2 odi *V* dudi (audi?) *m. sec.* 4 // / / / tis *V*, uelitis *m. sec.*

corr. *Pith.* inuidiore *V*   6 magnis *Pith.* 7 h *V* nimiae *Heins.*
 tibi scripsi te maxima causa *V* 9 oro *Heins.* 417. *Puto* Memo-
 riā litteris permanere. cf. *Propertius IV* 1, 57 (III 2, 17) sgg.
 1 multi *Heins.* 2 queque *V* 3. 4 pyeramidas, sed y erasa, *V*

Et Mausoleum, miserae solacia mortis,
Intulit externum quo Cleopatra uirum,
Concūtiet sternetque dies, quoque altius extat
Quodque opus, hoc illud carpet edetque magis.
Carmina sola carent fato mortemque repellunt;
Carminibus uiues semper, Homere, tuis.

5

10

418

B. II 262. M. 851

[Item]

Nullum opus exurgit, quod non annosa uetustas
Expugnet, quod non uertat iniqua dies,
Tu licet extollas magnos ad sidera montes
Et calidas aeques marmore pyramidas.
Ingenio mors nulla nocet, uacat undique tutum;
Inlaesum semper carmina nomen habent.

5

419

B. II 84. M. 762

Laus Caesaris

Ausoniis numquam tellus uiolata triumphis
Icta tuo, Caesar, fulmine procubuit
Oceanusque tuas ultra se respicit aras:
Qui finis mundo est, non erat imperio.

420

B. II 85. M. 763

[Item]

Victa prius [nulli], nullo spectata triumpho
Inlibata tuos gens † iacet in titulos.
Fabula uisa diu medioque recondita ponto
Libera uictori quam cito colla dedit!

fol. 95 u.

5 solatia *V* 6 aeternum *V*, corr. Heins. 7 conti& *V*,
corr. m. sec. qdque *V* 8 detque *V*, e add. m. sec. 418. inscr.
om. *V* 1 exsurgit qd *V* 4 eques *V* piramidas *V* 5 iacet
V, corr. Pith. uacat *V*, cf. Prop. l. c. u. 60. uagat Oud. 419. 2
tua *V* 419—426 sine interuallis et titulis cohaerent in *V* 420.
Inscr. om. *V* 1 nulli om. *V* iāiā post nullo *V* m. sec.; corr.
Heins. 2 patet Cannegieterus 4 quamerito collō (~ m. sec.)
V iam modo Pith., corr. Scal.

421

[Item]

B. ib. M. ib.

Euphrates ortus, Rhenus secluserat Arctos:
Oceanus medium uenit in imperium.

422

[Item]

B. II 86. M. 764

Libera, non hostem, non passa Britannia regem
Externum, nostro quae procul orbe iacet,
Felix aduersis et sorte oppressa secunda
Communis nobis et tibi, Caesar, erit.

423

[Item]

B. II 87. M. 765

Vltima cingebat Thybris tua, Romule, regna:
Hic tibi finis erat, religiose Numa.
Et tua, Diue, tuo sacrata potentia caelo
Extremum citra constitut Oceanum.
5 At nunc Oceanus geminos interluit orbes;
Pars est imperii, terminus ante fuit.

424

[Item]

B. II 88. M. 766

Mars pater et nostrae gentis tutela Quirine
Et magno positus Caesar uterque polo,
Cernitis ignotos Latia sub lege Britannos!
Sol citra nostrum flectitur imperium.
5 Vltima cesserunt adaperto claustra profundo
Et iam Romano cingimur Oceano.

421 a 420 separaui. 1 eufrathes (h erasa) hortus renus
 V arctus V recluserat V , corr. Cannegieter 2 in add. m. sec. V
 422. 1 brittania V 2 aeternum V , corr. Heins. 4 nouis V
 423. 1 tybris V 2 erit V 3 dibe V tuum V , corr. Heins.
 424. 1 quirinae V 3 bretannos *ut uidetur, sed corr. m. sec.,*
 V 5 adopto V , corr. Heins. 6 cingitur V , corr. Heins.

425

B. II 89 sq. M. 767 sq.

[Item]

Opponis frustra rapidum, Germania, Rhenum;
 Euphrates prodest nil tibi, Parthe fugax;
 Oceanus iam terga dedit, nec peruius ulli
     Caesareos fasces imperiumque tulit:
 Illa procul nostro semota exclusaque caelo
     Alluitur nostra uicta Britannis aqua.

426

B. II 91. M. 769

[Item]

Semota et uasto disiuncta Britannia ponto
     Cinctaque inaccessis horrida litoribus,
 Quam pater inuictis Nereus uelauerat undis,
     Quam fallax aestu circuit Oceanus,
 Brumalem sortita polum, qua frigida semper
     Praefulget stellis Arctos inocciduis,
 Conspectu deuicta tuo, Germanice Caesar,
     Subdidit insueto colla premenda iugo.
 Aspice, confundat populos ut peruvia tellus:
     Coniunctum est, quod adhuc orbis et orbis erat.

427

B. — M. — De uoluptate adsidua per noctem

Sic et ames, mea lux, et rursus semper ameris,
     Mutuus ut nullo tempore ccesset amor.

425. 1 rerū *V*, renū *m. sec.* 2 eufrates *V* nihil *V* parte *V*
u. 5. 6 *wulgo a u.* 1—4 *separantur.* 6 brittannos *V* 426. 1
semoto V brittania V 2 cunetaq. *V*, corr. *Scal.* littorib. *V*
 3 qua *V* uallauerat *Scal.* 4 falax *V*, corr. *m. sec.* esto *V*
 6 acertois *V* acrteois *m. sec.* in oeduis, corr. *m. sec.*, *V* 7 defictu
V em. Scal. defixa *Heins.* germania *V* 8 subdedit, sed corr., *V*
insuetū V pmenda iugo V 9 tellus] *Tethys Heins.* 427.
Voluntate de adsidua per noctem V. cf. *L. Muellerus ann.*
philol. 1865 *p.* 829. *Quae omisi, sunt erasa; quae obliquis litteris*
distinxii, dubia et nonnulla adeo incertissima. *Holderi et Muel-*
leri conlationes inter se contuli. 2 cessit *V*

Solis ad occasus, solis *sic* . ad *ortus*
 Hesperus hoc uideat, Lucifer hoc uideat.
 5 Si das saepe negas, si das saepe *ric* . . . *mis*
 Et pede *prda tuo* . *atier rel* . *o* . *res*
 Nox mihi tota data est *hite dampna peribunt*
Multa nimis debet timodius . . . *s*
 Promittis, mea uita, semel non amplius una
 10 . . . *lisi&d* . . . *od* . . .
 Dum iaceam tecum permixtus corpore tato
Tib . *suto* . . . *re l* . . .
 Nempe *q* . *ad* . . . . . *mille*
m . . . *I* . . . . . *ti*
 15 Lentus . . . . *p* . . . . *arte*
Femina cara semel, sed sine fine semel.
 O certe numero uinces me . *rera* . *i ã*
 . . . . . *l* . *l* . *semper ego.*

428

De tribus amicis bonis

B. II 248. M. 843

Serranum Vegetumque simul iunctumque duobus
 Herogenem, caros aspice Geryonas.
 Esse putas fratres, tanta pietate fruuntur.
 Immo neges: sic est in tribus unus amor.
 5 Triga mihi paucos inter dilecta sodales,
 Triga sodalicii pars bene magna mei!

429

fol. 96 r. Quod non seuera carmina scribat B. III 192. M. 965

Iam libet ad lusus lasciuaque surta reuerti.
 Ludere, Musa, iuuat; Musa seuera, uale!

3 sic rursus conieci testor Muell. 6 preda Muell., negat
 Hold. 7 Nox olim Nec fuisse uidetur. 11 an tota *V?* 13
 Nemphe (*h erasa*) *V* 428. 1 uinctuq; *V* 2 hetogenen *V*
 3 fars *V* 4 cf. *Ouid. epp.* 9, 92. 6 par *V* 429. seuera
Scal. uera *V* 1 liuet allussus (*s prima erasa*) lasciuiaq; *V*
 2 *Martialis VIII* 3, 2 'Ludere, Musa, iuuat'.

Nunc mihi narretur tumidis Arethusa papillis
 Nunc astricta comas nunc resoluta comas;
 Et modo nocturno pulset mea limina signo 5
 Intrepidos tenebris ponere docta pedes,
 Nunc collo molles circum diffusa lacertos
 Inflectat niueum semisupina latus,
 Inque modos omnes, dulcis imitata tabellas,
 Transeat et lecto procubet illa meo. 10
 Nec pudeat quidquam, sed me quoque nequior ipso
 Exultet toto non requieta toro.
 Non deerit, Priamum qui defleat, Hectora narret:
 Ludere, Musa, iuuat; Musa seuera, uale!

430

B. III 228. M. 996

Liber IIII

O sacros uultus Baccho uel Apolline dignos,
 Quos uir, quos tuto femina nulla uidet!
 O digitos, quales pueri uel uirginis esse
 Vel potius credas uirginis esse deae!
 Felix, si qua tuum conrodit femina collum, 5
 Felix, quae labris liuida labra facit,
 Quaeque puella tuo cum pectore pectora ponit
 Et linguam tenero lassat in ore suam.

431

B. III 193. M. 966 **Excusatio seuerioris materiae**

Esse tibi uideor demens, quod carmina nolim
 Scribere patricio digna supercilium?

^h 3 aretusa *V* capillis *V*, corr. *Ruhnken* 5 ut *Burm.* modo
 nunc turno *V* pulsans *V*, corr. *Burm.* 8 Et reflectat *V*, corr.
Francius. cf. *Ouidius a. am. III* 788. semesupina *V* 9 dulces
V m. sec. 10 lateri *Toupius* pendeat *V* procubet *ego* 11 pudeant
 q̄cq *V* q̄q *V* ipso ex ipse *V* 12 exultat *V* 14 senera *V* sonora
m. sec. seuera in *mg.* 430. De puero amato *Scal.*, *edd. Inscripsi*
ut V, cf. *p. XXXIX.* 1 bachoc (c erasa) *V*. cf. *Ouidius metam.*
III 421. 3 num tenerae uel? 5 Ffelix si quantū *V*, sed corr.
m. pr. 6 libida *V* 431. Excussatio sihoris materie *V*, corr.
Scal. an maioris? 1 qđ crimina *V*, corr. *Scriuer.*

Quod Telamoniaden non aequo iudice uictum
 Praeteream et pugnas, Penthesilea, tuas?
 5 Quod non aut magni scribam primordia mundi
 Aut Pelopis currus aut Diomedis equos?
 Aut [ut] Achilleis infelix Troia lacertis
 Quassata Hectoreo uulnere conciderit?
 Vos mare temptetis, uos detis linea uentis:
 10 Me uehat in tuto parua carina lacu.

432

De sepulcro Catonis

B. II 53. M. 748

Ne mirere sacri deformia busta Catonis:
 Visuntur magni parua sepulcra Iouis.

433

De bono uitae humilioris

B. III 60. M. 906

Est mihi rus paruum, fenus sine crimine *paruum*;
 Sed facit haec nobis utraque magna quies.
 Pacem animus nulla trepidus formidine seruat
 Nec timet ignauae crima desidiae.
 5 Castra alios operosa uocent sellaeque curules
 Et quidquid uana gaudia mente mouet.
 Pars ego sim plebis, nullo conspectus honore,
 Dum uiuam, dominus temporis ipse mei.

434

Excusat quod amoribus seruiat

B. III 194. M. 967

Insanus uobis uideor. nec deprecor ipse,
 Quominus hoc uidear. cur tamen hoc uideor?

3 equo *V* 4 pentesilea *V* 5 ñ *V* 6 equuos *V* 7 ut add. *Scal.*
 8 conderit *V*, corr. *m. sec.* 10 tutos *V* lacus *V*, corr. *Francius*
 432. sepulchro *V* 1 miserere *V* 2 sepulchra *V* 433.
 humiliori *V* 1 post crimine add. *m. sec.* paruum *V* 2 nouis *V*
 3 trepidas *V* trepidans *Burm.* seruāt *V* 4 timeat ignauiae *V*
 dissidiae *V* dess. *m. sec.* 5 silleq. rurales *V*, corr. *Scal.* 6 quic-
 quid *V* grandia et mouent *V*, corr. *Scal.* 7.8 post inscr. sequentem
V 434. num Excusat? amorib; *V* 1 Insanis, corr. *m. sec.*, *V*
 nouis *V* dep̄cor *V* 2 quo mihiis *V* uidear *Francius* video *V* tam *V*

Dicite nunc: 'quod semper amas, quod semper amasti'.
Hic furor, hic, superi, sit mihi perpetuus!

435

B. III 195. M. 968

[De ea quae amat]

Quaedam me si credis amat. sed dissilit, ardet
Non sic, non leuiter, sed perit et moritur.
Dum faciet gratis quaedam, simul atque rogaui,
Ostendam, quam non semper amatus amem.

436

B. III 223. M. 994

De cretata facie

Cum cretam sumit, faciem Sertoria sumit.
Perdidit [ut] cretam, perdidit et faciem.

437

B. II 16. M. 703

Morte omnes aequari

Quisquis adhuc nondum fortunae mobile regnum
Nec sortem uarias credis habere uices,
Aspice Alexandri positum memorabile corpus.
Abscondit tantum putris harena uirum!

fol. 96 u.

438

B. II 25. M. 731

[Item]

Iunxit magnorum casus fortuna uirorum:
Hic paruo, nullo conditus ille loco est.
Ite, nouas toto terras conquirite mundo:
Nempe manet 'magnos' paruula terra duces.

3 qd V quod uel quid bis Burm. 4 hec superi V
ppetuum V, fort. recte 435. inscr. om. V, add. (quae) quam
Scal. 2 sic] cito Burm. 3 figiet V, fugiet m. sec. faciet ego
rogauit V rogabit Scal. rogaui ego 436. creta V 1 Dum
Binetus 2 ut add. Heins. 437. De morte sqq. V 1 fortunam
Francius. sed suppl. esse. mouile V, corr. m. sec. 3 (miserabilé!)
Burm. uenerabile Muell. 438. inscr. om. V 1 Iuⁿxit V 2
ille] illo V 3 nouos V 4 nemphe V, corr. m. sec.

439

De puerō amato

B. III 227. M. 995

Quid saeuis, Cypare? domiti modo terga iuuenci
 Quid premis et tenerum currere cogis equum?
 Dum stupet ac nouus est et adhuc non nouit amorem,
 Parce: premendus erit, cum veteranus erit.

440

De bono quietae uitae

B. III 65. M. 913

Ante [†]rates Siculo discurrent aequore pisces
 Et deerit Libycis putris harena uadis,
 Ante niues calidos dimittent fontibus amnes
 Et Rhodanus nullas in mare ducet aquas,
 Ante mari gemino semper pulsata Corinthos
 Confundet fluctus peruvia facta duos,
 Ante feri ceruis submittent colla leones
 Saeuaque dediscet proelia toruus aper,
 Medus pila geret, pharetras Romana iuuentus,
 Fulgebit rutilis India nigra comis,
 Quam mihi dispiceat uitae fortuna quietae
 Aut credit dubiis se mea puppis aquis.

441

De fratri filio paruulo

B. III 155. M. 139

Sic mihi sit frater maiorque minorque superstes
 Et de me doleant nil nisi morte mea;
 Sic illos uincam, sic uincar rursus amando,
 Mutuus inter nos sic bene certet amor;

439. 1 cypare *V* Sybari *Scal.* 3 dum tumet *Lachmannus*
ad Propert. p. 58 440. 1 rates *V* rate ex *Scal.* uage uel
 uagi *Oudend.* freto e *Mey.* 2 libicis turpis *V* 3 demit-
 tent *Scal.* oīms *V* 4 rodanus nullus *V* ducit *V* 7 sum-
 mittent *V* 9 gerit *V* 10 rutilis *V* crocis *V*, corr. *Scal.*
 11 dispiceat *V*, dispiciat *m. sec.* 12 An credit dubiis (*ex*
dubius) *V* 441. *Seneca* tribuit *Pithoeus.* 2 doleat *V*

Sic dulci Marcus qui nunc sermone fritinnit,
Facundo patruos prouocet ore duos.

5

442

cf. B. II 12. M. 186

De monte Atho

Xerxes magnus adest. totus comitatur euntem
Orbis. quid dubitas, Graecia, ferre iugum?
Mundus iussa facit: solem texere sagittae,
Calcatur pontus, fluctuat altus Athos.

443

B. III 70. M. 911 De diuitiis et inhonesto animo

Quod tua mille domus solidas habet alta columnas,
Quod tua marmoreo ianua poste nitet,
Aurea quod summo splendent laquearia tecto,
Imum crusta tegit quod pretiosa locum,
Atria quod circa diues tegit omnia cultus:
Hoc animos tollit nempe, beate, tuos?
Aedibus in totis gemmae licet omnia +claudant,
Turpe est, nil domino turpius esse suo.

5

444

B. III 93. M. 250

De eodem

Non est (falleris) haec beata, non est,
Quam uos creditis esse, uita; non est,
Fulgentes manibus uidere gemmas

6 fecundo *V*, corr. *m. sec.* *Finem deesse uidit Lipsius.*

442. cf. supra c. 239. 1 *Terres V Perses Scal.* 4 luctuant
V 443. *diuitiis Burm.* *uitiis V* 1 *tu V domos V*. 2 *marmoreo V* 3 *laquearea V, corr. m. sec.* 4 *locum V, solum Heins.* 5 *citro diues tenet Heins.* 6 *nemphe, corr. m. sec.,*

V uātate V 7 *claudant V condant Burm.* *clarent Wakefield,*
fort. recte. 444. *Pentadio tribuit Pithoeus.* 1 *beata] ueat V* 2 *quam Heins.* *quos V quod Scal.* *non est sc. uita beata.*

5

Aut testudineo iacere lecto
 Aut pluma latus abdidisse molli
 Aut auro bibere et cubare cocco,
 Regales dapibus grauare mensas
 Et, quidquid Libyco secatur aruo,
 Non una positum tenere cella:
 10 Sed nulos trepidum timere casus
 Nec uano populi fauore tangi
 Et stricto nihil aestuare ferro.
 Hoc quisquis poterit, licebit illi,
 Fortunam moueat loco superbus.

445

De amico mortuo

B. II 249. M. 136

Ablatus mihi Crispus est, amici,
 Pro quo si pretium dari liceret,
 Nostros diuiderem libenter annos.
 fol. 97 r. 5 Nunc pars optima me mei reliquit,
 Crispus, praesidium meum, uoluptas,
 Pectus, deliciae: nihil sine illo
 Laetum mens mea iam putabit esse.
 Consumptus male debilisque uiuam:
 Plus quam dimidium mei recessit.

446

B. III 204. M. 976

De diuite formosa generosa inpudica

Formosa es, fateor, diues generosa uenusta:

Confitear, si uis, omnia. redde uicem.

Nempe parum casta es, nempe es deprensa. negabis:

Res uenit ad lites. 'rursus et illa nego.'

4 lecto toro *V* 8 quidqui *V* d add. m. sec. lybico *V* auro *V*
 u. 11. 10 *V*, transp. *Scal.* 11 uanos *V* magni *V*, corr. *Scal.*
 12 haestuare *V* 13 ille *V*, corr. m. sec. 445. Inter Se-
 necae carmina habet *Scriuerius*. 1 amici] amihi *V* 4 par *V*
 6 delitiae nil *V* 7 putauit *V* 8 consūptus iam male *V* 9 Post-
 quam *Pith.* dimedium *V*, corr. m. sec. 446. diuite] uite *V*
 1 cf. *Iuuinalis* 6, 161. uetusta *V* 3. 5 nemphe quater, corr.
 m. sec., *V* 3. 6 dephensa *V* 4 nega *Scal.*

Dic potius: 'sed nempe semel, sed nempe puella;
 Et cum deprensa quis nisi frater erat?'
 Frater erat? 'nihil est, fecit quia Iuppiter illud.'
 Sed quod non fecit Iuppiter, hoc facitis!

5

447

B. III 1. M. 876

De Graeciae ruina

Graecia bellorum longa succussa ruina
 Concidit, inmodice uiribus usa suis.
 Fama manet, fortuna perit: cinis ipsa iacentis
 Visitur et tumulo est nunc quoque sacra suo.
 Exigua ingentis retinet uestigia famae
 Et magnum infelix nil nisi nomen habet.

5

B. III 191. M. 964

448

Sic tua sit, quamcunque tuam uis esse puellam,
 Sic quamcunque uoles mutuus ignis edat,
 Sic numquam dulci careant tua pectora flamma
 Et sic laesuro semper amore uacent.

449

B. III 84. M. 933

De uino et laetitia

Vince mero curas et, quidquid forte remordet,
 Comprime deque animo nubila pelle tuo.
 Nox curam, si prendit, alit: male creditur illi
 Cura, nisi a multo marcida facta mero.

6 fr̄ V 7 frat̄ V quia] quod Scal. 7. 8 ioppiter, corr. m. sec.,
 V 8 qui non fec̄ V 447. De Troiae ruina V 1 Graecia
 V succissa runa V. num succisa? 3 iacenos V 5 formae
 Oudend. famae V 6 nū ex nū V 448. De uino et
 laetitia V 1 quācūq; V 2 quacūq; V 449. inscr. hic om. V
 1 corda Heins. —

450

De silentio amoris

B. III 196. M. 969

Iuratum tibi me cogis promittere, Galla,
 Ne narrem. Iura rursus et ipsa mihi,
 Ne cui tu dicas (nimium est lex dura; remittam),
 Praeterquam si uis dicere, Galla, uiro!

451

De initio et fine amoris

B. III 197. M. 177

Nescio quo stimulante malo pia foedera rupi.

Non capiunt uires crimina tanta meae.

Institit et stimulis ardentibus inpulit actum

Sive fuit fatum, seu fuit ille deus.

Arguimus quid uana deos? uis, Delia, uerum?

Qui tibi me dederat, idem et ademit: amor.

452

De tinnitu auris

B. III 202. M. 974

'Garrula, quod totis resonant mihi noctibus aures,
 Nescio quem dicis nunc meminisse mei?'

'Hic quis sit, quaeris? resonant tibi noctibus aures:
 Et resonant totis: Delia te loquitur.' —

Non dubie loquitur me Delia: mollior aura
 Venit et exili murmure dulce fremit.

Delia non aliter secreta silentia noctis

Submissa ac tenui rumpere uoce solet,
 Non aliter teneris collum complexa lacertis

Auribus admotis condita uerba dare.

450. 1 Iratum *V* 3 nec *ui* *V* 4 gallo *V* 451. 1 molo,
corr. m. sec., *V* 3 timulisi, *corr. m. sec.*, *V* actu *V*, *num
 recte?* 452. 1 quod *scripsi* qd *V* quid *Scal.* resonas *V*, *cor-
 rexi. Dialogum constituī.* 2 num et 3 Hem *Lachmannus ad
 Propert. p. 54* 4 Et] *num* Si? 5 Nunc *V*, *corr. Scal.*
 Nunc dubitem? *Burm.* 6 murmore *V* *m. sec.*, *recte m. pr.*
 8 sumissa *V* u. 9—14 carmini 453 postpositi in *V*. 10
 num candida? daret *Burm.*

Agnoui: uerae uenit mihi uocis imago,
 Blandior arguta tinnit in aure sonus.
 Ne cessate, precor, longes gestare susurros!
 Dum loquor haec, iam uos opticuisse queror.

453

B. III 198. M. 970

De zelotypa

Sic me custodi, Cosconia, neue ligata'
 Vincula sint nimium neue soluta nimis.]
 Effugiam laxata nimis, nimis aspera rumpam,
 Sed neutrum faciam, commoda si fueris.

(fol. 97 u.
uacuum est)

454

B. II 32. M. 738

De tumulis Magnorum

fol. 98 r.

Alter Niliaco tumulo iacet, alter Hibero,
 Tertius Eois partibus occubuit.
 Omnis habet Magnos mundi plaga. dis [ita] uisum est:
 Partem quisque suam nunc quoque uictus habet.

455

B. II 33. M. 739

[Item]:

Patria, diuerso terrarum litore Magnos
 Spectas compositos heu sine nominibus,
 Europa[que] Asiaque simul Libyaque sepultos.
 Victores uicta sic potiuntur humo.'

456

B. II 34. M. 740

[Item]

Diuersis iuuenes Asia atque Europa sepulcris
 Distinet; infida, Magne, iaces Libya.

11 uere *V* uoces *V*, corr. m. sec. 13 garrire *Lachm.* 14
 hec *V* se//ras *V* securas m. sec. queror *Tollius* 453. De
 zelotypa *V* 1 ne uigilata *V* 3 pūpā *V*, pōpā m. sec. 4
 fuerint *Burm.* 454. 3 ita add. *Scal.* 4 n̄c q̄q *V* 455. inscr. om. *V*
 1 diuersos *V* teste *Burm.* cōpositos *V* h 3 que add. *Scal.* libiaq. *V*
 456. inscr. om. *V* 1 diuersi *V* sepulcris *V* 2 iacens libia *V*

Distribuit Magnos mundo Fortuna sepultos,
Ne sine Pompeio terra sit ulla suo.

457

De Cascis fratribus

B. IV 1. M. 1144

Occidere simul Cascae, simul occubuere,
Dextra quisque sua, qua scelus ausus erat.
Castra eadem fouere, locus quoque uulneris idem;
Partibus afflictis uictus uterque iacet.
5 Quanta fuit mentis, tanta est concordia fati,
Et tumulus cinerem paruuus utrumque tegit.
Par fratrum multo celebrandum carmine uatum,
Vna si fierent parte minus gemini!

458

B. III 199. M. 971

Interdum et neglectam formam placere

Semper munditias, semper, Basilissa, decores,
Semper dispositas arte decente comas
Et comptos semper cultus unguentaque semper,
Omnia sollicita compta uidere manu,
5 Non amo; neglectam, mihi se quae comit amica,
Se det: inornata simplicitate ualet.
Vincula nec curet capit is discussa soluti
Nec decoret faciem: mel habet illa suum.
Fingere se semper non est confidere amori.
10 Quid, quod saepe decor, cum prohibetur, adest?

459

[Ad eandem]

B. III 200. M. 972

Ante dies multos nisi te, Basilissa, rogaui
Et nisi praemonui, te dare posse negas.

3 Iistribuit *V* 4 tuo *V* 457. *inscr. om.* *V* 2 dextera
V 4 affructis et latet *V*, corr. *Scal.* 6 utq. tergit *V* 458.
 formi luci *V* formam placere (lucere? decere?) *scripsi* 1
 munditia *V* 2 compositas *Scal.* 3 uultus *Burm.* 4 cōta *V*
 5 neglectim *Scal.* 6 ornate *V*, corr. *Tollius* et ornatus *Colomesius*
 8 nec decoret *scripsi* et coram *V* nec cura uel nec cera *Scal.* 'at
 decorant'. facies *Iacobs* suam *V* 9 amor *V* 459. *inscr. om.* *V*

Vt subito creuere, solent ex tempore multae
 Quam scriptae melius cedere deliciae.

460

B. III 201. M. 973

[Item]

Cur differs, mea lux, rogata, semper?
 Cur longam petis aduocationem?
 Primum hoc artificis scelus puellae est,
 Deinde est difficile et laboriosum
In tentagine tam diu morari.
 Nil est praeterea, puella, nil est,
 Deprensa melius futuzione.

461

B. II 13. M. 188

De Atho monte

Hic, quem cernis, Athos inmissis peruius undis
 Flexibus obliquis circumeundus erat.
 Accepit magno deductum Nerea fluctu
 Perque latus misit maxima uela suum.
 Sub tanto subitae sonuerunt pondere classes,
 Caeruleus cana sub niue pontus erat. —
 Idem commisit longo duo litora ponte
 Xerxes, et fecit per mare miles iter.
 Quale fuit regnum, mundo noua ponere iura!
 'Hoc terrae fiat, hac mare' dixit 'eat'.

5
1

5

10

462

B. II 131. M. 820

De malo belli ciuilis

Venerat Eoum quatiens Antonius orbem
 Et coniuncta suis Parthica signa gerens,

3 natae *Tollius* 460. *inscr. om. V* 1 defers *V* 3 sceleris
 puella ē *V* 5 sqq. *quae obliquis litteris distinxii, in V erasa sunt.* 5
restituit Scal. 6 *puella legit Holder nichil uel nihil V teste Muell.*
ann. phil. 1865 p. 828. 7 *restituit L. Muell.* 461. Item de
 sqq. *V* 1 *psius V* 3 *fluctu uultu V* 4 *missit, sed corr., V*
uela Schrader bella V 6 *canas V* 7 *cōmissit, sed corr., V* 8
Tereses V et effecit *V*, *corr. Scal.* *milis V* 10 *terra V terrae Scal.*
Hic -- fiant Toupius ac V dixit: erant I. F. Gronouius. 462. *cf.*
Augustinus de ciu. dei II 25. 1 *eo m. sec. in rasura V* 2 *suisuis V*

Dotalemque petens Romam Cleopatra Canopo.
 Hinc Capitolino sistra minata Ioui,
 5 Hinc inuicta deo fidebat Caesare Roma,
 Quae tunc paene suo pondere lapsa fuit.
 Deserta est tellus, classis contexerat aequor,
 Omnia permixti plena furoris erant. fol. 98 u.
 Fratribus heu fratres, patribus concurrere natos
 10 Impia sors belli fataque saeuia iubent.
 Hic generum, sacerum ille petit, minimeque cruentus
 Qui fuit, [is] sparsus sanguine ciuis erat.
 Maeuius, a castris miles melioribus, ausus
 Hostilem saltu praecipitare ratem,
 15 In damnum felix et uictor, ut impius esset,
 Nescius occiso fratre superbus erat.
 Dum legit exuuias hostiliaque arma reuellit,
 Fraternos uultus oraue maesta uidet.
 Quod fuerat uirtus, factum est scelus. haeret in hoste
 20 Miles et e manibus mittere tela timet.
 Ille ferox: 'quid, lenta manus? nunc denique cessem?
 Iustius hoste tibi qui moriatur adest.
 Fraternam res nulla potest defendere caedem;
 Mors tua sola potest; morte luenda tua est.
 25 Scilicet ad patrios referens spolia ampla penates
 Ad patrem uictor non potes ire tuum.
 Sed potes ad fratrem: nunc fortiter utere telo!
 Impius hoc telo es, hoc potes esse pius.
 Viuere si poteris, potuisti occidere fratrem!
 30 Nescisti: sed scis: haec mora culpa tua est.
 Viximus aduersis, iaceamus partibus isdem.'
 Dixit, et in dubio est, ultrius ense cadat.

4 Et *L. Muell.* Ictapitolino *V* Hic capit. *Vm. sec.* 6 ruit
Heins. 11 ille *Scal.* q. *V ue Oud.* 12 is add. *L. Muell.* ad-
 spersus *Heins.* erit *V* 13 meuius *V* 14 saltus *V* 15 et inp.
 esse *Mey.* 17 exunus *V* 19 in aste *V* (arte *m. pr.?*) 20 e
Scal. a *V* 21 num Inde ferox? sic et *Muell.* cessas *Lips.* cesses
Burm. 24 luenda *Burm.* leuanda *V* 25 referes *L. Muell.* pen
 //es *V* rependes *m. sec. corr. Scal.* 27 ñ *V* tel//i *V* (o in ras.?)
 29 si *V* sic *Scal.* 31 idem *V*

'Ense meo moriar, maculato morte nefanda?
 Cui moreris, ferrum quo moriare dabit.'
 Dixit et in fratrem fraterno concidit ense.
 Victorem et uictum condidit una manus.

35

463

B. II 132. M. 821

[Item]

Sicine componis populos, Fortuna, furentis,
 Vt uinci leuius, uincere sit grauius?
 Occisum credens gaudebat Maeuius hostem:
 Infelix fratris uulnere laetus erat.
 Nec licuit non nosse^t nefas; dum membra cruenti
 Nudat, in exuuias incidit ipse suas.
 Et scelus et fratrem pariter cognouit et amens
 'Hoc age', ait, 'maius nunc tibi restat opus.
 Vincere uictorem debes, defendere fratrem.
 Cessas? ad facinus quam modo fortis eras!
 Terram, iura, deos, bellum iam polluis ipsum:
 Quod ciuile fuit, sic quoque culpa grauis.
 His manibus patriae tu iam pia signa requiris
 Miles, in Antoni dignior ire rates?
 Eripuit uirtus pietatem, reddere uirtus
 Debet: qua rapuit, hac reparanda uia est.
 Quid moror absoluī?" Dixit, gladioque cruento
 Incubuit, iungens fratris ad ora suum.
 Sic, Fortuna, regas semper ciuilia bella,
 Vt uictor uicto non superesse uelit!

5

10

15

20

33 me *V* iaculatus *V* maculato *Scal.* sorte *L. Muell.* 34.
 memoreris *V* 36 uictam *V* conficit *Burm.* 463. *inscr. om.*
V 1 Scine *V* fuērentis *V* 5 scelus uel nefas *Heins.* se
 nex *V.* puto necem. cruenta *Scal.* 8 aut *V* 10 at, facinus!
L. Muell. 11 polluit *V*, corr. *Müller* 12 qd *V* sit *Scal.* 13
 iam] tā *V.* fortasse requires. 14 antonii *V* ratos *V* 15
 pietatē ~~pīatē~~ *V* (corr. m. sec.) 16 hec *V* 18 suo *V* sua
Scal. 20 n̄ *V* ne *Heins.*

464—479. *Petronio tribuit Scaliger in Catalectis, nisi quod*
 471 474 477 478 *in notis manu scriptis tantum; cf. ad 466 et*
 476. — Item omnibus *inscr. V*

464

ItemB. III 122. M. 148
Petron. ed. Buech. fg. 35

Inueniat, quod quisque uelit. non omnibus unum est,
Quod placet. hic spinas colligit, ille rosas.

465

Item

B. M. — Buech. 38

Iam nunc ardentes autumnus abegerat umbras
Atque hiemem tepidis spectabat Phoebus habenis,
Iam platanus iactare comas, iam cooperat uuas
Adnumerare suas defecto palmite uitis.

⁵ Ante oculos stabat, quidquid promiserat annus.

466

[PETRONII]

ItemB. III 119. M. 115
Buech. 27

Primus in orbe deos fecit timor, ardua caelo
Fulmina cum caderent discussaque moenia flammis
Atque ictus flagraret Athos; mox Phoebus ad ortus
Lustrata deuectus humo, Lunaeque resectus

⁵ Et reparatus honos. hinc signa effusa per orbem.

Et permutatis disiunctus mensibus annus

Proiecit uitium. tunc error iussit inanis

Agricolas primos Cereri dare messis honores,

Palmitibus plenis Bacchum uincire, Palemque

fol. 99 r.

464. Item sic *V* 1 inueniet *V* uelet, corr. m. sec., *V* 2 colle-
git, corr. m. sec., *V* 465. 1 tunc *puto* argenteis *V* regerat *V*, cor-
rexi. num auras? 2 expectabat *V* auenis *V* 3 platenus *V*, corr.
m. sec. ceperat *V* 4 desecto *Scal.* 466. Petronii add. *Scal.*:
cf. adnot. ante 464 et ad u. 1. 1 *Statius Theb.* III 661 'Primus
.. timor'. Eadem uerba *Fulgentius Myth.* I 1 p. 31 eumque secutus
Lactantius schol. *Statii l. c.* Petronio tribuunt: cuius scilicet hemi-
stichium notum *Statius usurpauit*. Aliter *Buechelerus*. 2 Maenala
Peerlkampus flamas *V*, corr. m. sec. 4 ad undas *Iacobsius* deiectus
V, corr. *Heins.* senectus *V*, correxi. 5 reparatos *V* 6 dis-
iunctis *V* distinctus *puto* 7 uitium hoc *edd.* projectum uitium
hinc *Scal.* tunc *scripsi* atque *V* 9 bachum uincere *V* palenque *V*

Pastorum gaudere manu. natat obrutus omni
 Neptunus demersus aqua, Pallasque tabernas
 Vindicat. et uoti reus et qui uendidit orbem,
 Iam sibi quis[que] deos auido certamine singit.

10

467

B. III 120. M. 146. Buech. 33]

Item

Nolo ego semper idem capiti suffundere costum
 Nec noto stomachum conciliare mero.
 Taurus amat gramen mutata carpere ualle
 Et fera mutatis sustinet ora cibis.
 Ipsa dies ideo nos grato perluit haustu,
 Quod permutatis hora recurrit equis.

5

468

B. III 121. M. 147. Buech. 34

[Item]

'Vxor legitimus debet quasi census amari'.
 Nec censum uellem semper amare meum.

469

B. III 124. M. 150. Buech. 37

Item

Linque tuas sedes alienaque litora quaere,
 [O] iuuenis: maior rerum tibi nascitur ordo.
 Ne succumbe malis: te nouerit ultimus Hister,
 Te Boreas gelidus securaque regna Canopi,
 Quique renascentem Phoebum cernuntque cadentem.
 Maior in externas Ithacus descendat harenas.

5

10 nutat obruptus oñis *V*; fortasse amni. 11 pallidasq.
 tañnas *V* 12 orbum *Barth.* urbem *Pith.* 13 quisque *Scal.*
 quis *V* 467. 2 toto *V*, corr. *Palmerius* sollicitare *Iacobs.* 4
 ciuis *V* 5 austu, corr. *m. sec.*, *V* 6 pmultatis ora *V* pernoctatis
Barthius æquis *V* 468. Item *om.* *V* 1 legis inus *V* 469.

It *V* 2 O add. *Scal.* 3 hist *V* 4 securaquae *V* capi *V* m. pr.
 iacentē *V*, corr. *Dousa* 6 itacui *V*, corr. *Palmerius* ita qui
Francius.

470

Item

B. III 123. M. 149. Buech. 36

Nam nihil est, quod non mortalibus afferat usum.

Rebus in aduersis, quae iacuere, iuuant.

Sic rate demersa fuluum deponderat aurum:

Remorum leuitas naufraga membra uehit.

5 Cum sonuere tubae, iugulo stat diuite ferrum;

Barbara contemptu praelia pannus habet.

471

Item

B. III 61. M. 142. Buech. 50

Paruula seculo tegitur mihi culmine sedes

Vuaque plena mero secunda pendet ab ulmo.

Dant rami cerasos, dant mala rubentia siluae

Palladiumque nemus pingui se uertice frangit.

5 Iam qua diductos potat leuis area fontes,

Corycium mihi surgit olus maluaeque supinae

Et non sollicitos missura papauera somnos.

Praeterea siue alitibus contexere fraudem

Seu magis inbelles libuit circumdare ceruos

10 Aut tereti lino pauidum subducere piscem,

Hos tantum nouere dolos mea sordida rura.

I nunc et uitae fugientis tempora uende

Diuitibus cenis! me si manet exitus, idem

Hic precor inueniat consumptaque tempora poscat.

472

Item

B. III 133. M. 181. Buech. 32

Non satis est, quod nos mergis, furiosa iuuentus,

Transuersosque rapit fama sepulta probris?

470. If *V* 2 nocuere *Tollius* 3 deprensa *Iacobs* uulfum *V* aurē *V* 6 contemptu *V* contemtu *Dousa*. Raraque contemptus *Reiskius* habet *V* hebes *Scal.* 471. 2 facunda *V* u. 3. 2 Buech. 4 pinguis euertice *V* 5 portat *V* 6 coricium *V* spine*V*, corr. m. sec. 8 Siue alitib; fraudem c̄texere p̄terea *V*, transposuit *Oudend.* si uero et opertam *Scal.* 9 Heu *V* 12 n̄c *V* fugiendis *V* uendae *V* 13 m̄q *V* 14 praecor *V* inueniar et posecar *Pith.* 472. Item add. m. sec. *V* 1 mergit Buech. 2 Roma *Iacobsius*

An[ne] etiam famuli cognata faece † sepulti
 †In testa mersas luxuriantur opes?
 Vilis seruus habet regni bona, cellaque capti
 Deridet Vestam Romuleamqae casam.
 Idecirco virtus medio iacet obruta caeno,
 Nequitiae classes candida uela ferunt.

473

B. — M. — Buech. 39

Item

Sic et membra solent auras includere uentris,
 Quae penitus mersae cum rursus abire laborant,
 Verberibus rimantur iter; nec desinit ante
 Frigidus, adstrictis qui regnat in ossibus, horror,
 Quam tepidus laxo manauit corpore sudor.

474

B. III 62. M. 143. Buech. 51

Item

O litus uita mihi dulcior! o mare felix,
 Cui licet ad terras ire subinde meas!
 O formosa dies! hoc quondam rure solebam
 †Iliadas armatas sollicitare manus.
 Hic fontis lacus est, illic sinus egerit algas,
 Haec statio est tacitis fida Cupidinibus.
 Peruici: neque enim fortuna malignior umquam
 Eripiet nobis, quod prior hora dedit.

3 An *V* ne add. *Scal.* cognataq; fece *V* suborti uel tale quid legendum 4 merassas luxantur *V* mersae *Clauerius* 'luxuriantur opes' *Cornelius Seuerus ap. Diomed.* p. 378 *K.* 6 festā *V*, corr. *Barth.* 7 coeno *V* 473. It *V* 1 ut auras *m. sec. in rasura V* uentis *V*, correxi 2 russus *an rursus incertum V* u. 4. 3 *V*, transpos. *Pith.* 3 net *V* definit *V* 4 Et frigidus strictis *V*, corr. *Reiskius* 474. *Hoc in V. bis extare dicit Buech.* 1 dulcior *V* 3 quies *Heins.* hac *V* 4 Phyllidos *Scal.* Iliadas *V* Iliadum *Pith.* hamatas *Heins.* Iliada armata s. manu *Christius* 5 locus *an lacus V* Hic fons, hic *Heins.* 6 *lī V* uicta *V*, corr. *Pith.* (an apta?) dicta *Heins.* 7 peruixi *V*, corr. *Pith.* 8 nob̄ *V* prior adedit *V*, corr. *Scal.* 7—8 *alii carmini tribuit Buech., fort. recte*

475

Item

B. — M. — Buech. 40

Haec ait et tremulo deduxit uertice canos
 Consecuitque genas; oculis nec defuit imber,
 Sed qualis rapitur per uallis improbus amnis,
 Cum gelidae periore niues et languidus Auster   fol. 99 u.
 Non patitur glaciem resoluta uiuere terra,
 Gurgite sic pleno facies manauit et alto
 Insonuit gemitu turbato murmure pectus.

476

[PETRONII]

B. III 125. M. 178
Buech. 28

Item

Nam citius flamas mortales ore tenebunt
 Quam secreta tegant. quidquid dimittis in aula,
 Effluit et subitis rumoribus oppida pulsat.
 Nec satis est, uulgasse fidem. cumulatius exit
 Proditionis opus famamque onerare laborat.
 Sic commissa ferens audius reserare minister
 Fodit humum regisque latentes prodidit aures.
 Concepit nam terra sonos calamique loquentes
 Inuenere Midam, qualem narrauerat index.

477

Item

B. ad III 62. M. ad 143. Buech. 51

Illic alternis depugnat pontus et aer,
 Hic riuo tenui peruia ridet humus.

475. 1 Haec & ait & *V* 2 gen̄, corr. m. sec., *V* debuit
V, corr. Scal. 3 annis *V* 4 haust̄ *V* 6 faciem *V* 7
 insenuit *V*, corr. Scal. turbatum Scal. p& *V* 476. Petronii
 add. Scal. cf. adnot. ante 464 et ad u. 6. 1 ora teneb̄ *V* 2
 quicquid *V* in aurem Francius. num in auras? 3 rubitis *V* 4
 simulatius Scal. 5 incertum an onorare *V* u. 6—9 Fulgen-
 tius myth. III 9 p. 126 ‘Petronius Arbiter ait: sic . . . index’.

6 uerens Fulg. seruare minist̄ *V*, corr. Burm. ex Fulg. 8 Čcepit
V, Fulg. excepit Scal. 9 inuenarem idē *V* incinuere Salma-
 sius conceperat Fulg. 477. Id *V*. Iam Scaliger carmini 474
 adiunxit 2 redet *V*, corr. m. sec. ridet, deinde redit.

Illic diuisas conplorat nauita puppis,
 Hic pastor miti perluit amne pecus.
 Illic inmanes mors obuia soluit hiatus,
 Hic gaudet curua falce recisa Ceres.
 Illic inter aquas urit sitis arida fauces,
 [Hic] . . . . .
 [Illic] . . . . .
 Hic dat periuro basia multa uiro.
 Nauiget et fluctus lasset mendicus Vlices:
 In terris uiuit candida Penelope!

10

478

B. III 63. M. 144. Buech. 52

Item

Qui non uult properare mori nec cogere fata
 Mollia praecipiti rumpere fila manu,
 Hactenus iratum mare nouerit. ecce refuso
 Gurgite securos subluit unda pedes,
 Ecce inter uirides iactatur mytilus algas
 Et rauco trahitur lubrica concha sono.
 Ecce recurrentes qua uersat fluctus harenas,
 Discolor attrita calculus exit humo.
 Haec quisquis calcare potest, in litore tuto
 Ludat et hoc solum iudicet esse mare.

5

10

479

B. III 224. M. 182. Buech. 31

Item

Non est forma satis, nec, quae uult bella uideri,
 Debet uulgari more placere sibi.

3 illi *V* diffissas *Handius* 4 mitis *V* omne *V* 5 oblitera *V*,
corr. Heins. horrida *Oudend.* abdita *Wernsd.* num uoluit? iatus
V saeuit hiatus *Oudend.* 6 mm candet uel ridet? recissa *V*
u. 8. 9 excidisse puto. 10 da *V* securum *Burm.* perluto *Iacobs*
percaro Wernsd. bassa *V* amica *Burm.* 12 uiuet *V*, *corr. Heins.*
 478. 1 maluit (moluit *m. pr.*) pro pare *V*, *corr. Tollius* pro parte
Scal. facta *V* 4 adluit *Heins.* oblitus *V* subluit *serripsi* 5 my-
 tilus agas *V* 6 concavus *V* sono *Klotzius* sinu *V* 7 arenas *I'*
 9 toto *V* 10 luda *V.* post *u. 10 L. Muellerus fortasse recte*
c. 477 adnectit ann. philol. 1867 p. 511. 479. 2 placare *I'*

Dicta, sales, lusus, sermonis gratia, risus
 Vincunt, naturae candidioris opus.
 5 Condit enim formam, quidquid consumitur artis;
 Et nisi uelle subest, gratia nuda perit.

* * *

480

fol. 116 r.

De pedibus

B. — M. —

Pes est spondius, longa qui constat utraque.
 Hunc contra pariambus erit gemina breue iunctus,
 Longa breuique pedem faciet praelata trocheum.
 At praelata breuis longae concludet iambum.
 5 Dactylus ex longa ueniet breuibusque duabus.
 Idem anapaestus erit, breuibus si coeperit ante.
 Cum breuis una duas distinguit syllaba longas,
 Creticus est. . . . .

3 dicti *V*   5 quicquid ēsūmit^v *V*   6 nisi cultus adest
L. Muellerus nuda] tota *Scal.*

Deinde sequuntur in V: excerpta ex Martiale IV—XIV (inter
 quae fol. 100 r. c. 26 anthol.), *anthol. c. 265. 266. 268. 303. 318. 263;*
excerpta ex Martial. a lib. spectaculorum ad lib. IV; c. 397—408
Mey.; anthologyae carmina 33 in A extantia; carmina XII sapient-
tum (praeter c. 397—408 Mey.), quae e codice principali C edam;
deinde 480. cf. p. XXXIX. 480. De pedibus Lib. IIII. V   1
pondius V constrat V   2 *brede, corr. m. sec., V* iunctis *V*
3 breuisq; V plata V   4 *iamboni V*   5 *dactylos V* post u. 8
AROSUTREOM·ELIAE | FT *V*, *deinde Incipit prolog^S Al-*
chimi epi ad Apollinarem ep̄m V. Sequitur Alcimus Auitus.

AENIGMATA
CODICIS BERNENSIS 611

481

De lucerna

dere possunt,
Patulo sed flamas ore produco coruscas.
Nullus me contingit imber nec flamina uenti.
Sum amica lucis, domi † delector in umbras.

De sale

Me pater ignitus, ut nascar, creat urendo
Et pia defectu me mater donat ubique.
Is qui dura soluit, hic me constringere cogit.
Nullus me solutum, ligatum cuncti requirunt.
Opem fero uiuis opemque reddo defunctis.
Patria me sine mundi nec ulla ualebit.

De mensa

Pulchra mater ego natos dum collego multos,
Cunctis trado libens, quicquid in pectore gesto.
Nullae sicut mihi pro bonis mala redduntur.

*B = codex, saec. VIII. fol. 73 r. — 80 u. De lucerna
hic om. B; sed index codicis, saec. VIII scriptus, fol. 93 r. exhibet: XVIII de olla. de lucerna. de sale. de mensa. de calice. de litteris . . sqq. Ineditum est. 1 dire B nullum me continget
B 4 Dum B delegor Hagenus et umbris? an deleo umbras?
6 me B mi Par. (Paris. 8071) gignit Hag. 7 His Par. duram
Par. constringire B coget Par. 8 solutam legatam B lega-
tum Par. 10 fine Par. 12 cuctis B quicquid libens B Par.,
corr. Hag. u. 15. 13. 14 sic Hag. 13 oscula B.*

13 Oscula nam mihi prius qui cara dederunt,
Vestibus exutam turpiter me modo relinquunt.
Quos lactaui, nudam pede per angulos uersant.

De calice

Nullius ut meam lux solam penetrat umbram
Et natura uili miro postpono lapillos.
Ignem fero nascens: natus ab igne fatigor.
20 Nulla me putrido tangit nec funera turbant:
Pristina defunctus sospes in forma resurgo.
Et amica libens oscula porrigo cunctis.

De ouo

Nati mater ego: natus ab utero mecum.
Prius illo non sum, semper qui mihi coaeuus.
25 Virgo nisi manens numquam concipere possum.
Sed intacta meam infra concipio prolem.
Post si mihi uenter disruptus ictu patiscit,
Moriens uiuentem sic possum fundere fetum.

De mola

Senior ab aeuo, Eua sum senior ego.
30 Et senectam grauem nemo currendo reuincit.
32 Milia prosterno, manu dum uerbero nullum.
31 Vitam dabo cunctis, uitam si tulero multis.
Satura nam uictum, ignem ieiuna produco
Et uno uagantes possum comprehendere loco.

De grano

35 Mortem ego pater libens adsumo pro natis
Et tormenta simul, cara ne pignora tristem.
Mortuum me cuncti gaudent habere parentes
Et sepultum nullus paruo uel funere plangit.

14 Turp. ues. ex. *Hag.* 17 nullus *B* Nulli sicut *Hag.* sola
Par. 18 et naturali uili miri *Par.* miror *B* 19 faticor *Par.*
21 pristinam defunctis *Par.* pistina *B* suspis *B* sospes *Par.*
22 oscula *B* porrego *B Par.* 23 sq. Nati — ego, semper —
coaeuus. Prius — sum: natus — mecum *Hag.* fort. recte. 25
concipere *B* 26 intra *Hag.* 27 patiscit *B* 28 fundire *B*
30 reuincit *B* u. 32, 31 *Hagenus* 34 uacantes *B*, corr. *Hag.*
conprehendere locum *B* 36 tristent *B*, em. *Hag.*

Vili subterrena pusillus tumulor urna,
Sed maiore possum post mortem surgere forma.

40

De uite

Vno fixa loco longinquis porrigo uictum.
Caput mihi ferrum secat et brachia truncat.
Lacrimis infecta plura per uincula nector,
Simili damnandos nece dum genero natos.
Sed defuncti solent ulcisci liberi matrem,
Sanguine dum fuso lapsis uestigia uersant.

45

De nau

Mortua maiorem quam uiuens porto laborem.
Dum iaceo, multos seruo; si stetero, paucos.
Viscera si mihi foris detracta patescant,
Vitam fero cunctis uictumque confero multis.
†Bestia defuncta quae nulla . . . memordit,
Et onusta currens uiam nec planta depingo.

50

De oliua

Nullam ante tempus lustri genero prolem
Annisque peractis superbos genero natos,
Quos domare quisquis ualet industria paruu,

55

Cum eos marinus iunctus percusserit imber,
Asperi nam lenes sic creant filii nepotes,
Tenebris ut lucem reddant, dolori salutem.

De palma

Pulchra semper comis locis consisto desertis.
Ceteris dum mihi cum lignis nulla figura,
Dulcia petenti de corde poma produco
Nulloque de ramis cultore confero fructum.
Nemo qui me serit de meis fructibus edit.

60

39 tumolor *B* 40 surgire *B* 41 porrego *B* 43 uincla *B*
44 simeli damnanda *B*, corr. *Hag.* 47 uiuens quam *B* 49
paticant *B* 51 bestea *B* defunctam quam (*potius me*) n. dente
m. Hag. 55 donare *B* paruos *B*, em. *Hag.* 56 iunctis *B* cunctos
Hag. 57 asperrimam *B*, corr. *Hag.* filio *B*, o in ras. 58 doloris
celeris
B. lacunam post 59 Hag. 60 dum *B*, corr. *Hag.* 62 nullumque *B*

De cribro

65 Patulo sum semper ore nec labia iungo.
 Incitor ad cursum frequenti uerbere tactus.
 Escae mihi ulla manu si forte ponantur,
 Has amitto currens minuto uulnere ruptas.
 Maiora cuncti mihi nam uilia seruant
 70 Vacuumque bonis inane cuncti relinquunt.

De scopa

Florigeras gero comas, dum maneo siluis,
 Et honesto uiuo modo, dum habito campis.
 74 Sed acta uili solo depono capillos.
 73 Turpius me nulla domi uernacula seruit.
 75 Cuncti per horrendam me terram puluere iactant.
 Sed amoena domus sine me nulla uidetur.

De pice

Dissimilem sibi me mater concipit infra,
 Et nullo uirili creata de semine fundor.
 Dum nascor sponte, gladio diuellor a uentre.
 80 Caesa uiuit mater: ego nam flammis aduror.
 Nullum clara manens possum concedere quaestum;
 Plurimum fero lucrum, nigro si corpore mutor.

De melle

Lucida de domo lapsus diffundor ubique;
 Et quali dimissus modo, non inuenit ullus.
 85 Bisque natus . . . inde utero cretus
 Qualis in conceptu, talis in partu renascor.
 Milia me quaerunt, ales sed inuenit una
 Cireamque mihi domum depingit ab ore.

De apibus

Masculus qui non sum, sed neque femina, coniux

67 Extat, 68 ruptus, 70 inanem *B*: corr. *Hag.* 67 nulla,
 68 Quas, 69 Meliora cunctis et seruans *B*, correxi. De scupa
 turpius

B 74 uile *B* 73 me *B* u. 74. 73 posui. 75 horrenda et
 terra *B*, corr. *Hag.* puluire *B* 77 concepit *B* intra *Hag.* 78
 uirile *B* 79 a matre *Hag.* 81 null^o *B* concedire *B* 82 lugrum *B*
 84 Set *Hag.* 85 *B*. ego natus bino de ut. c. *id.* 86 concepto *B*
 parto *B* 87 alis *B*, em. *Hag.* 88 cireamque *B* 89 mascolus q: *B*

Filios ignoto patre parturio multos.
Vberibus prolem nullis enutrio tantam,
Quos ab ore cretos nulla de Venere sumsi.
Nomen quibus unum natisque conpar imago,
Meos inter cibos dulci complector amore.

De oue

Exigua mihi uirtus, sed magna facultas.
Opes ego nulli quaero, sed confero cunctis,
Paupera quae multum ipsos nam munero reges.
Modicos operans cibos egena requiro
Et ieiuna saepe cogor exsoluere censem.
Nullus sine meo mortalis corpore constat.

De igne

Durus mihi pater, dura me generat mater:
Verbere nam multo huius de uiscere fundor.
Modica prolatus feror a uentre figura,
Sed adulto mihi datur inmensa potestas.
Durum ego patrem duramque mollio matrem,
Et quae uitam cunctis, haec mihi funera praestat.

De membrana

Manibus me perquam reges et uisu mirantur.
Lucrum uiua manens toti nam confero mundo
Et defuncta mirum praesto de corpore quaestum,
Vestibus exuta multoque uinculo tensa.
Gladio sic mihi desecta uiscera pendent,
Miliaque porto nullo sub pondere multa.

De litteris

Nascimur albentibus locis sed nigrae sorores.
Tres unito simul nos creant ictu parentes.
Multimoda nobis facies et nomina multa,
Meritumque dispar, uox et diuersa sonandi.

91 tant~~x~~ B 92 nullo/// de uentre B, em. Hag. 94 ci///
bos dulce B u. 100. 97—99 ego pauper ego Hag. quem B
97 aegena B 98 exsoluire B 102 uerbera B uiscire B
111 ante 107 posui. postquam B, em. Hag. uiso B 107 lugrum
uitam B 110 si Hag. 114 icto B

Numquam sine nostra nos domo detinet ullus
Nec una responsum dat sine pari roganti.

De sinapi

Me si uisu quaeras, multo sum paruolo ^tparuuus,
120 Sed nemo maiorum mentis astutia uincit.
Cum feror . . . parentis umero uestus,
Simplicem ignari me putant esse natura.
Verbere correptus saepe si giro fatigor,
Protinus occultum produco cordis saporem.

De papiro

125 Amnibus delector, molli sub cespite cretus,
Et producta leui natus columna uirDESCO.
Vestibus sub meis nequeo cernere solem,
Aliena tectus possum producere lumen.
Filios profundo, dum fio lucis amicus.
130 Sic qui uitam dedit ^tmater et lumina tollit.

De speculo

Vterum si mihi praelucens texerit umbra,
Proprios uolenti deuota porrigo uultus.
Talis ego mater uiuos non genero natos,
Sed petenti uanas diffundo uisu figuratas.
135 Exiguos licet mentita profero fetus,
Sed de uero suas uidenti dirigo formas.

De piscibus

Nullo firma loco manens consistere possum
Et uagando uiuens nullo conspicere quemquam.
Vita mihi mors est, mortem pro uita requiro
140 Et uolanti domo semper amica delector.
Numquam ego lecto uolo iacere tepenti,
Sed uitalem mihi torum sub frigore condo.

117 nisi *B* detenet *B* 119 num minor? 120 astucia *B* 125
cespite *B* 126 leue *B* uirdisco *B* 127 cernire *B* 128 alieno *B*
producere *B* 129 profundi *B*, em. *Hag.* 130 pater ipse *iĐ* fior *B*,
fort. recte 132 uolente *B*, corr. *Hag.* num uidenti? porrego *B*
135 faetos *B* 137 consistire *B* 138 conspicere *B* 139 est et *B*
142 uictale, c *deleta*, *B.* corr. *Hag.* sub figura *B*, corr. *Hag.*

De spungia

Dissimilem sibi dat mihi mater figuram.
 Caro nulla mihi, sed uiscera uacua latebris.
 Sumere nihil possum, si non absorbueris matrem. 145
 Et quae me concepit . . postquam manu capta
 Leuis grauissimum . . manu . . demissa
 Et quae sumsi libens, mox cogor reddere sumtum.

De rosa

Pulchra in angusto me mater concipit aluo
 Et hirsuta barbis quinque complectitur ulnis. 150
 Quae licet parentum paruo sim genere sumta,
 Honor quoque mihi concessus fertur ubique.
 Cum nascor, matri . . rependo decorem
 Et parturienti nullum infligo dolorem.

De lilio

Nos pater occultus commendat patulae matri 155
^tEt mater honesta coniux porrigit hasta.
 Viuere nec umquam ualemus tempore longo,
 Set leuiter tactos incuruat aegra senectus. 159
 Reddimus candentes flauentia . . labris,
 Oscula si nobis causa figantur amoris. 160

De croco

Paruulus aestiuas latens abscondor in umbras
 Et sepulto mihi membra sub tellure uiuunt.
 Frigidas autumni libens adsuesco brumas
 Et brumae propinqua miros sic profero flores.
 Pulchra mihi domus manet, sed pulchrior infra 165
 Modica in forma clausus aromata uinco.

144 uaga *Hag.* uasta *ego* 145 sumire *B ante si rasura B*
 148 reddire *B* 149 concepit *B* 150 que ^{quin} *B* 151 parent ~~X~~
 paruu in *B*, em. *Hag.* 152 fertor *B* 153 pulchrum repando
Hag. 154 nullo *B* 156 porregit *B* matri honestam . . hastam
 puto 157 uiuire *B* 159. 158 transpos. *Hag.* 159 Set
 id. Et *B* tactus *B* 158 candentes *B* oscula suppl. *Hag.* 160
 oscula *B* 161 paruolus *B* 162 tellore *B* 164 sic] cito?
 165 intra *Hag.* 166 modicos *B* clausos *B*

. . . . .
reddo sororem.

Quotquot illa suo gignit ex utero partus,
Cunctos uno reddo tectos de peplo nepotes.

De igne

- 170 Prohibeor solus noctis uidere tenebras
Et absconse ducor longa per auia fugiens.
Nulla mihi uelox ausi inuenta uolatu,
Cum uidear nullas gestare corpore pinnas.
Vix auferre praedam me coram latro ualebit.
177 Corpore defecto uelox comprehendo senectam.

De rota

- 176 Assiduo multas uias itinere currens
178 Versa uice rursum conpellor ire deorsum
Et ab ima redux trahor concendere sursum.
180 Sed cum mei † paruum cursus compleuero tempus,
75 Publica per diem dum semper compita curro,
181 Infantia † pars simul et curua senectus.

De luna

- Quo mouear gressu, nullus cognoscere temptat,
Cernere nec uultus per diem signa ualebit.
Quotidie currens uias perambulo multas
185 Et bis iterato cunctas recurro per annum.
Imber nix pruina glacies nec fulgura nocent.
Timeo nec uentum forti testudine tecta.

De anno *Hag.* 168 suos *B* suo *Hag.* gingit *B* partos *B*
171 fugans? 173 corpori *B* 175 *sqq. uersus transposui.* 177
defecta *B* -am *Hug.* -o ego uelux conpraehendo *B* 176 ite-
nere *B* 179 concendire *B* 180 compleuero tempus *supra*
lineam B 175 competi *B* 181 pars] perit *Hag.* 182 moue-
B gressum *B*, em. *Hag.* cognoscere *B* 183 cernire *B* 184
cottidie *B* 186 fulgora *B* 187 forte *B*

De caelo

Promiscuo per diem uultu dum reddor amictus,
 Pulcher saepe, sed turpis qui saepe habetur,
 Innumerar. ego res cunctis fero mirandas,
 Pondere sub magno rerum nec grauor onustus.
 Nullus mihi dorsum, faciem sed cuncti mirantur,
 Et meo cum bonis malos recipio tecto.

190

De stellis

Milia conclusae domo sub una sorores:
 Minima non crescit, maior nec aeno senescit.
 Et cum nulla parem conetur alloqui uerbis,
 Suos moderato seruant in ordine cursus.
 Pulchrior torpentem uultu non despicit ulla.
 Odiuntque lucem; noctis secreta mirantur.

195

De umbra

Vnidis delector semper consistere locis
 Et sine radice inmensos porrigo ramos.
 Mecum iter agens nulla sub arte tenebit,
 Comitem sed uiae ego comprehendere possum.
 Certum me uidenti demonstro corpus, et longe
 Positus et iuxta; totum me numquam uidebit.

200

205

188 uulto *B* 189 pulcher *Hag.* pulchrum *B*, *fort. recte* qui
 saepe *ego* qui semper *B* qui saepius *Hag.* 193 meo *ego* me *B*
tectu B stillis B 195 seniscit *B* 198 dispicit *B* 199 nocte
B, corr. Hag. 200 umedis *B* nubilis *puto* consistire *B* 201
 radices *B* porrego *B.* 202 me dum *Hag.* 203 conpraehen-
 dire *B* 204 meum uolenti *Hag.* denti *B* et *ego* a *B* sed *Hag.*
 205 totam *B*

I N D I C E S

I. Index

quo prioris fasciculi numeri Meyeriani meique inter se
comparantur

<i>Mey.</i>	<i>Ries.</i>	177	451	280	26
77	= 414	178	476	281	3
87	256	181	472	282	10
88	257	182	479	290	376
91	290	183	217	291	210
95	263	184	118	292	211
96	258	185	184	293	212
97	261	186	239, 442	294	213
99	260	187	417	295	254
128	409	188	461	296	37
129	236	200	276	297	80
130	237	210	392	298	90
131	232	213—220	245—252	299—381	287—374
134	396	221	87		(exc. 296.
135	405	231	273		346—349)
136	445	235	17	382	18
137	410	236	81	383	203
138	412	242	265	384	377
139	441	243	145	385	390
142	471	244	266	529	{ 158
143	474, 477	245	268	530	
144	478	246	219	536	271
145	466	248	267	537	270
146	467	250	444	538	272
147	468	251	234	539	274
148	464	252	235	541	28
149	470	253	393	545	277
150	469	259	29	546	278
176	349	260	132	547	78

548	279	644	99	732	400
549	223	646	51	733	401
550	226	647	46	734	402
551	228	648	41	735	
552	227	649	49	736	403
554	233	650	77	737	404
555	380—382	651	40	738	454
559	253	652	163—166	739	455
562	139	653	97	740	456
564	72	654	174	741	406
565	141	656	47	742	413
566	59	657	102	744	397
567	142	658	52	745	398
568	143	659	74	746	399
569	144	660	89	748	432
571	348	661	44	762	419
575	14	662	54	763	420—421
577	79	663	45	764	422
581	12	665	173	765	423
584	32	666	39	766	424
586	221	667	146	767	425
587	347	668	147	768	
588	240	669	9	769	426
596	55	671	73	820	462
599	62	672	69	821	463
605	} in 4	673	48	835	222
606		674	75	836	2
611	34	675	167	843	428
612	56	676	168	851	418
613	61	677	50	854	96
614	68	680	60	860	ad 1
615	100	681	172	862	1
616	88	682	53	863,1—4 ad 2	
621	33	683	105	869	242
626	151	684	65	871	160
627	152	685	67	872	
630	153	686	71	873	
631	154	687	27	874	391
632	201	688	64	876	447
633	43	689	13	877	411
634	57	691	58	891	197
635	161	692	388	892	214
636	63	695	198	893	36
637	76	703	437	894	110
639	177	706	220	895	124
641	189	712	155	896	126
643	66	731	438	897	119

899	120	960	103	1090	230
900	121	961	148	1091	231
901	122	962	149	1092	285
902	123	963	159	1093	181
903	178	964	448	1094	375
904	179	965	429	1095	98
905	175	966	431	1096	180
906	433	967	434	1097	35
907	{ 407	968	435	1098	104
908		969	450	1099	186
909		970	453	1100	187
910	408	971	458	1101	188
911	443	972	459	1102	383
913	440	973	460	1103	107
914	192	974	452	1105	243
915	193	976	446	1106	282
916	346	979	218	1107	384
917	82	980	133	1108	385
918	150	981	134	1111	284
924	281	982	135	1112	215
925	224	994	436	1113	283
928	202	995	439	1114	169
929	38	996	430	1115	170
931	194	1005	22	1116	171
932	415	1012	157	1117	185
933	449	1013	23	1118	94
935	31	1014	24	1119	95
940	216	1015	25	1124	190
941	416	1020	84	1125	191
942	183	1021	85	1127	137
943	182	1022	86	1128	138
944	296	1024	{ 389	1129	206
946	131	1025		1130	208
947	127	1026	238	1131	207
948	128	1035	116	1132	209
949	129	1037	394	1133	204
950	130	1038—49	395	1134	205
951	156	1050	117	1144	457
952	108	1070	136	1607	11
953	109	1075	30	1608	7
954	111	1080	196	1609	15
955	113	1081	195	1610	83
956	112	1086	106	1611	255
957	114	1087	176	1612	244
958	101	1088	225	1613	8
959	115	1089	229		

II

Apud Meyerum non extant haec carmina:

4	70	264	387
5	91—93	269	427
6	162	275	465
16	199	280	473
19	200	286	475
20	241	378—379	480
21	262	386	481

III

Recensus poetarum

- Alcimus 233
 Asterius 3
 Auitus 29
 Ausonius cf. 394. 395
 Bonosus 280
 Calbulus 378
 Cato 387
 'Caesar' 233 (cf. Alcimus)
 Coronatus 223. 226. 228
 Donatus 227
 Etemundes 78
 Eucheria 390
 Felix 210—214
 Flauius Felix 254
 Florentinus 376
 Florus 87 (84—86? 88—89?)
     245—252
 Hadrianus 392? 393?
 Hosidius Geta 17
 Lindinus 28
 Luxorius 18. 203. 287—375
 Martialis 26. 275. 276
 Mauortius 10. 16
- Modestinus 273. cf. praef. p. X
 Octavianus 20
 Ouidius †1. †2. 262. 269
 Pentadius 234. 235. 265—268
 Petronius 218. 466. 476. cf.
     ad 464—479
 Petrus Referendarius 380
 Ponnanus 274
 Porfirius 81
 Sex. Propertius 264
 Regianus 270—272
 Reposianus 253
 Seneca 232. 236. 237. cf. praef.
     p. XL
 Symphosius 286
 Traianus 392
 Tuccianus 277—278
 Varro Atacinus 414
 Vergilius 160. 161? 256—263
     (262 cf. Ouidius)
 Vespa 199
 Vincentius 279.
-